

สุนทรียภาพศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง: นวัตกรรมเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย

CHEN LIU

คุณิณีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

สุนทรียภาพศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง: นวัตกรรมเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย

คุณฉวีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

Nantong Blue White Printed Fabric Art Aesthetics: Innovation for Designing and
Developing Contemporary Creative Cultural Products

CHEN LIU

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY

IN VISUAL ARTS

FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS

BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒินิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณวุฒินิพนธ์ได้พิจารณาคุณวุฒิ
นิพนธ์ของ CHEN LIU ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญา
คุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒินิพนธ์

คณะกรรมการสอบคุณวุฒินิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พกามาศ สุวรรณนิภา)

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พกามาศ สุวรรณนิภา)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุ์ภากร)

..... กรรมการภายนอก

มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมังศา)

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับคุณวุฒินิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการ
วัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

64810048: สาขาวิชา: ทักษะศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม; ป.ด.
(ทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง, มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้, การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์, นวัตกรรมดิจิทัล, การสืบทอดทางวัฒนธรรม

CHEN LIU : สุนทรียภาพศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง: นวัตกรรมเพื่อการ
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย. (Nantong Blue White Printed
Fabric Art Aesthetics: Innovation for Designing and Developing Contemporary Creative
Cultural Products) คณะกรรมการควบคุมดัชนีพนธ์: ภาษา เรื่องชีวิต, ผกามาศ สุวรรณนิภา ปี
พ.ศ. 2567.

งานวิจัย “สุนทรียภาพศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง : นวัตกรรมเพื่อการ
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย” เป็นการศึกษาความงามของลวดลาย
นัยยะความหมายทางวัฒนธรรม และเทคนิคกระบวนการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยมี
วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางศิลปะในด้านสีสัน
ลวดลาย และกระบวนการย้อม และการจัดการพื้นที่ของแหล่งผลิตในตำบลเออร์เจียอย่างเป็นระบบ
รวมทั้งการศึกษารูปแบบของนวัตกรรมเทคโนโลยีในการบูรณาการด้านการผลิตเพื่อเกิดการพัฒนา
และนำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมในบริบทร่วมสมัย

งานวิจัยนี้ศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิถีวัฒนธรรมสังคม และการจัดการ
พื้นที่แหล่งผลิต โดยผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยภาคสนามในการลงพื้นที่ศึกษาโรงงานย้อมผ้าและพิมพ์ลายเออร์
เจียในตำบลหนานทง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การสืบทอดงานฝีมือ พร้อมทั้งความท้าทายต่าง ๆ ใน
สังคมสมัยใหม่ ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจ้าของโรงงานและช่างฝีมือและการทำ
แบบสอบถามผู้บริโภคแบบออนไลน์จำนวน 267 ชุด และมีการวิจัยภาคสนามโดยลงพื้นที่สำรวจ
โรงงานย้อมผ้าต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้ทราบถึงมุมมองของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลาย
ขาวน้ำเงินในด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและการปรับตัวทางตลาด
ผลการสำรวจเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจช่องว่างระหว่างเทคนิคดั้งเดิมกับความต้องการของ
ผู้บริโภคยุคใหม่ ช่วยสนับสนุนการกำหนดกลยุทธ์การออกแบบนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและ
วางรากฐานสำหรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่ความทันสมัย รวมทั้งการปรับตัวของเทคนิคดั้งเดิมในตลาด
ปัจจุบัน เพื่อสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีในการออกแบบและการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

ผลการวิจัย พบว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการออกแบบ ช่วยปรับโครงสร้างลวดลายดั้งเดิมและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ งานวิจัยนี้จะใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลร่วมกับเทคนิคการแกะสลักด้วยเครื่องเลเซอร์ เพื่อปรับปรุงลวดลายดั้งเดิมที่ซับซ้อนให้มีความทันสมัย เป็นการส่งเสริมให้งานฝีมือดั้งเดิมนี้สามารถปรับตัวไปสู่การเปลี่ยนผ่านให้เกิดทำให้สอดคล้องกับความต้องการทางสุนทรียภาพในปัจจุบัน และนำไปประยุกต์พัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงที่ผสมผสานเอกลักษณ์ดั้งเดิมเข้ากับนวัตกรรมสมัยใหม่ วิธีการออกแบบอย่างสร้างสรรค์นี้จะสร้างแรงดึงดูดทางภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ให้กับผู้บริโภค ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นทั้งสื่อกลางในการสืบทอดวัฒนธรรมและแสดงถึงเอกลักษณ์ร่วมสมัยและคุณค่าทางศิลปะ

นอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอแนวทางการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ โดยการปรับปรุงการใช้งานอาคารทางประวัติศาสตร์อย่างเหมาะสม เสริมสร้างประสบการณ์การมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการโปรโมตแบรนด์

ดังนั้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ด้วยการบูรณาการด้านทักษะฝีมือดั้งเดิมนี้สามารถคงเสน่ห์ทางวัฒนธรรมอันโดดเด่นไว้ได้ในกระบวนการทันสมัย ให้กลับมามีสีสันอีกครั้งในยุคแห่งการสร้างสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ สามารถต่อยอดและเพิ่มคุณค่าและเป็นต้นแบบของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและนวัตกรรมสมัยใหม่ ช่วยผลักดันให้เป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบันและเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนต่อไป

64810048: MAJOR: VISUAL ARTS; Ph.D. (VISUAL ARTS)

KEYWORDS: intangible cultural heritage, digital innovation, Nantong blue-and-white printed fabrics, creative cultural product design, cultural heritage preservation

CHEN LIU : NANTONG BLUE WHITE PRINTED FABRIC ART AESTHETICS: INNOVATION FOR DESIGNING AND DEVELOPING CONTEMPORARY CREATIVE CULTURAL PRODUCTS. ADVISORY COMMITTEE: PUVASA RUANGCHEWIN, PAKAMAS SUWANNIPA 2024.

The research titled “The Aesthetic of Nantong Blue-and-White Printed Fabrics: Innovations for Contemporary Cultural Product Design and Development” explores the beauty of patterns, cultural meanings, and dyeing techniques of Nantong blue-and-white printed fabrics. The objectives are to study the historical background, analyze the artistic identity in terms of color, patterns, and dyeing processes, and systematically examine the management of production sites in Erjia Village. Additionally, the research investigates innovative technologies for integrating production methods to develop and design cultural products in a contemporary context.

This study delves into the historical, geographical, and socio-cultural context, as well as the management of production sites. Field research was conducted in dyeing and printing workshops in Nantong's Erjia Village to analyze the state of craftsmanship inheritance and the challenges posed by modern society. Data collection methods included interviews with workshop owners and artisans, online surveys from 267 consumers, and field surveys of various dyeing factories. These approaches provided insights into the perspectives of stakeholders involved in Nantong blue-and-white printed fabrics, focusing on innovative product design and market adaptation. The findings are instrumental in understanding the gap between traditional techniques and modern consumer demands, supporting the formulation of design strategies for innovative products, and laying the foundation for modernization. Furthermore, they aid in adapting traditional techniques for the

current market by incorporating technology in design and developing suitable product strategies.

The results revealed that digital technology plays a crucial role in the design process, enabling the restructuring of traditional patterns and the development of creative cultural products. This research integrates digital design tools with laser engraving techniques to modernize intricate traditional patterns, promoting the adaptation of this traditional craft to meet contemporary aesthetic demands. This approach fosters the development of cultural products blending traditional characteristics with modern innovations. The creative design process enhances the visual appeal and emotional connection for consumers, positioning blue-and-white printed fabrics as a medium for cultural heritage and as a representation of contemporary identity and artistic value.

Furthermore, the research proposes systematic cultural site management strategies, including the appropriate utilization of historical buildings, enhancing cultural interaction experiences, and promoting creative cultural product development alongside brand promotion.

In conclusion, the research and innovation of Nantong blue-and-white printed fabrics through the integration of traditional craftsmanship can preserve its distinctive cultural charm during modernization. This revitalization aligns with the contemporary era of creative cultural products, adding value and serving as a model for merging traditional culture with modern innovations. It supports wider societal acceptance and paves the way for sustainable development.

กิตติกรรมประกาศ

หลังจากได้ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีและภาคปฏิบัติมาเป็นเวลายาวนาน ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ได้เดินทางมาถึงวันที่สำเร็จลุล่วง ในช่วงเวลานี้ ผู้วิจัยได้สั่งสมความรู้ทางวิชาการและเติบโตไปพร้อม ๆ กัน นับเป็นช่วงเวลาที่มั่งคั่งอย่างยิ่ง ความสำเร็จทั้งหมดนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากความห่วงใย ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากบุคคลมากมาย ในโอกาสที่ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอแสดงความซาบซึ้งและขอบคุณอย่างจริงใจต่อญาติมิตร คณาจารย์ และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในเส้นทางการศึกษาของผู้วิจัย

ก่อนอื่น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร. ภูษา เรืองชีวิน ท่านไม่เพียงให้คำแนะนำทางวิชาการอย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่ยังมีอิทธิพลต่อผู้วิจัยในด้านความรู้และทำที่ที่จริงจังต่อการวิจัย ตลอดกระบวนการวิจัย ทั้งการเลือกหัวข้อ การสร้างกรอบการวิจัย และการประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำที่เอาใจใส่และแนะนำด้วยความอดทนเสมอมา ในทุกครั้งที่มีการสัมมนา ดุษฎีนิพนธ์ อาจารย์สามารถมองเห็นข้อบกพร่องของผู้วิจัยและให้ข้อคิดเห็นที่สำคัญ ทำให้งานวิจัยของผู้วิจัยค่อย ๆ สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ผกามาศ สุวรรณนิภา ท่านได้ให้คำแนะนำอันมีค่าและชี้แนะด้วยความอดทนในระหว่างการเสนอหัวข้อและการเขียนดุษฎีนิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาการวิจัยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การตรวจสอบอย่างเคร่งครัด การสนับสนุน และการให้กำลังใจของท่าน ทำให้ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์และลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเรือนทาง เพื่อนที่รักสำหรับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในด้านการผลิตและการออกแบบผลงาน ตลอดจนความคิดเห็นเชิงวิพากษ์และความช่วยเหลือที่ไม่ย่อท้อ ทำให้ผลงานของผู้วิจัยได้รับการพัฒนาอย่างมากทั้งในด้านการออกแบบและการแสดงออก

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพาและคณาจารย์ทุกท่านในคณะ ขอขอบคุณสำหรับแรงบันดาลใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งการสัมมนาเชิงวิชาการ การออกแบบหลักสูตร และการให้คำแนะนำ ดุษฎีนิพนธ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยที่ได้จัดเตรียมทรัพยากรทางการวิจัยที่มีคุณภาพและบรรยากาศทางวิชาการที่ดี ทำให้ผู้วิจัยสามารถทุ่มเทให้กับงานวิจัยได้อย่างเต็มที่

ขอขอบคุณครอบครัว บิดามารดาและบุตรสาวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุนและห่วงใยมาตลอดการศึกษา ครอบครัวคือกำลังใจที่มั่นคงที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย ไม่ว่าจะเผชิญกับความยากลำบากใด ๆ กำลังใจและความรักของครอบครัวจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเผชิญกับความท้าทายทั้งหมดได้อย่างมั่นใจ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่เคยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ผู้วิจัยในระหว่างการเดินทางนี้ ด้วยการสนับสนุนและความไว้วางใจจากทุกท่าน ผู้วิจัยจึงสามารถเอาชนะความท้าทาย

มากมายในเส้นทางการศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกได้อย่างราบรื่น เส้นทางในอนาคตยังอีกยาวไกล ผู้วิจัยจะเดินทางต่อไปด้วยความรู้สึกขอบคุณและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเดินทางครั้งนี้ไปปฏิบัติ เพื่อตอบแทนสังคมและทุกท่านที่เคยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย

CHEN LIU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ขั้นตอนกระบวนการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
พื้นที่หนานทง.....	14
1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์.....	14
2. ภูมิหลังทางวัฒนธรรม.....	17
3. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์.....	18

4. วิธีชีวิต	20
ตำบลเออร์เจีย เมืองหนานทง	22
1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์	22
2. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์	24
ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	25
1. แนวคิดของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	25
2. ต้นกำเนิดของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	26
3. การพัฒนาของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	28
ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย.....	33
1. พัฒนาการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย	33
2. ความสำคัญของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย	38
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	40
1. ทฤษฎีการออกแบบใหม่ หรือ ทฤษฎีการรีดีไซน์ (Re-design)โดย Kenya Hara.....	40
2. ทฤษฎีสัญศาสตร์.....	40
3. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	41
4. ทฤษฎีแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์	42
5. แนวคิดการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรม	45
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลวดลายศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	45
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิมพ์และย้อมสีของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	46
4. งานวิจัยการออกแบบที่เกี่ยวข้องจากมุมมองสัญศาสตร์.....	47

บทที่ 3 คุณค่าทางศิลปะ เอกลักษณะ และมรดกทางวัฒนธรรมของ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย	
หนานทง.....	49
ศิลปะด้านสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	49
ศิลปะด้านลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	53
1. เอกลักษณะของลวดลาย	53
2. การแบ่งจำแนกประเภทลวดลาย.....	56
เครื่องมือและเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	85
1. ลวดลาย.....	86
2. แม่พิมพ์ลวดลาย	87
3. มีดแกะสลัก.....	87
4. เครื่องตอก	88
5. ค้อนไม้	88
6. มีดปาดน้ำยา.....	89
7. อ่างย้อม	90
8. ราวตากผ้า	90
กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	91
1. การเลือกผ้าดิบ.....	92
2. รีดแป้งออก	92
3. ตีดกระดาษ	93
4. แกะสลักแม่พิมพ์	94
5. ทาน้ำมันลง (น้ำมันจากไม้จัน).....	95
6. การเตรียมน้ำยาและการปาดน้ำยา.....	96
7. การย้อมสี.....	98
8. การชุบเศษสีเทา.....	101

9. การทำความสะอาดและการตาก	101
ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	102
1. หลักการของหยิน-หยางและความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว	102
2. หลักการจากธรรมชาติและความงดงามแบบเรียบง่าย	106
3. มุมมองเรื่องโชคชะตาและการแสวงหาความสุข	108
บทที่ 4 แนวทางการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และการวิเคราะห์แหล่งผลิตโรงงานผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินแห่งเอ๋อร์เจียหนานทง	112
แนวทางการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมของหนานทง	113
1. กระบวนการออกแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเอ๋อร์เจียหนานทง	114
2. แนวทางการจัดวางลวดลายผ้าพิมพ์ขาวน้ำเงิน	117
3. ลักษณะเฉพาะของรูปทรงในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	121
4. เทคนิคการทำแม่พิมพ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม	123
การรับรู้และความต้องการด้านการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	125
สถานการณ์ปัจจุบันของโรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งเอ๋อร์เจียหนานทง	131
1. โรงย้อมผ้าเจิ้งซิง	131
2. โรงย้อมผ้าพิมพ์หูซิงของตระกูลเฉา	137
3. โรงย้อมและพิมพ์ลายเอ๋อร์เจีย	141
สถานการณ์ปัจจุบันของโรงย้อมตำบลเอ๋อร์เจีย	146
1. การวิเคราะห์พื้นที่ปัจจุบันของโรงย้อมและพิมพ์ลายเอ๋อร์เจีย	147
สถานการณ์ปัจจุบันในการสืบทอดและพัฒนาการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	158
1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของการสืบทอดและสถานการณ์ปัจจุบันของการสืบทอดทักษะ	158
2. วิเคราะห์อุปสรรคของการสืบทอด	158
บทที่ 5 นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และแนวทางการ จัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม	162

ความสำคัญ บทบาท และรูปแบบของนวัตกรรมทางเทคโนโลยี	162
นวัตกรรมเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ “โลกแห่งดอกไม้”	165
1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ	165
2. กระบวนการออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	170
ตัวอย่างการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด 12 นักซ์ตร	199
1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ	199
2. การออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	199
การออกแบบตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา”	234
1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ	234
2. การออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	234
การจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	240
1. การจัดการด้านการวางแผนและออกแบบพื้นที่	240
2. การจัดการปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	245
3. การจัดการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการส่งเสริมแบรนด์	247
4. การจัดการด้านการจัดแสดงวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	249
5. การจัดการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	251
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	254
สรุปผลการวิจัย	254
การอภิปรายผล	257
ข้อเสนอแนะ	259
บรรณานุกรม	261
ภาคผนวก	264
ภาคผนวก ก แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหา นทาง	265

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	272
ภาคผนวก ค ผลการสัมภาษณ์.....	277
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา.....	296
ภาคผนวก จ ภาพการเข้าร่วมนิทรรศการหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15	298
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความ	305
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	316

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 แผนผังแสดงลำดับเหตุการณ์ของการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียในหนานทง	37
ตารางที่ 3-1 ตารางแสดงลวดลายพรรณพฤกษาแบบดั้งเดิมในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	57
ตารางที่ 3-2 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มพรรณพฤกษาและความหมาย	59
ตารางที่ 3-3 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มสัตว์และความหมาย	66
ตารางที่ 3-4 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มบุคคลและความหมาย	73
ตารางที่ 3-5 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มรูปทรงเรขาคณิตและความหมาย	78
ตารางที่ 3-6 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มตัวอักษรและความหมาย	82
ตารางที่ 3-7 คำอธิบายแผนผังกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	91
ตารางที่ 4-1 รูปแบบของลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	115
ตารางที่ 5-1 รายการกิจกรรมการจัดปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	246
ตารางที่ 5-2 แผนการพัฒนาและส่งเสริมแบรนด์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	248
ตารางที่ 5-3 แผนการจัดการการแสดงผลวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	250

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ภาพที่ 2-1 ภาพท่านจางเจียนผู้ก่อตั้งโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิงและโรงเรียนฝึกหัดสิ่งทอหนานทง ซึ่งเป็นการวางรากฐานสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอของเมืองหนานทง และการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	16
ภาพที่ 2-2 โรงเรียนฝึกหัดสิ่งทอหนานทง เป็นสถาบันการศึกษาที่ก่อตั้งโดยท่านจางเจียนมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมบุคลากรด้านสิ่งทอในท้องถิ่น.....	16
ภาพที่ 2-3 ภาพนักเรียนฝึกงานในโรงเรียนฝึกหัดสิ่งทอหนานทง	17
ภาพที่ 2-4 วัฒนธรรมเจียงไห่ เสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองหนานทง	18
ภาพที่ 2-5 ภาพที่ตั้งของเมืองหนานทง	19
ภาพที่ 2-6 ภาพจัดแสดงเครื่องทอผ้าแบบดั้งเดิม ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	21
ภาพที่ 2-7 เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมของเมืองหนานทง	21
ภาพที่ 2-8 จุดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ใช้กับเครื่องเรือนในบ้านแบบดั้งเดิม ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง	22
ภาพที่ 2-9 เมืองโบราณอวีซีเออร์เจียที่มีอายุพันปี เป็นศูนย์กลางการค้าเกลือ และเป็นสถานที่กำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย	24
ภาพที่ 2-10 การสร้างลวดลายโดยการแกะสลักและเจาะรูบนแผ่นกระดาษไขแบบดั้งเดิม	26
ภาพที่ 2-11 ภาพแสดงความแพร่หลายและความประณีตของเทคนิคการพิมพ์ผ้าแบบฮุยเจียะในสมัยราชวงศ์ถัง	27
ภาพที่ 2-12 ภาพการทอผ้าในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้	28
ภาพที่ 2-13 พีชตระกูลครามเป็นแหล่งสีย้อมที่สำคัญสำหรับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	29
ภาพที่ 2-14 การสกัดสีน้ำเงินจากต้นคราม แล้วนำไปหมักเพื่อนำไปใช้ในการย้อมสี	29
ภาพที่ 2-15 สีย้อมจากต้นครามถูกนำมาใช้ในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	30
ภาพที่ 2-16 ภาพองค์เหมยเก้อซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งการย้อมผ้า	31

ภาพที่ 2-17 ภาพโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิง.....	32
ภาพที่ 2-18 ภาพลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยราชวงศ์หมิง.....	33
ภาพที่ 2-19 ภาพลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยราชวงศ์ชิง.....	34
ภาพที่ 2-20 ภาพแสดงคนงานช่างกำลังย้อมสีผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินใน “เสี่ยวชิงกั๋ง”.....	39
ภาพที่ 3-1 ชุดแต่งงานที่ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีลวดลาย “เฮอเฮอเอ้อเซียน”(เทพเจ้าคู่แห่งความรักใคร่กลมเกลียว).....	51
ภาพที่ 3-2 รายละเอียดแม่แบบแกะสลักผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน.....	53
ภาพที่ 3-3 ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้แทนที่เส้นยาวด้วยจุดกลมหรือเส้นสั้นที่ต่อเนื่องกัน.....	54
ภาพที่ 3-4 ภาพแสดงการจัดวางลวดลายที่พบบ่อยบนผ้ารูปสี่เหลี่ยม.....	55
ภาพที่ 3-5 ภาพแสดงลวดลายบนผ้ากันเปื้อน.....	56
ภาพที่ 3-6 ภาพแสดงตัวอย่างการจัดวางลวดลายให้เต็มทั่วทั้งผ้า.....	56
ภาพที่ 3-7 ลวดลาย “หงส์เล่นกับดอกโบตั๋น” บนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน.....	58
ภาพที่ 3-8 ภาพตัวอย่าง “ซีเซว่เต็งเหมย (นกกระเรียนปีนดอกเหมย)” เป็นการผสมผสานลวดลายสัตว์และลวดลายพรรณพฤกษาเข้าด้วยกัน.....	65
ภาพที่ 3-9 ภาพลวดลายกิเลนประทานบุตร.....	72
ภาพที่ 3-10 ภาพผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ผสมผสานลวดลายเชิงมงคลหลายอย่าง.....	81
ภาพที่ 3-11 ภาพลวดลายผีเสื้อเป็นลวดลายที่พบได้บ่อยในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	86
ภาพที่ 3-12 ภาพแม่พิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมลายเป็ดยวนยางเล่นกับบัว.....	87
ภาพที่ 3-13 ภาพแสดงมีดแกะสลัก.....	87
ภาพที่ 3-14 ภาพแสดงเครื่องมือที่ใช้ต่อกลายหลากหลายขนาด.....	88
ภาพที่ 3-15 ภาพแสดงวัตถุดิบผงถั่วเหลือง ผงพืชสมุนไพร และเครื่องมือในการทำแม่พิมพ์ เช่น มีดแกะสลักและค้อนไม้.....	88
ภาพที่ 3-16 ภาพแสดงการใช้เครื่องตอกและค้อนไม้ในการสร้างแม่พิมพ์ลาย.....	89
ภาพที่ 3-17 ภาพแสดงมีดปาดหรือช้อนน้ำยา.....	89
ภาพที่ 3-18 อ่างย้อมสำหรับย้อมผ้าพิมพ์ลายสีน้ำเงิน.....	90

ภาพที่ 3-19 ภาพแสดงการตากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	90
ภาพที่ 3-20 ภาพผู้คนจะทำการเลือกผ้าดิบคุณภาพดี	92
ภาพที่ 3-21 ภาพหลังจากทำการลอกแบ่งเสร็จแล้ว ให้นำไปตากให้แห้ง	93
ภาพที่ 3-22 ภาพคนงานกำลังติดกระดาษ	94
ภาพที่ 3-23 ภาพแสดงให้เห็นว่าในขณะที่แกะสลัก ต้องตั้งฉาก โดยตามปกติแล้วมือขวาจะถือมีด ส่วน มือซ้ายจะใช้กลางนิ้วและนิ้วชี้ช่วยในการดันและกด เพื่อให้ลวดลายในแต่ละชั้นตรงกัน.....	94
ภาพที่ 3-24 ภาพช่างผู้ชำนาญกำลังทำการผลิตแม่พิมพ์ โดยมีค้อนไม้วางอยู่ข้าง ๆ ขนาดความยาว และความกว้างของแม่พิมพ์มักไม่เกิน 90 ซม. และ 40 ซม. ตามลำดับ.....	95
ภาพที่ 3-25 ภาพแสดงแม่พิมพ์ที่แกะสลักเสร็จแล้ว	95
ภาพที่ 3-26 ภาพแสดงการใช้ผงถั่วเหลือง ผงปูนขาว และน้ำสะอาดในการปรุงนํ้ายากันย้อม	96
ภาพที่ 3-27 ภาพแสดงช่างกำลังใช้มีดปาดแบบหัวเรียบทำมุมประมาณ 45 องศากับแม่พิมพ์เพื่อทา นํ้ายาให้ทั่วลวดลายที่มีรูพรุนอย่างสม่ำเสมอ.....	97
ภาพที่ 3-28 ภาพแสดงผ้าบริเวณที่มีรูพรุนจะถูกเคลือบด้วยชั้นของนํ้ายากันย้อมเพื่อป้องกันไม่ให้ถูก ย้อมสีในระหว่างการย้อม.....	98
ภาพที่ 3-29 ภาพแสดงการแช่ผ้าขาวที่ปาดนํ้ายากันย้อมไว้.....	99
ภาพที่ 3-30 ในระหว่างการย้อมสี จะต้องพลิกผ้าทุก ๆ 7-8 นาที	99
ภาพที่ 3-31 ภาพคนสองคนยืนอยู่สองด้านของอ่างย้อมเพื่อช่วยกันพลิกผ้า โดยนำผ้าส่วนหัวไปยัง ตำแหน่งปลายผ้า.....	100
ภาพที่ 3-32 ภาพแสดงหลังจากที่ย้อมเสร็จแล้วต้องวางผ้าไว้บนอ่างย้อมเพื่อให้หยดนํ้ายาที่อยู่บนผ้า ออกให้หมดให้สีได้ออกซีไดซ์อย่างเต็มที่ จนสีมีความสม่ำเสมอและเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินเข้ม	100
ภาพที่ 3-33 ภาพแสดงการชุดเศษสีเทา โดยยัดผ้าให้ตึง แล้วใช้มีดชุดเอาสีเทาออก	101
ภาพที่ 3-34 ภาพแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ชุดสีเทาแล้วกำลังถูล้างด้วยนํ้าสะอาดเพื่อกำจัด นํ้ายากันย้อมและสีที่เหลืออยู่	101
ภาพที่ 3-35 ภาพแสดงการผึ่งผ้าที่ย้อมเสร็จแล้วไปแขวนตากในที่กลางแจ้งบนโครงตากผ้า	102
ภาพที่ 3-36 ภาพแสดงสัญลักษณ์ไทเก๊ก	103

ภาพที่ 3-37 ภาพตัวอย่างการจัดองค์ประกอบในรูปแบบสัญลักษณ์ไทเก๊กของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม	103
ภาพที่ 3-38 ลวดลาย “喜相逢” (การพบกันที่น่ายินดี) มีรูปแบบการจัดเรียงที่เน้นความสมมาตรในศูนย์กลางเป็นหลัก	104
ภาพที่ 3-39 ลวดลายพื้นสีขาวและดอกสีน้ำเงินกับลวดลายพื้นสีน้ำเงินและดอกสีขาว	105
ภาพที่ 3-40 ภาพแสดงรูปแบบการจัดองค์ประกอบที่มีวงกลมเป็นจุดศูนย์กลาง.....	105
ภาพที่ 3-41 ผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกำลังทำการสร้างแบบด้วยมือ	107
ภาพที่ 3-42 ภาพแสดงลวดลายดอกไม้และเถาวัลย์ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม	108
ภาพที่ 3-43 ภาพแสดงลวดลาย “ปลาคราฟกระโดดข้ามประตูมังกร”	109
ภาพที่ 3-44 ภาพแสดงลวดลาย “ปลาคราฟกระโดดข้ามประตูมังกร	110
ภาพที่ 4-1 ตัวอย่างผ้าปูที่นอนพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีการจัดวางลวดลายแบบผสมผสานระหว่างโครงสร้างกรอบและลวดลายตรงกลาง	118
ภาพที่ 4-2 ตัวอย่างลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลายต่อเนื่องแบบผ้าฝืน สามารถตัดได้ตามต้องการ. 118	
ภาพที่ 4-3 เสื้อผ้าผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ทำจากผ้าชิ้นหรือผ้าฝืนใหญ่.....	119
ภาพที่ 4-4 ตัวอย่างผ้าห่อของลายหงส์กับดอกโบตั๋นส่วนขอบใช้ลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทางแบบดั้งเดิม	119
ภาพที่ 4-5 ภาพหมอนอิง มีการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบดั้งเดิม ผสมผสานการออกแบบที่ลายตรงกลางและลายประดับขอบ สอดคล้องกันตามแบบผ้าพิมพ์ครามโบราณ	120
ภาพที่ 4-6 ภาพลักษณะการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลายตรงกลางเป็นจุดเด่น ขอบประดับด้วยลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง และใช้การออกแบบที่ยึดตามแนวตั้ง เพื่อเพิ่มความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวของภาพ	120
ภาพที่ 4-7 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้รอยจุดในการสร้างลวดลาย	121
ภาพที่ 4-8 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้รอยเส้นในการสร้างลวดลาย	122
ภาพที่ 4-9 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้พื้นผิวในการสร้างลวดลาย	123
ภาพที่ 4-10 ภาพแสดงตัวอย่างการตัดแบบปลายตรงและการตัดแบบปลายเฉียง	124

ภาพที่ 4-11 ภาพการแกะลวดลายบนแม่พิมพ์ด้วยวิธีการ “ตัวนดาว(ตัดจุด)”	124
ภาพที่ 4-12 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงการรับรู้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z.....	126
ภาพที่ 4-13 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงความสนใจผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z	126
ภาพที่ 4-14 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงความชื่นชอบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z	127
ภาพที่ 4-15 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงปัจจัยที่ทำให้เลือกซื้อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่ม Gen Z	128
ภาพที่ 4-16 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงข้อดีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z.....	128
ภาพที่ 4-17 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงการใช้งานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงใน กลุ่มคน Gen Z	129
ภาพที่ 4-18 ภาพประตูหน้าโรงย้อมเจิ้งซิง.....	133
ภาพที่ 4-19 โรงย้อมเจิ้งซิงถูกมอบหมายให้เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดทักษะการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในเมืองหนานทง.....	133
ภาพที่ 4-20 หวังเจิ้งซิงได้รับตำแหน่งเป็นผู้ถ่ายทอดทักษะการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ตัวแทนเมืองหนานทง.....	134
ภาพที่ 4-21 ภาพถ่ายผู้วิจัยร่วมกับหวังเจิ้งซิง ผู้สืบทอดเทคนิคการย้อมและพิมพ์ลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง.....	134
ภาพที่ 4-22 ภาพหวังเจิ้งซิงกำลังทำงานที่โรงย้อมเจิ้งซิง.....	135
ภาพที่ 4-23 ภาพอ่างย้อมสี หรือ “เสี่ยวซิงกั๊ง”	135
ภาพที่ 4-24 ภาพโรงย้อมเจิ้งซิงที่อนุรักษ์อ่างย้อมแบบดั้งเดิมไว้	136
ภาพที่ 4-25 “ถู่เตี้ยน” มักมีสีน้ำเงินเข้มหรือสีน้ำเงินอมเขียว สีมักมีความเป็นธรรมชาติและคงทน เมื่อผสมกับฝืนผ้าแล้วจะมีความทนทานสูง	136

ภาพที่ 4-26 ภาพหวังเงินซึ่งจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบหลายสี ใช้สำหรับตกแต่งและแขวนฝาผนัง.....	137
ภาพที่ 4-27 ภาพฉาเจี้ยนสง ทายาทรุ่นที่สี่ของโรงย้อมหญู่ซิง	138
ภาพที่ 4-28 ภาพการทำงานของฉาเจี้ยนสงที่โรงย้อมหญู่ซิง	139
ภาพที่ 4-29 ภาพผ้าสีขาวที่ผ่านการเกลี่ยเนื้อสีที่ภายในโรงย้อมหญู่ซิง	139
ภาพที่ 4-30 ภาพผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแขวนอยู่บนราวตากในโรงย้อมหญู่ซิง	140
ภาพที่ 4-31 ภาพอ่างย้อมสีในโรงย้อมหญู่ซิง.....	140
ภาพที่ 4-32 ภาพพื้นที่จัดแสดงวัตถุที่ย้อมสีและตัวอย่างลวดลายต่าง ๆ ในโรงย้อมหญู่ซิง	141
ภาพที่ 4-33 ภาพพื้นที่จัดแสดงผลงานตีพิมพ์ของโรงย้อมหญู่ซิง	141
ภาพที่ 4-34 ภาพตำแหน่งที่ตั้งโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียหนานทง	143
ภาพที่ 4-35 ภาพตำแหน่งที่ตั้งเขตเออร์เจีย.....	144
ภาพที่ 4-36 ภาพแผนผังวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย.....	144
ภาพที่ 4-37 ภาพถ่ายผู้วิจัยกับคุณฉาปิ่งคัง ผู้จัดการโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	145
ภาพที่ 4-38 ภาพผู้จัดการคนปัจจุบันของแบรนด์ “หลันฉีหลิน” กำลังแนะนำลายพิมพ์ภายในโรงงาน	145
ภาพที่ 4-39 ภาพแสดงที่ตั้งตำแหน่งจุด A คือ โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย จุด B คือ โรงย้อมเจิ้งซิง และจุด C คือ โรงย้อมหญู่ซิง โดยระยะห่างระหว่างทั้งสามแห่งห่างกันประมาณ 2.5 กิโลเมตร ใช้เวลาในการขับรถประมาณ 6 นาที	146
ภาพที่ 4-40 ภาพโครงสร้างอาคารโรงงานที่ออกแบบมาในลักษณะโค้งกว้าง หลังคารองรับด้วยโครงสร้างคานรูปสามเหลี่ยมแบบสำเร็จรูป.....	148
ภาพที่ 4-41 ภาพโครงสร้างหลังคาโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	148
ภาพที่ 4-42 สภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ปฏิบัติงานของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	149
ภาพที่ 4-43 จุดชำระล้างแบบดั้งเดิมภายในอาคารของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	150
ภาพที่ 4-44 พื้นที่ว่างภายในอาคารที่ยังไม่ได้กำหนดชัดว่าเป็นพื้นที่ใช้งานในส่วนตัว	150
ภาพที่ 4-45 ภาพแสดงให้เห็นความยุ่งเหยิงภายในโรงงานย้อมสีเออร์เจีย	151

ภาพที่ 4-46 ภาพเครื่องทอผ้าที่ถูกทิ้งร้าง	152
ภาพที่ 4-47 ภาพภายในโรงงานที่มีสภาพเก่า แสงไม่สว่างพอ และการจัดเรียงอุปกรณ์ในปัจจุบันยังยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ	153
ภาพที่ 4-48 ภาพทางเข้าหน้าประตูใหญ่ของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	153
ภาพที่ 4-49 ป้ายชื่อโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	154
ภาพที่ 4-50 ภาพแสดงให้เห็นถึงอาคารหลายหลังและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	154
ภาพที่ 4-51 ภาพอาคารสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย	155
ภาพที่ 4-52 ภาพด้านนอกของอาคารหนึ่งในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	156
ภาพที่ 4-53 ภาพประตูเหล็กที่มีสนิมในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	156
ภาพที่ 4-54 สถานการณ์ภายนอกของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย	157
ภาพที่ 5-1 ต้นพวงครามใบใหญ่	166
ภาพที่ 5-2 ลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ถูกแปลงเป็นรูปทรงเรขาคณิตด้วยเครื่องมือจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Illustrator	166
ภาพที่ 5-3 ต้นบิวตี้เบอร์รี่ หรือ ราชายาฆุมุก	167
ภาพที่ 5-4 ลวดลายใหม่ที่ได้จากการแปลงต้นบิวตี้เบอร์รี่เป็นรูปทรงเรขาคณิตผ่านการใช้เทคนิคด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	168
ภาพที่ 5-5 ลวดลายต้นเถาวัลย์และลวดลายก้านบัวแบบศิลปะจีนโบราณ	169
ภาพที่ 5-6 ลวดลายต้นเถาวัลย์และลวดลายก้านบัวที่ถูกแปลงเป็นรูปทรงเรขาคณิตด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	169
ภาพที่ 5-7 ลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง	170
ภาพที่ 5-8 ลวดลายใบไม้ของต้นบิวตี้เบอร์รี่ที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง	170
ภาพที่ 5-9 ลวดลายเถาวัลย์และลวดลายก้านบัวที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง	171

ภาพที่ 5-10 การออกแบบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (CAD) ใช้ในการปรับแต่งลวดลายการออกแบบในรูปแบบดิจิทัล.....	171
ภาพที่ 5-11 การตั้งค่าชุดคำสั่งการทำงานหลายรายการบนอินเทอร์เฟซและการทำงานของซอฟต์แวร์แกะสลักด้วยเลเซอร์ Laser Maker.....	172
ภาพที่ 5-12 การส่งชุดคำสั่งการทำงานที่ตั้งค่าไว้ไปยังเครื่องแกะสลักเลเซอร์เพื่อสร้างแม่พิมพ์ดิจิทัล.....	172
ภาพที่ 5-13 ภาพแสดงเครื่องเลเซอร์กำลังแกะสลักลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่.....	173
ภาพที่ 5-14 แม่พิมพ์ดิจิทัลของลวดลายที่ออกแบบใหม่ทั้งสามชุด ใช้สำหรับขั้นตอนการป้องกันสีย้อมโดยการชุดผ้าก่อนย้อมสี.....	173
ภาพที่ 5-15 ภาพแสดงให้เห็นว่าช่างฝีมือกำลังทาสีกันน้ำบนแม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายไว้.....	174
ภาพที่ 5-16 แม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายและผ่านการเคลือบด้วยสีกันน้ำแล้ว (Chen L, 2024).....	174
ภาพที่ 5-17 การปาดแป้งบนแม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายและผ่านการเคลือบด้วยสีกันน้ำแล้ว.....	175
ภาพที่ 5-18 ลักษณะลวดลายที่ปรากฏบนผ้าหลังผ่านขั้นตอนการปาดแป้งบนแม่พิมพ์ลายด้วยวิธีสกรีน.....	175
ภาพที่ 5-19 ภาพแสดงการนำผ้าที่เคลือบน้ำยากันย้อมจุ่มลงในน้ำย้อมครามหลายครั้ง.....	176
ภาพที่ 5-20 ภาพการย้อมซ้ำและตากหลายครั้งจนได้สีตามต้องการ.....	176
ภาพที่ 5-21 ภาพผลลัพธ์หลังจากที่ย้อมเสร็จและนำมาล้างเพื่อขจัดน้ำยากันย้อมออก.....	177
ภาพที่ 5-22 ภาพช่างฝีมือกำลังรีดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วเพื่อจัดให้เรียบและดูสวยงาม.....	178
ภาพที่ 5-23 ผ้าพิมพ์ลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ ถูกนำมาใช้สำหรับการทำผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น กระเป๋า ของเล่น.....	178
ภาพที่ 5-24 ผ้าพิมพ์ลายเถาว์วัลย์และลายก้านบัวที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ ถูกนำมาใช้สำหรับการทำผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น กระเป๋า ของเล่น.....	179
ภาพที่ 5-25 ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์.....	180
ภาพที่ 5-26 ภาพตัวอย่างวิธีการพันผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์ในรูปแบบต่าง ๆ.....	181
ภาพที่ 5-27 ผ้าพันคอลายต้นพวงครามใบใหญ่แบบไล่เฉดสี.....	182

ภาพที่ 5-28 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายต้นพวงครามใบใหญ่แบบไล่เฉดสีในรูปแบบต่าง ๆ. 183

ภาพที่ 5-29 ผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์และลายกำนบัว..... 184

ภาพที่ 5-30 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์และลายกำนบัวในรูปแบบต่าง ๆ..... 185

ภาพที่ 5-31 ผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์และลายกำนบัวแบบไล่เฉดสี 186

ภาพที่ 5-32 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์และลายกำนบัวแบบไล่เฉดสีในรูปแบบต่าง ๆ 187

ภาพที่ 5-33 ภาพแสดงผลงานการออกแบบกระเป๋าหลากหลายแบบจากผ้าพิมพ์ลายน้ำเงินที่มีลวดลาย ภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” 188

ภาพที่ 5-34 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 1 189

ภาพที่ 5-35 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 2 190

ภาพที่ 5-36 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 3 191

ภาพที่ 5-37 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 4 192

ภาพที่ 5-38 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 5 193

ภาพที่ 5-39 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 6 194

ภาพที่ 5-40 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 7 195

ภาพที่ 5-41 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 8 196

ภาพที่ 5-42 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 9 197

ภาพที่ 5-43 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 10 198

ภาพที่ 5-44 การถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิม เช่น ลายชื่อจีน ลายดอกเหมย ลายผีเสื้อ ลายรัศมี ลายหงส์ และลายจุด เป็นต้น..... 200

ภาพที่ 5-45 แบบร่างลายเส้นชุด “ทูลิ้นเป่าฟู่(รวบแบบไม่ทันตั้งตัว)” ประกอบด้วยลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายผีเสื้อ ลายดอกเหมย และลายหยวนเปา (ทองแท่ง) โดยมีกรอบนอกเป็นลวดลายดอกไม้ นานาพันธุ์ที่จัดวางแบบลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง ตรงกลางเป็นลวดลายตัวอักษรกระต่าย 201

ภาพที่ 5-46 แบบร่างลายเส้นชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” ประกอบด้วยลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายหงส์ ลายรัศมี ลายทองคำรูปทรงเรือ(หยวนเปา) และ

ลายอื่น ๆ โดยมีกรอบนอกเป็นลายดอกไม้ขนาดที่จัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง ตรงกลางเป็น ลวดลายตัวอักษรหนู เป็นต้น 202

ภาพที่ 5-47 แบบร่างลายเส้นปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “หุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” สามารถใช้การ จัดวางจุดกลมขนาดต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นลวดลาย ซึ่งเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าพิมพ์ ลายขาวน้ำเงินหนานทง..... 203

ภาพที่ 5-48 แบบร่างลายเส้นปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงิน ไม่หวั่นไม่ไหว)” 204

ภาพที่ 5-49 นำแบบร่างลวดลายชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ ไหว)” ไปพิมพ์ลงบนกระดาษกราฟที่ด้วยเครื่องพิมพ์ UV และแกะแม่พิมพ์ลายด้วยมือ..... 205

ภาพที่ 5-50 นำแบบร่างลวดลายชุด “หุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ไปพิมพ์ลงบนกระดาษ กราฟที่ด้วยเครื่องพิมพ์ UV และแกะแม่พิมพ์ลายด้วยมือ..... 206

ภาพที่ 5-51 ช่างฝีมือใช้เหล็กตอกและค้อนไม้เคาะเพื่อสร้างจุดกลมขนาดต่าง ๆ..... 206

ภาพที่ 5-52ช่างฝีมือใช้ “วิธีตัวนดาวฝ่า(ตัดจุด/ตัดเส้น)” เพื่อตัดเส้นยาวและสั้น แล้วทำเป็นแม่พิมพ์ ฉลุ..... 207

ภาพที่ 5-53 แม่พิมพ์ลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ไหว)” หลังจากฉลุเสร็จ 207

ภาพที่ 5-54 แม่พิมพ์ลาย “หุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” หลังจากฉลุเสร็จ..... 208

ภาพที่ 5-55 ภาพช่างกำลังทาน้ำมันบนแม่พิมพ์ลาย..... 208

ภาพที่ 5-56 การทาน้ำมันมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันน้ำและยืดอายุการใช้งานของแม่พิมพ์ลาย 209

ภาพที่ 5-57 ภาพช่างกำลังชุให้เห็นแม่พิมพ์ลายที่ทาน้ำมันแล้ว..... 209

ภาพที่ 5-58 ช่างกำลังทาแป้งบนแท่นคัดลอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชั้นป้องกันการย้อมบน เนื้อผ้า ช่วยปกป้องส่วนของลวดลายไม่ให้ติดสีในกระบวนการย้อม 210

ภาพที่ 5-59 วางแม่พิมพ์ลายที่ฉลุแล้วลงบนผ้าขาว ทาแป้งเปียกเพื่อป้องกันการย้อมติด โดยแป้ง นี้ทำมาจากผงถั่วเหลืองผสมกับปูนขาว จากนั้นทำให้ตัวบนแม่พิมพ์ลาย เพื่อให้แป้งซึมลงบนเนื้อผ้า 210

ภาพที่ 5-60 ผลลัพธ์แม่พิมพ์หลังจากการทาแป้งเปียกเสร็จในรอบแรกบนแท่นคัดลอก..... 211

ภาพที่ 5-61 ผลงานชุดนี้ใช้เทคนิคการพิมพ์แบบสองด้าน โดยตอนเช้าจะทำการทาแป้งเปียกชั้นแรก ตอนบ่ายกลับอีกด้านขึ้นมาทาแป้งเปียก เพื่อให้มีการป้องกันการย้อมในทั้งสองด้าน	211
ภาพที่ 5-62 ภาพแสดงการพลิกผ้าหลังการทาแป้งเปียกชั้นแรกเสร็จบนแท่นคัดลอก โดยสามารถดู ลวดลายทั้งสองด้านผ่านกล่องไฟของแท่นคัดลอก	212
ภาพที่ 5-63 ภาพช่างกำลังทำการทาแป้งเปียกครั้งที่สอง	212
ภาพที่ 5-64 ภาพแสดงการมองเห็นลวดลายของแม่พิมพ์ได้ชัดเจนผ่านแสงจากกล่องไฟ	213
ภาพที่ 5-65 ก่อนทำการย้อมผ้าต้องนำผ้าแช่ในน้ำก่อน เพื่อให้แป้งดูดซับน้ำอย่างเต็มที่ เมื่อแป้งดูดซับน้ำแล้ว สีย้อมจะไม่สามารถซึมเข้าไปในแป้งได้	213
ภาพที่ 5-66 ก่อนจะนำผ้าลงแช่ในอ่างย้อมต้องทำการสะเด็ดน้ำออก เพราะในแป้งมีการดูดซับน้ำ พอแล้ว กระบวนการนี้เรียกว่า “การแช่น้ำและการสะเด็ดน้ำ”	214
ภาพที่ 5-67 นำผ้าขาวที่ทาแป้งเปียกป้องกันการย้อมลงไปแช่ในอ่างย้อมเพื่อทำการย้อมสี	214
ภาพที่ 5-68 ภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการย้อมสีนั้นจะวางผ้าบนไม้คานเพื่อสะดวกในการพลิกผ้า โดยทุกๆ 7-8 นาทีต้องพลิกผ้า 1 รอบ และต้องมีกำลังคนสองคนช่วยกันพลิกผ้า	215
ภาพที่ 5-69 ในภาพนี้จะเห็นว่าช่างสองคนยืนอยู่ทั้งสองฝั่งของอ่างย้อมเพื่อช่วยกันพลิกผ้า โดยใช้ไม้คานกดผ้าเพื่อให้การย้อมสีเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ	215
ภาพที่ 5-70 ภาพแสดงขั้นตอนการนำผ้าออกจากอ่างย้อมแล้วตากไว้ เพื่อให้ผ้าเกิดการออกซิเดชันอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้สีจะค่อย ๆ เปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีเขียวและจากสีเขียวเป็น สีน้ำเงิน	216
ภาพที่ 5-71 ภาพแสดงขั้นตอนการย้อมลงอ่างและตากลม 6-8 ครั้ง จนได้ผ้าเป็นสีน้ำเงินเข้ม	216
ภาพที่ 5-72 ภาพแสดงขั้นตอนการสะเด็ดน้ำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “ทูลั่นเป่าฟู่(รวยแบบไม่พันตั้งตัว)”	217
ภาพที่ 5-73 หลังจากย้อมสีเสร็จ ให้แขวนผ้าบนถ้งย้อมเพื่อสะเด็ดน้ำ	217
ภาพที่ 5-74 ขั้นตอนการรอให้สารย้อมบนผ้าเกิดการออกซิเดชัน จนเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินเข้มทั่วทั้งผืน	218
ภาพที่ 5-75 ตึงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วให้ตึง ใช้เกรียงปาดมุม 45° เพื่อขูดแป้งขาที่แห้งออกจนสะอาดหมดจด	219
ภาพที่ 5-76 หลังจากขูดแป้งออกจะเห็นสีพื้นของผ้าที่เกิดเป็นลวดลายสลับสีน้ำเงินและสีขาว	219

ภาพที่ 5-77 ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ชุดแบ่งออกแล้วจะถูกล้างด้วยน้ำสะอาดซ้ำหลายครั้ง เพื่อขจัด แป้งกันสีและสีส่วนเกินที่หลงเหลือบนผ้าออกให้หมด	220
ภาพที่ 5-78 เมื่อซักจนสะอาดแล้ว ให้ใช้ไม้ไผ่ยกผ้าขึ้นไปตากบนราวสูง 6.5 เมตรเพื่อตากให้แห้ง	221
ภาพที่ 5-79 ผลลัพธ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงิน ไม่ห้วนไม่ไหว)” ที่เสร็จสมบูรณ์	222
ภาพที่ 5-80 ผลลัพธ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ที่เสร็จสมบูรณ์	222
ภาพที่ 5-81 การจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ในกรอบ ไม้สั่งทำพิเศษ	223
ภาพที่ 5-82 การจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจน นับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” ในกรอบไม้สั่งทำพิเศษ	224
ภาพที่ 5-83 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ในโทนสีขาวน้ำเงินที่ ใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลในการสร้างแบบร่าง	225
ภาพที่ 5-84 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ ห้วนไม่ไหว)” ในโทนสีขาวน้ำเงินที่ใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลในการสร้างแบบร่าง.....	226
ภาพที่ 5-85 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)”	227
ภาพที่ 5-86 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ ไหว)”	227
ภาพที่ 5-87 ภาพตัวอย่างผ้าปูโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ ไหว)”	228
ภาพที่ 5-88 ภาพตัวอย่างผ้าปูโต๊ะชุด “ “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)”	228
ภาพที่ 5-89 ภาพตัวอย่างการออกแบบแก้วชุด “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว).....	229
ภาพที่ 5-90 ภาพตัวอย่างการออกแบบแก้วชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ ห้วนไม่ไหว)”	229
ภาพที่ 5-91 ภาพตัวอย่างการออกแบบถ้วยชุด “ทู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)”	230

ภาพที่ 5-92 ภาพตัวอย่างการออกแบบถุงหิ้วชุด “สู່เหนียนสู່เฉียนหมัง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่
หวั่นไม่ไหว)” 230

ภาพที่ 5-93 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “ทุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” 231

ภาพที่ 5-94 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “ทุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” 231

ภาพที่ 5-95 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “สู່เหนียนสู่งเฉียนหมัง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับ
เงินไม่หวั่นไม่ไหว)” 232

ภาพที่ 5-96 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “สู่งเหนียนสู่งเฉียนหมัง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับ
เงินไม่หวั่นไม่ไหว)” 232

ภาพที่ 5-97 ภาพตัวอย่างการออกแบบหมอนอิงชุด “สู่งเหนียนสู่งเฉียนหมัง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับ
เงินไม่หวั่นไม่ไหว)” 233

ภาพที่ 5-98 ภาพตัวอย่างการออกแบบหมอนอิงชุด “ทุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” 233

ภาพที่ 5-99 ภาพแสดงมุมมองสามด้านของตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” (ภาพด้านหน้า ด้านข้าง
และด้านหลัง) 235

ภาพที่ 5-100 ภาพตัวอย่างสติ๊กเกอร์บรรจุภัณฑ์ขวดนมลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 236

ภาพที่ 5-101 ภาพตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขวดนมลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 236

ภาพที่ 5-102 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าเช็ดหน้ารูปทรงสี่เหลี่ยมลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 237

ภาพที่ 5-103 ภาพตัวอย่างการออกแบบพวงกุญแจลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 237

ภาพที่ 5-104 ภาพตัวอย่างการออกแบบสติ๊กเกอร์ลาย “หลานเสี่ยวฮวา” (..... 238

ภาพที่ 5-105 ภาพตัวอย่างการออกแบบเข็มกลัดสีหน้าต่าง ๆ และแก้วลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 238

ภาพที่ 5-106 ชุดอีโมจิตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” 239

ภาพที่ 5-107 เคสโทรศัพท์มือถือและถุงหิ้วลาย “หลานเสี่ยวฮวา” 239

ภาพที่ 5-108 ภาพแสดงพื้นที่ใช้งานของอาคารทั้งสี่หลัง 241

ภาพที่ 5-109 แผนผังแบ่งโซนการใช้งาน 241

ภาพที่ 5-110 แผนภาพวิเคราะห์แกนหลัก 242

ภาพที่ 5-111 ภาพจำลองการออกแบบในส่วนภายนอกอาคารโรงงาน..... 243

ภาพที่ 5-112 ภาพจำลองการแสดงผลของหोजัดแสดงนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
..... 244

ภาพที่ 5-113 ภาพจำลองการแสดงผลของหोजัดแสดงนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
..... 244

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

งานหัตถกรรมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เป็นส่วนสำคัญของการสืบสานเอกลักษณ์วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นการตกผลึกทางภูมิปัญญาและผลจากการใช้แรงงานของชาวบ้านที่ได้สั่งสมกันมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังถือเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ล้ำค่า ภายใต้บริบทของสังคมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ “มรดกทางวัฒนธรรมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง” ซึ่งจัดอยู่ในประเภทงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมที่เป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประเทศจีนนับเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ที่ได้มีการริเริ่มการยอมรับหรือยอมรับผ้าสีน้ำเงิน และมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การพิมพ์และการย้อมผ้าของโลก

ประวัติศาสตร์ของการย้อมครามที่เก่าแก่ที่สุดสามารถสืบย้อนไปได้ถึงสมัยราชวงศ์ฉิน และผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่จะศึกษาในงานวิจัยนี้เรียกว่า “ฮุยเซี่ยะ” (เป็นเทคนิคการย้อมที่ใช้สารฟอกขาวเพื่อสร้างลวดลาย โดยผ้าที่ผ่านการฟอกสีจะมีลายสีขาวบนพื้นหลังสีน้ำเงิน) นับเป็นหนึ่งในกระบวนการพิมพ์และย้อมสีแบบดั้งเดิม หรือ “สี่เทคนิคของการย้อมพิมพ์” ส่วนเทคนิคอื่น ๆ ได้แก่ “เจี่ยเซี่ยะ” (เป็นเทคนิคการย้อมโดยการบิดหรือมัดผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายที่มีความแตกต่างในส่วนที่โดนย้อมกับส่วนที่ย้อมไม่ติด) “ล่าเซี่ยะ” (เป็นเทคนิคการย้อมที่ใช้ซี่ผึ้งมาปิดทับในส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติด ทำให้เกิดลวดลายที่ซับซ้อนหลังจากที่เอาซี่ผึ้งออก) และ “เจี่ยเซี่ยะ” (เป็นเทคนิคที่ใช้แม่พิมพ์ไม้สองชิ้นมาประกบผ้าแล้วจุ่มในสีย้อม เพื่อให้เกิดลวดลายที่มีความสม่ำเสมอ) (Tong Fangchen, 2022) ซึ่งเป็นเทคนิคที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางในพื้นที่ที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีตอนกลางและตอนล่างของประเทศจีน

เมืองหนานทง มณฑลเจียงซู ตั้งอยู่ในเขตภูมิศาสตร์ที่พิเศษนี้ โดยพื้นที่นี้ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำทางตอนเหนือของแม่น้ำแยงซีเกียงที่เชื่อมสู่ทะเล ติดกับแม่น้ำและใกล้ทะเล อีกทั้งยังตั้งอยู่ตรงข้ามกับเมืองเซียงไฮ้ทางตอนใต้ของแม่น้ำอีกด้วย เนื่องจากเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง จึงทำให้มีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์และมีฤดูกาลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนทั้ง 4 ฤดู ลักษณะดินและสภาพอากาศเหมาะสำหรับการปลูกฝ้ายและการเจริญเติบโตของพืชสกุลครามเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ยอดเยียมสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในท้องถิ่น เนื่องด้วยพื้นที่บริเวณนี้สามารถให้ผลผลิตฝ้ายคุณภาพดี มีการปลูกพืชตระกูลครามอย่างกว้างขวาง มีห่วงโซ่อุตสาหกรรมสิ่ง

ทอที่สมบูรณ์ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซิง กอปรกับสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคมทั่วทุกสารทิศทั้งเหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก ทั้งทางบกและทางน้ำ ด้วยปัจจัยเหล่านี้ ทำให้เมืองหนานทง มณฑลเจียงซูเป็นที่รู้จักกันในนาม “เสื้อผ้าแห่งไต้หล้า”

เทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นใช้เทคนิคการย้อมและพิมพ์แบบป้องกันการย้อมติดสี (Resist Dyeing) แบบดั้งเดิมที่ทำให้เกิดเป็นลวดลายสีขาวตามลายฉลุของแม่พิมพ์ เนื่องจากเดิมทีสีย้อมเป็นสีที่ได้จากต้นครามจีน สมัยโบราณจึงเรียกว่า “ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน” เรียกอีกอย่างว่า ผ้าลายคราม ชาวบ้านเรียกกันทั่วไปว่า “ผ้าเข้าปาน” และ “ผ้าเจียวฮวา” (Chen, 1988) ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินถือเป็นสมบัติล้ำค่าของศิลปะการพิมพ์และการย้อมแบบดั้งเดิมของจีน และได้พัฒนาไปพร้อมกับประวัติศาสตร์ของการย้อมคราม “ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินพื้นบ้านมีต้นกำเนิดในสมัยราชวงศ์ซ่งและรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ซิง” (Wu, 2013a) ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่าหนึ่งพันสามร้อยปีจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากสีย้อมผ้าที่ใช้เป็นสีย้อมจากพืชธรรมชาติ และเป็นการผลิตเพียงสีเดียว ทำให้มีข้อจำกัดเรื่องสีสันทันค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงทดแทนด้วยรูปแบบลวดลายที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะการถ่ายทอดแนวคิดทางทัศนศิลป์ ได้แสดงออกมาอย่างวิจิตรงดงาม การเลือกใช้สีเรียบ ๆ อย่างสีขาวและสีน้ำเงินเพียงสองสีได้สร้างโลกแห่งศิลปะสีขาวน้ำเงินที่เรียบง่าย เป็นธรรมชาติและงดงาม ลวดลายบนผ้าสะท้อนถึงความปรารถนาต่อชีวิตอันมีสุขและรสนิยมด้านสุนทรียภาพของผู้คน ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินคือการตกผลึกของวัฒนธรรมการเกษตรและเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตพื้นบ้าน เป็นการแสดงออกถึงรสนิยมทางสุนทรียภาพ สะท้อนความคิดและอารมณ์ของผู้คน แสดงถึงภาษาทางทัศนียภาพของชาวบ้าน เดิมเต็มและยกระดับความสามารถในการชื่นชมสุนทรียภาพของสาธารณชน และเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของสาธารณชนในยุคอารยธรรมเกษตรกรรม

ในฐานะที่เป็นแหล่งกำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเขตเจียงไห่และพื้นที่แถบเจียงซูและเจ้อเจียง ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์การพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของจีน จางดิงและผู้เชี่ยวชาญท่านอื่น ๆ ได้ประเมินว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่เก็บรักษาและสะสมในเขตหนานทงนั้น มีลวดลายที่หลากหลายและเป็นศิลปะชั้นสูง อีกทั้งยังเป็นตัวแทนของศิลปะชั้นสูงของเทคนิคการพิมพ์และย้อมผ้าลายขาวน้ำเงินของจีนอีกด้วย ดังนั้น หนานทงจึงได้กลายเป็นพื้นที่สำคัญของประเทศจีนในการศึกษาวิจัย พัฒนา ผลิตและสืบทอดผ้าพิมพ์พื้นบ้าน และได้รับการยกย่องจากสมาคมศิลปะพื้นบ้านว่าเป็น “บ้านเกิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งประเทศจีน”

ในปีค.ศ. 2006 เทคนิคศิลปะการพิมพ์และย้อมผ้าลายขาวน้ำเงินหนานทงได้รับการจัดให้อยู่ในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติกลุ่มแรก (Wu Yuanxin, 2016) และได้กลายเป็นหนึ่งในสามพื้นที่สืบทอดเทคนิคศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่สำคัญ เช่นเดียวกับเมืองเส้าห

ยางและเมืองเฟิงหวงแห่งหนาน ทั้งยังกลายเป็นเมืองที่สำคัญสำหรับผู้คนในการทำความเข้าใจ วัฒนธรรมประเพณีพื้นที่เจียงหนาน และศึกษาด้านกำเนิดของวัฒนธรรมพื้นบ้าน เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 2007 กระทรวงวัฒนธรรมได้แต่งตั้งให้อู๋หยวนซิน ปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานหัตถกรรมจาก เมืองหนานทง มณฑลเจียงซูเป็นตัวแทนสืบทอดโครงการมรดกทางวัฒนธรรม เนื่องจากเขาทำงาน ด้านการช่วยเหลือ อนุรักษ์และสืบทอดงานหัตถกรรมพื้นบ้านมาอย่างยาวนาน (Baidu Encyclopedia, 2023) และในปีค.ศ. 1996 ได้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกในประเทศจีนที่รวมการสะสม การจัดแสดง การวิจัย และการสืบสานเข้า ด้วยกัน

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีต้นกำเนิดจากเขตอำเภอเอ๋อร์เจียในเมืองหนานทง หลังจากราชวงศ์ชิงตอนกลางได้กลายเป็นเมืองใหญ่ที่มีการปั่น ย้อมและทอผ้าที่สำคัญ ในขณะที่ อุตสาหกรรมทอผ้าที่พิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก ด้วยเหตุ นี้ ตำบลเอ๋อร์เจียจึงมีโรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมากที่สุดในเมืองหนานทง ในปัจจุบันตำบลเอ๋อร์ เจียถือเป็นฐานการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมแห่งเดียวที่เหลืออยู่ในเมืองหนานทง มณฑล เจียงซู เปรียบเสมือนเป็น “ฟอสซิลที่มีชีวิต” ทางด้านผ้าทอพื้นบ้านแบบดั้งเดิมในยุคอุตสาหกรรม ถือเป็นความภาคภูมิใจในชื่อเสียงทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู

การพัฒนาการผลิตทางอุตสาหกรรมทำให้เกิดเครื่องทอผ้า เทคโนโลยีการพิมพ์ และการ ย้อมที่ก้าวหน้ามากขึ้น งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมจึงค่อย ๆ ถูกแทนที่หรือสูญหายไปเนื่องจากปัญหา ด้านประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิต ทั้งนี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และงานหัตถกรรมพื้นบ้านดั้งเดิม อื่น ๆ ต่างได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และผลผลิตที่ได้ จากโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทอผ้าด้วยเครื่องจักรและสีย้อมจากต่างประเทศที่ ส่งผลกระทบอย่างมาก ขนาดการผลิตของโรงงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในพื้นที่เจียงไห่ กำลังลดน้อยลงทุกวัน จากที่เคยเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย ก็ค่อย ๆ ลดขนาดลง กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่บริโภคหรือสะสมเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น ความรุ่งเรืองในอดีตของผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินกำลังค่อย ๆ สูญเสียปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เคยเอื้อต่อการผลิต อันเนื่องมาจาก ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โครงสร้างเศรษฐกิจ และจิตสำนึกทางวัฒนธรรม ทำให้ อุตสาหกรรมนี้เริ่มเข้าสู่ภาวะเสี่ยงต่อการถูกกลืนเลือน

แม้ว่าทั้งภาคประชาชนและภาครัฐจะเริ่มตระหนักถึงการสืบทอดและอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ ทางวัฒนธรรมที่เป็นงานหัตถกรรมดั้งเดิมในสังคมยุคใหม่อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลง ทางแนวคิดในตลาดผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมประเภทงานหัตถกรรมดั้งเดิมไม่ว่าจะใน ด้านของประสิทธิภาพการผลิต ต้นทุนการผลิตและสุนทรียภาพของการบริโภคมีความล้าหลังและไม่ สามารถตอบสนองความต้องการในด้านวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ ดังจะเห็นได้จากวิธีการอนุรักษ์

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แบบดั้งเดิมนั้น มักถูกจำกัดให้อยู่แค่ในกลุ่มตลาดโบราณวัตถุ หรือเป็นการสะสมในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น ซึ่งขาดการนำมาใช้หรือขาดการบูรณาการเข้ากับชีวิตประจำวันในยุคปัจจุบัน

ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมและออกแบบใหม่ ผสมผสานแนวความคิดออกแบบสมัยใหม่เข้ากับการแปรรูปด้วยหัตถกรรมดั้งเดิม จะสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์วิถีชีวิตสมัยใหม่ พร้อมกันนี้ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้อีกด้วย ทั้งหมดนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยฟื้นฟูความหมายทางวัฒนธรรมของลวดลายดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างการยอมรับและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมของผู้คนได้อีกด้วย อีกทั้งยังทำให้งานหัตถกรรมดั้งเดิมกลับมามีชีวิตชีวาในสังคมสมัยใหม่ได้อีกครั้ง

หลังจากที่จีนเริ่มดำเนินงานอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อย่างเต็มรูปแบบในปีค.ศ. 1997 หน่วยงานรัฐบาลและภาคประชาชนในเขตหนานทงได้ร่วมมือกันในการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกลับมาได้รับความสนใจจากประชาชนอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงยังคงเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ ด้านการสืบทอดและอนุรักษ์ส่วนใหญ่ยังคงจำกัดอยู่แค่การจัดแสดงและการสะสมที่เป็นการถ่ายทอดทางเดียว ขาดการเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตสังคมสมัยใหม่ รวมถึงเทคนิคด้านการผลิต ส่งผลให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในด้านประสิทธิภาพการผลิต ด้านการปรับตัวเข้ากับตลาด ตลอดจนในด้านความชื่นชอบทางด้านสุนทรียภาพของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันได้

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบันเราสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยเสริมในด้านการถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมและออกแบบใหม่ โดยผสมผสานแนวความคิดออกแบบสมัยใหม่เข้ากับการแปรรูปด้วยหัตถกรรมดั้งเดิม เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์วิถีชีวิตสมัยใหม่และยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเอาไว้ ทั้งนี้ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยฟื้นฟูความหมายทางวัฒนธรรมของลวดลายดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างการยอมรับและสร้างความรู้สึกร่วมทางวัฒนธรรมของผู้คนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้งานหัตถกรรมดั้งเดิมกลับมามีชีวิตชีวาในสังคมยุคนี้

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลได้ส่งผลต่อการใช้เทคนิคในการเลือกเครื่องมือสู่การผลิตผลงานและแนวทางการออกแบบสร้างสรรค์ที่หลากหลาย รวมทั้งช่องทางการแสดงผลงาน การเผยแพร่ที่กว้างขวางขึ้นให้กับงานหัตถกรรมดั้งเดิม โดยใช้รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความเคลื่อนไหวมากขึ้น ขณะเดียวกัน การใช้นวัตกรรมจากเครื่องมือดิจิทัลยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การนำไปสู่แนวทางการสร้างต้นแบบ ซึ่งเมื่อรวมเข้ากับการแปรรูปด้วยหัตถกรรมดั้งเดิมแล้ว จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมีนัยสำคัญและลดต้นทุนได้อีกด้วย นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังเปิดพื้นที่ให้การสร้างสรรค์งานศิลปะมีความเป็นไปได้

ได้มากขึ้น สามารถออกแบบลวดลายที่ตรงตามความชอบของคนสมัยใหม่ได้ ด้วยการประยุกต์ใช้
มาตรการเหล่านี้ จะทำให้อิทธิพลของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับการขยายออกไป พร้อมทั้งเปิด
โอกาสสำหรับการพัฒนาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมในยุคใหม่ ทำให้มรดกทางวัฒนธรรมแบบ
ดั้งเดิมนี้กลับมามีชีวิตชีวาในยุคดิจิทัลได้อีกครั้ง จากการวิเคราะห์ข้างต้น ส่งผลถึงแนวทางการ
ปรับปรุงเพื่อปัญหา อุปสรรคและศักยภาพที่แฝงอยู่ในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมดั้งเดิมในสังคม
สมัยใหม่

อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาและสืบทอดศิลปะสุนทรียภาพของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนา
นงนั้นเป็นประเด็นที่ควรค่าแก่การศึกษาและสำรวจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแนวทางการสืบทอดเทคนิค
ดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานง นำไปสู่การประยุกต์และการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม
สร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อผลักดันให้การออกแบบและการผลิตมีความทันสมัยนั้น ถือเป็น
ความท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน ในบริบทของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์
และการอนุรักษ์มรดกที่จับต้องไม่ได้นี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานงในฐานะที่เป็นงานหัตถกรรม
ดั้งเดิม เป็นเสมือนสื่อกลางทางวัฒนธรรมและทรัพยากรอุตสาหกรรมที่สำคัญ ซึ่งมีคุณค่าและมีอัต
ลักษณ์ทางด้านสุนทรียภาพ

ภายใต้ยุคสมัยแห่งการเรียกร้องให้จิตวิญญาณ “ช่างฝีมือ” กลับคืนมา ส่งผลต่อแนวคิด
สร้างสรรค์ในการผลิตหัตถกรรมแบบดั้งเดิมและความปรารถนาอันเป็นเอกลักษณ์ซึ่งมีบทบาทสำคัญ
ทางสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศจีน จากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ไปสู่ประเทศผู้ผลิตที่มีความ
แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นองค์ประกอบสำคัญทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน
เพราะฉะนั้น การศึกษาศักยภาพด้านความงามของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน การสร้างสมดุลระหว่าง
หัตถกรรมดั้งเดิมและความต้องการของตลาดสมัยใหม่ และการผสมผสานการออกแบบใหม่เข้ากับการ
สืบทอดล้วนส่งผลต่อการตอบสนองด้านประสบการณ์ทางสุนทรียภาพของผู้คนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้
หากต้องการให้งานหัตถกรรมดั้งเดิมกลับมามีชีวิตใหม่อีกครั้ง จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่
พัฒนาวัสดุใหม่ และขยายวิธีการแปรรูปให้สอดคล้องกับตลาดสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายอย่าง
ต่อเนื่อง

หัวข้อวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อสำรวจแนวทางการอนุรักษ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนา
นงในเขตเอ๋อร์เจีย เพื่อทำให้เทคนิคดั้งเดิมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับการสืบทอดและเผยแพร่ได้ดี
ยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างนวัตกรรม เทคนิคและลวดลายใหม่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของยุคสมัย สอดคล้องกับ
สุนทรียภาพของผู้คนในยุคปัจจุบันส่งผลให้วัฒนธรรมและเทคโนโลยีเข้ามาามีบทบาทต่อผลิตภัณฑ์ผ้า
พิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยใหม่มากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบ “นิเวศวิทยาเดิม” ไปสู่ “ยุคแห่งการ
สร้างสรรค์” ได้อย่างแท้จริง รวมถึงด้านการสืบทอด การนำนวัตกรรมเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาว

น้ำเงินมาใช้จะช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถส่งเสริมเทคนิควัฒนธรรมดั้งเดิม ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นได้อีกด้วย

คำถามของการวิจัย

1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ภูมิหลังทางสังคม การพัฒนาในปัจจุบัน และเทคนิควิธีของงานหัตถกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทงเป็นอย่างไร
2. ความหมายแฝงทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ทางสุนทรีย์ภาพของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทงเป็นอย่างไร
3. จะออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีเอกลักษณ์ของยุคสมัยและสอดคล้องกับสุนทรีย์ภาพของคนสมัยใหม่ได้อย่างไร
4. จะสามารถบรรลุถึงการสืบทอดและการพัฒนานวัตกรรมของงานหัตถกรรมดั้งเดิมภายใต้พื้นหลังของยุคดิจิทัลได้อย่างไร

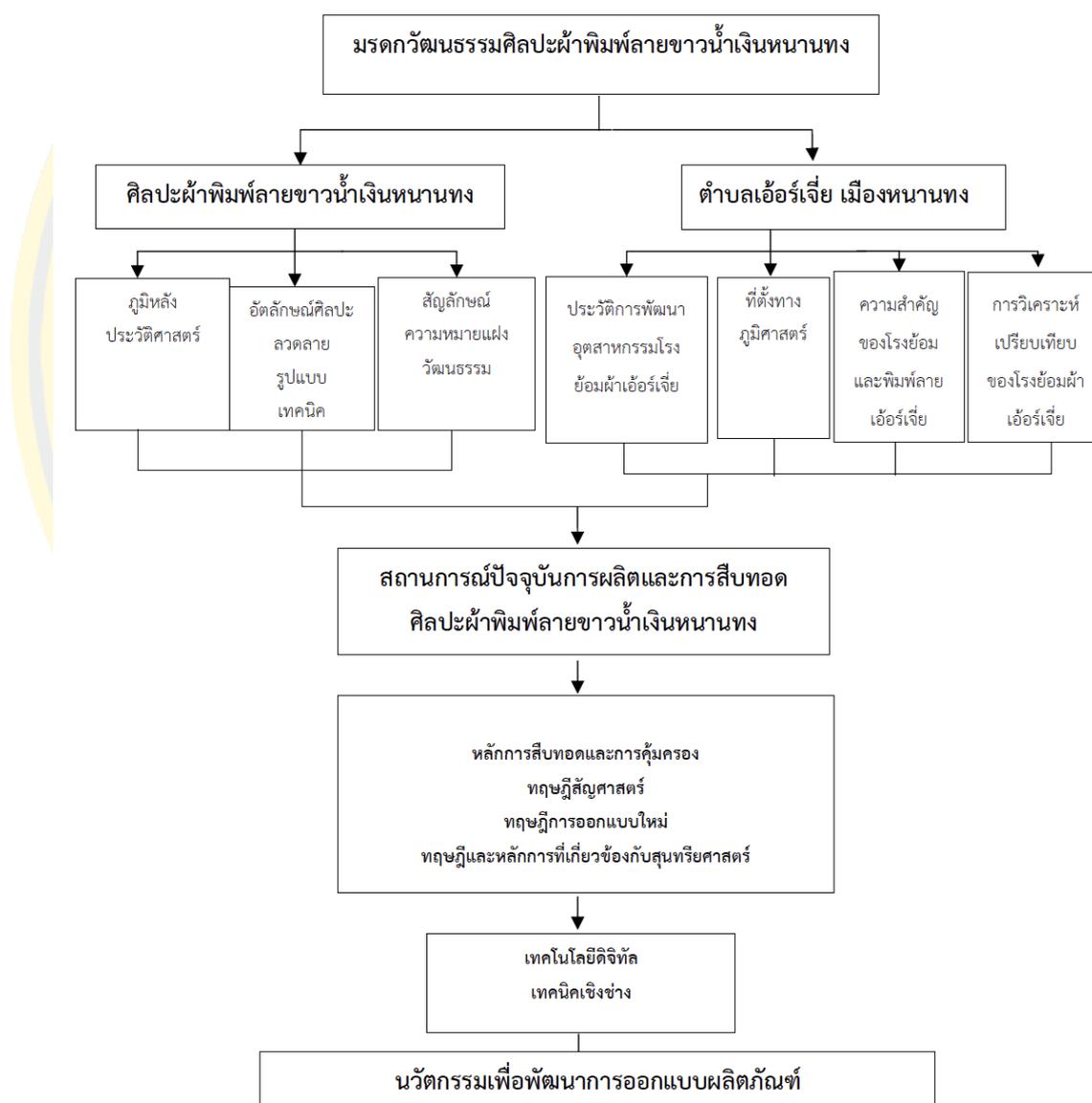
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และเทคนิคกรรมวิธีและพื้นที่แหล่งผลิตของงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทง
2. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์สุนทรีย์ภาพทางศิลปะที่สะท้อนแนวคิด รูปแบบ นัยยะความหมายในงานหัตถกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทง และการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมของแหล่งผลิต
3. เพื่อออกแบบผลงานผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ผ่านลวดลายและกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตรงตามความต้องการด้านสุนทรีย์ภาพของคนสมัยใหม่ด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล และแนวทางการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมในการพัฒนาและสืบทอด

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยเริ่มจากการศึกษาเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ พื้นที่และภูมิหลังทางสังคมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ศึกษาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของตำบลเอ้อร์เจีย ประวัติการพัฒนาและความสำคัญของโรงย้อมผ้า และอุตสาหกรรมโรงย้อมผ้าเอ้อร์เจีย โดยมีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ จากนั้นวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและอุปสรรคของการสืบทอดศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง นอกจากนี้ยังศึกษาการวิเคราะห์ลักษณะทางศิลปะและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการ

สังเคราะห์สุนทรียภาพของลวดลาย สี สันเทคนิคหัตถกรรมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินดั้งเดิม เพื่อค้นหากลยุทธ์การ ออกแบบและพัฒนาในยุคร่วมสมัยตามสภาพปัญหาที่มีอยู่ โดยผสมผสานศาสตร์การออกแบบและ หลักสุนทรียศาสตร์ในการสร้างและออกแบบลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินขึ้นใหม่ และ ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการด้าน สุนทรียภาพในปัจจุบัน

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Chen L, 2023)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยการศึกษาภูมิหลัง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เทคนิคงานหัตถกรรม ลักษณะเฉพาะของสี ลวดลายรูปทรง ความหมายแฝงทางวัฒนธรรม รวมถึงสถานการณ์การสืบทอดของโรงย้อมในปัจจุบัน ฯลฯ นอกจากนี้ ยังศึกษานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รูปแบบของเทคนิค และแนวทางการสืบทอดนวัตกรรมที่ ผสมผสานระหว่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำไปผสมผสานและ สร้างสรรค์ผลงานการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยศึกษาพื้นที่ของโรงงานย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตำบลเออร์เจีย เขตทงโจว เมืองหนานทง มณฑลเจียงซู และพิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เนื่องจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินใน ตำบล เออร์เจียเมืองหนานทงได้ถูกจัดให้เป็นฐานจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอันเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยมีโรงย้อมและพิมพ์ที่ยังดำเนินงานและการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ด้วยการย้อมและพิมพ์ลายด้วยมือแบบดั้งเดิม ซึ่งยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้ง ศึกษาารูปแบบลวดลายของผ้าจากพิพิธภัณฑ์ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ซึ่งเป็นหน่วยงาน สืบทอดของ “ฐานการวิจัยการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ” ชุดแรก และเป็น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทางแห่งแรกในจีนที่รวมการสะสม การจัดแสดง การวิจัย การผลิต และการ ดำเนินการไว้ในที่เดียว

3. ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในช่วงปีค.ศ.1954 - ปัจจุบัน

4. ขอบเขตการออกแบบ

การนำเทคนิคในรูปแบบของเทคโนโลยีจากนวัตกรรมดิจิทัลมาผสมผสานกับรูปแบบดั้งเดิม และสร้างสรรค์แนวทางการกระบวนการที่ตอบสนองต่อแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินให้สอดคล้องกับสุนทรียภาพในยุคปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยทางเอกสาร

จากการค้นคว้าเอกสารพงศาวดารเมืองและมณฑลในหนานทง เว็บไซต์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์วิจัย “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” หอสมุดหนานทง หอจดหมายเหตุ หนังสือ งานวิจัยเอกสารและแหล่งข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการคุ้มครอง “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” รวบรวมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอุตสาหกรรมสิ่งทอผ้าฝ้ายและอุตสาหกรรมการพิมพ์และย้อมสีที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงเอกสารทางประวัติศาสตร์หัตถกรรมพื้นบ้านท้องถิ่น และศึกษาเอกลักษณ์ของการสืบทอดและการพัฒนาศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง จากมุมมองของข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ในการสนับสนุนแนวทางเชิงทฤษฎีสำหรับงานวิจัยนี้

2. การวิจัยภาคสนาม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัย ดังนี้

2.1 การสำรวจ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมโรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในหนานทง และพิพิธภัณฑ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในหนานทง ด้วยการสำรวจวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ สำรวจการใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในท้องถิ่น ด้วยการเก็บข้อมูลและแยกแยะข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์ปัญหาที่มีในขณะนั้น รวมถึงการสำรวจศึกษาสถานการณ์ของการสืบทอดในปัจจุบันจากโรงย้อม 3 แห่งในการเป็นตัวแทน เพื่อรวบรวมและได้มาซึ่งข้อมูลและความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์โดยตรงหรือโดยอ้อมเกี่ยวกับการวิจัยผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อบูรณาการการสำรวจภาคสนามภายใต้ศึกษาข้อมูลเชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับทฤษฎี และเป็นข้อมูลสนับสนุนงานวิจัยนี้

2.2 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ในการดำเนินการสัมภาษณ์โดยละเอียดกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้สืบทอด ซึ่งมี คุณหวังเจินซิงเป็นตัวแทนผู้สืบทอดเทคนิคการพิมพ์และการย้อมของมรดกทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และ คุณเฉาปิงกัง ผู้จัดการโรงย้อมพิมพ์ลายดำบลอ้อร์เจีย เมืองหนานทง เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการลงพื้นที่

2.3 การสอบถาม

ผู้วิจัยมีการใช้เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการของผู้บริโภคและความเข้าใจต่อความคาดหวังที่มีต่อผลิตภัณฑ์ โดยออกแบบคำถามในเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อรวบรวม

ข้อมูล ซึ่งจะไปสู่การสรุปผลที่สามารถช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการออกแบบของผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับสุนทรียศาสตร์แบบดั้งเดิมและการใช้งานของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมทั้งการพิจารณา รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมต่อการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคใหม่ในองค์ประกอบการออกแบบของ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้าด้วยกัน เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ใหม่นี้ ไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพของผู้บริโภคในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังให้ความเคารพและสืบทอดงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์นี้อีกด้วย

3. การวิจัยแบบสหวิทยาการและการวิจัยสร้างสรรค์

ผู้วิจัยทำการวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตผู้คน คุณค่าทางสุนทรียภาพด้านศิลปะ และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมจากมุมมองด้านการออกแบบในด้านสุนทรียศาสตร์ สันนิษฐานศาสตร์ เทคโนโลยีดิจิทัล และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินซึ่งจะใช้เป็นพื้นฐานทางทฤษฎีสำหรับการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ขั้นตอนกระบวนการวิจัย

ช่วงที่ 1 : สืบค้นเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมลักษณะภูมิศาสตร์ ศิลปะ ลวดลาย ความหมายทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง รวมถึงประวัติการ พัฒนาอุตสาหกรรมการทอผ้าและการย้อมสี เพื่อสนับสนุนข้อมูลและแนวทางทฤษฎีสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ช่วงที่ 2 : การสำรวจภาคสนาม ทำการวิจัยพินิจภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงและโรงงานย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตั้งอยู่ในตำบลเออร์เจีย เมืองตงโจว ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งหลักของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ช่วงที่ 3 : การสัมภาษณ์ผู้สืบทอด โดยมุ่งเน้นการทำความเข้าใจเทคนิคการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงสถานการณ์การค้าเนินธุรกิจผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการออกแบบนวัตกรรมสำหรับการสืบทอดและพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ช่วงที่ 4 : การสำรวจแบบสอบถาม โดยจะทำการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับระดับการรับรู้ ความชื่นชอบในด้านการออกแบบ และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่จากมุมมองหลากหลายมิติ

ช่วงที่ 5 : ศึกษาเส้นทางนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล โดยใช้วิธีการดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและขีดความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน พร้อมผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในตลาดสมัยใหม่

ช่วงที่ 6 : การออกแบบและการผลิตผลิตภัณฑ์ โดยผสมผสานลักษณะเฉพาะของลวดลายดั้งเดิมและเทคนิค ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่สอดคล้องกับสุนทรียภาพของคนยุคใหม่ เพื่อสืบทอดและพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมดั้งเดิม พร้อมเพิ่มประสิทธิภาพการออกแบบและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับตลาด

ช่วงที่ 7 : จัดทำคู่มือปฏิบัติการและตีพิมพ์บทความ

ช่วงที่ 8 : จัดแสดงผลงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ด้านภูมิหลังและการพัฒนาการของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทง ตลอดจนองค์ความรู้ด้านเทคนิค กระบวนการ สุนทรียความหมายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ในงานศิลปะของงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน
2. ได้แนวทางด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเชิงดิจิทัลในการออกแบบ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม
3. ได้ชุดตัวอย่างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่เกิดจากแนวคิดและกระบวนการผสมผสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับเทคนิคการออกแบบเชิงนวัตกรรมสมัยใหม่ และกลยุทธ์การจัดการพื้นที่แหล่งผลิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนานทง หนานทงเป็นเมืองในมณฑลเจียงซู โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 3 เขต ได้แก่ เขตฉงฉวน เขตทงโจว และเขตไท่เหมิน เป็นเมืองที่อยู่ทางตอนกลางของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีอันเป็นประตูสู่ปากเหนือของมหานครเซี่ยงไฮ้ และเป็นหนึ่งใน 14 เมืองชายฝั่งทะเลชุดแรกของจีนที่เปิดเปิดรองรับการค้าและการลงทุนของต่างชาติ หนานทงเป็นเมืองประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศจีน มีประวัติยาวนานกว่า 1,000 ปีนับตั้งแต่ก่อตั้ง และเป็นที่ยู่อัจฉริยะ “เมืองแรกในจีนยุคใหม่” (Baidu Encyclopedia, 2023)

ตำบลเอ๋อร์เจีย ตำบลเอ๋อร์เจียตั้งอยู่ในเขตทงโจว เมืองหนานทง มณฑลเจียงซู ตั้งอยู่ห่างจากเมืองหนานทงไปทางทิศตะวันออกของเมืองหนานทง 20 กิโลเมตร เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีอายุนับร้อยปี ในสมัยราชวงศ์ชิง ผู้บุกเบิกเดินทางมาที่แห่งนี้เพื่อบุกเบิกพื้นที่รกร้าง และเปิดขอบเขตแม่น้ำ

เออร์เจียที่ไหลไปทางทิศใต้-เหนือ ดังนั้นเมืองนี้จึงมีชื่อว่า เออร์เจีย สภาพดินในตำบลเออร์เจีย ส่วนมากเป็นดินทรายและดินเค็ม จึงเหมาะสำหรับการปลูกฝ้าย ในช่วงกลางราชวงศ์หมิง เมล็ดพันธุ์สีครามจากพ่อค้าทางใต้ถูกปลูกไปทั่วเมืองหนานทง บรรพบุรุษรวมถึงชาวเออร์เจีย หาเลี้ยงชีพด้วยการปลูกหญ้าสีคราม ดังนั้นตำบลเออร์เจีย จึงเป็นศูนย์การผลิตและการจำหน่ายหลักของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู (Baidu Encyclopedia, 2023)

ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เป็นผลิตภัณฑ์พิเศษของเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู ในสมัยโบราณเรียกว่าผ้าเย้าปาน หรือ ผ้าเจียวฮวา ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถแบ่งออกได้เป็นความหมายแบบกว้างและความหมายแบบแคบ จากมุมมองความหมายกว้างได้แก่ การย้อมแบบผ้ามัดย้อม การย้อมผ้าบาติก การย้อมผ้าแบบหนีบและการย้อมลายเทา ซึ่งการย้อมแบบผ้ามัดย้อม การย้อมผ้าบาติก การย้อมผ้าแบบหนีบและการย้อมลายเทาแบบดั้งเดิมจะใช้พืชสีครามเป็นสีย้อม แม้ว่าวิธีการย้อมแบบป้องกันการย้อมดิสี (Resist Dye) จะแตกต่างกัน แต่ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจะออกมาเป็นผ้าลายขาวน้ำเงินทั้งหมด ด้วยเหตุนี้จึงสามารถเรียกรวมกันว่าผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (Baidu Encyclopedia, 2023) ส่วนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ศึกษาในงานวิจัยนี้คือผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในความหมายแคบคือ การใช้สีน้ำเงินที่สกัดมาจากพืช (หญ้าครามจีน) มาเป็นสารย้อมสี และใช้ผงถั่วเหลืองและผงปูนขาวมาเป็นน้ำย้อม ใช้กระดาษมาแกะสลักเป็นแม่พิมพ์ลาย และผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินย้อมเทาเป็นเยื่อกรองน้ำย้อม

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาที่เกิดจากผู้คนในการพัฒนาชีวิตทางสังคม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยอดเยี่ยมที่สืบทอดต่อกันมา เอกลักษณ์ของเนื้อแท้ของตัววัฒนธรรมเองที่ช่วยขับเคลื่อนให้เห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ใต้นั้น มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ได้จัดแสดงผ่านรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะเชิงช่าง และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งไม่เพียงแต่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนความหมายแฝงที่ลึกซึ้งสะท้อนแนวคิดทางวัฒนธรรม และบ่มเพาะทางสุนทรียศาสตร์ของวัฒนธรรมพื้นบ้านของประเทศจีนอีกด้วย

งานหัตถกรรมดั้งเดิม งานหัตถกรรมดั้งเดิมรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการสืบทอดและการพัฒนาของเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งสามารถกระตุ้นความทรงจำทางวัฒนธรรมที่สำคัญและดั้งเดิมที่สุดของผู้คนและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เทคนิคหัตถกรรมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ไม่เพียงใช้ประดับตกแต่งแต่ยังมีประโยชน์ในการใช้งานจริง และยังแบกรับเทคนิคและคุณค่าทางศิลปะที่สืบทอดมาหลายช่วงอายุ ต้องการการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ เพื่อกระตุ้นความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การใช้วิธีการดิจิทัล สมัยใหม่ เช่น การออกแบบด้วยรูปแบบของซอฟต์แวร์ดิจิทัลและเทคนิคการแกะสลักดิจิทัล เพื่อให้ กระบวนการทางหัตถกรรมดั้งเดิมมีความเหมาะสมและเกิดการออกแบบใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและเพิ่มความยืดหยุ่นในการออกแบบ โดยนวัตกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้งาน หัตถกรรมแบบดั้งเดิมสามารถปรับตัวเข้ากับยุคสมัยใหม่ได้เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ที่อำนวยความสะดวก การสื่อสารและการแสดงออก ซึ่งจะเป็นผลดีในด้านการฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมในยุคดิจิทัลนี้ได้อย่างลงตัว

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยมีการศึกษาและทบทวนข้อมูลจาก 6 ด้าน ได้แก่

1. พื้นที่หนานทง : ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิต
2. ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน : แนวคิด ต้นกำเนิด และการพัฒนา
3. พื้นที่ตำบลเอ้อร์เจีย เมืองหนานทง : ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และ
ความสำคัญผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน
4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ : ทฤษฎีการออกแบบใหม่ หรือ ทฤษฎีการรีดีไซน์ของ
Kenya Hara (re-design) ทฤษฎีสัญศาสตร์ และหลักการออกแบบที่เกี่ยวข้อง
5. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะหัตถกรรมและผ้าพิมพ์ลาย
ขาวน้ำเงินหนานทง

พื้นที่หนานทง

1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

เมืองหนานทงตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของมณฑลเจียงซู เป็นเมืองท่าที่สำคัญทาง
ตอนล่างของแม่น้ำฉางเจียง ซึ่งการก่อตัวและการพัฒนามีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับแม่น้ำฉาง
เจียง มหาสมุทร และอุตสาหกรรมเกลือ ประวัติศาสตร์ของหนานทงสามารถสืบย้อนไปได้ถึงยุคหิน
ใหม่ มีการค้นพบร่องรอยของกิจกรรมของมนุษย์ในช่วงเวลาดังกล่าว ในซิงตุน ไท้อัน และสถานที่อื่น
ๆ ในระหว่างกระบวนการนี้ อำเภอู๋อันเป็นหนึ่งในพื้นที่แรกๆ ที่กลายเป็นพื้นดิน เมื่อห้าพันถึงหกพันปี
ก่อน ได้มีการค้นพบร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในพื้นที่ซิงตุน ของอำเภอู๋อัน เมืองหู่เกาและ
อำเภอรูตงเชื่อมต่อกับแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง ในช่วงราชวงศ์ฮั่นและราชวงศ์ใต้และราชวงศ์เหนือ และ
มหาสมุทรก็ค่อย ๆ หายไป อย่างไรก็ตาม เมืองหนานทงและเมืองทงโจวยังคงเป็นสันดอนทรายจนถึง
ราชวงศ์ใต้และราชวงศ์เหนือ และถูกเรียกว่าหู่ไต้โจว ก่อนที่จะเชื่อมต่อกับแผ่นดินใหญ่ในช่วงปลาย
ราชวงศ์ถัง เนื่องจากหู่ไต้โจวเป็นพื้นที่ผลิตเกลือ ดังนั้นเมืองหลวงซานจึงได้รับการสถาปนาขึ้นในปีที่
สองรัชศกเฉียนผู่ของจักรพรรดิซ่งแห่งราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 875) ในรัชสมัยห่าราชวงศ์และสิบแคว้น
ราชวงศ์ถังตอนใต้ได้สถาปนาเมืองหลวงของจิงไห่ขึ้น (Baidu Encyclopedia, 2023)

ในช่วงปลายราชวงศ์ถัง หนานทงถูกสร้างขึ้นให้เป็นเมือง และตั้งชื่อว่าทงโจว เนื่องจากเมืองแห่งนี้สามารถเดินทางออกไปได้ทุกทิศทาง หลังจากการปฏิวัติชิงไท่ (ค.ศ. 1911) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นหนานทงเพื่อแยกความแตกต่างจากทงโจวในมณฑลเหอเป่ย์ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1949 หนานทงได้รับการปลดปล่อยและก่อตั้งเมืองหนานทงขึ้น แม้ว่าอำเภอหนานทงจะยังคงอยู่ แต่รัฐบาลของอำเภอได้ถูกย้ายไปที่เมืองจินซา (ปัจจุบันอำเภอหนานทงได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองทงโจว) การบริหารเมืองและอำเภอได้รับการจัดการแยกกัน ในค.ศ. 1983 เมืองหนานทงและพื้นที่ที่หนานทงได้รวมตัวกันเพื่อใช้ระบบเมืองบริหารอำเภอ ซึ่งก่อให้เกิดโครงสร้างการบริหารในปัจจุบัน (Baidu Encyclopedia, 2023) แม้ว่าหนานทงจะมีประวัติศาสตร์ในการสร้างเมืองที่ยาวนานกว่าพันปี แต่เนื่องจากความรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมเกลือ ทำให้เมืองมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างต่อเนื่อง และขนาดของเมืองก็ค่อย ๆ ขยายตัว ในสมัยราชวงศ์หมิง หนานทงได้กลายเป็นเมืองสำคัญทางตอนเหนือของมณฑลเจียงซู อุตสาหกรรมเกลือของหนานทงขึ้นสู่จุดสูงสุดในช่วงราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ซึ่งส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของเมือง ต่อมาเนื่องจากการตะกอนของชายหาดและแนวชายฝั่งเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออก อุตสาหกรรมเกลือทะเลจึงค่อย ๆ หายไป แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมปลูกฝ้ายและความเจริญรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมผ้าทอมือในครัวเรือนทำให้สถานที่แห่งนี้กลายเป็นศูนย์กระจายสินค้าสำหรับผ้าฝ้ายและผ้าพื้นเมืองจำนวนมาก และค่อย ๆ กลายเป็นเมืองการค้าที่สำคัญ

หากกล่าวถึงการพัฒนาและการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง สิ่งหนึ่งที่ไม่สามารถละเลยได้ คือ คุนบูการจากการสนับสนุนของสถานที่ฝึกอบรมการทอผ้าที่ก่อตั้งโดยท่านจางเจี้ยน และโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิงโดยท่านจางเจี้ยนผู้นี้ เป็นนักอุตสาหกรรมและบัณฑิตที่สำคัญในยุคจีนสมัยใหม่ เขามีอุดมการณ์ช่วยประเทศชาติด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรม และได้ก่อตั้งโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิงที่บ้านเกิดของเขาในเมืองทงโจว โดยได้นำเข้าเทคโนโลยีและเชิญบุคลากรจากต่างประเทศเข้ามา นับเป็นการส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมการทอผ้าในหนานทงอย่างมีนัยสำคัญ (Baidu Encyclopedia, 2023) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศที่มากเกินไป ทำให้ท่านจางเจี้ยนต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากมายระหว่างการก่อตั้งโรงงาน จึงทำให้เขาตัดสินใจสร้างโรงเรียนเฉพาะทางด้านสิ่งทอขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลากรช่างทอผ้าภายในประเทศ ลดการพึ่งพาจากต่างชาติให้ได้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้โรงเรียนฝึกหัดสิ่งทอหนานทงจึงได้ถือกำเนิดขึ้น กลายเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาทางด้านสิ่งทอชั้นนำของประเทศจีน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรด้านสิ่งทอ ด้วยภูมิหลังทางประวัติศาสตร์เช่นนี้ อุตสาหกรรมสิ่งทอของหนานทงจึงค่อย ๆ เติบโตขึ้นอย่างมั่นคง สร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้กับการสืบทอดและพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และทำให้เมืองหนานทง กลายเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดอุตสาหกรรมสิ่งทอสมัยใหม่ของจีน

ภาพที่ 2-1 ภาพท่านจางเจียนผู้ก่อตั้งโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิงและโรงเรียนฝักหัดสิ่งทอหนานทง ซึ่งเป็นการวางรากฐานสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอของเมืองหนานทง และการพัฒนา ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (roll.sohu.com)

ภาพที่ 2-2 โรงเรียนฝักหัดสิ่งทอหนานทง เป็นสถาบันการศึกษาที่ก่อตั้งโดยท่านจางเจียนมี วัตถุประสงค์เพื่อฝักอบรมบุคลากรด้านสิ่งทอในท้องถิ่น (news.sohu.com)

ภาพที่ 2-3 ภาพนักเรียนฝึกงานในโรงเรียนฝึกหัดสิ่งทอหนานทง (news.sohu.com)

2. ภูมิหลังทางวัฒนธรรม

เมืองหนานทงตั้งอยู่ที่จุดบรรจบของแม่น้ำฉางเจียง ทะเลเหลือง และทะเลตงไห่ ซึ่งมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการก่อตัวและการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางทางภูมิศาสตร์ที่มีต่อวัฒนธรรม แม่น้ำแยงซีเกียง มหาสมุทร และชายฝั่งทะเลเป็นองค์ประกอบที่หลากหลายสำหรับวัฒนธรรมหนานทง ซึ่งผสมผสานเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมการประมงและการเกษตร วัฒนธรรมทางทะเล และวัฒนธรรมในพื้นที่ การผสมผสานและการปะทะกันของวัฒนธรรมที่หลากหลายนี้ก่อให้เกิดลักษณะทางวัฒนธรรมประจำภูมิภาคที่มีเอกลักษณ์ แต่อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมทางทางภูมิศาสตร์นี้ไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่านั้น หนานทงยังมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และเป็นแหล่งชุมนุมของผู้มีชื่อเสียงด้านวัฒนธรรมสมัยโบราณ เช่น เสินโจว จิตรกรผู้มีชื่อเสียงในราชวงศ์หมิง และหวังฟูจื่อ บัณฑิตผู้มีชื่อเสียงในราชวงศ์ชิง เป็นต้น ทั้งนี้ เมืองหนานทงเป็นดินแดนที่มีความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยที่นี่เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมอู๋เยว่ วัฒนธรรมจิงฉู่ และวัฒนธรรมฉีฉู่ ซึ่งหลอมรวมกันจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของที่ราบเจียงไห่ นับตั้งแต่การสร้างเมืองในสมัยราชวงศ์โจวตอนปลายเป็นต้นมา เมืองหนานทงได้กลายเป็นแหล่งสังฆโบราณสถาน วัตถุทางวัฒนธรรม เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และผลงานศิลปะไว้มากมาย อันเป็นรากฐานให้เกิดวัฒนธรรมเจียงไห่อันล้ำลึก วัฒนธรรมนี้มีชื่อเสียงในด้านความหลากหลายและความเปิดกว้าง เป็นสัญลักษณ์ของการบรรจบกันระหว่างแม่น้ำแยงซีเกียงและทะเล ซึ่งสะท้อนถึงคุณลักษณะของการผนึกหลอมรวม และจิตวิญญาณที่กล้าหาญในการบุกเบิก

ภาพที่ 2-4 วัฒนธรรมเจียงไห่ เสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองหนานทง (ntfabu.com)

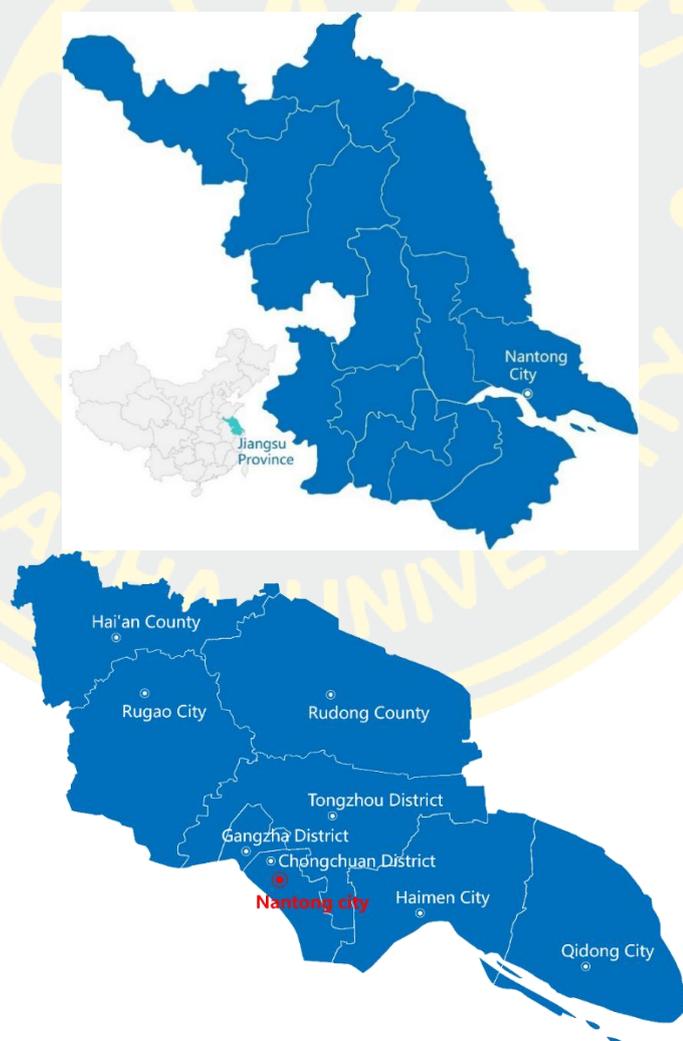
เมืองหนานทงตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำและทะเล ทำให้เมืองแห่งนี้มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ ทำให้เกษตรกรในสมัยก่อนมีแหล่งรายได้หลักมาจาก “ผลกำไรจากปลาและเกลือ” อุตสาหกรรมเกลือทำให้เมืองหนานทงกลายเป็นศูนย์กลางของเส้นทางสายไหมทางทะเลโบราณ วัฒนธรรมอุตสาหกรรมเกลือดึงดูดพ่อค้าและผู้สืบทอดวัฒนธรรมจากทั่วทุกมุมโลก การผสมผสานซึ่งกันและกันของอุตสาหกรรมเกลือและวัฒนธรรมระดับภูมิภาค ทำให้เกิดเป็นรูปแบบและค่านิยมทางสังคมอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองหนานทง อุตสาหกรรมเกลือยังได้ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา การกุศล และศิลปะในหนานทง โดยสร้างมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าในท้องถิ่นไว้มากมาย นอกจากนี้ เงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ยังเป็นตัวกำหนดให้คนในท้องถิ่นประกอบอาชีพประมงและอุตสาหกรรมเกลือเป็นหลัก รูปแบบการดำรงชีวิตที่เฉพาะเจาะจงนี้ ได้สร้างวิถีชีวิตของชาวเมืองหนานทงให้ค่อนข้างมีความมั่งคั่งและสะดวกสบาย คนในท้องถิ่นสามารถใช้ชีวิตที่สงบสุขและประกอบอาชีพอย่างมีความสุข คุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด และความอดกลั้นได้หยั่งรากลึกในพื้นที่แห่งนี้ ก่อตัวเป็นวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์

3. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

เมืองหนานทงตั้งอยู่บนชายฝั่งตะวันออกของจินทางตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลเจียงซู ฝั่งเหนือของปากแม่น้ำฉางเจียง ล้อมรอบด้วยน้ำ 3 ด้านและด้านพื้นดินติดกับเมืองต่าง ๆ เช่น เซียงไฮ้ และซูโจว เป็นเมืองเชื่อมโยงที่สำคัญในการรวมตัวกันของเมืองในแม่น้ำฉางเจียงและมหานครเซียงไฮ้ และยังเป็นหนึ่งใน 14 เมืองเปิดชายฝั่งชุดแรกของจีน (Baidu Encyclopedia, 2023)

นอกจากนี้ เมืองหนานทงยังอุดมไปด้วยทรัพยากรทางทะเลและการขนส่งทางน้ำ โดยมีแนวชายฝั่งยาว 284 กิโลเมตร และแนวชายฝั่งแม่น้ำฉางเจียงยาว 226 กิโลเมตร เมืองหนานทงมีภูมิประเทศที่ราบเรียบและมีเครือข่ายแม่น้ำที่หนาแน่น ซึ่งอยู่ในลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง และลุ่มแม่น้ำหวาย

เหอ เมืองหนานทงประกอบด้วย 3 เขต 1 อำเภอ และ 3 นครระดับอำเภอ โดยมีพื้นที่รวม 8,544 ตารางกิโลเมตร และอัตราการขยายตัวของเมืองอยู่ที่ 67.1% (Baidu Encyclopedia, 2023) ทั้งนี้ เมืองหนานทงได้พัฒนาระบบเศรษฐกิจที่หลากหลายโดยอาศัยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และข้อได้เปรียบด้านการคมนาคมที่เหนือกว่า ได้พัฒนาระบบเศรษฐกิจที่หลากหลายโดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมประมง และเกลือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมการขนส่ง จนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นเมืองท่าที่ทันสมัยในมณฑลเจียงซู เมืองหนานทงตั้งอยู่ในทำเลที่พิเศษซึ่งติดกับแม่น้ำและทะเลที่ปลายแม่น้ำแยงซีเกียงนี้ ทำให้วัฒนธรรมทางเหนือและทางใต้ที่แบ่งด้วยแม่น้ำแยงซีเกียงได้มาบรรจบรวมตัวกันที่นี่ และยังเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมแม่น้ำแยงซีเกียงและวัฒนธรรมทางทะเลอีกด้วย

ภาพที่ 2-5 ภาพที่ตั้งของเมืองหนานทง (Chen L, 2023)

4. วิถีชีวิต

พื้นที่หนานทงมีประเพณีทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ ซึ่งครอบคลุมไปถึงเทคโนโลยีสิ่งทอพื้นบ้าน อาหารอันเป็นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมพื้นบ้าน การผสมผสานของหลากหลายทางวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในหนานทงอย่างมาก เมืองหนานทงมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ทำให้หนานทงเป็นพื้นที่สำหรับการเก็บเกี่ยว ทั้งการเกษตรและการประมง ตั้งแต่สมัยโบราณ เกษตรกรรม การประมง และอุตสาหกรรมสิ่งทอได้หยั่งรากในเมืองหนานทง กลายเป็นวิธีการหลักในการดำรงชีวิต พื้นที่เพาะปลูก แม่น้ำ และมหาสมุทรรวมตัวกันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของผู้คนในหนานทง และสร้างวิถีชีวิตของพวกเขา

ในด้านการเกษตร พื้นที่ในหนานทงมีการปลูกข้าวเป็นหลัก และมีที่นาทอดยาวอย่างต่อเนื่อง ผู้คนมีการปรับตัวเข้ากับสภาพท้องถิ่น โดยปลูกพืชผลที่หลากหลายเพื่อความอุดมสมบูรณ์ ขณะเดียวกัน ด้านการประมงก็มีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกัน ชาวบ้านที่นั่นมีความเชี่ยวชาญด้านการตกปลา มีเรือประมงและอวนกระจัดกระจายไปตามริมแม่น้ำและแนวชายฝั่ง สัตว์น้ำที่ได้จากการทำประมงได้เพิ่มความหลากหลายทางอาหารให้แก่คนในพื้นที่ เนื่องจากเมืองหนานทงตั้งอยู่บนชายฝั่ง จึงทำให้เป็นดินแดนแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นเองก็มีความเป็นเอกลักษณ์ มีผลิตผลทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ข้าว ต้นคาโนลาหรือผักกาดก้านขาว ถั่ว ฝ้าย เป็นต้น ทั้งยังมีวัตถุดิบการทำอาหารที่ได้จากความหลากหลายทางสัตว์น้ำจืดและผลิตภัณฑ์ทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรมการกินประกอบจากวัตถุดิบที่ได้จากแหล่งแม่น้ำ ทะเล และทะเลสาบ ซึ่งเพิ่มพูนให้มีวัฒนธรรมอาหารที่มีความหลากหลายตามไปด้วย

นอกจากนี้ จากเดิมทีที่มีรากฐานของการเพาะปลูกข้าว การทำอุตสาหกรรมประมง และอุตสาหกรรมเกลือ เรื่อยมาจนกระทั่งเกิดการเพาะปลูกฝ้าย พื้นที่แห่งนี้ได้กลายเป็นแหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญ และสิ่งที่ตามมาคือการก่อตั้งฐานการผลิตฝ้ายในท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในอุตสาหกรรมการทอผ้าท้องถิ่นสืบต่อมา ทั้งนี้ อุปสงค์และอุปทานของฝ้าย และความต้องการในการผลิตผ้าฝ้ายมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงทำให้เกิดวิถีในชนบทที่เรียกกันว่า “ฝ้ายเจ็ดส่วนนาข้าวสามส่วน” ซึ่งหมายถึงการปลูกฝ้ายในระดับที่มากกว่าข้าว นั่นเอง โดยสะท้อนถึงความสำคัญของฝ้ายในภาคเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่นั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ ผ้าทอพื้นบ้านจึงกลายเป็นสิ่งของที่ขาดไม่ได้ในการดำรงชีวิตในประจำวัน โดยเริ่มมีนำไปใช้ในทุกด้านในหน่วยครัวเรือนของเหล่าเกษตรกร และได้กลายเป็นวัสดุหลักสำหรับการทอเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และการผลิตของใช้ในบ้าน โดยใช้ผ้าดิบ ผ้าทอสี ไปจนถึงผ้าพิมพ์ลายสีขาวน้ำเงิน ผ้าทอพื้นบ้านเหล่านี้ได้กลายเป็นวัสดุที่ใช้ในการแต่งกายอย่างแพร่หลาย (Jiang, 2008) ซึ่งทุกครัวเรือนจะมีเครื่องปั่นด้ายและเครื่องทอผ้าที่ทำด้วยไม้ เสียงของเครื่องทอผ้าได้ดังก้องไปทั่วหมู่บ้าน และภาพสาวช่างทอผ้าก็กลายเป็นภาพที่คุ้นเคย ในสมัย

ราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง เมืองหนานทงได้กลายเป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าพื้นเมืองที่สำคัญบนที่ราบซูเปย์

ภาพที่ 2-6 ภาพจัดแสดงเครื่องทอผ้าแบบดั้งเดิม ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2023)

ภาพที่ 2-7 เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมของเมืองหนานทง (Chen L, 2023)

ภาพที่ 2-8 จุดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่เข้ากับเครื่องเรือนในบ้านแบบดั้งเดิม ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2023)

ตำบลเออร์เจีย เมืองหนานทง

1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเมืองเออร์เจีย มีต้นกำเนิดในช่วงราชวงศ์ชิง ในเวลานั้น ผู้บุกเบิกจำนวนมากเดินทางมาที่ชายฝั่งตะวันออกของเมืองทงโจว เพื่อผลิตเกลือและพัฒนาที่ดินใหม่ จากนั้นค่อย ๆ สร้างตลาด “เมืองหนานอัน” ขึ้นในพื้นที่ตะวันออกเฉียงใต้ใกล้กับเมืองเออร์เจีย ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นตลาดที่ซื้อขายผ้าพื้นเมือง ธัญพืช และน้ำมัน แต่เนื่องจากการคมนาคมที่ไม่สะดวก และเพื่อป้องกันกระแสน้ำทะเลไหลเข้ามา จึงได้ย้ายตลาดแห่งนี้ไปอยู่เขื่อนฝั่งตะวันตกแทน (ซึ่งก็คือเขื่อนเออร์เจีย) เกิดเป็นชุมชนตลาดขึ้น และได้ตั้งชื่อตลาดตามชื่อตำบล หรือที่เรียกว่า “เมืองเออร์เจีย” นั่นเอง จนต่อมาในปีค.ศ.1929 ได้เปลี่ยนมาอยู่ภายใต้การปกครองของเขตหูซี ปีค.ศ. 1949 เปลี่ยนมาอยู่ภายใต้การปกครองของเขตหยวนกั๊ง เมืองหนานทง ปีค.ศ.1951 เปลี่ยนมาอยู่ภายใต้การปกครองของเขตเออร์เจีย ในปีค.ศ.1952 ได้รวมหมู่บ้านไห่ทงและหลิวเจียเข้าด้วยกัน และยกระดับเป็นเขตเมืองเออร์เจีย และในปีค.ศ.1954 กลายเป็นเมืองที่อยู่ภายใต้การดูแลของอำเภอในปี

ค.ศ.1958 ได้รวมเข้ากับตำบลกู่เจิน เพื่อก่อตั้งสหกรณ์ประชาชน (People's Commune) ในปีค.ศ. 1961 มีการแบ่งแยกและก่อตั้งเมืองเออร์เจียขึ้นมาใหม่ ในปีค.ศ. 1983

องค์กรทางการเมืองและสังคมถูกแยกออกเพื่อก่อตั้งเมืองเออร์เจีย และอีกหนึ่งปีต่อมาก็คือ ปีค.ศ. 1984 ตำบลเออร์เจียถูกรวมเข้ากับเมืองเออร์เจีย เรื่อยมาจนกระทั่งเข้าสู่ปี ค.ศ. 2000 การแบ่งเขตได้รับการปรับใหม่อีกครั้ง โดยครั้งนี้ได้รวมหยวนเซา หยูซี และยูเปยเข้ากับเมืองเออร์เจีย

ดังนั้น ในความหมายกว้าง ๆ เมืองเออร์เจียในปัจจุบันจึงประกอบด้วยเมืองโบราณสามเมือง ได้แก่ หยวนเซา หยูซี และเออร์เจียดั้งเดิม (Baidu Academic, 2023) เมืองเออร์เจียตั้งอยู่บนฝั่งทางใต้ของคลองขนส่งเกลือทงลู่สมัยโบราณ ตั้งแต่รัชสมัยจักรพรรดิเต้ากวางแห่งราชวงศ์ซิง และได้ค่อย ๆ พัฒนาจนกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญในทางตง และพัฒนาถึงจุดสูงสุดในรัชสมัยกวางสวี่ ทุกสาขาอาชีพมีความเจริญรุ่งเรืองมาก มีธุรกิจมากมาย การจราจรหนาแน่นและเป็นเมืองที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีตั้งแต่สินค้าทางเหนือจรดทางใต้ ทั้งโรงแรม ท่าเรือ สวนชา ร้านอาหาร ไปจนถึงสถานบันเทิง ทั้งนี้สินค้าประเภท พืชพรรณธัญญาหาร และโรงกลั่นน้ำมันพืชตลอดจนฝ้าย และผ้าพื้นเมืองจะเจริญรุ่งเรืองมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมธัญญาหารและโรงกลั่นน้ำมันพืชต่างเป็นแหล่งที่มาของอาหารอันอุดมสมบูรณ์ เป็นการสร้างหลักประกันความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของเมืองที่สำคัญ

อนึ่ง การเติบโตของอุตสาหกรรมฝ้ายยังได้ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วย ทำให้เมืองมีแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ผ้าทอมือแบบดั้งเดิมของหนานทงที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์ซิง ซึ่งเน้นการย้อมสีน้ำเงินจากต้นคราม ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมการย้อมสีแบบดั้งเดิมในท้องถิ่น และได้สร้างชื่อเสียงในเชิงพาณิชย์ไว้อีกด้วย ในอดีตกาลหรือ ช่วงสองพันกว่าปีที่แล้วในช่วงสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก ชาวหนานทงได้ตั้งรกรากริมทะเลและประกอบอาชีพทำเกลือ ซึ่งสถานที่ผลิตเกลือได้ขยายตัวไปทางตะวันออกเฉียงใต้ตามรอยเท้าของบรรพบุรุษ และรวมตัวกันอยู่บริเวณริมคลองตงลู่ ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่รอบ ๆ เขตเมืองเออร์เจีย ความเจริญรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมการผลิตเกลือยังได้ส่งผลดีทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับการเกิดและการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอีกด้วย บรรพชนในเมืองเออร์เจียที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกลือได้ค้นพบและเรียนรู้งานฝีมือตลอดจนเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายโดยบังเอิญ และเนื่องด้วยเส้นทางการขนส่งเกลือที่เชื่อมต่อกัน ทำให้สามารถกระจายผลิตภัณฑ์นี้ไปทั่วทั้งภูมิภาคเจียงหนาน เรื่อยมาจนถึงยุคทองในช่วงราชวงศ์ถังและซ่ง จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินชิ้นเล็ก ๆ เมื่อได้รับการส่งเสริมและการเกื้อกูลจากศูนย์กลางทางการค้าเขตทางตง จึงทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้น และเกิดการเกื้อหนุนระหว่างกัน

ภาพที่ 2-9 เมืองโบราณอวิซีเออร์เจียที่มีอายุพันปี เป็นศูนย์กลางการค้าเกลือ และเป็นสถานที่กำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย (Chen L, 2023)

2. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

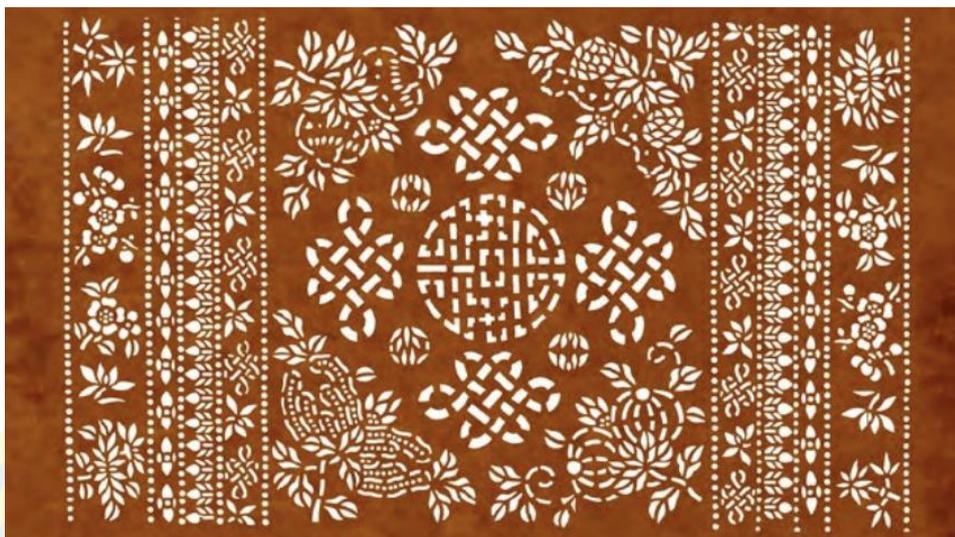
ตำบลเออร์เจียอยู่ภายใต้การปกครองของเขตทงโจว เมืองหนานทง ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเขตทงโจว ติดกับเมืองไห่เหมิน และตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเกียง อยู่บริเวณชายฝั่งทางตอนเหนือของปากแม่น้ำแยงซีเกียง ตรงข้ามกับเมืองเซียงไฮ้และซูโจว โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำแยงซีเกียงระหว่างซูโจวและทงโจวเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญทางตอนเหนือของสะพานโดยห่างจากทางหลวง “ไฮเออร์” เพียง 10 กิโลเมตรถึงทางแยกต่อเชิงของทางด่วนหนึ่งฉี นอกจากนี้ยังมีเส้นทางสายซู 318 ที่วิ่งผ่านเมืองทั้งเมืองจากตะวันออกไปตะวันตก ซึ่งสะดวกอย่างมากในการเดินทางไปสนามบินหนานทง ท่าเรือหนานทง ท่าเรือเฟอร์รี่ “ไห่ไท่” และท่ารถโดยสาร “ทงฉาง” ที่อยู่ห่างจากเขตเมืองหลักของเมืองหนานทง 20 กิโลเมตร โดยเมืองนี้ก่อตั้งขึ้นโดยการรวมเมืองเออร์เจียดั้งเดิม เข้ากับตำบลหยวนเซา ตำบลหลูซี และตำบลลูเปย กลายเป็น “สามตำบลและหนึ่งเมือง” โดยมีพื้นที่การปกครอง 66.02 ตารางกิโลเมตร จนถึงเดือนมิถุนายนปีค.ศ. 2023 ตำบลเออร์เจียแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ชุมชนและ 8 หมู่บ้าน (Baidu Encyclopedia, 2023)

ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

1. แนวคิดของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เป็นกระบวนการพิมพ์และย้อมแบบดั้งเดิมที่มีเฉพาะในเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู และยังเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทางประเทศของจีนอีกด้วย งานหัตถกรรมนี้มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ซึ่งในสมัยราชวงศ์ซ่งจะเรียกกันว่าผ้าเย้าปาน ในส่วนสมัยราชวงศ์หมิงจะเรียกกันว่าผ้าเจียวฮวา ซึ่งมีความแตกต่างจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในภูมิภาคอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากการเลือกใช้วิธีการป้องกันไม่ให้สีย้อมติด โดยเริ่มจากการแกะสลักและเจาะกระดาษเคลือบน้ำมันให้เกิดลวดลาย ต่อด้วยการใช้ลวดลายที่เกิดจากการเจาะนี้มากรองน้ำยากันย้อม เพื่อย้อมผ้าด้วยสีย้อมครามธรรมชาติ ทำให้เกิดโทนสีน้ำเงิน-ขาวที่สว่างดูสะอาดตา ประกอบกับลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์และหลากหลาย ทั้งนี้ ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้พัฒนาถึงจุดสูงสุดในช่วงราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางศิลปะและนัยยะทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง (Wu & Wu, 2012)

ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้เพื่อผลิตของจำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น เสื้อผ้า ผ้าห่ม มุ้ง ปลอกหมอน ผ้าห่อ และอื่น ๆ ลวดลายของผ้านี้สื่อถึงความโชคดี ความสุข และความเป็นสิริมงคล ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปรัชญาปฏิบัตินิยม ศิลปะการออกแบบ และวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณเข้าด้วยกัน โดยในช่วงไม่กี่มานี้ ด้วยการปรับปรุงแนวคิดด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้คนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การพิมพ์และการย้อมพื้นบ้าน เทคโนโลยีผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ จากการกวาดน้ำยาพิมพ์ลายด้านเดียวไปสู่การกวาดน้ำยาพิมพ์ลายสองด้าน ประเภทของผลิตภัณฑ์การพิมพ์ได้พัฒนาจากสีเดียวไปสู่สีที่ซับซ้อนขึ้น จากการพิมพ์ผ้าขนาดเล็กไปสู่ผ้าหน้ากว้าง จากการพิมพ์บนผ้าฝ้ายบริสุทธิ์ไปสู่การพิมพ์ย้อมบนผ้าไหมแท้และผ้าไหมฝ้าย และผ้าลวดลายอื่น ๆ กลายเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องใช้ประจำวันของผู้คน

ภาพที่ 2-10 การสร้างลวดลายโดยการแกะสลักและเจาะรูบนแผ่นกระดาษแบบดั้งเดิม
(360doc.com/content)

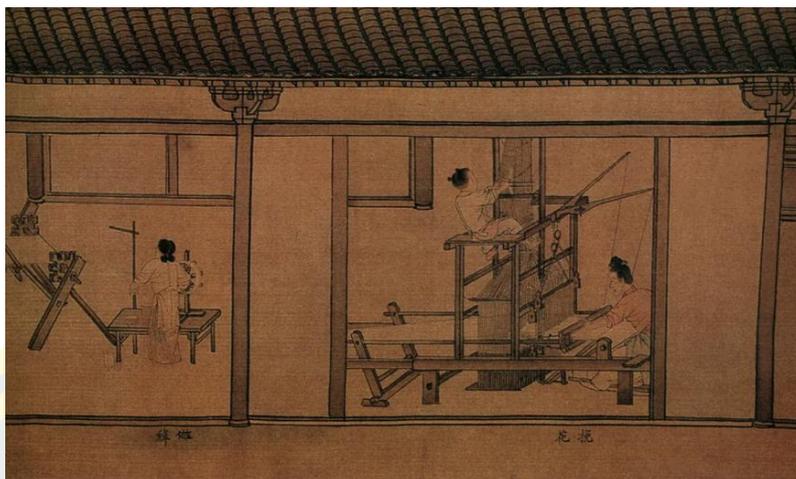
2. ต้นกำเนิดของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ต้นกำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถสืบย้อนไปได้ถึงสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น ชาวบ้านในขณะนั้นมีความรู้ความชำนาญในเทคนิคการปักผ้า การย้อม และการทอผ้า โดยใช้สี ย้อมหรือใช้ด้ายหลากสีในการวาดลวดลายและเพิ่มสีสันบนผ้า แต่กระบวนการพิมพ์ลายในสมัย ราชวงศ์ฉินยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น และได้พัฒนาไปอีกระดับหนึ่งในสมัยราชวงศ์ฮั่น เห็นได้จากการมี รูปแบบของการพิมพ์แบบถูไม้และการลงสีด้วยมือ มาจนถึงราชวงศ์เว่ย ราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์เหนือ ได้ยังคงมีการใช้วิธีการผลิตที่สืบทอดมาจากยุคก่อน แต่ก็มีเทคนิคย้อมสีที่มีความคงทนของสีที่ดีขึ้น เช่นกัน เมื่อถึงช่วงราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่งนั้น เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้รับการพัฒนา การย้อมผ้า แบบสยูเซี่ยะ (เป็นเทคนิคการย้อมที่ใช้สารฟอกขาวเพื่อสร้างลวดลาย) และรูปแบบการย้อมอื่น ๆ เริ่ม ได้รับความนิยม และผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเองก็เริ่มพัฒนาอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ช่างฝีมือได้ ปรับปรุงเทคนิคการป้องกันการย้อมติดโดยใช้ปูนขาว ขี้เถ้าพืช และอื่น ๆ เป็นวัสดุในการป้องกันการ ย้อม ถึงแม้ว่าเทคนิคการย้อมและการพิมพ์ลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะมีมาตั้งแต่ในสมัย ราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น แต่เทคนิคและฝีมือการย้อมในสมัยยังไม่พัฒนา เป็นเพียงเทคนิคอย่างง่าย เท่านั้น จนเมื่อถึงสมัยราชวงศ์ซ่ง ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงได้รับการพัฒนาอย่างก้าว กระโดด ถือเป็นงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีกระบวนการผลิตที่โดดเด่น

ภาพที่ 2-11 ภาพแสดงความแพร่หลายและความประณีตของเทคนิคการพิมพ์ผ้าแบบฮุยเฉียะในสมัยราชวงศ์ถัง (Traditional Costumes Public Account, 2024)

ช่วงราชวงศ์ซ่งใต้ (ค.ศ. 1127- ค.ศ.1279) เนื่องจากอิทธิพลของระบบลำดับชั้น ทำให้วิธีการย้อมผ้าแบบฮุยเฉียะจำกัดใช้แค่ในชนชั้นขุนนางในวังเท่านั้น ชาวบ้านถูกสั่งห้ามไม่ให้ใช้วิธีการย้อมแบบฮุยเฉียะ แบบเจียเฉียะ (เป็นเทคนิคที่ใช้แม่พิมพ์ไม้สองชิ้นมาประกบผ้าแล้วจุ่มในสีย้อม เพื่อให้เกิดลวดลายที่มีความสม่ำเสมอ) รวมไปถึงวิธีการย้อมผ้ารูปแบบอื่นด้วย ด้วยการใช้กฎระเบียบนี้จึงเป็นเหตุให้การย้อมสีแบบฮุยเฉียะในหมู่ชาวบ้านค่อย ๆ เลือนหายไปจากชีวิตประจำวันของผู้คน (Li et al., 2013) ภาพการทอผ้าในสมัยซ่งใต้แสดงให้เห็นถึงฉากที่ช่างฝีมือในขณะนั้นกำลังทอผ้าและพิมพ์ลาย สะท้อนถึงความรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมสิ่งทอ และแสดงให้เห็นว่าช่างฝีมือพื้นบ้านได้คิดค้นเทคนิคการย้อมพิมพ์แบบใหม่ขึ้นอย่างไร ภายใต้บริบทที่การใช้เทคนิคฮุยเฉียะถูกจำกัด โดยช่างฝีมือพื้นบ้านเริ่มคิดค้นการนำกระดาษมาทาน้ำมันถง (น้ำมันที่ได้จากต้นถงหรือไม้จัน) และการแกะสลักลวดลายมาผสมผสานกัน โดยใช้ผงถั่วเหลือง ปูนขาว และรำข้าวเป็นวัสดุป้องกันการย้อม แล้วพิมพ์ลวดลายบนผ้าฝ้ายด้วยกระดาษที่ทาน้ำมันถง จากนั้นย้อมด้วยน้ำคั้นจากต้นคราม และผ่านกระบวนการตากแห้ง ล้างสี ก็จะได้ผ้าลวดลายสีน้ำเงิน

ภาพที่ 2-12 ภาพการทอผ้าในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ (baike.baidu.com)

ภาพการทอผ้าในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ได้แสดงให้เห็นถึงช่างฝีมือในยุคนั้นดำเนินงานด้านการทอผ้าและการย้อมลายอย่างไร ภาพเขียนเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่าศิลปินพื้นบ้านได้สร้างสรรค์เทคนิคใหม่ในการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินขึ้นมอย่างไร ภายใต้ข้อจำกัดของการห้ามใช้เทคนิคสียูเซียะ ทั้งนี้ นวัตกรรมในช่วงเวลานี้ได้วางรากฐานที่สำคัญให้แก่การพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีลักษณะเฉพาะในพื้นที่หนานทงอีกด้วย

3. การพัฒนาของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

การพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์ของหนานทง สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรฝ้ายที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งสีย้อมที่อุดมสมบูรณ์ อุตสาหกรรมการย้อมและการทอผ้าที่เจริญรุ่งเรือง และรูปแบบทางสังคมที่เรียบง่าย พื้นที่หนานทงอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมกึ่งเขตร้อนและอบอุ่น มีดินละเอียดและร่วนซุย การระบายน้ำที่ดี แสงแดดเพียงพอ ฝนตกชุก และไม่มีน้ำค้าง อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ประมาณ 15 องศาเซลเซียส เป็นสภาพธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับการปลูกฝ้าย ในช่วงปลายราชวงศ์หยวนและต้นราชวงศ์หมิง พื้นที่หนานทงได้นำเมล็ดฝ้ายและเทคโนโลยีการปลูกจากตอนใต้ของมณฑลเจียงซู เป็นจุดเริ่มต้นของการทอผ้าฝ้าย ในสมัยราชวงศ์ซ่ง หนานทงกลายเป็นพื้นที่ผลิตฝ้ายที่สำคัญแห่งหนึ่งในมณฑลเจียงซู ฝ้ายมีการปลูกกันอย่างแพร่หลายในพื้นที่ชนบท และอุตสาหกรรมสิ่งทอก็เจริญรุ่งเรืองเช่นกัน มีการเพาะปลูกฝ้ายอย่างกว้างขวาง และการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นได้ปูพื้นฐานด้านวัตถุดิบสำหรับการผลิตศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Lin, 1984)

นอกจากฝ้ายแล้ว ต้นครามยังเป็นวัตถุดิบที่ขาดไม่ได้ในการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอีกด้วย เนื่องจากให้ผลการย้อมที่ดีและมีความคงทนของสีที่ค่อนข้างสูง การปลูกต้นครามในหนานทง

เริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายราชวงศ์หมิงถึงต้นราชวงศ์ชิง โดยพ่อค้าผ้าจากกวางโจวได้นำเมล็ดต้นครามมาที่หนานทง ทำให้โรงย้อมและกระบวนการผลิตครามของหนานทงค่อย ๆ พัฒนาขึ้น ตาม “บันทึกประวัติศาสตร์ของเขตหนานทง” ในราชวงศ์หมิง ระบุว่าในขณะนั้นมีโรงย้อมผ้าแบบใช้มือที่ลงทะเบียนในหน่วยงานย้อมและทอผ้าถึง 19 แห่ง (Wang, 2011) นอกจากนี้ สภาพอากาศที่อบอุ่นและชื้นในหนานทงเหมาะสำหรับเติบโตของต้นคราม มีการปลูกต้นครามอย่างแพร่หลายในพื้นที่ชนบท และค่อย ๆ กลายเป็นอุตสาหกรรมเสริมในชนบท ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีการผลิตสีฟ้าก็มีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเพาะปลูกและเทคนิคการผลิตสีฟ้าที่ได้จากต้นครามช่วยส่งเสริมการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ภาพที่ 2-13 พืชตระกูลครามเป็นแหล่งสีย้อมที่สำคัญสำหรับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (Chen L, 2024)

ภาพที่ 2-14 การสกัดสีน้ำเงินจากต้นคราม แล้วนำไปหมักเพื่อนำไปใช้ในการย้อมสี (chemicalbook.com)

ภาพที่ 2-15 สีย้อมจากต้นครามถูกนำมาใช้ในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (Chen L, 2024)

มีตำนานเล่าว่าในช่วงปลายราชวงศ์หมิง ได้มีการก่อตั้ง “ร้านขายสีย้อม” ไว้สำหรับจำหน่ายสีย้อมโดยเฉพาะ โดยใน “บันทึกกว้างสวีทงโจว” สมัยราชวงศ์ชิงยังได้มีการบันทึกถึงกระบวนการของการผลิตสีครามในหนานทงโดยเฉพาะไว้ว่า “ปลูกต้นครามไว้เป็นแถบ ตัดในเดือนห้า เรียกว่า ครามแรก ตัดอีกครั้งในเดือนหกและเดือนเจ็ด เรียกว่าครามสอง นำไปแช่ในอ่างน้ำ เติมน้ำขาวลงไปคนให้เข้ากัน ใช้สำหรับย้อมผ้าเรียกว่า “เสี่ยวกวงชิง (小缸靛)” ซึ่งผู้ที่มาจากเมืองหยูเกาจะมีความเชี่ยวชาญด้านนี้เป็นพิเศษ” (Zhong, 2002) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีการย้อมสีครามมีความก้าวหน้าอย่างมาก การปลูกต้นครามขนาดใหญ่และความสมบูรณ์ของเทคโนโลยีการทำสีครามทำให้มีแหล่งสีย้อมที่เพียงพอสำหรับการย้อมสีคราม สิ่งนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในพื้นที่หนานทง

นอกจากนี้ การบูชาเทพเจ้าแห่งการย้อมผ้า หรือ องค์เหมยเก๋อ ยังมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญในกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของหนานทงอีกด้วย โดยเทพเจ้าเหมยเก๋อเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของการเคารพและเชื่อมั่นในธรรมชาติและศิลปะการผลิตในระหว่างที่มีการย้อมผ้า แสดงให้เห็นถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของศิลปะการย้อมสีน้ำเงิน ความเชื่อนี้ยังได้สร้างสีสันทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ให้กับกระบวนการย้อมผ้าและการพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน สะท้อนถึงการสืบทอดทักษะดั้งเดิมของช่างในสมัยโบราณ และการแสวงหาความกลมกลืนกับธรรมชาติอย่างลงตัว (<https://baike.baidu.com>,2023)

ภาพที่ 2-16 ภาพองค์เหมยเก้อซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งการย้อมผ้า (baidu.com)

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ท่านจางเจียน นักอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ได้ก่อตั้งโรงงานแห่งแรกในหนานทง นั่นคือ โรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิง ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงงานผลิตผ้าฝ้ายที่ก่อตั้งโดยชาวจีนเอง เป็นแห่งแรก ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นอุตสาหกรรมสิ่งทอด้วยเครื่องจักรของหนานทง ทั้งยังส่งเสริมให้ผ้าพื้นเมืองหนานทงได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้กลายเป็นสถานที่ผลิตผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงในยุคใหม่ของจีน (Zhao Tingting, 2021) ความเจริญรุ่งเรืองของผ้าพื้นเมืองยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการพิมพ์และการย้อมสีของหนานทงอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำสีครามมาใช้ ซึ่งแสดงถึงเสน่ห์อันโดดเด่นของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน อาจกล่าวได้ว่าศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้รับการพัฒนาจากพื้นฐานของผ้าพื้นเมือง ซึ่งส่งเสริมเอกลักษณ์ของผ้าพื้นเมือง และทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับความนิยมมากขึ้น ในขณะที่ยังคงรักษาความสวยงามที่เรียบง่าย ตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ด้วยการพัฒนาอย่างแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมสิ่งทอ การใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจึงค่อย ๆ ได้รับความนิยมมากขึ้น มีโรงย้อมผ้าขนาดต่าง ๆ หลายแห่งในพื้นที่ชนบท และโรงย้อมผ้าเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดโรงย้อมผ้าในครัวเรือนขึ้นมา

นับเป็นช่วงเวลาหลายร้อยปีที่ช่างฝีมือพื้นบ้านในหนานทงใช้ฝ้ายเป็นวัตถุดิบในการทอ ย้อม และทอผ้าฝ้ายด้วยตนเอง ก่อให้เกิดรูปแบบศิลปะของการปั่นด้วยตนเอง ย้อมด้วยตนเอง และทอด้วยตนเองที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (Lin Jubai, 1984) ในช่วงราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง โรงงานย้อมและทอผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงค่อย ๆ พัฒนาเป็นตลาดขนาดใหญ่ การมีโรงย้อมสีและทอผ้าทั่วทั้งเมือง และทั่วชนบท ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถย้อมสีและผลิตผ้าเองได้สะดวกขึ้น

นอกจากนี้ยังถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในหนานทงอีกด้วย ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในฐานะที่เป็นงานหัตถกรรมและอุตสาหกรรม ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วในเวลานั้น และความเจริญรุ่งเรืองของโรงงานย้อมตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินพื้นบ้านของหนานทงกลายเป็น “เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มแห่งใต้หล้า”

ภาพที่ 2-17 ภาพโรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิง (Chen L, 2023)

อาจกล่าวได้ว่า โรงงานผลิตผ้าฝ้ายต้าเซิงเป็นบริษัทผลิตผ้าแยกชนที่ก่อตั้งโดยจางเจียน ในช่วงปลายราชวงศ์ชิงที่เมืองหนานทง ซึ่งได้วางรากฐานที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมการทอผ้าในหนานทงและการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเอ๋อร์เจีย

1. พัฒนาการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเอ๋อร์เจีย

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเอ๋อร์เจียเข้าสู่ยุครุ่งเรืองในช่วงกลางราชวงศ์หมิง โดยทำจากผ้าฝ้ายเป็นหลัก ตาม “พงศาวดารอู๋จื้อ” ได้อ้างอิงว่า “ผ้าเย้าปาน เป็นวิธีการที่ใช้แผ่นกระดาษหนึ่งซ้อนกันเป็นแผ่น มีการกำหนดขนาดของผ้าตามความกว้างและแคบ จากนั้นมีการแกะสลักลวดลายลงไปบนแม่พิมพ์ ระหว่างที่พิมพ์ลายจะใช้แผ่นปิดทับบนผ้า แล้วใช้วัสดุอย่างผงถั่วหรือยาต่าง ๆ ทาไปเหมือนการทาแป้ง แล้วรอให้แห้งก่อนที่จะนำไปแช่ในน้ำสีฟ้า เมื่อนำออกจากน้ำ จะต้องตากอีกครั้ง แล้วจึงค่อยล้างผ้าจนสะอาด ส่วนลวดลายที่ปรากฏบนผ้านั้นจะมีสีเขียว ฟ้า และขาว ดูคล้ายกับการวาดภาพ” (Yang, 2006)

ตำบลเอ๋อร์เจียเป็นศูนย์กลางการผลิตและการจำหน่ายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง มีต้นกำเนิดในตำบลเอ๋อร์เจีย อำเภอหนานทง อุตสาหกรรมการย้อมผ้าของเอ๋อร์เจียได้รับการพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองขึ้นพร้อมกับอุตสาหกรรมผ้าพื้นเมือง ด้วยกระบวนการผลิตที่ประณีต ทำให้กลายเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในช่วงสมัยหมิงและชิง เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันภายในครัวเรือนส่วนใหญ่ล้วนทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและผ้าฝ้ายทอมือที่ปั่นและทอขึ้นเอง ผู้คนจะนำผ้าฝ้ายดิบที่ทอเองมาที่โรงย้อม เพื่อย้อมเป็นผ้าห่อของ ผ้าคลุมเตียง ผ้าม่าน เสื้อคลุมและเสื้อกั๊กของผู้สูงอายุ รวมถึงผ้าคลุมศีรษะและผ้ากันเปื้อนต่าง ๆ

ภาพที่ 2-18 ภาพลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยราชวงศ์หมิง (Chen L, 2024)

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในสมัยราชวงศ์หมิงมีการออกแบบด้วยลวดลายที่เรียบง่าย แต่แฝงด้วยความงามด้านการตกแต่ง โดยลวดลายที่พบเห็นได้บ่อย ได้แก่ ลวดลายดอกไม้ รูปทรง เรขาคณิต และสัญลักษณ์ดั้งเดิมที่สื่อถึงความเป็นมงคล เช่น ฝู (โชคดี) ลู่ (มั่งคั่ง) โช่ว (อายุยืน) และสี (ความสุข) ซึ่งลายเส้นของลวดลายนั้นจะมีความพลิ้วไหวและจัดวางอย่างสมดุล แสดงถึงความประณีตของการพิมพ์ลายและการย้อมสีที่มีความเป็นศิลปะชั้นสูง

การออกแบบเหล่านี้ให้ความสำคัญกับความกลมกลืนของลวดลายและความสวยงามในการประดับตกแต่ง ซึ่งไม่เพียงแต่แสดงถึงนัยยะความหมายทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงการใช้งานจริงด้วย โดยผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสมัยราชวงศ์หมิงนิยมนำมาใช้เป็นเครื่องแต่งกายและใช้ตกแต่งบ้าน ซึ่งดูงดงามและเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ทั้งนี้ รูปแบบการออกแบบจะเน้นตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันและเพิ่มสีสันทางศิลปะในการใช้ชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับทางรสนิยมและการใช้ชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยศิลปะของผู้คนในสมัยนั้น

ภาพที่ 2-19 ภาพลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยราชวงศ์ชิง (Chen L, 2024)

การออกแบบลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในสมัยราชวงศ์ชิงจะเน้นให้ความสำคัญกับโครงสร้างการจัดวางและความงามในการประดับตกแต่ง มีลักษณะเด่นคือการจัดวางลวดลายที่ดูซับซ้อนแต่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการสืบทอดลวดลายดอกไม้และรูปทรงเรขาคณิตจากราชวงศ์หมิง ผสมผสานองค์ประกอบเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในประวัติศาสตร์และตำนานปรัมปรามากมาย ทำให้ลวดลายมีนัยยะความหมายทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยรูปแบบที่พบได้บ่อย ได้แก่ ผ้าคลุมศีรษะที่มีโครงสร้างสี่เหลี่ยมมีวงกลมตั้งอยู่ตรงกลางและมีลวดลาย

ตรงมุมทั้งสี่ ผ้าห่อของและผ้าคลุมเตียงที่จัดวางลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง สร้างความสมมาตรให้กับลวดลาย เสื้อผ้าและผ้าปูที่นอนที่ใช้ลวดลายต่อเนื่อง 4 ทิศทาง โดยมีลวดลายดอกไม้ ลวดลายกิ่งไม้ และลวดลายเรขาคณิต เน้นองค์ประกอบของจุดและเส้นประ สลับสีน้ำเงินกับสีขาวทั่วทั้งพื้นที่ สะท้อนถึงความก้าวหน้าของเทคนิคการพิมพ์ลายและการย้อมสี รวมถึงรสนิยมทางศิลปะของยุคสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

ก่อนการปลดแอก ตำบลเออร์เจียมีชื่อเสียงในด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ลายและการย้อมสีที่พัฒนาขึ้น มีโรงย้อมส่วนบุคคลทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่มากกว่าสิบแห่ง ซึ่งภายในนั้นในนั้นมีโรงย้อมสีขนาดใหญ่ เช่น โรงย้อมเฉาหยูซิง โรงย้อมหงหยู และโรงย้อมโจวซีหัว ซึ่งต่างก็เป็นโรงย้อมสีที่รู้จักกันในภูมิภาคหนานทง (Zhang, 2012) โรงย้อมเหล่านี้มีช่างฝีมือที่เชี่ยวชาญด้านการ “ดูอ่างย้อม” และมีช่างฝีมือด้านแกะสลักลวดลาย ซึ่งบางครั้งร่วมมือกันถ่ายทอดความรู้กันมาอย่างต่อเนื่องถึงห้าชั่วอายุคน ในกระบวนการผลิตยังคงสืบทอดประเพณีการย้อมสีแบบดั้งเดิมของชุมชนไว้อีกด้วย

เนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่พิเศษของหนานทง โรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังคงมีอยู่ถึงหลังการปลดแอกประชาชนของจีน โดยมีโรงย้อมสีขนาดเล็กและสหกรณ์การย้อมสีผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกระจายอยู่ในทุกอำเภอและหมู่บ้านในหนานทง ในเดือนพฤษภาคมปี 1954 รัฐบาลอำเภอหนานทง (ปัจจุบันคือเมืองทงโจว ซึ่งเป็นเมืองระดับอำเภอ) ได้ดำเนินการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนกับโรงงานย้อมสีเหล่านี้ โดยรวมโรงงานย้อมสีขนาดใหญ่ เช่น โรงย้อมเฉาหยูซิงและโรงย้อมหงหยู รวมถึงโรงย้อมขนาดเล็กอื่น ๆ ในชุมชน และมีกลุ่มคนที่ทำหน้าที่เดินสายให้บริการพิมพ์ลายตามบ้าน เรียกว่า “กลุ่มอิงฮวาตัน” (ซึ่งมักจะเป็นชานา เมื่อว่างจากการทำนาก็จะออกเดินทางไปตามบ้านเพื่อติดตั้งลวดลายพิมพ์ให้กับลูกค้า โดยกลุ่มอิงฮวาตัน มักจะพกเครื่องมือตอกลาย แม่พิมพ์ และมีปูนขาว หรือน้ำยาสีเทา เป็นต้น) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการก่อตั้งโรงงานย้อมสีแห่งแรกในหนานทงที่เป็นของรัฐในชื่อโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย โดยมีนายโหลวจงคัง ช่างเทคนิคจากโรงย้อมหงหยูเป็นผู้จัดการ ทางโรงงานเน้นการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการในประเทศ (Zhang Y, 2012)

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1973 เป็นต้นมา ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจำนวนหนึ่งถูกส่งออกไปยังยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น จนมีปริมาณการส่งออกที่มากที่สุดในช่วงปีค.ศ. 1979 โดยส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่นเป็นหลัก มีผลผลิตสูงถึง 100,000 ผืน (ผ้า 1 ผืนมีความยาว 12 เมตร) ในช่วงกลางทศวรรษ 1980 เนื่องจากการถดถอยของตลาดญี่ปุ่น จึงส่งผลกระทบต่อผลผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ส่งออกไปได้น้อยลงตามไปด้วย ในช่วงเวลาดังกล่าว โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย เมืองหนานทงที่มีความชำนาญด้านเทคนิคการผลิต ได้รับคำสั่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับสูง เข้าช่วยเหลือการก่อตั้งโรงงานหัตถกรรมพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และโรงงานหัตถกรรมพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอยู่หลงเว่ยตงในอำเภอฉีตง รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรจำนวนมากให้กับองค์กรเหล่านี้

ในช่วงเวลานี้เองที่อุ๋หยวนซิน ปรมาจารย์ด้านหัตถกรรมศิลปะของจีนในปัจจุบัน ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ขณะที่ท่านทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคที่โรงงานผลิต ต่อมา โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียในเมืองหนานทงได้รวบรวมช่างฝีมือที่มีความสามารถด้านเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากพื้นที่หนานทง พร้อมทั้งรับออเดอร์จากพ่อค้าญี่ปุ่น ทำให้เกิดการพัฒนาใหม่ทั้งในด้านเทคนิคและลวดลาย จนกลายเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีและการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในเมืองหนานทงขึ้น

ในช่วงทศวรรษ 1990 เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นตอนนั้นเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ทำให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจดิ่งลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงต่อการบริโภคชุดประจำชาติญี่ปุ่น หรือที่เรียกกันว่าชุด “กิโมโน” ของกลุ่มผู้บริโภคชาวญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นบางส่วนจำเป็นต้องหันมาซื้อชุดกิโมโนที่ผลิตแบบเรียบง่ายและมีราคาถูก หลีกเลี่ยงการซื้อผ้าที่มีการพิมพ์ลายและย้อมสีแบบดั้งเดิม เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังซื้อและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นนี้ จึงส่งผลกระทบต่อคำสั่งซื้อจากญี่ปุ่นในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียเมืองหนานทงลดลงอย่างมาก จนถึงปัจจุบัน ทางโรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในหนานทงยังไม่มีสถิติครั้งไหนที่มีปริมาณสั่งซื้อเยอะเท่ากับช่วงทศวรรษ 1980 จากลูกค้าญี่ปุ่นอีกเลย ภายใต้สถานการณ์นี้ ในปีค.ศ. 2001 โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียได้ดำเนินการปรับโครงสร้างใหม่ ทายาทของโรงย้อมเฉาหยูซิง ซึ่งได้แก่ พี่น้องเฉาเจี้ยนสงและเฉาฮั่นหรง ได้ออกจากโรงงานและเริ่มต้นฟื้นฟูกิจการโรงย้อมเฉาหยูซิงอีกครั้ง ขณะเดียวกัน ว่างเงินซิง ช่างเทคนิคหลักของโรงงานก็ได้ก่อตั้งโรงย้อมเจิ้งซิงในเมืองทงโจวขึ้น หลังจากที่เขาเกษียณอายุ นับแต่นั้นมา ในตำบลเออร์เจีย เมืองทงโจว ได้เกิดโรงงานผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหลักสามแห่ง ได้แก่ โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย โรงย้อมเฉาหยูซิง และโรงย้อมเจิ้งซิง ทำให้ตำบลเออร์เจียกลายเป็นฐานการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมที่หลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวในพื้นที่หนานทง มณฑลเจียงซู (Nantong Local Chronicles Compilation Committee, 2000)

ตารางที่ 2-1 แผนผังแสดงลำดับเหตุการณ์ของการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียในหนานทง
(Chen L, 2023)

ช่วงเวลา	คำอธิบายเหตุการณ์
ราชวงศ์หมิงและชิง	โรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตำบลเออร์เจียได้พัฒนาเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ด้วยกระบวนการผลิตที่พิถีพิถัน ผลิตภัณฑ์ผ้าที่ใช้ในครัวเรือนส่วนใหญ่จึงเป็นผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน
ปีค.ศ.1954	รัฐบาลเมืองหนานทงได้รวมกลุ่มโรงย้อมสีในชุมชน และก่อตั้งโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียขึ้นภายใต้การบริหารของภาครัฐ โดยเน้นการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นหลัก
ปีค.ศ.1973	โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียริเริ่มการส่งออกผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยเริ่มจากการส่งออกในปริมาณน้อยไปยังตลาดยุโรป อเมริกา รวมถึงญี่ปุ่นด้วย
ระหว่างปีค.ศ.1979	การส่งออกผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินถึงจุดสูงสุด โดยส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยมีผลผลิตปีละ 100,000 ผืน
กลางทศวรรษ 1980	ตลาดญี่ปุ่นซบเซา ทำให้ปริมาณการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียยังได้ช่วยจัดตั้งโรงงานศิลปหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทง และโรงงานศิลปหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอยู่หลงเว่ตงในอำเภอฉีตงอีกด้วย
ทศวรรษ 1990	สภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกของญี่ปุ่น ทำให้คำสั่งซื้อจากญี่ปุ่นในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียเมืองหนานทงลดลงอย่างมาก
ปีค.ศ.2001	โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียได้มีการปรับโครงสร้างและจัดระเบียบใหม่ ทำให้สามารถฟื้นฟูโรงย้อมเฉาหยูซิงกลับมาได้ และนายหวังเจิ้งซิง ได้ก่อตั้งโรงย้อมเจิ้งซิงในเมืองทงโจว ทำให้มีโรงงานผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียในเมืองทงโจว โรงย้อมเฉาหยูซิง และโรงย้อมเจิ้งซิง

2. ความสำคัญของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีลวดลายที่หลากหลายงดงาม มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมของพื้นที่หนานทง ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิต ธรรมเนียมทางสุนทรียภาพ และการแสวงหาจิตวิญญาณของคนในท้องถิ่น ตำบลเออร์เจีย เขตทงโจว เมืองหนานทง เป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน เป็นเครื่องมือสำคัญทางประวัติศาสตร์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย โดยมีประวัติความเป็นมาที่สามารถสืบย้อนไปถึงสมัยราชวงศ์ฮั่น ไปจนถึงช่วงเข้าสู่ยุครุ่งเรืองในช่วงกลางของราชวงศ์หมิง ตั้งแต่การสร้างแบบ การพิมพ์ลาย จนถึงการย้อมสี ล้วนมีกรรมวิธีการผลิตโดยใช้มือและสีย้อมที่สกัดจากต้นคราม มีกระบวนการผลิตดังนี้ “ใช้กระดาษหนึ่งซ็อนกันเป็นแผ่นตามขนาดความกว้างและแคบของผ้า จากนั้นเริ่มการแกะลายบนกระดาษ เมื่อถึงขั้นตอนพิมพ์จะใช้แผ่นทับผ้า แล้วใช้วัสดุอย่างผงถั่วทำให้ทั่ว รอให้แห้งแล้วนำไปจุ่มในบ่อสีน้ำเงินเพื่อย้อมสี หลังจากนั้นให้นำออกมาตากแห้งอีกครั้ง แล้วค่อยๆ ปัดเอาเศษวัสดุออก จะได้ผ้าที่มีลวดลายสวยงามและมีสีขาวน้ำเงิน” (Han, 2019)

ในสมัยราชวงศ์ชิง ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หรือที่เรียกกันว่า “เสี่ยวชิงกัง (อ่างย้อมสีน้ำเงิน)” ที่ผลิตในตำบลเออร์เจีย ยังได้รับเลือกให้เป็นสินค้าพื้นเมืองที่ถวายแด่ราชสำนักในสมัยราชวงศ์ชิงอีกด้วย เมื่อเวลาผ่านไป ศิลปินท้องถิ่นมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยการนำรูปแบบศิลปะต่าง ๆ เช่น งานตัดกระดาษและงานปัก มาประยุกต์ใช้ในการพิมพ์ลายผ้า ทำให้กรรมวิธีการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ผลิตโดยบริษัทการพิมพ์และการย้อมตำบลเออร์เจีย เมืองทงโจวจำกัด ได้รับรางวัล “ผลิตภัณฑ์คุณภาพแห่งมณฑลเจียงซู” และได้รับใบรับรองกิตติมศักดิ์จากกระทรวงการค้าต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน

กรรมวิธีการย้อม “เสี่ยวชิงกัง” ในเมืองเออร์เจีย ได้ออกอากาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์ส่วนกลางของประเทศจีน (CCTV) และตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้หน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องยังได้มอบตำแหน่ง “บ้านเกิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งประเทศจีน” ซึ่งความพิเศษของ “เสี่ยวชิงกัง” อยู่ที่วัสดุของอ่างย้อมสีที่เป็นเอกลักษณ์และการควบคุมอุณหภูมิ อย่างนี้สามารถรักษาความคงที่ของสีย้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความสม่ำเสมอและคงทนมากขึ้น ในปีค.ศ. 2007 ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากเมืองเออร์เจียได้รับการคัดเลือกให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศจีน ในเดือนกันยายนปีค.ศ. 2022 “ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย” ได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนจากสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ และได้รับการรับรองเป็นเครื่องหมายการค้าสัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ของประเทศ

ภาพที่ 2-20 ภาพแสดงคนงานช่างกำลังย้อมสีผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินใน “เสี้ยวชิงกิง”
หรือ อ่างย้อมสีน้ำเงินขนาดเล็ก (site.douban.com)

นอกจากนี้ ชุมชน ครอบครัว และโรงงานในท้องถิ่นยังมีบทบาทสำคัญในการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในกระบวนการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ช่างฝีมือของเอ๋อร์เจีย ยืนหยัดในทักษะการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งการยืนหยัดในทักษะการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ทำให้สามารถสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ ขณะที่ยังคงสานต่องานฝีมือของราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง พวกเขาได้นวัตกรรมเครื่องมือปฏิบัติการและการเตรียมการที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกระบวนการพิมพ์และการย้อมสีได้ดียิ่งขึ้น

เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีใหม่ที่ผลิตด้วยเครื่องจักรในปัจจุบัน กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นมีความซับซ้อนกว่า และแต่ละขั้นตอนยังต้องอาศัยการดำเนินการด้วยตนเอง ดังนั้นจึงยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ของการพิมพ์แบบดั้งเดิมไว้ได้ นอกจากนี้ โรงงานงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมบางแห่งในเอ๋อร์เจีย ยังคงดำเนินกระบวนการพิมพ์และย้อมแบบโบราณมาตั้งแต่รัชสมัยจักรพรรดิเต๋ากวงแห่งราชวงศ์ชิง การที่ศิลปะหัตถกรรมดั้งเดิมนี้อาจได้ถูกกลืนหายไปในระยะยุคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ นับเป็นสิ่งที่น่ากังวลอย่างยิ่ง ช่างฝีมือของตำบลเอ๋อร์เจียสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างกระตือรือร้น โดยพัฒนากระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอันเป็นเอกลักษณ์ ทำให้เกิดลวดลายและรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสีของลูกค้าชาวญี่ปุ่น จึงได้พัฒนาเทคนิคการพิมพ์ลายและย้อมสีให้มีหลากหลายสีมากขึ้น และเพิ่มการพิมพ์ลาย การย้อมสีทั้งสองด้านจากเดิมที่มีแค่ด้านเดียว ทำให้ผ้าพิมพ์ลายที่เคยมีเพียงสีน้ำเงินหรือสีขาว กลายเป็นผ้าพิมพ์ลายสองด้านที่มีตั้งแต่สีขาว สีน้ำเงินอ่อน และสีน้ำเงินเข้ม การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีนี้ทำให้

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความหลากหลายและเปลี่ยนมุมมองที่ของผู้คนที่เคยมีต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการออกแบบใหม่ หรือ ทฤษฎีการรีดีไซน์ (Re-design) โดย Kenya Hara

Kenya Hara นักออกแบบญี่ปุ่นชื่อดัง ได้ให้คำจำกัดความของการออกแบบใหม่ (การรีดีไซน์) ไว้ว่า คือการนำการออกแบบกลับสู่จุดเริ่มต้น พิจารณาการออกแบบรอบตัวเราอีกครั้ง และสำรวจแก่นแท้ของการออกแบบด้วยวิธีที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุด แนวคิดของการออกแบบใหม่ เป็นกระบวนการที่มองหาโอกาสในการปรับปรุงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากสิ่งที่มีอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน เปลี่ยนกรอบการออกแบบจากแนวเดิม ๆ โดยมุ่งเน้นการมองหาสิ่งธรรมดาด้วยมุมมองใหม่และสร้างนวัตกรรมจากสิ่งที่คุ้นเคย และให้คุณค่าใหม่แก่งานออกแบบ (Ma & Wang, 2021) เน้นการสร้างสรรค์การออกแบบใหม่โดยอิงจากสิ่งของหรือวัฒนธรรมที่มีอยู่ แก่นสำคัญ คือนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงโดยการให้หน้าที่และคุณค่าใหม่ ๆ บนพื้นฐานของการเคารพและการรักษาคุณค่าและเอกลักษณ์ดั้งเดิม ซึ่งกระบวนการนี้เกิดขึ้นอย่างช้าไปช้ามาและไม่มีที่สิ้นสุด แนวคิดการออกแบบนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทางปรัชญาของลัทธิมาร์กซิสต์ที่กล่าวว่า “แนวโน้มโดยรวมของกฎการพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ คือกระบวนการเคลื่อนที่ในลักษณะรูปเกลียวหรือเส้นโค้ง” และ “แก่นแท้ของการพัฒนาคือการเกิดขึ้นของสิ่งใหม่และการสิ้นสุดของสิ่งเก่า” วิธีการออกแบบนี้ไม่เพียงแต่สามารถปกป้องและสืบทอดวัฒนธรรมและทักษะดั้งเดิม แต่ยังช่วยให้สิ่งเหล่านี้ปรับตัวเข้ากับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาทางวัฒนธรรม

การนำทฤษฎีการออกแบบใหม่ของ Kenya Hara มาปรับใช้กับการสร้างสรรค์ศิลปะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อย่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยอิงจากเทคนิคและกรรมวิธีผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับการนำองค์ประกอบการออกแบบสมัยใหม่และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อออกแบบลวดลายและสร้างสีสันทันใหม่ให้กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงการผลิตในรูปแบบดิจิทัล มอบสีสันทันและความงามทางศิลปะใหม่ให้กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินดั้งเดิม เพื่อให้สอดคล้องแนวคิดความงามสมัยใหม่

2. ทฤษฎีสัญศาสตร์

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ได้มีการศึกษาและสำรวจสัญศาสตร์ (Semiotics) ว่าเป็นสาขาวิชาใหม่ นักทฤษฎีแต่ละท่านมีมุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านแนวคิด คำนิยาม หรือคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งทั้งหมดไม่มีความสอดคล้องกันและไม่ทับซ้อนกัน Morris ผู้เชี่ยวชาญด้านสัญ

ศาสตร์อเมริกันได้ขยายขอบเขตการวิจัยสาส์นศาสตร์โดยมีการวิจัยทฤษฎีสาส์นศาสตร์ของ Pierce และ John Dewey เป็นพื้นฐาน โดยมีแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ของสาส์นศาสตร์มาเป็นตัวชี้แนะ เขาได้เสนอทฤษฎีสามส่วนของสาส์นศาสตร์ได้แก่ อรรถศาสตร์ (semantics) วากยสัมพันธ์ (Syntactic) วจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นการจำแนกสาขาวิชาสาส์นศาสตร์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เพื่อวางรากฐานทางทฤษฎีสำหรับการฝึกประยุกต์สาส์นศาสตร์การออกแบบ

อรรถศาสตร์ (semantics) มุ่งหมายที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ นั่นคือเพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ทางภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ในระดับปรัชญา วากยสัมพันธ์ (Syntactic) มุ่งเน้นที่จะตีความสัมพันธ์เชิงเรียบเรียงของสัญลักษณ์ โดยส่วนใหญ่รวมถึงลักษณะที่เป็นทางการของโครงสร้าง ภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ด้วย วจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ถือว่าผู้ใช้เป็นมุมมองและการตีความความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับสัญลักษณ์ รวมถึงสถานการณ์ของการใช้สัญลักษณ์และการขยายหน้าที่ (Yang & Ye, 2022)

สาส์นศาสตร์การออกแบบ ใช้หลักการและวิธีการทางสาส์นศาสตร์ เพื่อสำรวจแก่นสำคัญของ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมและตัดกัน การออกแบบสัญลักษณ์ภาพแบบดั้งเดิมจากมุมมองและแง่มุมสาส์นศาสตร์ ด้านการออกแบบและ ดำเนินการสำรวจ รวมถึงวิเคราะห์ความหมายทางจิตวิญญาณของสัญลักษณ์ภาพในการออกแบบภาพให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้วิสัยทัศน์ของการออกแบบภาพดั้งเดิมสามารถพัฒนา และนำมาใช้ประโยชน์ได้ดี ยิ่งขึ้น และสามารถใช้อนุรักษ์ภาพเพื่อถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Wu, 2020)

การใช้ทฤษฎีสาส์นศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ความหมาย โครงสร้าง การใช้ภาษา และบริบทของ สัญลักษณ์และความหมายทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบ สี และรูปทรงดั้งเดิมบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และนำผลวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงิน มอบสุนทรียภาพสมัยใหม่และฟังก์ชันการใช้งาน ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน สามารถเข้ากับสังคมสมัยใหม่ได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมการปกป้องการผลิตและการสืบทอดวัฒนธรรมของผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

3. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

ในด้านการออกแบบงานศิลปะร่วมสมัย ไม่ว่าจะเป็งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมหรืองานสร้างสรรค์สมัยใหม่ จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ ความรู้สึกทางวัฒนธรรม ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ ความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน และความรู้สึกของยุคสมัย เพื่อให้แน่ใจว่าผลงานจะก้าวทันกับยุคสมัย และสามารถตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้คนได้ ประการแรกหลักการของความรู้สึกทางวัฒนธรรม เน้นว่าผลงานจะต้องมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง การออกแบบที่ดีไม่เพียงแต่เป็นการแสดงถึงรูปแบบและการใช้งานเท่านั้น แต่ยังมี

เป็นสื่อในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและนวัตกรรมอีกด้วย ในภูมิภาค ช่วงเวลา และภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องสำรวจและทำความเข้าใจองค์ประกอบทางวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง และผสมผสานองค์ประกอบเหล่านี้เข้ากับการออกแบบอย่างแยบยลเพื่อให้เป็นกลายสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมแห่งยุคสมัย

ประการที่สอง หลักการของความรู้สึกทางสุนทรียภาพ เน้นไปที่คุณค่าทางสุนทรียภาพของผลงาน ผลงานการออกแบบควรมีความน่าดึงดูด ความสวยงาม และสามารถสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้คนได้ ด้วยการพัฒนาของสังคม แนวคิดเกี่ยวกับสุนทรียภาพของผู้คนได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สุนทรียภาพสมัยใหม่มีแนวโน้มไปสู่ความเป็นส่วนตัว ความสนุกสนาน และความเรียบง่ายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นนักออกแบบจำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ และนำมาผสมผสานเข้ากับการออกแบบเพื่อสร้างผลงานที่มีทั้งความสวยงามและสอดคล้องกับกระแสแห่งยุคสมัย

ประการที่สาม หลักการของความรู้สึกของยุคสมัย ต้องการให้ผลงานออกแบบสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของสังคมร่วมสมัย การออกแบบไม่เพียงแต่เป็นการแสดงออกทางศิลปะเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องพิสูจน์ของยุคสมัยอีกด้วย นักออกแบบควรมีไหวพริบและความสามารถในการจับจังหวะของยุคสมัย และผสมผสานประเด็นร้อนทางสังคมร่วมสมัย องค์ประกอบที่ได้รับความนิยมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเข้ากับการออกแบบ เพื่อให้ผลงานมีเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่ชัดเจน

ในการวิจัยการออกแบบศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง การประยุกต์ใช้หลักการทั้งสี่นี้ เพื่อผสมผสานงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมเข้ากับแนวคิดการออกแบบที่ทันสมัย ผ่านการวิเคราะห์รากฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผสมผสานกับองค์ประกอบวัฒนธรรมสมัยใหม่และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อออกแบบลวดลายที่ทันสมัยมีเสน่ห์ทางประวัติศาสตร์และยังสอดคล้องกับสุนทรียภาพในยุคปัจจุบันด้วย ขณะเดียวกัน ก็ให้ความสำคัญกับกระแสสุนทรียภาพสมัยใหม่ นำนวัตกรรมและความสนุกสนานเปลือยมาเป็นแกนหลักของการออกแบบ และปรับปรุงรูปลักษณ์ที่น่าดึงดูดและความรู้สึกร่วม นอกจากนี้ การติดตามกระแสยุคสมัยอย่างใกล้ชิด นำแนวโน้มที่กำลังเป็นที่นิยม และประเด็นทางสังคมเข้ามาประยุกต์ร่วมด้วย ทำให้การออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงแต่สะท้อนถึงการสืบทอดทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงลักษณะเฉพาะของสังคมสมัยใหม่ไปพร้อมกันด้วย ผลักดันให้เกิดการบูรณาการในผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพิ่มคุณค่าในแวดวงศิลปะและการออกแบบในปัจจุบัน

4. ทฤษฎีแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์

ตั้งแต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การออกแบบผลิตภัณฑ์ได้ค่อย ๆ กลายเป็นสาขาวิชาที่บูรณาการเชิงสหวิทยาการและมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อยมา โดยครอบคลุมถึงการออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบประสบการณ์ผู้ใช้ ศิลปะและการวิจัยทางวัฒนธรรม ฯลฯ

นักวิชาการมีมุมมองและความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับนิยามและการจัดประเภทของการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่ล้วนศึกษาตรรกะภายใน (Internal logic) และรูปแบบการแสดงออกภายนอก (External manifestation) ของการออกแบบผลิตภัณฑ์จากหลายมิติ ทั้งนี้ ดีเทอร์ รามส์ (Dieter Rams) นักทฤษฎีการออกแบบชาวเยอรมัน ได้เสนอ “10 หลักการของการออกแบบที่ดี” โดยเน้นที่การใช้งาน ความยั่งยืน และคุณค่าทางสุนทรียภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ ทฤษฎีนี้เน้นว่าผลิตภัณฑ์ไม่เพียงต้องตอบสนองความต้องการในการใช้งานจริงของผู้คนเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงการผสมผสานการออกแบบภายนอกเข้ากับการแสดงออกของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีกด้วย (Chen, 2012)

ด้านการออกแบบเชิงการใช้งานนั้น จะเน้นที่ประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยศึกษาว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพในระหว่างการใช้งานได้อย่างไร ครอบคลุมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี การเลือกวัสดุ และการแบ่งสัดส่วนการใช้งาน ด้านการออกแบบเชิงรูปแบบจะให้ความสำคัญกับลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น รูปทรง สีและลวดลาย ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ ด้านการออกแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้ใช้ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อค้นหาจุดเชื่อมโยงทางความรู้สึก ความสะดวกสบายในการใช้งาน และการนำระบบดิจิทัลมาประยุกต์ใช้งาน ขณะที่การออกแบบเชิงวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับการใช้สัญลักษณ์และค่านิยมทางวัฒนธรรม เพิ่มนัยยะความหมายทางวัฒนธรรมให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้ (Guo & Feng, 2013)

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อมาวิเคราะห์ลวดลาย วัสดุ และกระบวนการผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในมิติต่าง ๆ สร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและคุณค่าด้านการใช้งานใหม่ นำผลการวิเคราะห์เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย โดยการออกแบบเชิงการใช้งานจะช่วยเสริมในเรื่องประโยชน์ใช้สอย ส่วนการออกแบบเชิงรูปแบบจะช่วยให้ภาพลักษณ์มีเสน่ห์น่าดึงดูดมากขึ้น ด้านการออกแบบเชิงปฏิสัมพันธ์จะช่วยยกระดับประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้ และการออกแบบเชิงวัฒนธรรมจะช่วยเพิ่มคุณค่าด้านสุนทรียะและอารมณ์ความรู้สึกร่วมสมัย ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกลับมามีชีวิตชีวาในสังคมสมัยใหม่ได้อีกครั้ง พร้อมทั้งส่งเสริมการบูรณาการระหว่างการผลิตและการสืบทอดที่สร้างสรรค์และเป็นนวัตกรรมใหม่ในกระบวนการออกแบบและการใช้งานต่อไป

5. แนวคิดการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม

แนวคิดการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมเป็นวิธีการบูรณาการที่ให้ความสำคัญกับนัยยะความหมายทางวัฒนธรรมของพื้นที่และการปรับปรุงการใช้งาน โดยเน้นการออกแบบและการ

วางแผนอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการใช้งานในบริบทของสังคมสมัยใหม่และการสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง (Chen & Luo, 2017) โดยสาระสำคัญของแนวคิดนี้คือการสร้างสมดุลระหว่าง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความต้องการของสังคมปัจจุบัน ผ่านการวิเคราะห์เชิงระบบและการวางกลยุทธ์การออกแบบให้พื้นที่นั้น ๆ เพื่อพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนทั้งในมิติของกายภาพและมิติทางวัฒนธรรม

ด้านอรรถศาสตร์เชิงพื้นที่จะศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของพื้นที่จากมุมมองของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยค้นหาความหมายทางประวัติศาสตร์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ เช่น โครงสร้างสถาปัตยกรรมและรายละเอียดการตกแต่งของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมมรดกที่จับต้องไม่ได้ โดยการวิเคราะห์ความหมายทางวัฒนธรรมของมรดกอุตสาหกรรม เพื่อเติมเต็มความหมายเชิงสัญลักษณ์ของงานฝีมือดั้งเดิมให้กับการปรับปรุงพื้นที่

ด้านการศึกษาโครงสร้างเชิงพื้นที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงและหน้าที่ของพื้นที่ โดยพิจารณาว่าจะสามารถปรับปรุงโครงสร้างภายในและการใช้งานได้อย่างไรโดยไม่ทำลายคุณลักษณะทางกายภาพของอาคารประวัติศาสตร์ เช่น โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียสามารถผสมผสานพื้นที่จัดนิทรรศการ การศึกษา และการสื่อสารสมัยใหม่เข้ากับผังโครงสร้างโรงงานเดิม เพื่อสร้างพื้นที่อเนกประสงค์ที่รวมพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ การศึกษา และการมีส่วนร่วมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เข้าไว้ด้วยกัน

ด้านการศึกษาการใช้งานเชิงพื้นที่จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้ใช้เป็นหลัก และศึกษาวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์และการเชื่อมโยงทางอารมณ์ความรู้สึกระหว่างพื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงกับผู้ใช้ เช่น ในกระบวนการปรับปรุงโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียนั้น สามารถสร้างพื้นที่การมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม จัดนิทรรศการแบบเสมือนจริง และกิจกรรมที่เปิดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความผูกพันทางอารมณ์ความรู้สึกร่วมระหว่างผู้ใช้กับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และเพิ่มความมีชีวิตชีวาทางวัฒนธรรมและอิทธิพลทางสังคมของพื้นที่

การนำแนวคิดการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการปรับปรุงโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียจะช่วยให้พื้นที่สามารถรักษาคุณค่าของมรดกทางอุตสาหกรรมดั้งเดิมไว้ได้ ผ่านการค้นหาความหมายทางวัฒนธรรม การปรับปรุงโครงสร้างพื้นที่ และการยกระดับประสบการณ์ของผู้ใช้ให้กลายเป็นต้นแบบพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างการสืบทอดประวัติศาสตร์และการตอบสนองความต้องการของสังคมสมัยใหม่ อีกทั้งช่วยผลักดันให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีการสืบทอดและใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ในสังคมร่วมสมัยอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรม

งานวิจัยเรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับการสืบทอด การพัฒนาและนวัตกรรมพื้นบ้านภายใต้ภูมิหลังของยุคสมัยใหม่” (Liu Yuwei, 2019) งานวิจัยนี้เน้นไปที่การสืบทอดและนวัตกรรมของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมในยุคใหม่ ดำเนินการเสวนากลยุทธ์สำหรับการผสมผสานงานหัตถกรรมดั้งเดิมเข้ากับแนวทางการออกแบบสมัยใหม่ รวมถึงความจำเป็นในการใช้วัสดุและเทคโนโลยีใหม่เพื่อปรับปรุงงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม โดยเน้นในด้านการผสมผสานแนวทางการออกแบบสมัยใหม่และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับงานหัตถกรรมดั้งเดิม โดยผ่านนวัตกรรมดิจิทัลและวิธีการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในตลาดของงานหัตถกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบใหม่ของหัตถกรรมดั้งเดิมของจีนในผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์” (Chen, 2018) การวิเคราะห์การกำหนดทิศทางของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมในตลาดสมัยใหม่ และความจำเป็นของการออกแบบใหม่ ขณะเดียวกัน ยังเน้นถึงความสำคัญของการรักษาความดั้งเดิมและคุณค่าทางศิลปะในกระบวนการออกแบบ งานวิจัยของผู้วิจัยได้ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมาเป็นตัวอย่าง ในการสำรวจการผสมผสานระหว่างงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์สมัยใหม่ วิเคราะห์ว่าจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมการออกแบบ ขณะที่ยังรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมไว้ได้อย่างไร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลวดลายศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ลวดลายของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในสมัยราชวงศ์ชิง” (Wang, 2007) งานวิจัยนี้เน้นไปที่ลวดลายของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในสมัยราชวงศ์ชิง โดยเน้นความหมายแฝงทางอารมณ์และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในลวดลายเหล่านั้น การวิจัยของวิทยานิพนธ์นี้ช่วยให้ผู้วิจัยสำรวจความหมายเชิงสัญลักษณ์ขององค์ประกอบภาพเหล่านั้นอีกชั้นหนึ่ง รวมถึงสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมทางสังคมในขณะนั้นได้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถเจาะลึกถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลาย และเปรียบเทียบความแตกต่างในการออกแบบระหว่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสมัยราชวงศ์ชิงกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยใหม่ โดยงานวิจัยดังกล่าวระบุว่าลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในราชวงศ์ชิงมักใช้องค์ประกอบแบบสมมาตร และวิธีการจัดวางเหล่านั้นมีบทบาทสำคัญในงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม ซึ่งสามารถนำเอกลักษณ์ของเค้าโครงแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับแนวทางการออกแบบที่ทันสมัยและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยการพิจารณาศึกษาผลกระทบของวิธีการจัดวางแบบต่าง ๆ ที่มีต่อลวดลาย

นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาของลวดลายศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซิงมาจนถึงปัจจุบัน ลวดลายเหล่านั้นมีความเป็นแบบแผนมากเกินไป ส่วนมาก ยังคงเป็นลวดลายมงคลแบบดั้งเดิม จำกัดอยู่แค่ลวดลายมังกร หงส์ ฉีหลิน สัตว์มงคลแบบดั้งเดิมอื่น ๆ ดอกไม้ และนก เป็นต้น ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลต่อการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสมัยใหม่ งานวิจัยของของผู้นี้จะมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่บนพื้นฐานของประเพณีดั้งเดิม สำนวองค์ประกอบของลวดลายและรูปแบบอื่นเพิ่มเติม ขณะที่ยังคงรักษาการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ บูรณาการเข้ากับความต้องการตลาดสมัยใหม่และความต้องการด้านสุนทรียภาพ ยกย่องคุณค่าการใช้งานของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์สมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิมพ์และย้อมสีของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

งานวิจัยเรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับการสืบทอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทักษะการพิมพ์และการย้อมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ” (Wu, 2013b) ได้แนะนำสถานการณ์พื้นฐานของความเจริญรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายหนานทง การเพาะปลูกและอุตสาหกรรมการย้อมผ้าด้วยต้นคราม และอุตสาหกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง วิทยานิพนธ์จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ข้อมูลนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจกระบวนการผลิตและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งรายละเอียดและอิทธิพลของเทคโนโลยีเหล่านั้นจะได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

งานวิจัยเรื่อง “ต้นกำเนิดและการพัฒนาเทคโนโลยีการพิมพ์และการย้อมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ” (Li Qiang, Yang Xiaoming, Li Jianqiang, 2013) งานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์ถึงความเป็นมาและการพัฒนาของเทคโนโลยีการพิมพ์และการย้อมศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้ชี้ว่า เทคนิคการจุ่ม การย้อมของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เริ่มต้นจาก “ผ้าเข้าปาน” ของเจี๋ยต้งและอันต้งในราชวงศ์ซ่งโดยตรง และสืบทอดเทคนิคการพิมพ์และการย้อมสีทางอ้อมของวิธีการย้อมครามแบบเจียเซี่ยเยะ (เป็นเทคนิคที่ใช้แม่พิมพ์ไม้สองชิ้นมาประกบผ้าแล้วจุ่มในสีย้อมเพื่อให้เกิดลวดลายที่มีความสม่ำเสมอ) และการย้อมแบบล่าเซี่ยเยะ (เป็นเทคนิคการย้อมที่ใช้ขี้ผึ้งมาปิดทับในส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติด) การวิจัยของวิทยานิพนธ์นี้มีค่าในการแนะนำและการอ้างอิง เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงที่เป็นประโยชน์สำหรับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับต้นกำเนิด การพัฒนาและภูมิหลังทางวัฒนธรรมของเทคนิคการพิมพ์และการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และยังได้เสนอว่า ลวดลายศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง กับลวดลายการตัดกระดาดมีความคล้ายคลึงกันในมรดกทางวัฒนธรรม และการออกแบบลวดลายยังอ้างอิงมาจากรูปแบบทางศิลปะของการตัดกระดาด

นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลอ้างอิงและแรงบันดาลใจสำหรับการวิจัยของผู้วิจัย ในด้านการศึกษา ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อกระบวนการย้อมและพิมพ์ลาย เช่น การนำการทำแม่พิมพ์ดิจิทัล เข้ามาใช้ เพื่อปรับปรุงขั้นตอนการย้อมและพิมพ์ลายแบบดั้งเดิม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณค่าการใช้งาน ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในงานออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

4. งานวิจัยการออกแบบที่เกี่ยวข้องจากมุมมองสัญศาสตร์

งานวิจัยเรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่และการประยุกต์ใช้องค์ประกอบ ทางวัฒนธรรมของผ้าทอตั้งจันจากมุมมองทางสัญศาสตร์” (Yang Xiongyan, Ye Dehui, 2022) งานวิจัยชิ้นนี้ใช้การแบ่งสามวิธีทางสัญศาสตร์ของมอร์ริสมาเป็นแนวทางทฤษฎี สร้างการตีความและ การเปลี่ยนแปลงเชิงสัญศาสตร์และวิธีการออกแบบเช่น การรีโอโครงสร้าง การสังเคราะห์ และการ ปรับโครงสร้างขององค์กรใหม่ เพื่อเปลี่ยนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้กลายเป็นรูปแบบตัวนำที่ มองเห็นได้ จากมิติของ อรรถศาสตร์ (semantics) วากยสัมพันธ์ (Syntactic) วจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) นำเสนอกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ เช่น การสืบถึงต้นกำเนิดของสัญญาณวิทยา และอรรถศาสตร์ของผ้าทอตั้งจันซึ่งเป็นผ้าทอมือดั้งเดิมของชนเผ่าตั้ง การสร้างสรรค์ประสบการณ์ มรดกทางวัฒนธรรมที่เน้นชีวิตผลิตภัณฑ์และจับต้องไม่ได้ วิทยานิพนธ์นี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึง เอกลักษณ์เชิงสัญศาสตร์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างลึกซึ้ง และให้แนวคิดที่มีคุณค่าสำหรับการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ขณะเดียวกัน ยังเป็นแรงบันดาลใจในการสำรวจวิธีการนำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมาประยุกต์ใช้ใน ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์สมัยใหม่ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

สรุป ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้กลายมาเป็นเป้าหมาย ของการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการหลายคน ด้วยลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์และเทคโนโลยีการ พิมพ์และการย้อมสี งานวิจัยข้างต้นได้ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจเชิงลึก และเป็นรากฐานทางทฤษฎีที่ หลากหลายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมของศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง แผนการวิจัย ของผู้วิจัยคือ การผสมผสานแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่เข้ากับงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม โดยที่ยัง สามารถใส่องค์ประกอบที่เป็นนวัตกรรมเข้าไปภายในได้ เมื่อใช้ทฤษฎีสัญศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาความหมายทางสังคม และความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความทันสมัยของกระบวนการย้อมและพิมพ์ลาย โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความทันสมัยของการออกแบบ และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันใน ตลาด ผู้วิจัยจะศึกษาประวัติศาสตร์และกระบวนการผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง จากมุมมอง เชิงสหวิทยาการต่อไป และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตอบสนองสุนทรียภาพสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการคุ้มครองและสร้างนวัตกรรมดิจิทัลให้แก่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ตลอดจน

ขยายขอบเขตการใช้งาน เพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรม และเพิ่มพลังใหม่ให้แก่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในยุคสมัยใหม่

บทที่ 3

คุณค่าทางศิลปะ เอกลักษณะ และมรดกทางวัฒนธรรมของ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียหนานทง

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจศิลปะและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียหนานทงเป็นหลัก วิจัยตั้งแต่การเริ่มลงสีบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน วิเคราะห์อิทธิพลและการแสดงออกของโทนสีที่ปรากฏอยู่ในงานทัศนศิลป์ เจาะลึกศิลปะลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงเนื้อหา รูปแบบ และการแสดงออกของความหมายแฝง ที่เผยให้เห็นถึงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและลักษณะทางสุนทรียภาพที่อยู่เบื้องหลัง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์งานฝีมือและเครื่องมือของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินตามด้วยความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียหนานทง พร้อมทั้งศึกษาแหล่งผลิตโรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในพื้นที่เออร์เจีย เช่น โรงย้อมเจิ้งซิง โรงย้อมเฉาหยูซิง และโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการสืบทอดและการพัฒนางานฝีมือของโรงย้อมเหล่านี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในด้านศิลปะวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมในอนาคต

ศิลปะด้านสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

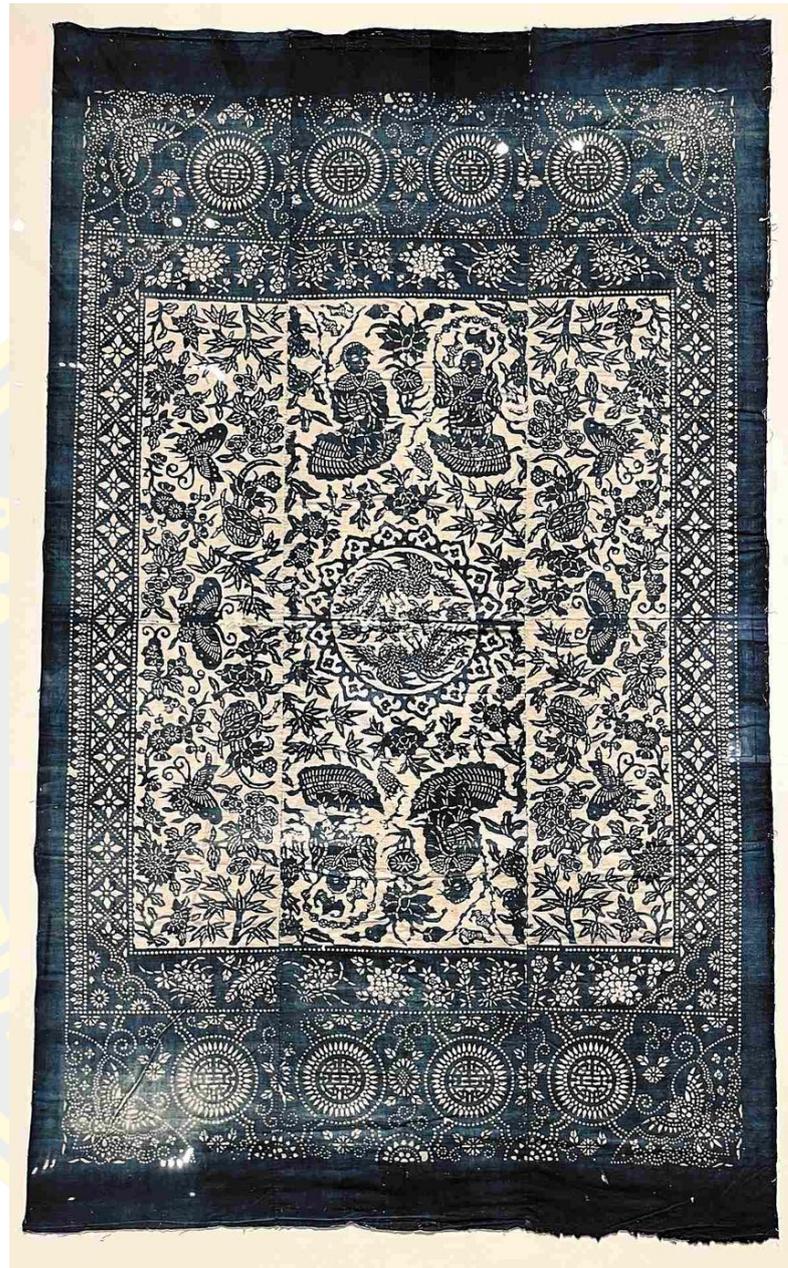
สีครามและสีขาเป็นสีดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง สีขาเป็นสีดิบของผ้า ส่วนสีครามได้มาจากการสกัดสีต้นคราม ถึงแม้การใช้สีจะดูเรียบง่าย แต่ภายในนั้นแฝงไปด้วยความหมายทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง หวังผิงจิน นักปราชญ์สมัยราชวงศ์ชิง ได้กล่าวไว้ในผลงานของเธอเรื่อง “ต้าไต้หลี่จี้เจียง” ว่า “หลัน (สีน้ำเงิน) หมายถึงการย้อมด้วยซิง(ต้นครามสีเขียว)” ประโยคนี้ทำให้ทราบว่าสีน้ำเงินในสมัยโบราณที่ได้จากการย้อมด้วยต้นครามนี้ถูกเรียกว่า “ซิง(สีเขียว)” (Xiao, 2011) ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีต้นกำเนิดมาจาก “ศิลปะการวาดและการปัก” ในสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน โดยในบันทึก “คาวกงจี้” มีการบรรยายไว้ว่า: “ศิลปะการวาดและปัก คือการผสมผสานห้าสี” ซึ่งหมายถึงเทคนิคนี้มีหน้าที่หลักคือการจับคู่และปรับสีทั้งห้า ได้แก่ สีน้ำเงิน สีแดง สีขาว สีดำ และสีเหลือง ซึ่งสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นสองสีในห้าสีของสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน ได้แก่ สีน้ำเงินและสีขาว และยังได้อธิบายต่อไปอีกว่า “ทางทิศตะวันออกเรียกว่าสีฟ้า” และ “ทางทิศตะวันตก

เรียกว่าสีขาวย” คนโบราณเชื่อมโยงสีทั้งห้าเข้ากับทิศทาง ดังนั้น “สีน้ำเงินจึงคู่กับสีขาวย” เพราะทิศตะวันตกออกอยู่ตรงข้ามทิศตะวันตก จึงเกิดความสมดุลในห้า (Zhang, 2002)

ในหนังสือ “เอ๋อหย่า” ซึ่งเป็นหนึ่งในคัมภีร์ทั้งสิบสามของขงจื้อ ได้เขียนไว้ว่า “ฤดูใบไม้ผลิคือชิงหยาง(เขียวชอุ่มในรุ่งอรุณ) หมายถึงทุกสิ่งกำลังผลิบานเจริญเติบโต” สีน้ำเงินจากการย้อมผ้าในวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน จึงสื่อถึงสรรพสิ่งได้ออกเงยผลิบานเหมือนช่วงฤดูใบไม้ผลิ เมื่อฤดูหนาวผ่านไป ฤดูใบไม้ผลิมาเยือน พืชพรรณนานาพันธุ์กลับมาเบ่งบานอีกครั้ง เปรียบเสมือนการมีชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยความหวัง ส่วนวิถีแห่งเต๋าจะเน้นความกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ (Xiao, 2015)

สีน้ำเงินเป็นสีของท้องทะเลและท้องฟ้า ให้ความรู้สึกสงบเยือกเย็น มักใช้เป็นสีของชุดคลุมที่นักพรตเต๋าสวมใส่ในการปฏิบัติธรรม อีกทั้งสีน้ำเงินและสีขาวยของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังมาจากธรรมชาติ สีสันจึงดูบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติ เรียบง่ายและงดงาม ตรงกับแนวคิดความงามของลัทธิเต๋าทที่ว่า “ความเรียบง่ายไม่มีสิ่งใดในโลกเทียบเท่า” การผสมผสานสีแบบดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนี้ไม่ได้ผสมสีแดงที่ดูร่าแรง ไม่มีความหนักหน่วงของสีดำ และไม่มีความเจิดจ้าของสีเหลือง มีเพียงความบริสุทธิ์และเรียบง่ายที่สื่อถึงความขยันหมั่นเพียรและความสมถะของผู้คน จึงทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นที่นิยมและแพร่หลายในหมู่ชาวบ้านมาโดยตลอด

สีน้ำเงินของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน แสดงถึงความหมายทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองหนานทง ผู้อยู่อาศัยในหนานทงไม่เพียงแต่ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าด้านความงามและความบริสุทธิ์ให้กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในสมัยราชวงศ์ชิง ชาวหนานทงจะใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นสินสอดในพิธีแต่งงาน โดยเจ้าสาวจะสวมชุดแต่งงานที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งการเลือกใช้สีซิงไป(เขียวขาว) (ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน “ซิงไป(เขียวขาว)” หมายถึงสีน้ำเงินและสีขาวย ซึ่งจริง ๆ แล้วสีเขียวเป็นสีที่ใกล้เคียงระหว่างสีน้ำเงินและสีขาวย โดยทั่วไปหมายถึงการใช้สีหลักของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินซึ่งคือสีน้ำเงินเข้มที่มีลวดลายตัดกับผ้าดิบที่เป็นสีขาวย) แทนความหมายของความ “บริสุทธิ์” ที่สื่อถึงความบริสุทธิ์และความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ในชาวบ้านยังมีการใช้คำเสียงพ้องของคำว่า “靛(สีเขียว)” (QIN) และ “亲(ชิดใกล้ ผู้เป็นที่รัก)” (QIN) เพื่อสื่อถึงความสุขและความสมหวังในงานแต่งงานอีกด้วย

ภาพที่ 3-1 ชุดแต่งงานที่ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีลวดลาย “เฮอเฮอเอ้อเซียน”(เทพเจ้าคู่แห่งความรักใคร่กลมเกลียว) (news.ccmapp.cn)

สื่อถึงความบริสุทธิ์จากการใช้น้ำเงินและสีขาว โดยในคืนแรกของการแต่งงาน คู่สามีภรรยาจะต้องนอนบนเตียงที่ใช้ผ้าลวดลาย “เฮอเฮอ(รักใคร่กลมเกลียว)” เพื่อสื่อถึงการส่งเสริมความรักและความสามัคคีในชีวิตคู่

ศิลปินรุ่นก่อนมีการสำรวจและศึกษาสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเซ็งลิก ตามการพัฒนาของสังคม ปัจจุบันผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงไม่ได้มีแค่สีน้ำเงินและขาวเพียงสองสีอีกต่อไป เพราะได้มีการเพิ่มเฉดสีเทาหรือสีหม่นเข้ามา เหล่าช่างฝีมือใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาปรับค่าความเป็นกรด-ด่าง ควบคุมอุณหภูมิและเวลาที่ย้อมสี ทำให้สีน้ำเงินของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีการไล่ระดับของเฉดสี สร้างมิติของสีให้กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เป็นพัฒนาการที่โดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด

ในหนังสือ “เอ๋อหย่า” ได้เอ่ยถึง “ฤดูใบไม้ผลิคือชิงหยาง(เขียวชอุ่มในรุ่งอรุณ) หมายถึงทุกสิ่งกำลังผลิบานเจริญเติบโต” ซึ่งได้นิยามความหมายเชิงวัฒนธรรมให้กับสี “ชิง(สีเขียว)” ว่าเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ เปรียบเหมือนการฟื้นฟูชีวิตและการเจริญงอกงาม ซึ่งความหมายเชิงสัญลักษณ์เหล่านี้ได้สร้างแรงบันดาลใจให้การสร้างสรรค์ลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยการนำองค์ประกอบที่สื่อถึงความมีชีวิตชีวาในฤดูใบไม้ผลิที่เหล่าพฤษานานาพันธุ์เริ่มผลิดอกผลัดใบมาใช้ในขั้นตอนการออกแบบลวดลาย ผ่านการออกแบบลวดลายในรูปแบบนามธรรม และการใช้รูปทรงเรขาคณิต ซึ่งช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินคงไว้ซึ่งจิตวิญญาณของ “ชิงหยาง(เขียวชอุ่มในรุ่งอรุณ)” และสื่อถึงพลังชีวิตและทำให้ภาพลักษณ์ของลวดลายคู่มีสัญลักษณ์ของจังหวะการเติบโตตามธรรมชาติ นอกจากนี้ แนวคิดของลัทธิเต๋าที่กล่าวว่า “ความเรียบง่ายคือความงดงามที่ไม่มีสิ่งใดในโลกจะเทียบเท่าได้” เป็นอีกแนวคิดที่สำคัญสำหรับการออกแบบลวดลาย โดยเป็นแนวทางให้หลีกเลี่ยงการตกแต่งที่ซับซ้อนจนเกินไป และเน้นความเป็นธรรมชาติ เพิ่มความสดใสเรียบง่ายของลวดลาย เพื่อให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของโทนสีน้ำเงิน-ขาวอันเป็นสีเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ซึ่งเมื่อนำมาบูรณาการเข้ากับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ สามารถใช้วิธีการไล่เฉดสีเพื่อสร้างมิติของสีน้ำเงิน และนำมาผสมผสานกับเทคนิคการเว้นช่องว่างของลวดลายแบบดั้งเดิม โดยการจัดองค์ประกอบลวดลายให้ดูมีความเคลื่อนไหว เพื่อถ่ายทอดจังหวะของความหมายแห่งการเปลี่ยนแปลงตามสัญลักษณ์ “ชิงหยาง(เขียวชอุ่มในรุ่งอรุณ)” และเสริมความเป็นร่วมสมัยเข้าไปในผลงานการออกแบบ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถรักษาความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไว้ได้ พร้อมทั้งยกระดับการออกแบบลวดลายให้มีความสร้างสรรค์และทรงพลังมากยิ่งขึ้น และเป็นการสร้างนวัตกรรมให้กับงานฝีมือดั้งเดิม ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถผสมผสานเข้ากับศิลปะและชีวิตร่วมสมัยได้อย่างลงตัว

ศิลปะด้านลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

1. เอกลักษณะของลวดลาย

ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงแบบดั้งเดิมมีลักษณะเด่นชัด คือ “ตัวนปี่ที่เหลียน หมั่นเอ้อปู้ร่วน (เส้นขาดแต่ยังต่อเนื่องด้วยอารมณ์ เต็มไปด้วยรายละเอียดแต่มีระเบียบ)” ในกระบวนการพิมพ์จะใช้แม่แบบจากกระดาษ แม้ว่าจะเพิ่มความแข็งแรงด้วยการเคลือบหลายชั้น และมีการใช้ยางต้นป้อด้วย แต่ในระหว่างการชุดสี บริเวณที่ถูกชุดซ้ำ ๆ บนแม่แบบอาจเสียหายได้ โดยเฉพาะลายเส้นที่เจาะเป็นลวดลายยาวๆ ที่อาจเคลื่อนที่หรือขาดได้ง่ายในระหว่างการชุดสี

เพื่อแก้ปัญหานี้ ผ้าพิมพ์ลายครามแบบดั้งเดิมของเมืองหนานทงได้นำวิธีการ “ตัวนตาวฝ่า (เทคนิคการตัดจุด)” มาใช้ โดยแบ่งเส้นยาวออกเป็นจุดกลมหรือเส้นสั้น ๆ ที่ต่อเนื่องกัน คล้ายกับ “เส้นประ” (Ni Chenjian, 2022) “ตัวนตาว(เทคนิคการตัดจุด)” เป็นทั้งเทคนิคการใช้มีดและข้อจำกัดทางเทคนิคของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ช่างแกะแม่พิมพ์จำเป็นต้องหยุดการแกะในบางตำแหน่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการที่เส้นยาวไปทำให้แม่พิมพ์เสียหายได้ง่าย เพื่อรักษาความสมบูรณ์และความสวยงามของลวดลายไว้ การออกแบบนี้ไม่เพียงแต่ช่วยยืดอายุการใช้งานของแม่แบบ ยังรักษาความสามารถในการแสดงออกทางศิลปะของลวดลายอีกด้วย ทำให้ลวดลายดูเหมือนเส้นยาวต่อเนื่องเมื่อมองจากระยะไกล แต่เมื่อมองใกล้ ๆ จะเห็นการรวมกันของจุดกลมและเส้นสั้น ซึ่งให้ความรู้สึกมีจังหวะและเพิ่มมิติความละเอียดให้กับลวดลาย

ภาพที่ 3-2 รายละเอียดแม่แบบแกะสลักผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (ishougongke.com)

ช่างแกะสลักกำลังใช้วิธี “ตัวนตาว(การตัดจุดหรือการตัดเส้น)” ในการแกะสลักอย่างละเอียด โดยแบ่งเส้นยาวออกเป็นเส้นประสั้น ๆ และจุดกลมคล้ายกับ “เส้นประ” วิธี “ตัวนตาวฝ่า

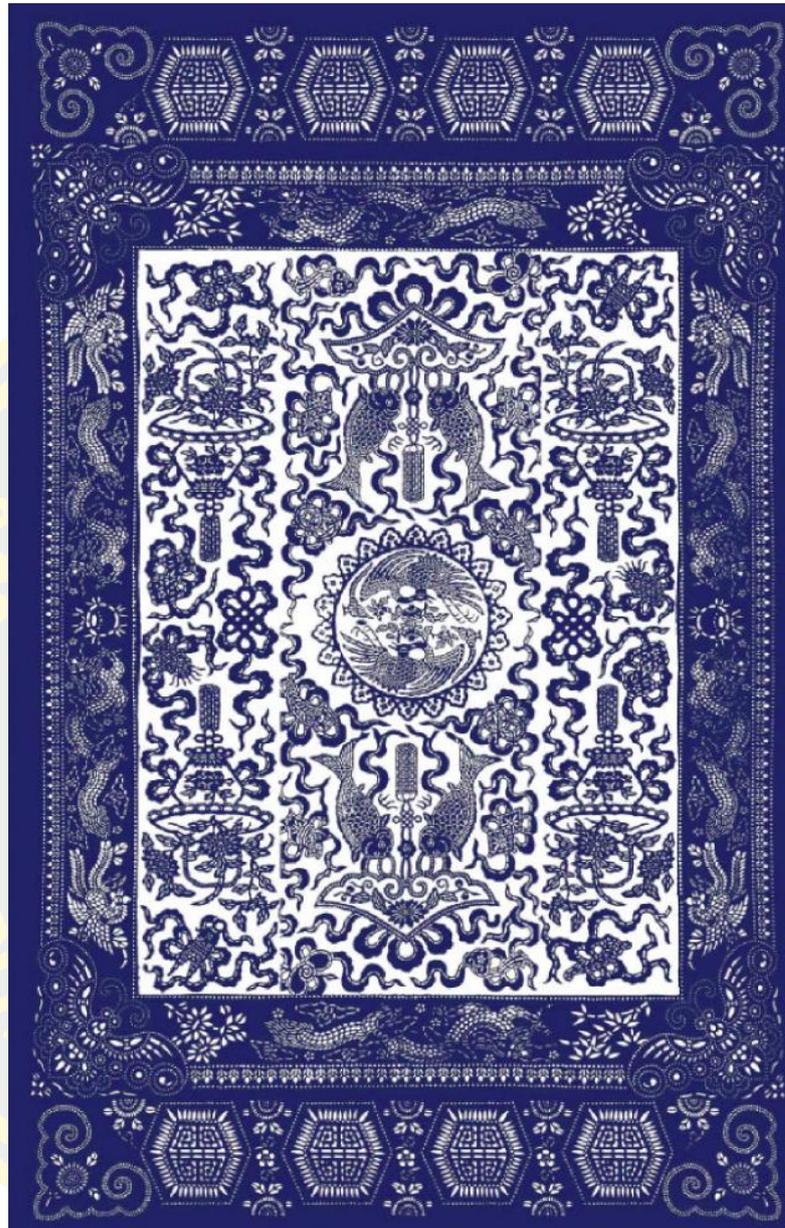
(ตัดจุด)” นี้ไม่เพียงแต่รักษาความไหลลื่นของชิตยาวไว้ได้ แต่ยังเพิ่มความสม่ำเสมอและความสวยงามให้กับลวดลาย หลีกเลียงไม่ให้เส้นขาดได้อีกด้วย

ภาพที่ 3-3 ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้แทนที่เส้นยาวด้วยจุดกลมหรือเส้นสั้นที่ต่อเนื่องกัน (Chen L, 2023)

ในด้านการจัดวางลวดลาย ผ้าพิมพ์ลายครามแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการทำซ้ำสองทิศทาง การทำซ้ำสี่ทิศทาง และการจัดวางแบบสมมาตร บนผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีรูปทรงปกติ เช่น ผ้าห่อของ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง จะใช้ลวดลายแบบทำซ้ำสองทิศทางเพื่อสร้างกรอบชั้นนอกสุด บางครั้งยังมีการเพิ่มลวดลายตกแต่งมุมแบบอิสระ ส่วนพื้นที่ภายในกรอบจะถูกเติมด้วยลวดลายแบบทำซ้ำสี่ทิศทางหรือลวดลายสมมาตรตามแกนกลาง หรือบางครั้งก็วางลวดลายวงกลมไว้ตรงกลาง แล้วเติมลวดลายอื่นๆ ลงในพื้นที่ระหว่างลวดลายวงกลมกับกรอบ

วิธีการจัดวางในลักษณะพบได้บ่อยที่สุดในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม การจัดวางลวดลายหลายชั้นที่ผสมผสานระหว่างรูปทรงกลมและสี่เหลี่ยมนี้สามารถสะท้อนลักษณะการจัดวาง “เต็มไปด้วยรายละเอียดแต่มีระเบียบ” ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้เป็นอย่างดี ส่วนในผ้ากันเปื้อน ผ้าคลุมห้อง และเสื้อผ้าอื่น ๆ ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะปรับให้เข้ากับลักษณะของผลิตภัณฑ์ โดยการเปลี่ยนรูปแบบของกรอบรอบนอก บ้างลงลวดลายให้เต็มผ้า บ้างก็ใช้ลวดลายแยกต่างหากเพื่อการตกแต่ง แต่ไม่ว่าจะเป็นวิธีการจัดวางแบบใด ล้วนแล้วแต่มีความละเอียดซ่อนอยู่ในความเรียบง่าย สง่างามและมีพลัง

ภาพที่ 3-4 ภาพแสดงการจัดวางลวดลายที่พบบ่อยบนผ้ารูปสี่เหลี่ยม (Indigo Museum, 2024)

โครงสร้างแบบตีกรอบมักจะรวมกับลวดลายที่อยู่ตรงกลางและลวดลายขอบมุม เพื่อสร้างรูปทรงที่มีความสมดุลทั้งในแนวตั้งและแนวนอน

ภาพที่ 3-5 ภาพแสดงลวดลายบนผ้ากันเปื้อน (Chen L, 2023)

ภาพที่ 3-6 ภาพแสดงตัวอย่างการจัดวางลวดลายให้เต็มทั่วทั้งผ้า (Chen L, 2023)

2. การแบ่งจำแนกประเภทลวดลาย

ลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีหลากหลายประเภท เช่น กลุ่มพรรณพฤกษา กลุ่มบุคคล กลุ่มสัตว์ กลุ่มรูปทรงเรขาคณิต และกลุ่มอักษรโบราณ เป็นต้น เหล่าศิลปินพื้นบ้านมักใช้

เทคนิคการเล่นเสียงและสัญลักษณ์ในการจัดกลุ่มประเภทให้แก่ลวดลายเหล่านี้ โดยมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป บ้างก็ให้ความรู้สึกที่เป็นมงคล บ้างเป็นสัญลักษณ์ของความสุข โครงสร้างของลวดลายมักจะแสดงออกมาในรูปแบบที่เป็นกรอบหรือเติมเต็มด้วยลวดลายที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการประดับตกแต่ง เช่น การสอดแทรก การไขว้กัน การเรียงลำดับ การเปรียบเทียบ การสร้างจังหวะ และการไต่คลื่น ฯลฯ มีรูปร่างรูปทรงที่ผสมผสานระหว่างรูปสี่เหลี่ยมและวงกลม จุดและพื้นผิวที่ตัดกัน ลายเรียงง่ายตัดกับลายซับซ้อน สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะศิลปะของการแกะสลักแม่พิมพ์ได้เป็นอย่างดี

(ก) กลุ่มลวดลายพรรณพฤกษา

ลวดลายพรรณพฤกษา เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในบรรดาลวดลายศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง มีภาพที่สวยงาม ลีลาที่เป็นเอกลักษณ์ และความหมายอันเป็นมงคล ลวดลายพรรณพฤกษาที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น ลายดอกเหมย ลายดอกโบตั๋น ลายดอกบัว ลายดอกเบญจมาศ ลายทับทิม ลายหญ้า ลายอรุณ ลายลูกท้อ ลายส้มโอมีโอ ลายน้ำเต้า ลายต้นไผ่ ฯลฯ

ตารางที่ 3-1 ตารางแสดงลวดลายพรรณพฤกษาแบบดั้งเดิมในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2024)

กลุ่มลายดอกไม้	กลุ่มลายผลไม้	ลวดลายไม้ เถาวัลย์
ดอกเหมย ดอกโบตั๋น ดอกบัว ดอกบัว ดอกเบญจมาศ	ทับทิม อรุณ ลูกท้อ ส้มโอมีโอ น้ำเต้า	หญ้า ไม้ไผ่

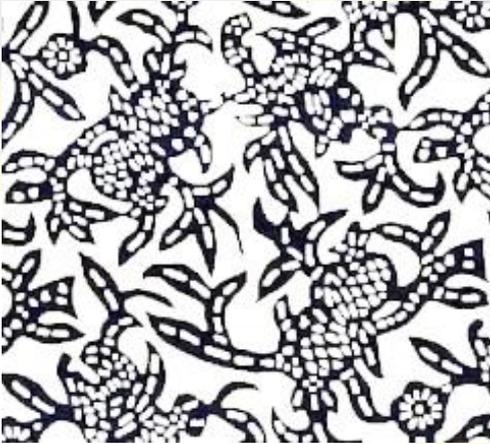
ต้นไม้ออกไม้ ในชีวิตจริงมีอยู่มากมายและขยายพันธุ์อยู่ตลอดเวลา ลวดลายเหล่านี้จึงไม่ใช่การนำเสนอภาพตามความเป็นจริงแบบง่าย ๆ แต่เป็นลวดลายที่ได้จากการปรับแต่งทางศิลปะ โดยช่างฝีมือ ด้วยการตัดแต่งกิ่งที่ซับซ้อนออก เลือกลงแค่แก่นหัวใจของภาพพรรณพฤกษา “ผ่านการประมวลผลด้วยเทคนิคทางศิลปะ ทำให้ภาพโดดเด่น มีลายเส้นที่ชัดเจน มีพลังในการแสดงออก ความเป็นศิลปะในการประดับตกแต่งมากยิ่งขึ้น” (Zhang, 2001) หากความโค้งของลวดลายเส้นใบกลีบดอกไม้ ส่วนก้านของดอกไม้มีความใหญ่และยาวเกินไป จำเป็นต้องใช้เทคนิค “ตัวนดาวผ่า(ตัดจุด)” บนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน นั่นคือ การแบ่งเส้นยาวออกเป็นเส้นประที่มีความยาว 2 เซนติเมตร เส้นประแต่ละเส้นมีระยะห่างประมาณ 1 เซนติเมตร เพื่อความสมบูรณ์ของภาพ ดังตัวอย่างลวดลายดอกโบตั๋นในภาพที่ 3-7 ลวดลาย “หงส์เล่นกับดอกโบตั๋น” บนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งดอกไม้ กิ่งก้าน และใบไม้ล้วนประกอบด้วยจุดที่มีรูปทรงและการแสดงออกที่แตกต่างกัน จุดตรงกลางของดอกไม้ รูปทรงคล้ายกลีบดอกไม้ขนาดใหญ่ เรียงกันอย่างหนาแน่น ส่วนที่ขอบจะเว้นระยะห่างออก ทำให้

รูปทรงของดอกไม้ดูสมบูรณ์และมีมิติ ลำต้นเรียงด้วยเส้นสั้น ๆ ส่วนใบประกอบด้วยครึ่งวงกลมและจุด
รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดที่จัดเรียงเป็นสองชั้นหรือสี่ชั้น ลายเส้นใบไม้แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ
ของใบไม้ต้นอย่างมีชีวิตชีวาผ่านช่องว่างระหว่างจุดเหล่านี้

ภาพที่ 3-7 ลวดลาย “หงส์เล่นกับดอกโบตั๋น” บนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (grand-canal.net)

ตารางที่ 3-2 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มพรรณพฤกษาและความหมาย (Chen L, 2024)

ลวดลาย	ความหมาย
ลายทับทิม	
	
	<p>ลวดลายทับทิมสื่อถึงการมีลูกหลานมาก ความเจริญรุ่งเรืองของครอบครัวและความมั่งคั่ง ทับทิมมีความหมายในวัฒนธรรมดั้งเดิมว่าเป็นสัญลักษณ์ของการมีลูกหลานดก เพราะผลของทับทิมมีเมล็ดเยอะ จึงเป็นเครื่องหมายแทนคำอวยพรให้ครอบครัวมีความอุดมสมบูรณ์และความสุข เป็นการแสดงถึงความปรารถนาดีต่อครอบครัวและชีวิต</p>

<p style="text-align: center;">ลายดอกโบตั๋น</p>	
	<p>ลวดลายดอกโบตั๋นเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง ความเจริญรุ่งเรืองและความสุข ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ดอกโบตั๋นได้รับการขนานนามว่าเป็น “ราชาแห่งดอกไม้” แทน</p>
	<p>ความหมายของความสูงส่ง มงคล และความรุ่งเรือง เป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่งและชีวิตที่ดี แสดงถึงความปรารถนาในชีวิตที่งดงามและสมบูรณ์</p>
<p style="text-align: center;">ลายดอกเก๊กฮวย</p>	
	<p>ลวดลายดอกเก๊กฮวยเป็นสัญลักษณ์ของอายุยืน ความบริสุทธิ์ และความเข้มแข็ง ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ดอกเก๊กฮวยสื่อถึงการใช้ชีวิตอย่างสันโดษและอายุยืน ความเข้มแข็ง</p>
	<p>คุณธรรมสูงส่ง และสุขภาพที่ยืนยาว สื่อถึงคำอวยพรให้ชีวิตที่ดีและสุขภาพที่ยืนยาว เป็นสัญลักษณ์แห่งความมงคลและพลังชีวิต</p>

<p>ลายดอกหยวนเป่า</p>	
	<p>ลวดลายดอกหยวนเป่าเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่งและความเป็นมงคล หยวนเป่าในวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นตัวแทนของทรัพย์สมบัติ สื่อถึงการนำโชคและความร่ำรวยเจริญรุ่งเรือง แสดงถึงความปรารถนาให้ทรัพย์สินเพิ่มพูนและชีวิตที่มั่งคั่งสะดวกสบาย สะท้อนถึงความหวังในชีวิตที่ดีของผู้คน</p>
	
<p>ลายดอกเหมย</p>	
	<p>ลวดลายดอกเหมยสื่อถึงความเข้มแข็ง ความบริสุทธิ์ และความหวัง ดอกเหมยมักถูกยกย่องว่าเป็นสัญลักษณ์ของความอดทนและไม่ย่อท้อ ต่อตามวัฒนธรรมดั้งเดิมจีน ซึ่งเป็นตัวแทนของจิตวิญญาณที่ไม่กลัวความยาก ลำบากและมุ่งหน้าไปข้างหน้าอย่างกล้าหาญ การผลิบานของดอกเหมยในฤดูหนาวยังเป็นสัญลักษณ์ของการเกิดใหม่และความหวัง เป็นคำอวยพรให้มีความมุ่งมั่นและมองโลกในแง่ดีท่ามกลางอุปสรรค จึงเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งและพลังชีวิต</p>
	

ลวดลายต้นไผ่	
	<p>ลวดลายต้นไผ่สื่อถึงความซื่อตรง ความเข้มแข็ง และความอ่อนนุ่มถ่อมตน ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนนั้นต้นไผ่ถูกยกย่องให้เป็นสัญลักษณ์แห่งความบริสุทธิ์และความอดทนที่ไม่ย่อท้อ เป็นตัวแทนของคุณสมบัติด้านความแข็งแกร่ง ยืดหยุ่นและมั่นคง ลำไผ่ที่ค่อยๆ สูงขึ้น สื่อถึงความก้าวหน้าในชีวิต เป็นคำอวยพรให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและชีวิตที่เปี่ยมสุข ดังนั้น ต้นไผ่จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นมงคลและพลังชีวิต</p>
	

<p>ลายดอกเข็ม</p>	
	<p>ลวดลายดอกเข็มเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็ง และความมุ่งมั่นในการก้าวไปข้างหน้า ดอกเข็มมีลักษณะเป็นเถาวัลย์ที่พันกันและเติบโตขึ้น เป็นสัญลักษณ์ของการมุ่งมั่นและพลังชีวิตที่แข็งแกร่ง สู่ถึงความปรารถนาของผู้คนในการแสวงหา ความก้าวหน้าและต้อนรับชีวิตใหม่ที่ดี</p>
	
<p>ลายน้ำเต้า</p>	
	<p>ลวดลายน้ำเต้าเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภ ความมั่งคั่งและอายุยืน โดย “น้ำเต้า(หูลู่)” พ้องเสียงกับคำว่า “ฟูลู่(โชคลาภ)” ซึ่งในวัฒนธรรมดั้งเดิมมักถูกมองว่าเป็นของขวัญมงคล สู่ถึงโชคลาภ ความร่ำรวย และความยืนยาว นอกจากนี้ น้ำเต้ายังมี</p>
	<p>เมล็ดมาก หมายถึงการมีลูกหลานมากและความสุขในครอบครัว สู่ถึงความปรารถนาดีต่อความสุขของครอบครัวและชีวิตที่มั่งคั่งและยืนยาว</p>

(ข) กลุ่มลวดลายสัตว์

ลวดลายสัตว์ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผู้คนจะออกแบบลวดลายต่าง ๆ ตามความหมายของสัตว์นั้น ๆ เช่น “เป็ดยวนยาง” แสดงถึงความรัก “นกกระเรียน” แสดงถึงอายุยืน มักจะใช้เป็นของขวัญให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งอวยพรให้มีอายุยืนยาวและสุขภาพดี สิงโต กลิ้งลูกบอลปึก เป็นตัวแทนของการเฉลิมฉลอง มักใช้ในโอกาสที่มีความรื่นเริง เช่น งานแต่งงานและงานวันเกิด

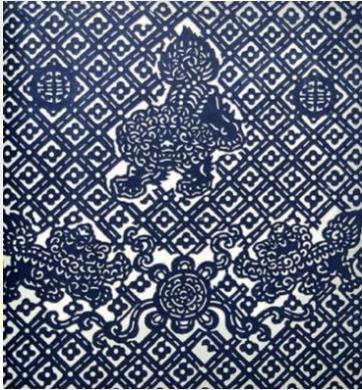
เนื่องจากรูปสัตว์มีความซับซ้อนและหลากหลายกว่าลายอื่น ๆ กระบวนการทำแผ่นลวดลายจึงมีความซับซ้อนกว่า องค์ประกอบของจุด เส้นและพื้นผิวในภาพมีมากขึ้น เมื่อช่างฝีมือสร้างลวดลายสัตว์บนศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนาหนาง จึงมักจะนำลวดลายเหล่านี้มารวมเข้ากับลวดลายพรรณพฤกษา โดยปกติจะมีการรวมลวดลายพรรณพฤกษากับลวดลายสัตว์เข้าด้วยกัน และใช้เสียงพ้องของทั้งสองกลุ่มในการตั้งชื่อ เพื่อออกแบบลวดลายที่มีความหมายเชิงมงคล เช่น การผสมผสานลายนกกระเรียนและลายดอกเหมยเข้ากัน ตั้งชื่อว่า “ซีเซว่เต็งเหมย (นกกระเรียนปีนดอกเหมย)” การจับคู่ลายดอกโบตันกับลายผีเสื้อ ตั้งชื่อว่า “ฟู่กู่หม่านหยวน (สวนแห่งความมั่งคั่ง)” และการจับคู่ลายหงส์กับลายดอกโบตันตั้งชื่อว่า “เฟิงซีหมู่ตาน (หงส์หยอกเล่นกับดอกโบตัน)” การจับคู่ลวดลายสัตว์และพรรณพฤกษาเช่นนี้ทำให้ลวดลายมีความลึกซึ้งและสวยงาม มีความหมายที่ดียิ่งขึ้น มักนำมาเป็น “เจียะจ้วง”(ของหมั้นและทรัพย์สินติดตัวเจ้าสาวเวลาออกรับ) ซึ่งสื่อถึงความสุขในชีวิตคู่ การมีลูกหลานมาก และความปรารถนาอันดีงามต่างๆ

ภาพที่ 3-8 ภาพตัวอย่าง “ซีเซว่เต็งเหมย (นกระเรียนปีนดอกเหมย)” เป็นการผสมผสานลวดลาย สัตว์และลวดลายพรรณพฤกษาเข้าด้วยกัน (wuyuanxin.com/news)

ตารางที่ 3-3 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มสัตว์และความหมาย (Chen L, 2024)

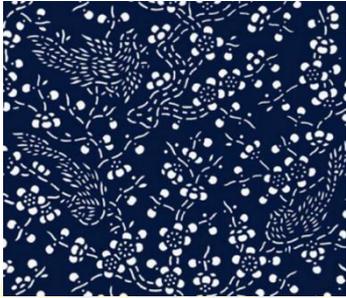
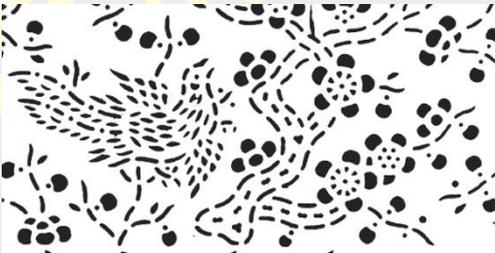
ลวดลาย	ความหมาย
ลวดลายผีเสื้อ	
	<p>ลวดลายผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ของความรักและชีวิตที่ดี ผีเสื้อมีรูปร่างที่สวยงามและท่วงท่าบินบิตพริ้ว มักเป็นสัญลักษณ์ของอิสระและความสุข ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ผีเสื้อยังหมายถึงความรักและชีวิตคู่ที่สมหวัง สื่อถึงความปรารถนาในอิสรภาพชีวิตที่ดี และความสุขในความรัก</p>
	
	
	

<p>ลายเป็ดยวนยาง</p>	
	<p>ลวดลายเป็ดแมนดาริน หรือ เป็ดยวนยาง เป็นสัญลักษณ์แห่งความกลมเกลียวของคู่สมรส ความรักที่ซื่อสัตย์ และความสุขสมบูรณ์ ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนนั้น เป็ดแมนดารินมักถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของการอยู่เป็นคู่และไม่แยกจากกัน สื่อความหมายถึงความรักที่งดงามและชีวิตสมรสที่ดี แสดงถึงความปรารถนาดีต่อความรักของคู่สมรส ความกลมเกลียวและความสมบูรณ์พูนสุขของครอบครัว</p>
	
<p>ลายสิงโต</p>	
	<p>ลวดลายสิงโตเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นข้าราชการชั้นสูงสืบทอดหลายชั่วอายุคน เงินเดือนสูง และตำแหน่งทางราชการ ในวัฒนธรรมดั้งเดิม สิงโตเป็นตัวแทนของความน่าเกรงขามและการปกป้อง มักถูกเชื่อมโยงเข้ากับตำแหน่งทางราชการ “ไท่ซือ” (หรือมหาอำมาตย์) สื่อความหมายถึงสถานะอันสูงส่งและอำนาจ แสดงถึงคำอวยพรที่ดั่งใจสำหรับเกียรติยศที่สืบทอดหลายชั่วอายุคนและความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน</p>
	

ลายปลาการ์ป	
	<p>ลายปลาการ์ปเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ และเป็นมงคล ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนนั้น</p> <p>ปลาการ์ปได้รับการยกย่องว่าเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรืองและการสืบทอดวงศ์ตระกูล เนื่องจากมีลักษณะการวางไข่ครั้งละมากๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของครอบครัวที่มีความสุขและลูกหลานมากมาย นอกจากนี้ ปลาการ์ปยังเป็นตัวแทนของความปรารถนาดีสำหรับความโชคดีและความอุดมสมบูรณ์ แสดงถึงความหวังดีสำหรับครอบครัวที่สมบูรณ์และชีวิตที่มั่งคั่ง</p>
	
ลวดลายกิเลน	
	<p>ลวดลายกิเลนเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมงคลและโชคลาภ ในวัฒนธรรมดั้งเดิม กิเลนเป็นสัตว์ในตำนานที่สื่อถึงความสงบเมตตา และความโชคดี ถือเป็นสัตว์มงคลชนิดหนึ่ง การปรากฏตัวของกิเลนเป็นสัญลักษณ์ของยุคแห่งความสงบสุข หมายถึงความมั่นคงของประเทศ ความสงบสุขในครอบครัว และการเจริญรุ่งเรืองของลูกหลาน สื่อถึงความปรารถนาสำหรับชีวิตที่ดีและความสุขที่ปลอดภัย</p>
	

<p>ลายนกระเรียน</p>	
	<p>ลายนกระเรียนเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาว โชคดี และความสง่างาม ในวัฒนธรรมดั้งเดิม นกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาวและมีความสุข ได้รับฉายาว่า “นกแห่งอายุยืน” ซึ่งหมายถึงการมีชีวิตยืนยาวและความโชคดี นกกระเรียนมักปรากฏคู่กับต้นสนและสัญลักษณ์อื่นๆ ซึ่งหมายถึงสุขภาพที่ดีและการมีชีวิตที่สมบูรณ์ สื่อถึงความปรารถนาสำหรับอายุยืน ความเป็นมงคล และชีวิตที่สูงส่ง</p>
	
<p>ลายหงส์</p>	
	<p>ลวดลายหงส์เป็นสัญลักษณ์ของการมีเรื่องดีๆ ในชีวิต ความรุ่งเรือง และความสุขที่สมบูรณ์ ตามวัฒนธรรมดั้งเดิม หงส์ถือเป็นราชาแห่งนก เป็นนกกศักดิ์สิทธิ์ที่รวมลักษณะของสัตว์หลายชนิดไว้ในตัวเดียว แทนความสูงส่งและโชคดี หมายถึงความเป็นมงคล ความสุขในครอบครัว และความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ สื่อถึงความปรารถนาสำหรับชีวิตที่ดีและอนาคตที่มีความสุข</p>
	

ลายนกระเรียนและค่างคาว	
	<p>ลายนกระเรียนและค่างคาวเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาวและมีความสุข นกระเรียนเป็นตัวแทนของการมีอายุยืนยาวและความสง่างามในวัฒนธรรมดั้งเดิม ในขณะที่ค่างคาวมักถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของการอวยพรและความโชคดี เนื่องจากพวกมันเป็นคำพ้องเสียงกับคำว่า “ฟู(ร่ารวย)” การผสมผสานระหว่างนกระเรียนและค่างคาวหมายถึง “ความโชคดีและอายุยืนยาว” และแสดงถึงความปลอดภัยสำหรับชีวิตที่ยืนยาวและมีความสุข โดยให้ความสำคัญกับการมีอายุยืนยาว สุขภาพ และโชคลาภ</p>
	
ลายกวาง	
	<p>ลายกวางเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภและสุขภาพที่ดี ในวัฒนธรรมดั้งเดิม กวางเป็นเสียงพ้องเสียงของคำว่า “ลู่(บุญวาสนา)” และมักถือเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง คำอวยพร และโชคลาภ ซึ่งสื่อถึงทั้งความมั่งคั่งและโชคลาภ ความเจริญรุ่งเรือง</p>
	<p>สุขภาพ และอายุยืนยาว แสดงความปลอดภัยต่อความมั่งคั่ง สุขภาพ และโชคดี</p>

ลายนกกาขงเขน	
	<p>ลายนกกาขงเขนเป็นสัญลักษณ์ของความสุขและความโชคดี นกกาขงเขนถือเป็นนกแห่งข่าวดีในวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งหมายความว่าความโชคดีกำลังมา เหตุการณ์ที่มีความสุขจะตามมา และเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นชีวิตที่ดีขึ้นและการมาถึงของความความสุข แสดงความปรารถนาต่อชีวิตที่มีความสุขและบรรยากาศที่รื่นเริง</p>
	
ลายลิ่ง	
	<p>ลายลิ่งเป็นสัญลักษณ์ของความฉลาด มีไหวพริบ และการส่งเสริม ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ลิ่งเป็นคำพ้องเสียงกับ “โทว(ขุนนาง)” และมักให้ความหมายของการเลื่อนตำแหน่งและอาชีพที่ราบรื่น ซึ่งเป็นตัวแทนของภูมิปัญญาและอาชีพราชการที่เจริญรุ่งเรือง แสดงความปรารถนาในความสำเร็จในอาชีพการงานและการเลื่อนตำแหน่งสู่ตำแหน่งที่สูง</p>
	

(ค) ลวดลายกลุ่มบุคคล

ลวดลายกลุ่มบุคคล ประกอบด้วยลายเทพเจ้าแห่งอายุยืน ลายเด็ก ลายตัวละคร ปกติการออกแบบมักได้รับแรงบันดาลใจจากตัวละครที่ชื่นชอบในหมู่คน ตัวละครทางประวัติศาสตร์ ตำนานพื้นบ้าน และนิทานในวรรณกรรมต่าง ๆ ช่างฝีมือของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหันองให้ความสำคัญกับการสร้างลวดลายบุคคล โดยคำนึงถึงความพิเศษของกระบวนการพิมพ์และย้อมสี เน้นการแสดงรูปร่างและเนื้อเรื่องเป็นหลัก ลวดลายละเอียดให้เรียบง่าย เพื่อผลลัพธ์ที่มีความสวยงามและมีความกลมกลืนในภาพรวม ลวดลายสัตว์ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมักจะถูกจับคู่กับลวดลายบุคคล เช่น การจับคู่ลวดลายกิลเลนซึ่งสื่อถึงความหมายที่ดีเกี่ยวกับการมีลูกหลานมากมาย เป็นต้น

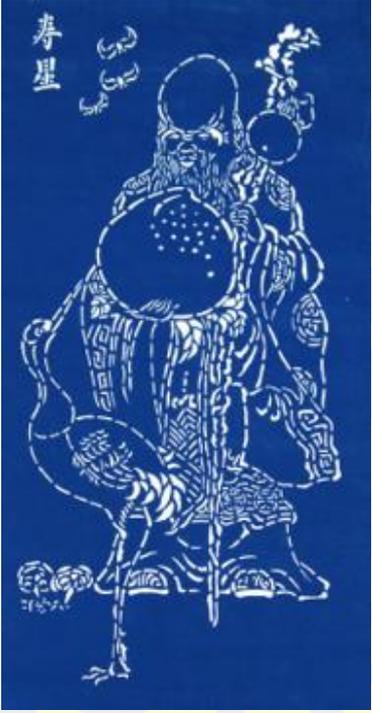
ภาพที่ 3-9 ภาพลวดลายกิลเลนประทานบุตร (nttexm.com)

ตารางที่ 3-4 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มบุคคลและความหมาย (Chen L, 2024)

ลวดลาย	ความหมาย
<p style="text-align: center;">ลวดลายเหอเหอเอ๋อเซียน (เทพเจ้าแห่งความรักใคร่กลมเกลียว)</p>	
	<p>ลวดลายเหอเหอเอ๋อเซียน (เทพเจ้าแห่งความรักใคร่กลมเกลียว) สื่อถึงความสุขในครอบครัว เพราะเป็นเทพเจ้าแห่งความรักและการแต่งงาน มักสื่อถึงความสงบสุข ความสามัคคี และชีวิตที่สมบูรณ์แบบ สองเซียนถือดอกบัวและกลองกลม ดอกบัวสื่อถึง "ความสงบ" และกลองกลมสื่อถึง "ความเป็นหนึ่ง" แสดงถึงความกลมกลืนในครอบครัว ความรักระหว่างคู่สมรส และ</p>
	<p>ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้คน ในชุมชน ทุกครั้งที่มีการจัดงานแต่งงาน มักจะแขวนรูปเหอเหอเอ๋อเซียนเพื่อแสดงความรักและความผูกพันระหว่างคู่สมรส และความปรารถนาให้มีความสุขตลอดไป</p>

<p>ลวดลายเทพเจ้าฮกลกซิว</p>	
	<p>ลวดลายเทพเจ้าฮกลกซิว สื่อถึงโชคลาภ ความมั่งคั่ง และอายุยืน ในวัฒนธรรมดั้งเดิม “ฮก” แทนความสุขและโชคดี “ลก” แทนความมั่งคั่งและโชคลาภในหน้าที่การงาน ขณะที่ “ซิว” สื่อถึงสุขภาพและอายุยืน เมื่อรวมกันทั้งสามอย่างนี้ จะสื่อถึงความปรารถนาที่ดีในชีวิต ซึ่งรวมถึงคำอวยพรให้มีชีวิตที่มีความสุข ความมั่งคั่ง และอายุยืนยาว สื่อถึงความปรารถนาที่ดีต่อความสุขในครอบครัว ความสำเร็จในอาชีพ และการมีสุขภาพดี</p>
	
<p>ลวดลายเด็กผู้ที่ได้รางวัลชนะเลิศ</p>	
	<p>ลวดลายเด็กผู้ที่ได้อันดับหนึ่ง สื่อถึงความสำเร็จในอาชีพและการก้าวหน้าที่มั่นคง การได้อันดับหนึ่งในการแข่งขันหรือการสอบ แสดงถึงความสำเร็จและเป็นที่โดดเด่น ในมือเด็กถือถ้วยอู้อี้(ของรางวัลที่แสดงถึงความสำเร็จ) สื่อถึงความสำเร็จในตำแหน่งสูงและอนาคตที่สดใส ลวดลายนี้มักใช้เพื่อแสดงความหวังในความสำเร็จของเด็กในอนาคต และแสดงถึงความปรารถนาในชีวิตที่ดี สื่อถึงโชคดีและความเป็นมงคล</p>
	

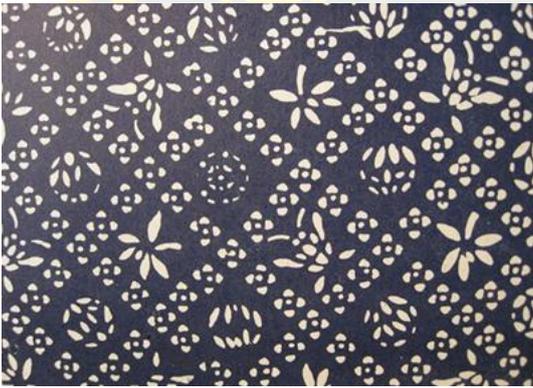
ลวดลายขุนนาง	
	<p>ลวดลายขุนนางขี่ม้า สื่อถึงการมีโชคในตำแหน่งหน้าที่การงานและการเลื่อนชั้น “侯(โหว)” หมายถึง ขุนนางหรือเจ้า ซึ่งแสดงถึงตำแหน่งและสถานะที่สูงส่ง สื่อถึงความปรารถนาต่อตำแหน่งและเกียรติยศ แสดงถึงความหวังของผู้คนที่อยากมีเส้นทางการทำงานที่ราบรื่นและประสบความสำเร็จ</p>
	

ลวดลายเทพเจ้าໄໝ່ຊິງหรือเทพเจ้าแห่งอายุยืน	
	<p>ลวดลายเทพเจ้าໄໝ່ຊິງหรือเทพเจ้าแห่งอายุยืน สื่อถึงความยืนยาวและสุขภาพ ในวัฒนธรรมดั้งเดิม เทพเจ้าໄໝ່ຊິງเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาว สื่อความหมายถึงสุขภาพที่ดีและอายุยืนยาว แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาในอายุยืนยาว สุขภาพแข็งแรง และชีวิตที่มีความสุข</p>
	

(ง) กลุ่มลวดลายรูปทรงเรขาคณิต

กลุ่มลวดลายรูปทรงเรขาคณิตในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ส่วนใหญ่ใช้จุด เส้น และพื้นผิวจากรูปทรงเรขาคณิตเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน เหล่าช่างฝีมือได้ออกแบบโดยใช้การสลับ และการจับคู่กัน โดยอิงจากลวดลายแบบดั้งเดิมของจีน เช่น ลวดลายรูปทรงเขี้ยวหนวเหวิน (The vortex pattern) ลวดลายรูปทรงจิ้งตั้เหวิน (Brocade design) ลวดลายรูปทรงพานฉางเหวิน (The endless knot) เป็นต้น โดยใช้การจับคู่เพื่อสร้างลวดลายรูปทรงเรขาคณิตที่เรียบง่ายและดูมีพลัง โดยมีลักษณะร่วมกันคือ มักใช้ลวดลายหนึ่งหรือหลายลวดลายในการจัดเรียงให้เป็นระเบียบ เป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรือสร้างรูปแบบที่ซ้ำกัน ลวดลายจากรูปทรงดั้งเดิมเหล่านี้ประกอบด้วยลวดลายรูปทรงเรขาคณิตที่มีระเบียบ ช่วยเพิ่มความงามและความเป็นระเบียบให้กับลวดลาย ให้ความรู้สึกที่มองแล้วดูสะอาด เรียบง่าย

ตารางที่ 3-5 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มรูปทรงเรขาคณิตและความหมาย (Chen L, 2024)

ลวดลาย	ความหมาย
<p>ลวดลายจันต๊ะเหวินทรงหลายเหลี่ยม (Brocade design)</p>	
	<p>ลวดลายจันต๊ะเหวินทรงหลายเหลี่ยม เป็นสัญลักษณ์ของความกลมเกลียวสมบูรณ์และมีพื้นฐานที่มั่นคง รูปหลายเหลี่ยมมักแสดงถึงความหลากหลายและความสามัคคี สื่อถึงการผสมผสานขององค์ประกอบที่แตกต่างกันเพื่อให้รวมกันอย่างกลมกลืน ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ลวดลายจันต๊ะเหวินถูกใช้เป็นลายพื้นฐานอย่างแพร่หลาย สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองที่ไม่สิ้นสุดและเป็นมงคล แสดงถึงความปรารถนาต่อชีวิตที่มั่นคงและความสามัคคีในครอบครัว</p>
<p>ลวดลายจันต๊ะเหวินทรงสี่เหลี่ยม (Brocade design)</p>	
	<p>ลวดลายจันต๊ะเหวินรูปสี่เหลี่ยมเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงและความสงบ สี่เหลี่ยมในวัฒนธรรมดั้งเดิมหมายถึงความมั่นคงและระเบียบแบบแผน สื่อถึงพื้นฐานที่แข็งแกร่งและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทรงสี่เหลี่ยมในลวดลายจันต๊ะเหวินมักถูกใช้เป็นลายพื้นหลัง เพื่อแสดงถึงความปรารถนาต่อชีวิตที่มั่นคง การงานราบรื่นและความสามัคคีในครอบครัว ลวดลายนี้ถูกใช้ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างแพร่หลาย สะท้อนถึงความหวังของผู้คนที่มีต่อชีวิตที่ดีและการสร้างพื้นฐานที่มั่นคง</p>

<p>ลวดลายพานฉางเหวิน (The endless knot)</p>	
	<p>ลวดลายพานฉางเหวินเป็นสัญลักษณ์ของ ความยืนยาวและความเป็นสิริมงคล ลวดลายพานฉางเหวินเป็นลวดลายที่ ซับซ้อนและต่อเนื่องกัน แสดงถึงวงจรชีวิตที่ ไม่มีที่สิ้นสุดและความยืนยาว สื่อถึงความ เป็นสิริมงคลและอายุยืน ในวัฒนธรรม ดั้งเดิม ลวดลายพานฉางเหวินมักถูกใช้เป็น ลวดลายตกแต่งเพื่อแสดงความปรารถนา ต่ออายุยืนและความสุข นอกจากนี้จะสะท้อน ถึงความหมายแฝงทางสุนทรียศาสตร์แบบ ดั้งเดิมแล้ว ยังแสดงถึงความหวังต่อชีวิตที่ดี อีกด้วย</p>
<p>ลวดลายเขวียนหวนเหวิน (The vortex pattern)</p>	
	<p>ลวดลายเขวียนหวนเหวิน เป็น สัญลักษณ์ของพลังและการหมุนเวียนของ ชีวิต ลวดลายนี้มีลักษณะเป็นรูปร่าง หมุนเวียนเข้าสู่ศูนย์กลาง จึงถูกมองว่าเป็น สัญลักษณ์ของการรวมพลังและการ เคลื่อนไหวของชีวิต สื่อถึงความพลังที่ไม่มีที่ สิ้นสุด แสดงออกถึงความปรารถนาต่อ พลังงานที่กระตือรือร้นและความมุ่งมั่นสู่ ความสำเร็จ นอกจากนี้ ลวดลายนี้ยังให้ ความรู้สึกเคลื่อนไหวและดึงดูดสายตาด้วย</p>

ลวดลายปิงเหมย (Ice Plum Pattern)	
	<p>ลวดลายปิงเหมย เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่งและความบริสุทธิ์ ลวดลายนี้ได้แรงบันดาลใจจากดอกเหมยที่บ้านสะพรั่งในฤดูหนาว สื่อถึงจิตวิญญาณที่เข้มแข็งและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รวมถึงคุณธรรมที่สูงส่งและบริสุทธิ์ ดอกเหมยที่บ้านท่ามกลางความหนาวเย็น เป็นสัญลักษณ์ของพลังชีวิตที่ไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก สื่อถึงความชื่นชมต่อความมุ่งมั่น จิตวิญญาณที่เข้มแข็ง และทัศนคติเชิงบวก</p>

(จ) ลวดลายกลุ่มตัวอักษรจีน

ลวดลายอักษรบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมักใช้ตัวอักษรที่มีความหมายมงคล เช่น “福” (ฝู - โชคดี) “禄” (ลุ่ - ยศถาบรรดาศักดิ์) “寿” (โซ่ว - อายุยืน) “喜” (ซี - ความสุข) เป็นต้น เป็นองค์ประกอบหลักในการออกแบบ โดยมักใช้รูปทรงวงกลมหรือรูปหลายเหลี่ยมเป็นเค้าโครงจัดวาง ลวดลายอักษรเหล่านี้เน้นสื่อถึงโชคลาภ ความเจริญ และสุขภาพยืนยาว เช่น ม่านประตูใช้ลายอักษรคำว่า “百寿” (ไปโซ่ว - อายุยืนร้อยปี) และคำว่า “双喜临门” (ชวงซีหลินเหมิน - ความสุขทวีคูณมาเยือน) ปลอกหมอนจะใช้ลายอักษรคำว่า “福寿临门” (ฝูโซ่วหลินเหมิน - โชคลาภและอายุยืนมาเยือน) และคำว่า “福寿双全” (ฝูโซ่วชวงเฉวียน - โชคลาภและอายุยืนครบถ้วน) เป็นต้น ลวดลายอักษรเหล่านี้มักผสมผสานกับลวดลายพรรณพฤกษาและสัตว์สร้างสรรค์เป็นลวดลายที่มีความหมายลึกซึ้งและหลากหลาย

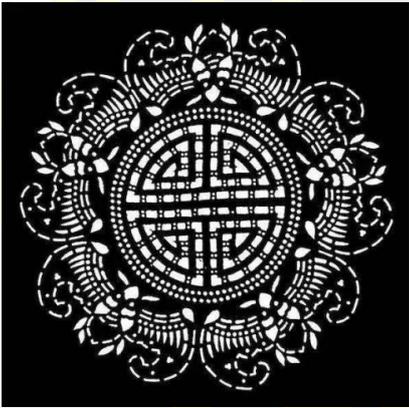
นอกจากนี้ยังมีการออกแบบลวดลายที่แปลงอักษรหรือใช้การเล่นคำพ้องเสียง เพื่อถ่ายทอดความหมายที่ดี จนเกิดเป็นลวดลายใหม่ที่มีความกลมกลืนและสวยงามอย่างยิ่ง เช่น ลวดลายค้ำคว ลวดลายพานฉาง (The endless knot) และลวดลายอักษร “寿” (โซ่ว-อายุยืนยาว) ซึ่งคำว่า “蝠” (ฝู - ค้ำคว) พ้องเสียงกับคำว่า “福” (ฝู - โชคดี) จึงเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภ ลายพานเป็นสัญลักษณ์ของการหมุนเวียนชีวิตที่ไม่มีสิ้นสุดและอายุยืนยาว ลวดลายอักษร “寿” (โซ่ว-อายุยืนยาว) สื่อถึงคำอวยพรเรื่องสุขภาพและอายุยืน เป็นสัญลักษณ์ของความปรารถนาในเรื่องอายุยืนและ

สุขภาพดีการผสมผสานองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยเสริมความสวยงามของลวดลาย สะท้อนความ
ปรารถนาต่อชีวิตที่มีความสุข สมบูรณ์ และมั่งคั่งของผู้คน

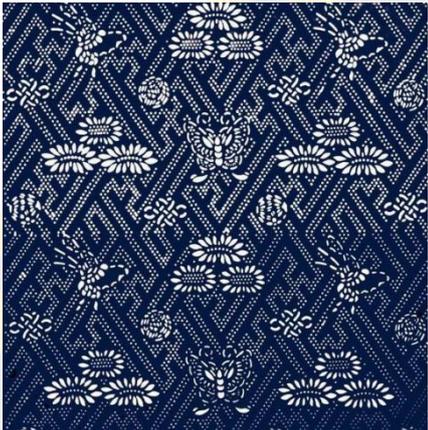
ภาพที่ 3-10 ภาพผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ผสมผสานลวดลายเชิงมงคลหลายอย่าง
(grand-canal.net)

ตารางที่ 3-6 ตารางแสดงลวดลายกลุ่มตัวอักษรและความหมาย (Chen L, 2024)

ลวดลาย	ความหมาย
<p>ลวดลายตัวอักษรจีนที่มีคำว่า “寿”</p> <p>(โช่ว - อายุยืน)</p>	
	<p>“五福捧寿” เป็นลวดลายอักษรดั้งเดิมที่มีความหมายมงคล ประกอบด้วยอักษร “寿” (โช่ว - อายุยืน) ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยค้างคาวห้าตัว กลายเป็นลวดลาย “五福” (อู่ฝู่) หมายถึงโชคลาภ 5 ประการ ได้แก่ อายุยืน มั่งคั่ง สงบสุข มีคุณธรรม และการสิ้นอายุขัยอย่างสงบ</p> <p>เนื่องจากการออกเสียงของคำว่า “蝠” (ฝู่ - ค้างคาว) พ้องกับคำว่า “福” (ฝู่ - โชคดี) จึงเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภ ส่วน “寿” (โช่ว) เป็นสัญลักษณ์ของอายุยืน ค้างคาวห้าตัวที่ล้อมรอบอักษร “寿” (โช่ว) สื่อถึง “五福临门、福寿绵长” (โชคลาภทั้งห้าเข้ามาเยือนและอายุยืนยาว) แสดงถึงการอวยพรให้โชคดีในเรื่องโชคลาภ สุขภาพและอายุยืน</p>
	<p>ลวดลายอักษร “百寿门帘” (ม่านประตูไปโช่ว) เป็นลักษณะของม่านประตูที่เต็มไปด้วยอักษร “寿” (โช่ว - อายุยืน) สื่อถึง “百寿” (ไปโช่ว) หรือการมีอายุยืนยาวถึงร้อยปี</p> <p>แฝงความหมายความยืนยาวและความสุขที่ยืนนาน การแขวนม่านประตูนี้เป็นการนำโชคลาภและอายุยืนเข้ามาสู่บ้าน ถือเป็นสัญลักษณ์ของการคุ้มกันและความเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว ลวดลายตรงกลางด้านบนของม่านเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภและความเจริญรุ่งเรือง แสดงถึงความปรารถนาความสุขและความปลอดภัย ลวดลายดอกไม้ที่ประดับอยู่ด้านข้างช่วยเสริมความงามและความเป็นศิลปะ โดยการจัดเรียงอักษร “寿” สื่อถึงการอวยพรให้อายุยืน เป็นสุข และสามัคคี</p>

<p>ลวดลายตัวอักษรจีนที่มีคำว่า“福”</p> <p>(ฝู - โชคดี)</p>	
	<p>ลวดลายอักษร “福在眼前” (ฝูไฉ่เหยียนเฉียน - โชคดีอยู่ตรงหน้า) เป็นการจับคู่ระหว่างตัวอักษร “福” (ฝู - โชคดี) ค้างคาว และเหรียญทองแดง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์มงคลดั้งเดิม สื่อถึงความปรารถนาอันดีงามต่อความสุขและความมั่งคั่ง ตัวอักษร “福” ที่อยู่ตรงกลางของลวดลายแสดงถึงโชคลาภและความโชคดี โดยมีค้างคาวหลายตัวล้อมรอบ ซึ่งหมายถึง “โชคลาภมาถึงประตู” เพราะเสียงคำว่า “蝠” (ฝู - ค้างคาว) ฟ้องเสียงกับคำว่า “福” (ฝู - โชคดี) ค้างคาวจึงถือเป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภ และ ตกแต่งด้วยเหรียญทองแดง เป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่งและความเจริญรุ่งเรือง สื่อถึงความหวังในเรื่องการเงินที่ราบรื่น</p>
	<p>ลวดลายอักษร “万福” (ว่านฝู - หมื่นโชคดี) ถ่ายทอดความปรารถนาของผู้คนที่มีความสุขและชีวิตที่ดีงาม ผ่านการจัดวางองค์ประกอบอันเป็นเอกลักษณ์ ตรงกลางของลวดลายคือตัวอักษร “福” (ฝู - โชคดี) แสดงถึงความสุข ความปลอดภัย และความโชคดี ส่วนด้านนอกล้อมรอบด้วยตัวอักษร “福” หลายชั้นที่มีรูปแบบแตกต่างกัน จัดเรียงเป็นวงกลม ไตรระดับออกไป การจัดวางแบบนี้เป็นสัญลักษณ์ของการส่งต่อโชคลาภ สื่อว่า “หมื่นโชคดีร่วมเฉลิมฉลอง โชคลาภยืนยง” ตัวอักษร “福” ที่เรียงซ้อนกันเป็นชั้น ๆ แสดงถึงความโชคดีและคำอวยพรให้เจอโชคลาภไหลเวียนมาไม่รู้จบ ลวดลายตัวอักษรทั้งหมดนี้เพื่อสื่อถึงโชคลาภที่เต็มเปี่ยม</p>

<p>ลวดลายตัวอักษรจีนที่มีคำว่า“回” (ฮุย)</p>	
	<p>ลวดลายตัวอักษร “回” (ฮุย) เป็นลวดลายตกแต่งแบบดั้งเดิม ลวดลายจะวนซ้ำต่อเนื่อง เป็นสัญลักษณ์ของวงจรชีวิตและธรรมชาติที่ไม่มีที่สิ้นสุด แสดงถึงพลังแห่งการดำรงอยู่และความต่อเนื่อง เป็นการอวยพรให้มีชีวิตยืนยาวและมีโชคกลางเรื่อย ๆ รูปแบบของลวดลายที่มีสมมาตรและต่อยาวออกไป จึงสื่อถึงความกลมกลืนและความสงบสุข เป็นความหวังในเรื่องความสามัคคีในครอบครัวและมีชีวิตที่สงบสุข มักใช้ลวดลายนี้เป็นกรอบล้อมรอบลายดอกไม้อื่นที่เพิ่มความสวยงามทางศิลปะและเป็นคำอธิษฐานให้มีอายุยืน มีโชคกลาง กลมเกลียว สงบสุขในครอบครัว</p>
<p>ลวดลายตัวอักษรจีนที่มีคำว่า“万” (ว่าน)</p>	
	<p>ลวดลายอักษร “万” (ว่าน) มีความหมายว่า “สมปรารถนาทุกสิ่ง” และ “โชคกลางอายุยืนหมื่นปี” ดังนั้นลวดลายว่านจึงมักถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง โชคกลาง และความปรารถนาดี สะท้อนความหวังของผู้คนต่อชีวิตที่มีความสุข ความราบรื่นในทุกเรื่อง และโชคกลางที่ยืนยาว มักย้ารอยโดยการวนซ้ำ เป็นสัญลักษณ์ของการสืบทอดชีวิตและยืนยาว แผงความหมายของความมั่นคงและโชคกลางที่ไม่มีวันหมดสิ้น มักจับคู่กับลวดลายดอกไม้เพื่อสร้างความกลมกลืนในงานออกแบบ แสดงความปรารถนาให้มีอายุยืนยาว ความสงบสุข และชีวิตที่ดี</p>

	<p>ลวดลายนี้ผสมผสานลวดลายตัวอักษร “ว่าน” “พานฉาง” ลวดลายผีเสื้อ และลวดลายดอกไม้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบมงคลแบบดั้งเดิม ถ่ายทอดวัฒนธรรมพุทธศาสนาและความหมายมงคลในวิถีชีวิตของผู้คน ลวดลายอักษร “ว่าน” ในพุทธศาสนามีความสำคัญอย่างมาก โดยเรียกว่า “卍” (สวัสติกะ) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์มงคล โชคดีและปัญญา เป็นหนึ่งในอัญมณีแปดประการของพุทธศาสนา สื่อถึงการเวียนว่ายตายเกิดและอายุยืนยาว แผงความหมายความเป็นนิรันดร์และความกลมกลืน ลวดลายพานฉางเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์มงคลแบบดั้งเดิม เป็นสัญลักษณ์ของความต่อเนื่องและโชคลาภที่ยั่งยืน ส่วนลวดลายผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ของความงดงาม ความสุข และอิสรภาพ ขณะที่ลวดลายดอกไม้หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองและพลังแห่งชีวิต การผสมผสานองค์ประกอบลวดลายเหล่านี้ เพื่อสื่อถึงความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่มีความสุข ความเจริญรุ่งเรือง โชคลาภยืนยาว</p>
--	--

ศิลปินพื้นบ้านถ่ายทอดความหมายผ่านลักษณะเฉพาะของธรรมชาติ โดยใช้การจับคู่กลุ่มลวดลายต่าง ๆ มาสื่อความหมาย เช่น กลุ่มสัตว์คู่กับกลุ่มพรรณพฤกษา กลุ่มคนคู่กับกลุ่มสัตว์ กลุ่มอักษรคู่กับกลุ่มพรรณพฤกษา โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้ ดอกเหมยคู่กับนกนางแอ่น นกฟีนิกซ์คู่กับดอกโบตั๋น ดอกไม้คู่กับผีเสื้อ ดอกเหมยคู่กับควาง กิเลนคู่กับเด็ก ค้างคาวคู่กับอักษร “โช่ว” (อายุยืน) เป็นต้น ประกอบขึ้นจากจุดและลายเส้น ผ่านการสร้างสรรค์ที่แยบยล สื่อความหมายผ่านภาษาภาพ แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาในการมีชีวิตที่ดีและมีความสุขของเหล่าศิลปินพื้นบ้าน

เครื่องมือและเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

หัวใจสำคัญของงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงคือ “เทคนิคการปัมลายบนกระดาษเพื่อป้องกันการย้อมสี” โดยการแกะลายลงบนกระดาษแล้วใช้สารป้องกันการย้อมสีให้ซึมผ่านลงบนผ้า เพื่อป้องกันไม่ให้สีย้อมซึมเข้าไป ทำให้เกิดลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ เทคนิคนี้ใช้

หลักการป้องกันการย้อมติด ทำให้สีติดเฉพาะในส่วนที่ไม่มีสารป้องกันการย้อม จนกลายเป็นผ้าสีน้ำเงินลายขาว

ในเวลาเดียวกัน เทคนิคนี้ใช้วิธีการผลิตวัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย เครื่องมือที่ใช้ในการพิมพ์มีหลายชนิด เช่น มีดแกะสลัก แม่พิมพ์ ค้อนตอกลาย มีดขีดสารป้องกัน เครื่องตีไม้ แทนตากผ้า ถังหรืออ่างย้อมสี และมีดขีดผง เป็นต้น รวมทั้งหมดมากกว่า 10 ชนิด (Wu & Wu, 2011)

เทคนิคการขีดสารป้องกันการย้อมสีบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นส่วนสำคัญของการผลิต โดยวิธีการป้องกันการย้อมสีแบบอื่นในยุคสมัยก่อนของประเทศจีนมักจะใช้วิธี “วาด” “มัด” หรือ “หนีบ” แต่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นแตกต่างออกไป เพราะใช้ผงถั่วเหลืองและปูนขาวเป็นสารป้องกันการย้อมสี และใช้วิธีการขีดสารป้องกันผ่านแผ่นกระดาษเจาะรูทะลุไปถึงผ้า หลังจากขีดสารป้องกันการย้อมสีเสร็จแล้ว นำไปลงในอ่างย้อมสีต่อ โดยผ้าที่ได้จะมีสีน้ำเงินเข้ม ซึ่งให้ความรู้สึกหนาแน่นและมั่นคง คนในชุมชนจึงเรียกกันว่า “ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเก่า” เมื่อย้อมเสร็จและตากให้แห้ง จะมีการขีดเอาสารป้องกันที่เป็นสีเทาอ่อนออก ทำให้บริเวณที่ถูกทาสารป้องกันเป็นสีเดิมของผ้า ดังนั้น ในกระบวนการนี้ ความชื้นของสารป้องกันการย้อมสี วิธีการขีดสารป้องกันที่ใช้แรงและความเร็ว รวมถึงความสามารถในการย้อมสีของสารย้อม จะทำให้ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความแตกต่างออกไป วิธีการขีดสารป้องกันนี้ได้สร้างสรรค์ลวดลายที่มีสีขาวน้ำเงินสลับกัน (Ni Chenjian, 2022)

รายละเอียดเครื่องมือมีดังนี้ :

1. ลวดลาย

ลวดลายที่ใช้ได้แรงบันดาลใจมาจากนิทานพื้นบ้าน ตัวละครในละคร หมูดอกไม้ นก แมลง และปลา ฯลฯ มักมีสีสันเชิงมงคลและมีความรื่นเริง ลวดลายเหล่านี้บางส่วนออกแบบโดยช่างย้อมผ้าเองและบางส่วนเป็นลวดลายที่มีขายโดยเฉพาะ

ภาพที่ 3-11 ภาพลวดลายผีเสื้อเป็นลวดลายที่พบได้บ่อยในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2024)

2. แม่พิมพ์ลวดลาย

เป็นแม่แบบสำหรับการพิมพ์ ตรงฐานจะใช้กระดาษหนังสือพิมพ์หลายชั้นติดเข้าด้วยกันจนมีความหนาตามต้องการ จากนั้นใช้มีดแกะสลักตามลวดลายที่ออกแบบเพื่อทำเป็นแบบลายเจาะสามารถนำมาใช้ซ้ำได้หลายครั้ง

ภาพที่ 3-12 ภาพแม่พิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมลายเป็ดยวนย่างเล่นกับบัว (Chen L, 2024)

“ยวนย่าง” เป็นสัญลักษณ์มงคลในวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรักและความสามัคคีของคู่สามีภรรยา ยวนย่างหรือเป็ดน้ำ เป็นนกน้ำซึ่งมักจะปรากฏเป็นคู่เสมอ พฤติกรรมที่ไม่แยกจากกันทำให้ได้รับการยกย่องเป็นสัญลักษณ์ของความรักที่งดงาม

3. มีดแกะสลัก

มีดแกะสลักเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแกะลวดลายบนแม่พิมพ์ มีดแกะสลักแบ่งออกเป็นมีดเดี่ยวปลายเอียงและมีดคู่ปลายเอียง

ภาพที่ 3-13 ภาพแสดงมีดแกะสลัก (Chen L, 2024)

4. เครื่องตอก

เป็นเครื่องมือที่มักใช้ในการแกะสลักแม่พิมพ์ลาย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในงานเครื่องหนังทำมือ มีหลายขนาดและหลายรุ่น สามารถตอกจุดวงกลมขนาดต่าง ๆ ได้ ทำให้ประหยัดเวลาและทุนแรง และจุดวงกลมที่ตอกออกมาจะเป็นทรงสวยงามมีระเบียบ

ภาพที่ 3-14 ภาพแสดงเครื่องมือที่ใช้ตอกลายหลากหลายขนาด (Chen L, 2024)

5. ค้อนไม้

ในการสร้างลวดลายบนแม่พิมพ์มักใช้เครื่องตอกควบคู่กับใช้ค้อนไม้ ทำจากไม้เนื้อแข็งคุณภาพดี

ภาพที่ 3-15 ภาพแสดงวัตถุดิบผงถั่วเหลือง ผงพืชสมุนไพร และเครื่องมือในการทำแม่พิมพ์ เช่น มีด แกะสลักและค้อนไม้ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 3-16 ภาพแสดงการใช้เครื่องตอกและค้อนไม้ในการสร้างแม่พิมพ์ลาย (k.sina.com.cn)

6. มีดปาดน้ำยา

มีดปาดหรือขูดน้ำยา เป็นเครื่องมือที่ใช้ปาดน้ำยาแห้ง ทำจากเหล็ก และมีคมมีดที่ค่อนข้างคม

ภาพที่ 3-17 ภาพแสดงมีดปาดหรือขูดน้ำยา (baijiahao.baidu.com)

7. อ่างย้อม

อ่างย้อมหรืออ่างย้อม เป็นภาชนะที่ใช้สำหรับแช่และย้อมผ้า เพื่อให้ผ้าแช่ในน้ำย้อมอย่างทั่วถึง ช่วยให้สีย้อมบนผ้ามีความสม่ำเสมอ

ภาพที่ 3-18 อ่างย้อมสำหรับย้อมผ้าพิมพ์ลายสีน้ำเงิน (Chen L, 2024)

8. ราวตากผ้า

ราวตากผ้าเป็นโครงสร้างสำหรับตากผ้า ทำจากไม้ไผ่ มีความยาวประมาณ 9 เมตร กว้างประมาณ 4.5 เมตร และสูงประมาณ 6.5 เมตร ใช้สำหรับตากผ้าที่ย้อมและพิมพ์ลายแบบกึ่งสำเร็จรูป และสำเร็จรูป

ภาพที่ 3-19 ภาพแสดงการตากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (k.sina.com.cn)

กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

กระบวนการพิมพ์และย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของเมืองหนานทงประกอบด้วย 9 ขั้นตอนหลัก ตั้งแต่การเลือกผ้าดิบจนถึงการทำความสะอาดและตากผ้าสำเร็จรูป แต่ละขั้นตอนต้องพิถีพิถัน เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีลักษณะศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์และถ่ายทอดแก่นแท้ของงานฝีมือดั้งเดิม

ตารางที่ 3-7 คำอธิบายแผนผังกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (Chen L, 2024)

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอน	คำอธิบาย
1	เลือกผ้าดิบ	คัดเลือกผ้าฝ้ายขาวคุณภาพดี
2	รีดแป้งออก	รีดไขมันและลอกแป้งออก โดยแช่ในน้ำต่าง จากนั้น ตากให้แห้งเพื่อเตรียมไว้ใช้งาน
3	ติดกระดาษ	ทาน้ำมันลูกปลับบนกระดาษสา เพื่อทำกระดาษกันน้ำ
4	แกะสลักแม่พิมพ์	ติดลวดลายการออกแบบลงบนกระดาษแข็งเพื่อลงมือ แกะสลัก
5	ทาน้ำมันถง (น้ำมันจากไม้ จัน)	ทาน้ำมันถงบนแม่พิมพ์ 4 ถึง 5 รอบ เพื่อเสริมความ แข็งแรงของกระดาษและเพิ่มคุณสมบัติกันน้ำและกัน แมลง
6	การเตรียมน้ำยาและการ ปาดน้ำยา	เตรียมน้ำยากันย้อม แล้วใช้แม่พิมพ์ปาดน้ำยาให้ติดบน ผ้า
7	ย้อมสี	แช่ย้อมสี โดยทำซ้ำ 6-8 ครั้ง เพื่อให้ได้สีน้ำเงินเข้ม
8	ปาดผงหรือขูดผงออก	ยัดผ้าให้ตึง จากนั้นใช้มีดขูดผง ปาดผงแห้งออก เพื่อให้เห็นลวดลาย
9	ทำความสะอาดและตากให้ แห้ง	ล้างผ้าให้สะอาด แขนวตากให้แห้ง จากนั้นรีดให้เรียบ และเก็บรักษาไว้

รายละเอียดของกระบวนการผลิต

1. การเลือกผ้าดิบ

กระบวนการพิมพ์และย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเริ่มต้นจากการเลือกผ้าดิบคุณภาพดี โดยทั่วไปจะเลือกใช้ผ้าฝ้ายขาวคุณภาพสูง ซึ่งมีความเรียบ สีขาว และเนื้อแน่น ผ้าดิบทั่วไปใช้สำหรับการย้อมสีน้ำเงินบริสุทธิ์หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันมักใช้เครื่องทอผ้าฝ้าย แต่ไม่ว่าจะเป็นผ้าที่ทอด้วยมือหรือเครื่องจักร ก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้โดยตรง ต้องผ่านการปรับปรุงผ้าก่อนนำไปผลิตในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 3-20 ภาพผู้คนจะทำการเลือกผ้าดิบคุณภาพดี (site.douban.com)

2. ริดแป้งออก

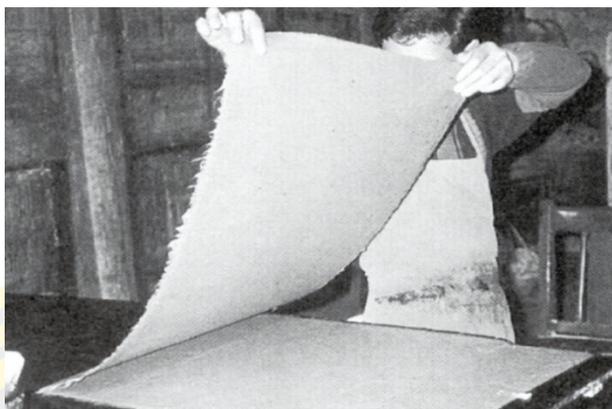
หลังจากได้ผ้าดิบมาแล้ว จะต้องทำการริดไขมันและลอกแป้ง โดยตัดผ้าดิบที่เลือกออกเป็นหลาย ๆ ท่อนให้ยาวประมาณ 12.5 เมตร และกว้าง 1.2 เมตร จากนั้นแช่ในน้ำค้างที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 50°C การริดไขมันและลอกแป้งของผ้าดิบต้องแช่เป็นเวลาหลายชั่วโมงหรือหลายวัน ขึ้นอยู่กับความหนาของผ้าและผลลัพธ์ที่ต้องการ การแช่ต้องใช้เวลานานพอสมควรเพื่อให้แน่ใจว่าลอกแป้งออกได้อย่างทั่วถึง หลังจากแช่เสร็จแล้ว ให้นำออกมาและตากให้แห้งเพื่อใช้ต่อไป

ภาพที่ 3-21 ภาพหลังจากทำการลอกแบ่งเสร็จแล้ว ให้นำไปตากให้แห้ง(m.thepaper.cn)

3. ตัดกระดาษ

การตัดกระดาษมักใช้การทาน้ำมันลูกพลับลงบนกระดาษสาเป็นชั้น ๆ เพื่อทำกระดาษแข็งที่มีคุณสมบัติกันน้ำ หากกระดาษแข็งบางจะต้องติดน้ำมันลูกพลับประมาณ 2-3 ชั้น ส่วนกระดาษแข็งหนาจะต้องติดน้ำมันลูกพลับประมาณ 4-5 ชั้น แม่พิมพ์ลายมักใช้กระดาษหนังคุณภาพสูงจากเมืองกุ้ยหยาง (กระดาษหนังจากเมืองกุ้ยหยางผลิตจากเส้นใยไผ่คุณภาพสูง มีเนื้อกระดาษบางและนุ่ม เส้นใยยาวและมีความเหนียวทนทาน เหมาะสำหรับงานแกะสลัก ทั้งยังทนต่อการชุดสีและการชักล้าง คุณสมบัติในการระบายอากาศและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทำให้กระดาษชนิดนี้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในงานสร้างสรรค์ด้านหนังสือและภาพวาด การจัดการรูปภาพ และการผลิตงานฝีมือดั้งเดิม) หรืออาจจะใช้กระดาษมัลเบอร์รี่ (เนื่องจากกระดาษหนังจากกุ้ยหยางมีเส้นใยยาวแต่บางและอ่อน สามารถแกะสลักได้ดี ทนต่อการปาดน้ำยา และทนต่อการชักน้ำได้) ปัจจุบันมักใช้กระดาษกราฟที่แทนกระดาษทำมือแบบดั้งเดิม (กระดาษกราฟเป็นกระดาษบรรจุภัณฑ์ที่มีเยื่อไม้เป็นวัตถุดิบหลัก ผ่านกระบวนการผลิตเยื่อเคมี มีคุณสมบัติเด่นคือเนื้อกระดาษเหนียว ทนต่อการฉีกขาด ระบายอากาศได้ดี และทนต่อแรงกดและการพับได้ดี โดยปกติจะมีสีเหลืองน้ำตาลธรรมชาติ และถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ถุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การผลิตเครื่องเขียน และบรรจุภัณฑ์อาหาร)

ภาพที่ 3-22 ภาพคนงานกำลังตัดกระดาษ (sohu.com)

4. แกะสลักแม่พิมพ์

คัดลอกลวดลายที่ออกแบบไว้ลงบนกระดาษมัลเบอร์รี่ แล้วใช้มีดแกะสลักทำการแกะสลัก ต้องใส่ใจในความถี่ของลวดลาย และเน้นให้มีความสมดุล เพื่อหลีกเลี่ยงการยกตัวของลวดลายบางส่วน เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะศิลปะที่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการแกะสลักแม่พิมพ์คือมีดแกะสลักและเครื่องตอกที่มีขนาดแตกต่างกัน หลักการในการแกะสลักที่ใช้มากที่สุดคือ “ตัวนดาว(ตัดจุดหรือตัดเส้น)” ลำดับการแกะลายจะเริ่มจากด้านบนลงไปด้านล่าง และจากซ้ายไปขวา เมื่อต้องการแกะจุดวงกลมจะต้องใช้เครื่องตอก โดยจะต้องแกะสลักก่อนแล้วใช้เครื่องตอกคู่กับค้อนไม้ตอกตามเข้าไป

ภาพที่ 3-23 ภาพแสดงให้เห็นว่าในขณะที่แกะสลัก ต้องตั้งฉาก โดยตามปกติแล้วมือขวาจะถือมีด ส่วนมือซ้ายจะใช้ก้านนิ้วและนิ้วชี้ช่วยในการดันและกด เพื่อให้ลวดลายในแต่ละชั้นตรงกัน (meipian.cn)

ภาพที่ 3-24 ภาพช่างผู้ชำนาญกำลังทำการผลิตแม่พิมพ์ โดยมีค้อนไม้วางอยู่ข้าง ๆ ขนาดความยาวและความกว้างของแม่พิมพ์มักไม่เกิน 90 ซม. และ 40 ซม. ตามลำดับ (meipian.cn)

5. ทาน้ำมันถง (น้ำมันจากไม้จัน)

เมื่อแกะสลักแม่พิมพ์เสร็จแล้ว จะต้องทาน้ำมันถง โดยปกติจะทำ 4 ถึง 5 รอบ น้ำมันถงจะซึมเข้าไปในแม่พิมพ์ ทำให้กระดาษแข็งแรงขึ้น และทำให้แม่พิมพ์มีคุณสมบัติกันน้ำและกันแมลงแทะ สามารถนำไปใช้ได้ น้ำมันถงเป็นน้ำมันพืชธรรมชาติที่สกัดจากเมล็ดของต้นถง มักใช้ในการปกป้องไม้และกระดาษ สำหรับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะใช้น้ำมันถงที่ผ่านการปรุงสุก ซึ่งผ่านการทำให้ร้อนแล้ว น้ำมันถงสุกจะมีคุณสมบัติในการซึมซับและการแห้งที่ดีกว่า สามารถป้องกันแม่พิมพ์ไม่ให้เปื่อยขึ้นและป้องกันแมลงกัดแทะได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากทาน้ำมันเสร็จแล้ว ตากให้แห้งและรีดให้เรียบ จากนั้นสามารถทำการพิมพ์และข้อมได้ต่อไปได้

ภาพที่ 3-25 ภาพแสดงแม่พิมพ์ที่แกะสลักเสร็จแล้ว (douban.com)

โดยทาน้ำมันลงสูก โดยปกติจะทา 4 ถึง 5 รอบ เพื่อให้น้ำมันลงซึมเข้าสู่กระดาษอย่างเต็มที่ ในภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่ช่างกำลังทาน้ำมันอย่างละเอียดเพื่อให้แน่ใจว่าได้เคลือบทุกมุมอย่างทั่วถึง

6. การเตรียมน้ำยาและการปาดน้ำยา

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของเมืองหนานทงใช้เทคนิคการพิมพ์แบบกันไม่ให้สีย้อมติด และจะติดเฉพาะบริเวณที่น้ำย้อมซึมไปถึงเท่านั้น ประกอบด้วยสองขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมน้ำยาและการปาดน้ำยา ขั้นตอนแรกต้องทำการเตรียมน้ำยา โดยเลือกใช้ผงถั่วเหลืองและผงปูนขาวเป็นสารกันย้อม ผงถั่วเหลืองมีโอกาสเกิดเชื้อราได้ง่ายและมีต้นทุนสูง แต่เมื่อผสมกับผงปูนขาว (ชื่อทางวิทยาศาสตร์คือ ออกไซด์แคลเซียม) จะทำให้ขึ้นรูปได้ดี และเมื่อย้อมเสร็จก็ง่ายต่อการปาดน้ำยา โดยใช้อัตราส่วนผงถั่วเหลืองและผงปูนขาวในฤดูร้อน 1:0.7 และในฤดูหนาว 1:1 แล้วเติมน้ำให้มีลักษณะข้นพอเหมาะสม น้ำยาจะมีความเหนียวพอสมควร วิธีการเตรียมน้ำยาพื้นฐานคือ เทผงถั่วเหลืองและผงปูนขาวที่ต้องการลงในอ่างน้ำยาแล้วใช้ไม้คนในทิศทางตามเข็มนาฬิกาจนกระทั่งผสมเข้ากันดี จากนั้นให้ตั้งทิ้งไว้ประมาณ 0.5 ชั่วโมงเพื่อให้เกิดการหมัก แล้วคนอีก 15 นาที แล้วตั้งทิ้งไว้อีก 0.5 ชั่วโมง ทำซ้ำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 5 ถึง 6 ชั่วโมง

ภาพที่ 3-26 ภาพแสดงการใช้ผงถั่วเหลือง ผงปูนขาว และน้ำสะอาดในการปรุงน้ำยากันย้อม (baijiahao.baidu.com)

ขั้นตอนต่อมาคือการปาดน้ำยา ในระหว่างการปาดน้ำยา แม่พิมพ์จะวางเรียบบนผ้าดิบ แล้วใช้เครื่องมือรูปครึ่งวงกลมที่เรียกว่า “ไม้ปาด” ปาดน้ำยากันย้อมลงบนแม่พิมพ์อย่างต่อเนื่อง ใ้ยงสีผ่านแม่พิมพ์ที่มีรูพรุนลงไปบนผ้า ส่วนที่มีน้ำยากันย้อมจะไม่สามารถให้สีซึมเข้าไปได้ ในระหว่างการปาดน้ำยา ให้ทำตามลำดับจากบนลงล่าง โดยต้องใช้แรงกดอย่างสม่ำเสมอ และทำให้เร็ว ควรทำให้เสร็จในครั้งเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงการพิมพ์ในทิศทางตรงกันข้ามซึ่งอาจทำให้แม่พิมพ์เคลื่อนที่ได้

ระหว่างการปาดน้ำยา ต้องระวังห้ามไม่ให้น้ำยาไหลเกินไปหรือหนาเกินไป เมื่อปาดน้ำยาเสร็จแล้วให้รีบดึงแม่พิมพ์ขึ้นจากล่างไปบนอย่างรวดเร็ว ห้ามเลื่อนหรือย้ายแม่พิมพ์ เพื่อป้องกันลวดลายเสียหาย หลังจากนั้นใช้น้ำสะอาดล้างแม่พิมพ์ หาผ้าเช็ดให้สะอาดเพื่อเตรียมไว้สำหรับการใช้งานครั้งถัดไป

ภาพที่ 3-27 ภาพแสดงช่างกำลังใช้ไม้ปาดแบบหัวเรียบทำมุมประมาณ 45 องศากับแม่พิมพ์เพื่อทาน้ำยาให้ทั่วลวดลายที่มีรูพรุนอย่างสม่ำเสมอ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 3-28 ภาพแสดงผ้าบริเวณที่มีรูพรุนจะถูกเคลือบด้วยชั้นของน้ำยากันย้อมเพื่อป้องกันไม่ให้ถูกย้อมสีในระหว่างการย้อม (k.sina.com.cn)

7. การย้อมสี

การย้อมสีเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ขั้นแรกให้แช่ผ้าขาวที่ปาดน้ำยากันย้อมไว้ในน้ำที่อุณหภูมิประมาณ 45 องศาเซลเซียสจนกระทั่งผ้านุ่ม จากนั้นจึงเริ่มการย้อมสีในระหว่างกระบวนการย้อมทุก ๆ 7-8 นาทีจะต้องพลิกผ้า โดยมีคนสองคนยืนอยู่สองด้านของอ่างย้อม คนหนึ่งจับปลายผ้าทั้งสองข้าง ขณะที่อีกคนใช้ไม้คอยช่วยกันโดยนำผ้าส่วนหัวไปยังตำแหน่งปลายผ้า หรือใช้เครื่องมือให้คนเดียวทำงานได้ เมื่อพลิกผ้าแล้วให้ใช้ไม้กดผ้าไว้เพื่อให้สีสม่ำเสมอ หลังจากแช่ในน้ำยาวนาน 20 นาทีให้ยกผ้าออกมาแขวนระบายอากาศ ให้เกิดการออกซิเดชัน สีจะค่อย ๆ เปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีเขียว จากนั้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินตามที่ต้องการ

ระยะเวลาในการย้อมสีจะต้องปรับตามความหนาของผ้าและสภาพอากาศ ในฤดูร้อนจะใช้เวลาน้อยกว่า ในขณะที่ฤดูหนาวจะใช้เวลานานกว่า ผ้ายิ่งหนาก็ยิ่งต้องใช้เวลาในการแช่ย้อมนานขึ้น เพื่อให้ได้ความลึกและมิติของสีที่ต้องการ การย้อมสีครั้งเดียวมักจะไม่เพียงพอ ต้องแช่ในอ่างย้อมและปล่อยให้ผ้าระบายอากาศซ้ำ 6-8 ครั้ง ให้ได้สีน้ำเงินเข้มและสร้างลวดลายขาวน้ำเงินที่มีความต่างสีอย่างเด่นชัด จึงจะถือว่าเป็นผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบมาตรฐาน เมื่อย้อมเสร็จแล้ว ให้วางผ้าไว้บนอ่างย้อมเพื่อให้หยดน้ำยาที่อยู่บนผ้าออกให้หมด และให้สีได้ออกซิไดซ์อย่างเต็มที่ เพื่อให้สีสม่ำเสมอและเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินเข้มในที่สุด

ภาพที่ 3-29 ภาพแสดงการแช่ผ้าขาวที่ปาดน้ำยากันย้อมไว้ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 3-30 ในระหว่างการย้อมสี จะต้องพลิกผ้าทุก ๆ 7-8 นาที (Chen L, 2024)

ภาพที่ 3-31 ภาพคนสองคนยืนอยู่สองด้านของอ่างย้อมเพื่อช่วยกันพลิกผ้า โดยนำผ้าส่วนหัวไปยังตำแหน่งปลายผ้า (Chen L, 2024)

ภาพที่ 3-32 ภาพแสดงหลังจากที่ย้อมเสร็จแล้วต้องวางผ้าไว้บนอ่างย้อมเพื่อให้หยดน้ำยาที่อยู่บนผ้า ออกให้หมดให้สีได้ออกซีไดซ์อย่างเต็มที่ จนสีมีความสม่ำเสมอและเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินเข้ม (Chen L, 2024)

8. การขูดเศษสีเทา

ในระหว่างการขูดสีเทา จะต้องยึดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วให้ตึง จากนั้นใช้มีดขูดทำมุม 45° ขูดเอาสีเทาแห้งออกจนหมด จนเห็นสีดั้งเดิมของผ้า ทำให้เกิดลวดลายขาวน้ำเงิน ส่วนน้ำหนักในการกดมีดต้องพอดี และการเคลื่อนไหวต้องรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้ผ้าไหม้หรือเสียหาย.

ภาพที่ 3-33 ภาพแสดงการขูดเศษสีเทา โดยยึดผ้าให้ตึง แล้วใช้มีดขูดเอาสีเทาออก (k.sina.com.cn)

9. การทำความสะอาดและการตาก

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ขูดเศษสีเทาแล้วจำเป็นต้องล้างด้วยน้ำสะอาดหลายครั้ง เพื่อขจัดน้ำยากันย้อมและสีที่เหลืออยู่บนผ้าออกให้หมด หลังทำความสะอาดเสร็จแล้ว ช่างจะใช้ไม้ไผ่ยกผ้าขึ้นไปที่โครงตากผ้าสูงประมาณ 6.5 เมตร เพื่อให้ผ้าแห้งแล้วใช้เตารีดรีดให้เรียบแล้วเก็บไว้

ภาพที่ 3-34 ภาพแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ขูดสีเทาแล้วกำลังถูกล้างด้วยน้ำสะอาดเพื่อกำจัดน้ำยากันย้อมและสีที่เหลืออยู่ (Chen L, 2024)

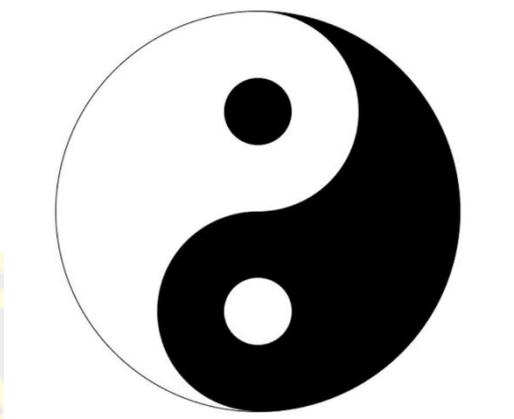
ภาพที่ 3-35 ภาพแสดงการผึ่งผ้าที่ย้อมเสร็จแล้วไปแขวนตากในที่กลางแจ้งบนโครงตากผ้า
(meipian.cn/1zsre67s)

ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

1. หลักการของหยิน-หยางและความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว

การออกแบบลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีแนวคิดเกี่ยวกับการหมุนเวียนของ หยิน-หยาง การใช้โครงสร้างที่สมมาตร การออกแบบที่สร้างสมดุลระหว่างความเป็นจริงและความไม่เป็นจริง รวมถึงการใช้ลวดลายวงกลม เหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงแนวคิดของหยิน-หยางในปรัชญาจีนดั้งเดิมและความปรารถนาที่จะมีความกลมกลืนและความเป็นเอกภาพ

ประการแรก การออกแบบลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีแนวคิดเกี่ยวกับการหมุนเวียนของหยิน-หยาง ซึ่งแนวคิดนี้เน้นความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงระหว่างสิ่งต่าง ๆ คล้ายกับรูปแบบของภาพไทเก๊ก ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมักจะใช้โครงสร้างที่สมมาตร ซึ่งแสดงถึงการสนับสนุนและการเปลี่ยนแปลงระหว่างหยินและหยาง ตัวอย่างเช่น ลวดลาย “喜相逢” (การพบกันที่น้ำยินดี) ที่มีลักษณะเป็นคุ่มมังกร คู่ฟีนิกซ์ หรือคู่ปลา ซึ่งสื่อถึงความกลมกลืนและความสุขสมบูรณ์ แสดงถึงความปรารถนาของผู้คนต่อชีวิตที่ดีงาม

ภาพที่ 3-36 ภาพแสดงสัญลักษณ์ไทเก๊ก (baijihao.baidu.com)

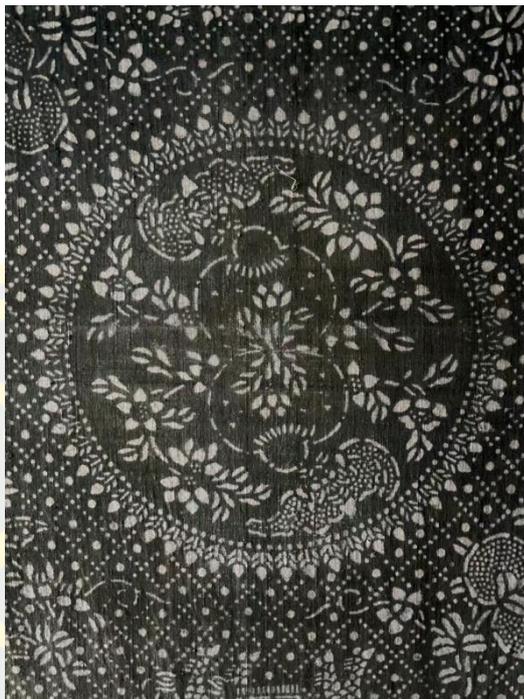
Double Lion Hydrangea

Fengxi Peony

Ruihe holding flowers

ภาพที่ 3-37 ภาพตัวอย่างการจัดองค์ประกอบในรูปแบบสัญลักษณ์ไทเก๊กของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม (Chen L, 2024)

ลวดลาย “喜相逢” (การพบกันที่น่ายินดี) เป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างทางเรขาคณิตที่เน้นหลักความสมมาตร โดยทั่วไปจะใช้วิธีการจัดเรียงให้สมดุลกันในแนวตั้งและแนวนอน รวมถึงการหมุนหรือการกลับทิศทาง โดยมุ่งหวังให้เกิดความเคลื่อนไหวในความนิ่ง ความมั่นคง และความพอดี ซึ่งมีความงดงามในลักษณะการหมุนวนและความสมดุลที่อยู่ในความนิ่ง รูปแบบเหล่านี้มักมีลักษณะเป็นคู่คู่กันและพันกันในโครงสร้างที่กลับทิศทาง แม้ว่าทิศทางจะตรงข้ามกัน แต่รูปทรงจะเหมือนกันอย่างสมบูรณ์ และอาจมีการเปลี่ยนแปลงในสีในลักษณะบวก-ลบ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแสดงออกผ่านภาพ โดยลวดลาย “喜相逢” (การพบกันที่น่ายินดี) มักพบได้ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน การออกแบบสะท้อนถึงการแสวงหาความกลมกลืนและความสมดุล ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาความคิดของหยิน-หยางในวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิม

ภาพที่ 3-38 ลวดลาย “喜相逢” (การพบกันที่น้ำยินดี) มีรูปแบบการจัดเรียงที่เน้นความสมมาตรใน ศูนย์กลางเป็นหลัก (Chen L, 2024)

ประการที่สอง การแสดงออกถึงความเป็นจริงและความไม่เป็นจริงตามหลักการ หยิน – หยาง มีให้เห็นในลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีพื้นสีขาวและ ดอกสีน้ำเงินกับพื้นสีน้ำเงินและดอกสีขาวจะสร้างความตัดกัน ซึ่งไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความตรงข้าม กันระหว่างหยินและหยาง แต่ยังแสดงถึงความสวยงามของความเป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งสองสิ่ง แนวคิดการออกแบบนี้คล้ายคลึงกับศิลปะการตัดกระดาษแบบดั้งเดิมที่มีการแกะสลักหยินและหยาง ในงานแกะสลักส่วนที่เหลืออยู่และส่วนที่ถูกตัดออกจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ เป็นจริงและไม่เป็นจริง ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดทางปรัชญาของการเสริมซึ่งกันและกันระหว่างหยินและห ยางในลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน นอกจากนี้ ดอกสีขาวบนพื้นสีน้ำเงินและดอกสีน้ำเงินบน พื้นสีขาวจะปรากฏขึ้นพร้อมกัน เพื่อสุนทรียภาพทางสายตา แสดงถึงการอยู่ร่วมกันของหยินและห ยาง สัญลักษณ์ของการรวมกันของฟ้าและดินและความเข้มแข็งและความอ่อนโยน ตอบสนองต่อ ความต้องการทางจิตใจด้านความงามของผู้คนในเรื่องของการเกิดและการเสริมซึ่งกันและกัน ระหว่างหยินและหยาง

ภาพที่ 3-39 ลวดลายพื้นสีขาวและดอกสีน้ำเงินกับลวดลายพื้นสีน้ำเงินและดอกสีขาว
(wuwuwu.wuyuanxin.com)

ประการที่สาม ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนิยมการใช้รูปแบบการจัดองค์ประกอบแบบวงกลม รูปแบบวงกลมสื่อถึงความกลมกลืนและความเป็นหนึ่งเดียวกัน แสดงถึงความหวังต่อความสุขในเรื่อง การงาน ครอบครัว และการแต่งงาน วงกลมไม่เพียงแต่มีความสมมาตรสูงในด้านรูปแบบ แต่ยังให้ความรู้สึกเต็มอ้อม ลื่นไหล และมั่นคงในทางสายตา แสดงถึงการสมดุลทางพลศาสตร์ที่อ่อนตัวและ ขยายออกไปอย่างต่อเนื่อง รูปแบบวงกลมในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมักจะใช้เพื่อตีเส้นโค้งให้เกิดความ ลื่นไหล เพื่อสุนทรียภาพทางสายตาที่เมื่อเห็นแล้วมีรู้สึกถึงความอ่อนโยนและเป็นมิตร สื่อถึงความ สมบูรณ์แบบและการรวมตัวกัน แสดงถึงความปรารถนาของผู้คนต่อชีวิตที่กลมกลืนและมีความสุข

ภาพที่ 3-40 ภาพแสดงรูปแบบการจัดองค์ประกอบที่มีวงกลมเป็นจุดศูนย์กลาง (Chen L, 2024)

การศึกษาและการประยุกต์ใช้แนวคิด “หยินหยาง” สามารถนำมาประกอบการสนับสนุนทางวัฒนธรรม เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมโยงปรัชญาดั้งเดิมเข้ากับการแสดงออกทางศิลปะร่วมสมัย โดยนำออกแบบสามารถนำแนวคิดแห่งหยินหยางที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันมาปรับใช้เป็นภาษาการออกแบบลวดลาย เช่น การใช้เทคนิคการสลับลวดลายระหว่างพื้นสีขาวกับลวดลายสีน้ำเงิน หรือพื้นสีน้ำเงินผสมกับลวดลายสีขาว เพื่อสะท้อนความงดงามและสมดุลระหว่างช่องว่างและลวดลาย ผ่านการออกแบบรูปทรงเชิงบวกและลบ (Positive & Negative Space) เพื่อให้ลวดลายแสดงความกลมกลืนที่เป็นเอกภาพท่ามกลางความแตกต่าง

ลวดลายทรงกลมที่เป็นสัญลักษณ์ของการหลอมรวมกันระหว่างหยินและหยาง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้หลากหลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นการผสมผสานระหว่างรูปทรงกลมกับองค์ประกอบรูปทรงเรขาคณิต เสริมความเป็นเอกภาพของวงกลมด้านภาพลักษณ์ เพิ่มลวดลายเส้นโค้งที่ทำให้ผลงานดูงดงามและนุ่มนวล ผ่งไปด้วยความทันสมัย ซึ่งการผสมผสานเหล่านี้จะช่วยสืบทอดจิตวิญญาณทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของผ้าพิมพ์น้ำเงินและเป็นการแสดงออกทางการออกแบบในรูปแบบใหม่ เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับความต้องการทางสุนทรียภาพร่วมสมัย

ด้วยการผสมผสานแนวคิดปรัชญาหยินหยางเข้ากับการสร้างสรรค์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน จะทำให้นักออกแบบสามารถค้นพบจุดสมดุลระหว่างรูปแบบและความหมายแฝงใหม่ ๆ ซึ่งช่วยต่อยอดการสืบทอดและการสร้างนวัตกรรมให้กับผลงานในบริบทวัฒนธรรมสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว

2. หลักการจากธรรมชาติและ ความงดงามแบบเรียบง่าย

ศิลปะสไตล์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเอ๋อร์เจียได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม โดยเฉพาะการเคารพธรรมชาติและการเน้นความสัมพันธ์ที่กลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ วัสดุในการสร้างสรรค์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจึงมักมาจากธรรมชาติ โดยเลือกใช้วัสดุธรรมชาติที่เรียบง่ายและราคาไม่สูง รวมทั้งใช้วิธีการผลิตแบบทำมือเพื่อสะท้อนแนวคิด “เต๋าผ้าจื่อหฺราน (วิถีแห่งเต๋าปฏิบัติตามธรรมชาติ)” ที่สอดคล้องกับกฎแห่งธรรมชาติตามลัทธิเต๋า การใช้วัสดุธรรมชาติเหล่านี้และการรวมเข้ากับเทคนิคการทำมือแสดงออกถึงความเคารพและการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ และยังนำเสนอทัศนคติทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนี้อีกด้วย

กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นขึ้นอยู่กับงานฝีมือทั้งหมด โดยนำสีย้อมจากธรรมชาติมาใช้กับผ้าเพื่อสร้างศิลปะที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและพิถีพิถัน ทั้งการวาดแบบ การย้อมสี และการตากแห้ง ซึ่งแต่ละขั้นตอนเต็มไปด้วยปัญญาและความพยายามของช่างฝีมือ กระบวนการทำด้วยมือเช่นนี้ไม่เพียงแต่รักษาลักษณะธรรมชาติของวัสดุไว้ แต่ยังแสดงถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สะท้อนถึงทัศนคติการใช้ชีวิตที่กลับสู่ความเรียบง่าย การสืบทอดและการใช้ทักษะฝีมือแสดงให้เห็นถึง

ความงามที่เรียบง่ายและบริสุทธิ์ที่ถ่ายทอดผ่านผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน อีกทั้งยังสะท้อนถึงความปรารถนาของผู้คนในการใช้ชีวิตอย่างบริสุทธิ์และใกล้ชิดกับธรรมชาติ งานฝีมือที่เรียบง่ายนี้เป็นการสืบทอดทักษะ การส่งต่อจิตวิญญาณ แสดงถึงความรักของผู้คนต่อธรรมชาติและแสวงหาความเป็นจริงในชีวิตอย่างแท้จริง

ภาพที่ 3-41 ผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกำลังทำการสร้างแบบด้วยมือ (m.thepaper.cn)

ในกระบวนการออกแบบลวดลายด้วยการใช้องค์ประกอบที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ เถาวัลย์ ฯลฯ โดยเฉพาะการใช้เส้นโค้งที่ทำให้เกิดความรู้สึกอ่อนโยนและอบอุ่น เส้นโค้งที่ไหลลื่นให้ความรู้สึกสงบและกลมกลืน แสดงให้เห็นถึงจังหวะตามธรรมชาติ เส้นโค้งเหล่านี้ทำให้ลวดลายมีชีวิตชีวา มอบประสบการณ์ทางสายตาที่สะดวกสบายและสงบผ่านองค์ประกอบธรรมชาติเหล่านี้ ทั้งนี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสะท้อนถึงความงามที่อบอุ่นและเรียบง่าย ยึดมั่นในความพอประมาณและความกลมกลืน สะท้อนนัยะความหมายถึงความปรารถนาของผู้คนที่มีต่อชีวิตที่เรียบง่ายและเข้าถึงความงามของธรรมชาติ

ภาพที่ 3-42 ภาพแสดงลวดลายดอกไม้และเถาวัลย์ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม
(Chen L, 2024)

3. มุมมองเรื่องโชคลาภและการแสวงหาความสุข

ลวดลายการออกแบบในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเอ๋อร์เจี้ยนนั้นแฝงไปด้วยนัยยะทางวัฒนธรรมที่เป็นสิริมงคล แสดงออกถึงความปรารถนาที่ดั่งใจของผู้คนต่อชีวิตที่มีความสุข ลวดลายเหล่านี้รวมถึงสัญลักษณ์ของพรรณพฤกษาและสัตว์ที่เป็นมงคล ความหมายที่เป็นมงคลจากพระพุทธศาสนา และคำอวยพรในวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของผู้คนต่อชีวิตที่มีความสุขและสมบูรณ์แบบ

ประการแรก ลวดลายมงคลในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นได้มีการใช้สัญลักษณ์ของพรรณพฤกษาและสัตว์ที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองและการมีบุตรหลานมากมาย เช่น การใช้ลวดลายองุ่นและทับทิมเพราะว่าเป็นผลไม้ที่มีเมล็ดมาก รวมไปถึงการใช้ลวดลายหนูเนื่องจากหนูมีความสามารถในการขยายพันธุ์ได้ดี ลวดลายเหล่านี้สื่อถึงความปรารถนาที่ดั่งใจของผู้คนต่อความสุขในครอบครัวและการดำรงชีวิต

ประการที่สอง อิทธิพลของพุทธศาสนาในลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเอ๋อร์เจี้ยนก็ปรากฏให้เห็นได้ตามทั่วไป เช่น สัญลักษณ์ “卍” (วัฒนธรรมจีนอ่านว่า “ว่าน”) และดอกบัว แสดงถึงความเป็นมงคลและอายุยืน สัญลักษณ์ “卍” ตามความเชื่อในพุทธศาสนา ถือเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากหน้าอกของพระศรีอริยเมตไตรย์ มีความหมายว่าเป็นมงคลและโชคลาภ ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ตั้งเป็นต้นมา คำว่า “万” อ่านว่า “ว่าน” แปลว่า “หมื่น” มีความหมายว่า “โชคลาภมากมาย” ลวดลายที่เป็นตัวอักษร “万” จะมีทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ซึ่งแสดงถึงความเป็นมงคลอันยั่งยืนและการมีชีวิตที่ยืนยาว ดอกบัวในพุทธศาสนาถือเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ แสดงถึงความงามอันบริสุทธิ์ที่หลุดพ้นทางโลก และสื่อถึงการรักษาความบริสุทธิ์ในใจระหว่างที่ยังอาศัยอยู่ในโลกนี้

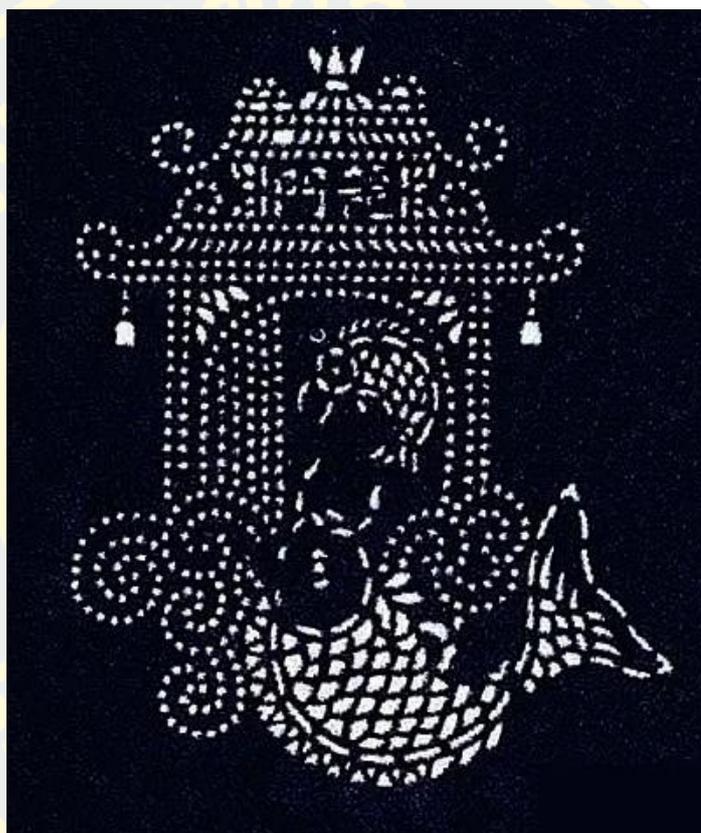
ลวดลายเหล่านี้ที่ปรากฏบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแสดงออกถึงความหวังต่อชีวิตที่ดีงามและการแสวงหาความสงบในใจของผู้คน ทั้งนี้ นักออกแบบหลายกฤษฎยวน ได้กล่าวไว้ว่า “ลวดลายมงคลที่เราเห็นตามภาพต่าง ๆ นั้น ทำให้ใจเรารู้สึกถึงความงามของรูปทรงและความงามของสัญลักษณ์ และรับรู้ถึงความหมายที่ลึกซึ้งในการเปรียบเทียบและการใช้ภาษาที่งดงาม ทั้งหมดนี้คือความงดงามของลวดลายมงคลในวัฒนธรรมจีน” (Hai, 2007)

ประการที่สาม ความปรารถนาอันงดงามในวัฒนธรรมพื้นบ้านได้สะท้อนผ่านลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เช่น ลวดลาย “ปลากระโดดข้ามประตูมั่งกร” และ “บุตรห้าคนเข้ารับตำแหน่ง” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สะท้อนถึงความปรารถนาของผู้คนในด้านความสุขและความสำเร็จ ลวดลายเหล่านี้ใช้ภาษาศิลป์ที่เรียบง่ายและบริสุทธิ์ในการแสดงออกถึงความปรารถนาของผู้คนในการมีชีวิตที่สมบูรณ์และการยกระดับสถานะทางสังคม อีกทั้งยังตอบสนองต่อความต้องการด้านสุนทรียภาพของคนยุคใหม่ที่หันมาให้คุณค่าในความเรียบง่าย แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ภาพที่ 3-43 ภาพแสดงลวดลาย “ปลากระโดดข้ามประตูมั่งกร” (wuyuanxin.com)

ลวดลาย “ปลาการ์ฟกระโดดข้ามประตูมั่งกร” เป็น ลวดลายที่พบได้บ่อยในการออกแบบของ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ต้นกำเนิดของลวดลายนี้มาจากตำนานโบราณที่เล่าว่า หากปลาการ์ฟ ในแม่น้ำฮวงโห สามารถกระโดดข้ามประตูมั่งกรได้จะกลายเป็นมั่งกร เป็นสัญลักษณ์ของการก้าวข้าม ตัวเองและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ แสดงถึงจิตวิญญาณของความพยายามและความมุ่งมั่นในการ ประสบความสำเร็จ เป็นตัวแทนของความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและรุ่งเรืองในชีวิต

ภาพที่ 3-44 ภาพแสดงลวดลาย “ปลาการ์ฟกระโดดข้ามประตูมั่งกร (wuyuanxin.com)”

ภาพของปลาการ์ฟที่มีชีวิตชีวาและทรงพลังกำลังกระโดดขึ้น ขณะที่ประตูมั่งกรถูก ออกแบบในรูปแบบของอาคารโบราณที่สวยงามและสลักด้วยลวดลายที่ประณีต สื่อถึงอุปสรรคที่ต้อง เอาชนะและก้าวข้ามไปให้ได้ ลวดลายน้ำกระเซ็นรอบ ๆ ปลาเพิ่มเคลื่อนไหวให้กับภาพ ทั้งหมดนี้ถูก จัดวางด้วยองค์ประกอบที่มีมิติ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความท้าทายและความสำเร็จ ความ สมมาตรและรายละเอียดที่ระดับบนประตูมั่งกร สะท้อนถึงการแสวงหาความงามและความสมดุลใน ศิลปะดั้งเดิม

จากข้อมูล อาจสรุปได้ว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเมืองหนานทงแสดงให้เห็นถึงความงามทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยการนำเสนอในประเด็นที่หลากหลายและโครงสร้างลวดลายที่แตกต่างกัน ซึ่งแฝงไว้ด้วยแนวคิดปรัชญาของหยินหยางและความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว มุมมองต่อธรรมชาติและ ความงามแบบเรียบง่าย แนวคิดเรื่องความเป็นมงคลและการแสวงหาความสมบูรณ์แบบ ลักษณะทางศิลปะเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาทางวัฒนธรรมอันลึกซึ้งของแนวคิดสุนทรียศาสตร์แบบจีนโบราณ บทนี้ได้แนะนำเครื่องมือในการผลิต เทคนิคหัตถกรรม ตลอดจนขั้นตอนการผลิตที่เฉพาะเจาะจงของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และได้วิเคราะห์ลักษณะทางศิลปะของลวดลายผ้าพิมพ์ลายครามเมืองหนานทงอย่างละเอียด ซึ่งเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการวิจัยในลำดับต่อไป

บทถัดไปจะเป็นการวิเคราะห์พื้นที่และสถานะปัจจุบันของโรงงานย้อมผ้าทั้งแนวทางการสืบทอดและอุปสรรคในการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจีย ผ่านการสัมภาษณ์บุคคล ร่วมกับการวิจัยความต้องการด้านการออกแบบ เพื่อสำรวจปัญหาหลักและความท้าทายในด้านการรับรู้ของตลาด นวัตกรรมการออกแบบ และการสืบทอดทักษะงานฝีมืออย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยัง จะวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบการออกแบบเชิงลึก เพื่อเป็นการสนับสนุนทั้งในเชิงทฤษฎีและ ภาควิปฏิบัติสำหรับการสร้างสรรค์งานออกแบบในอนาคต

บทที่ 4

แนวทางการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และการวิเคราะห์แหล่งผลิตโรงงาน ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งเออร์เจียหนานทง

จากการศึกษาบทก่อนหน้านี้ ได้กล่าวถึงคุณค่าทางศิลปะและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงอย่างเป็นระบบ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชาติไม่เพียงแต่เป็นสื่อกลางทางประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ยังคงแสดงถึงสาระสำคัญของรูปแบบทางศิลปะและงานหัตถกรรมของภูมิภาคด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคใหม่ส่งผลให้การสืบทอดและการสร้างนวัตกรรมต้องเผชิญกับความท้าทายมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความยั่งยืนของการสืบทอดทักษะและการปรับตัวเข้ากับตลาดที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ ในบทนี้จะดำเนินการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับสถานะการสืบทอดและอุปสรรคด้านการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์บุคคลและผลการสำรวจความต้องการด้านการออกแบบ นอกจากนี้จะทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบการจัดองค์กรและกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อปูพื้นฐานให้กับการสร้างระบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสำหรับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน อีกทั้งเป็นการสนับสนุนทางทฤษฎีและทางปฏิบัติสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในบทยถัดไป เพื่อเสริมสร้างการประยุกต์ใช้และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสังคมสมัยใหม่

ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความทันสมัยนั้น การรักษาแก่นแท้ของงานฝีมือดั้งเดิมควบคู่ไปกับการตอบสนองความต้องการของตลาดถือเป็นความท้าทายหลักที่การสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินต้องเผชิญ เมื่อการถ่ายทอดเทคนิคดั้งเดิมเริ่มพบกับทางตัน และความสนใจของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับผลกระทบจากการผลิตด้วยเครื่องจักรและสินค้าเลียนแบบในตลาดต่างส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์ของเทคนิคดั้งเดิม ดังนั้น การอนุรักษ์และพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงต้องพึ่งพานโยบายการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เท่านั้น แต่ยังต้องเริ่มจากการปรับปรุงเทคนิคและนวัตกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นและการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ต่อวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ภายใต้บริบทเช่นนี้ การดำรงอยู่และการพัฒนาของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียในเมืองหนานทงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

แนวทางการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมของหนานทง

จากการศึกษาศิลปะและรูปแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียของหนานทงในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปถึงประเด็นการปรับตัวให้เข้ากับสุนทรียภาพสมัยใหม่ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยใช้ทฤษฎีไตรภาคของมอร์ริส ด้านสัญศาสตร์ในการศึกษาทำความเข้าใจถึงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงในระดับไวยากรณ์ ความหมาย และวาทศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสัญศาสตร์ชาวอเมริกัน มอร์ริส ได้เสนอทฤษฎีไตรภาคของสัญศาสตร์ โดยอิงจากงานวิจัยทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซและจอห์น ดิวอี้ และใช้แนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ของสัญศาสตร์เป็นแนวทาง โดยทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็นอรรถศาสตร์ (Semantics) วากยสัมพันธ์ (Syntactics) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ซึ่งเป็นการวางรากฐานทางทฤษฎีให้กับการประยุกต์ใช้สัญศาสตร์การออกแบบ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะวิเคราะห์เกี่ยวกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงจากมุมมอง 3 มิติ โดยใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทาง

ประการแรก มิติด้านอรรถศาสตร์หรือด้านความหมาย ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในด้านความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความเชื่อทางชาติพันธุ์ และความหมายแฝงทางวัฒนธรรม ในกระบวนการนี้ จะใช้ทฤษฎีการออกแบบใหม่ของเคนยะ ฮาระ ร่วมกับวิธีการตีความสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมใหม่ (Cultural Symbol Reinterpretation Method) เพื่อพัฒนาและขยายลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน วิธีนี้เป็นการตีความและออกแบบสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เข้ากับสุนทรียภาพร่วมสมัยและสอดคล้องกับความหมายทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ เข้าไป วิธีการนี้ยังสามารถแปลงลวดลายมงคลแบบดั้งเดิมและสัญลักษณ์ทางชาติพันธุ์ให้มีความทันสมัยขึ้น ผสมผสานภาษาทางการออกแบบร่วมสมัยและองค์ประกอบด้านแฟชั่น ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายและเป็นปัจจุบันมากขึ้น ในขณะที่ยังคงรักษาลักษณะทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ แนวทางนี้ช่วยในการสำรวจนวัตกรรมและการขยายลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในบริบทสมัยใหม่

ประการที่สอง มิติด้านด้านวากยสัมพันธ์หรือโครงสร้างทางภาษา งานวิจัยนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง คุณลักษณะของกระบวนการผลิต และคุณสมบัติอื่น ๆ ของผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยใช้คุณค่าทางสุนทรียภาพในสังคมสมัยใหม่เป็นจุดตั้งต้นในการศึกษาหาวิธีการที่จะผสมผสานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับสังคมสมัยใหม่ และนำเสนอออกมาในรูปแบบและช่องทางสื่อใหม่ การวิจัยส่วนนี้มุ่งหมายที่จะสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตผู้คนในยุคปัจจุบัน เพิ่มประโยชน์ใช้สอยและสร้างแรงดึงดูดใจในชีวิตประจำวัน

ประการที่สาม มิติด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ ศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกับผู้ใช้ ศึกษาการนำไปประยุกต์ใช้และประโยชน์ใช้สอยของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งการศึกษานี้จะช่วยให้สามารถระบุคุณค่าของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากบริบทการใช้งานที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอเสนอแนะทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ภายใต้การออกแบบสมัยใหม่และความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในมิติอรรถศาสตร์ มิติวากยสัมพันธ์ และมิติวัจนปฏิบัติศาสตร์ นักวิจัยสามารถค้นหาความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงสมัยใหม่ให้กับงานออกแบบได้ โดยในมิติอรรถศาสตร์หรือความหมายเชิงสัญลักษณ์นั้น นักวิจัยสามารถถอดสัญลักษณ์มงคลและลวดลายประจำชาติที่ปรากฏในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแล้วนำมาปรับปรุงและออกแบบใหม่ได้ โดยใช้วิธีการที่เรียบง่าย เป็นนามธรรม หรือจะผสมผสานองค์ประกอบแพชชั่นร่วมสมัยเข้าไปเพื่อสร้างความหมายทางวัฒนธรรมใหม่ให้กับลวดลายเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นการคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมพร้อม ๆ กับการตอบสนองสุนทรียภาพสมัยใหม่ ด้านมิติวากยสัมพันธ์หรือโครงสร้างนั้น นักวิจัยสามารถนำคุณสมบัติของกระบวนการผลิตและโครงสร้างของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมาประยุกต์ใช้ในสาขาต่าง ๆ เช่น การตกแต่งบ้าน เครื่องแต่งกาย หรือการออกแบบดิจิทัล โดยการปรับวัสดุ กระบวนการ และรูปแบบเพื่อเพิ่มประโยชน์ใช้สอยและคุณค่าทางสุนทรียภาพให้แก่ผลงาน ส่วนการวิจัยในมิติวัจนปฏิบัติศาสตร์หรือการใช้งานจะมุ่งเน้นการออกแบบที่ยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง นักวิจัยสามารถปรับปรุงบริบทการใช้งานของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินตามพฤติกรรมผู้บริโภคและรสนิยมทางสุนทรียะของผู้บริโภคสมัยใหม่ เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ หรือเพิ่มคุณสมบัติการใช้งานที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในชีวิตประจำวัน

การนำแนวทางทั้ง 3 มิติของทฤษฎีสัญศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ จะช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถเปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมดั้งเดิมไปสู่นวัตกรรมสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว ทฤษฎีนี้ช่วยให้เห็นนักวิจัยสามารถแสดงออกถึงจิตวิญญาณทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์น้ำเงินได้อย่างแม่นยำ พร้อมทั้งเสนอแนวทางปฏิบัติเชิงนวัตกรรมในบริบทสังคมร่วมสมัย ผลักดันให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

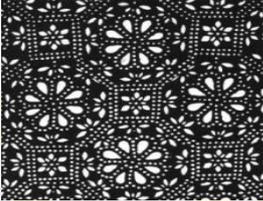
1. กระบวนการออกแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียหนานทง

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน สามารถแบ่งได้เป็นลวดลายต่อเนื่อง 4 ทิศทาง ลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง และลวดลายเดี่ยว โดยวิธีการจัดวางลวดลายแบบต่อเนื่อง 4 ทิศทางสามารถแบ่งออกเป็น ลายดอกไม้พังกิ่ง ลายดอกไม้กระจาย ลายตารางดอกไม้ และลายดอกไม้เต็มพื้น สังเกตว่าลวดลายเหล่านี้มักจะไม่ใช้รูปคนหรือสัตว์ มักใช้ลวดลายเหล่านี้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เสื้อผ้า และผ้าประตู่ ทั้งด้านลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทางมักใช้เป็นลาย

ขอบของการออกแบบ วิธีการจัดวางลวดลายสามารถแบ่งได้เป็น แบบซิกแซก แบบเรียงต่อกัน แบบคลื่น แบบแนวนอน แบบเส้นตรง แบบผสม ฯลฯ โดยทั่วไปใช้เป็นลายขอบรอบ ๆ ลายหลัก เช่น ขอบของผ้าห่อของแบบดั้งเดิม และขอบทั้งสองด้านของปลอกหมอน ส่วนลายเดี่ยวสามารถแบ่งได้เป็นรูปสี่เหลี่ยม วงกลม รูปหลายเหลี่ยม และรูปทรงอิสระ มักใช้วางที่ตำแหน่งตรงกลางของผ้าห่ม ม่าน ประตู ชายผ้าม่าน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าม่านเบื่อน เสื้อคล้องคอแบบจีนโบราณ ปลอกหมอน และผ้าเช็ดหน้า โดยทั่วไปมักเป็นรูปวงกลม แต่ก็มีรูปสี่เหลี่ยมและรูปหลายเหลี่ยมอยู่บ้าง ลวดลายอาจเป็นรูปสัตว์ คน หรือพรรณพฤกษาก็ได้

ตารางที่ 4-1 รูปแบบของลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2024)

รูปแบบลักษณะ	วิธีการจัดลวดลาย	ภาพประกอบ	พื้นที่การใช้งาน
ลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง เป็นลวดลายพื้นฐานหนึ่งลายหรือหลายลาย มารวมกัน จัดเรียงตามกฎใดกฎหนึ่งในสองทิศทาง (ขึ้น-ลง หรือ ซ้าย-ขวา) จะทำให้เกิดลวดลายต่อเนื่องในสองทิศทาง	รูปแบบขนาน		ในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ลวดลายนี้มักถูกออกแบบเป็นขอบของใช้ต่างๆ เช่น ผ้าปูที่นอน ผ้าห่อของ ผ้าเช็ดหน้า และเสื้อคล้องคอ เป็นต้น โดยใช้เป็นลวดลายตรงขอบๆ หรือกรอบรอบๆ ผลิตภัณฑ์
	รูปแบบเส้นซิกแซก		
	รูปแบบคลื่น		
	รูปแบบแนวนอน		
	รูปแบบเส้นตรง		
	รูปแบบผสม		
ลวดลายต่อเนื่อง 4 ทิศทาง เป็นลวดลายพื้นฐานหนึ่งลายหรือหลายลายมารวมกัน	ลวดลายดอกไม้กระจาย		ลวดลายต่อเนื่องสี่ทิศทางมีจังหวะที่สม่ำเสมอและมีความยืดหยุ่นสูง
	ลวดลายดอกไม้พันกัน		

รูปแบบลักษณะ	วิธีการจัด ลวดลาย	ภาพประกอบ	พื้นที่การใช้งาน
จัดเรียงตามกฎใดกฎ หนึ่งในสองทิศทาง (ขึ้น-ลง หรือ ซ้าย- ขวา) อย่างต่อเนื่อง โดยจัดเรียงกันเป็น ลวดลายที่วนรอบ	ลวดลายดอกไม้ ตาราง		สามารถขยายได้ไม่ สิ้นสุด มักใช้ในการ ผลิตผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินสำหรับ เสื้อผ้า
	ลวดลายดอกไม้ เต็มพื้น.		
ลวดลายเดี่ยว เกิดจากการจัดเรียง องค์ประกอบ ลวดลายพื้นฐานหนึ่ง ลายหรือหลายลาย ในทิศทาง ขึ้น-ลง หรือ ซ้าย- ขวาย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างลวดลายที่มี ความเป็นระเบียบ และกลมกลืนกันใน ภาพรวม	รูปสี่เหลี่ยม		ตกแต่งไว้ตรงกลาง ของผ้าปูที่นอน ผ้าม่าน หลังคา เต็นท์ ผ้าปูโต๊ะ เสื้อคล้องคอ ผ้า ห่อ ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า และ อื่นๆ โดยทั่วไปจะ ใช้รูปวงกลมเป็น หลัก แต่ก็มีรูป สี่เหลี่ยมและรูป หลายเหลี่ยมด้วย
	รูปวงกลม		
			

รูปแบบลักษณะ	วิธีการจัด ลวดลาย	ภาพประกอบ	พื้นที่การใช้งาน
	รูปหลายเหลี่ยม และรูปทรง อิสระ		

2. แนวทางการจัดวางลวดลายผ้าพิมพ์ขาวน้ำเงิน

ผ้าพิมพ์ขาวน้ำเงินหนานทง มีแนวทางการจัดวางลวดลายที่หลากหลาย สำหรับชิ้นงานเดี่ยว ผู้วิจัยจะใช้โครงสร้างกรอบร่วมกับลวดลายตรงกลาง โดยเน้นลวดลายตรงกลางเป็นจุดเด่น มักใช้ในผลิตภัณฑ์ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง ผ้ากันเปื้อน และผ้าปูโต๊ะ สำหรับผ้าผืนจะใช้ลวดลายต่อเนื่องเป็นหลัก โดยเน้นลายใดลายหนึ่งลายเป็นพื้นฐาน แล้วขยายออกด้านบน ด้านล่าง ด้านซ้าย และด้านขวา ทำให้เกิดลวดลายที่ซ้ำกันอย่างเป็นระเบียบ สามารถตัดได้ตามต้องการ ลวดลายต่อเนื่องมีทั้งแบบ 2 ทิศทางและ 4 ทิศทาง สามารถพิมพ์ได้หลายครั้งจากแม่พิมพ์เดียว ตัดได้ตามอิสระ รูปแบบนี้มักใช้เป็นผ้าตัดเย็บชุดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม (Chen, 2013)

ส่วนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เช่น ผ้าห่อของและผ้าพันศีรษะ มีการจัดวางลวดลายที่คล้ายคลึงกัน โดยผสมผสานระหว่างลวดลายตรงกลางและลวดลายขอบโดยรอบ บางชิ้นมีการเพิ่มลวดลายที่มุมทั้งสี่ สำหรับผ้าห่อของ จะเน้นลวดลายหลักตรงกลาง และมีลวดลายรองที่มุมทั้ง 4 เป็นโครงสร้างที่เรียบง่าย ส่วนผ้าพันศีรษะมีขนาดเล็กกว่า โดยทั่วไปมีขนาด 50 x 50 เซนติเมตร เนื่องจากพื้นที่น้อย ลวดลายจึงเรียบง่ายกว่า แต่มีองค์ประกอบที่ละเอียดประณีต

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เช่น ผ้าห่มและผ้าปูที่นอน มีรูปแบบการจัดวางที่คล้ายคลึงกัน โดยมีลวดลายหลักอยู่ตรงกลาง ขอบประดับด้วยลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง บางชิ้นมีการเพิ่มลวดลายที่มุม ทั้งหมดนี้เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์และความสวยงามให้กับผืนผ้า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรูปทรงวงกลม ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์เบาะรองที่นั่ง มีลักษณะคล้ายกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรูปสี่เหลี่ยม คือมีการผสมผสานระหว่างลวดลายตรงกลางและลวดลายรอบขอบ สำหรับผ้าพิมพ์

ลายขาวน้ำเงินรูปทรงอิสระ เช่น เสื้อกั๊กเด็ก และผ้ากันเปื้อน ลวดลายส่วนใหญ่จะถูกออกแบบให้เหมาะสมกับรูปทรงของผ้านั้น ๆ

ภาพที่ 4-1 ตัวอย่างผ้าปูที่นอนพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีการจัดวางลวดลายแบบผสมผสานระหว่างโครงสร้างกรอบและลวดลายตรงกลาง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-2 ตัวอย่างลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลายต่อเนื่องแบบผ้าผืน สามารถตัดได้ตามต้องการ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-3 เสื้อผ้าแฟชั่นหลายชิ้นที่ทำจากผ้าซิ่นหรือผ้าผืนใหญ่ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-4 ตัวอย่างผ้าห่อของลายหงส์กับดอกโบตั๋นส่วนขอบใช้ลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทางแบบดั้งเดิม (lifeweek.com.cn)

จากลวดลายหงส์กับดอกโบตั๋น ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความรุ่งเรือง รอบ ๆ ตรงกลางมีการประดับด้วยดอกไม้เป็นวงหลายชั้น ชั้นแรกใช้พืชและดอกไม้หลากหลายชนิด เป็นสัญลักษณ์แห่งชีวิตและความอุดมสมบูรณ์ ส่วนขอบใช้ลวดลายต่อเนื่องสองทิศทางแบบดั้งเดิม ซึ่งมีความสวยงาม

และเป็นระเบียบ ผ้าทอของทั้งผืนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามาตรฐาน มีความงามแบบสมมาตรและการซ้ำ
ลาย โดยจัดวางองค์ประกอบแบบแผ่รัศมีจากจุดกึ่งกลาง

ภาพที่ 4-5 ภาพหมอนอิง มีการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบดั้งเดิม ผสมผสานการออกแบบที่ลาย
ตรงกลางและลายประดับขอบ สอดคล้องกันตามแบบผ้าพิมพ์ครามโบราณ
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-6 ภาพลักษณะการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลายตรงกลางเป็นจุดเด่น ขอบประดับด้วย
ลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง และใช้การออกแบบที่ยึดตามแนวตั้ง เพื่อเพิ่มความรู้สึกเป็นหนึ่ง
เดียวของภาพ (Chen L, 2024)

3. ลักษณะเฉพาะของรูปทรงในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีเทคนิคการสร้างรูปทรงที่เรียบง่ายและหลากหลาย ประกอบด้วย รอยจุดหลากหลายแบบ มีเส้นเข้มและจางสลับกัน และพื้นผิวที่ตัดกันอย่างอิสระ ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเรียกได้ว่าเป็น “การรวมรอยจุด ๆ จนเป็นเกิดลาย” เพราะเป็นการรวมกันของรอยจุด และนิยมใช้รอยจุดตามบริเวณทุกที่บนผ้า ศิลปินพื้นบ้านสรุปและจำแนกลวดลายออกเป็นจุดหลากหลายแบบ และนิยมสร้างลวดลายจากรอยจุด ผ้าบางผืนใช้รอยจุดเป็นการวาดเค้าโครง บางผืนใช้รอยจุดที่ดูเป็นระเบียบหรือเส้นประในการวาดเค้าโครง แล้วเติมจุดหรือรูปทรงขนาดเล็กข้างใน บางผืนใช้รอยจุดที่มีลักษณะต่างกันมาประกอบเป็นลวดลายใหม่

ลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง มีความโดดเด่นในการจัดวางและผสมผสานจุดกลม ๆ เล็ก ๆ บางผืนลวดลายทั้งหมดประกอบขึ้นจากจุดกลม นอกจากการใช้จุดจำนวนมากแล้วก็มี การใช้เส้นตรงอีกด้วย เช่น ในผ้าที่มีลายสีขาวพื้นน้ำเงิน มีเส้นประที่เกิดจากจุดตัดกันเป็นช่วง ๆ (ซวีเสี่ยน) แต่ในผ้าที่มีลายสีน้ำเงินพื้นสีขาวนั้น เส้นรอบนอกของลวดลายอาจเป็นเส้นต่อเนื่องแบบปิด แต่ลวดลายภายในยังคงแบ่งและประกอบด้วยรอยจุดและเส้นขาด (ต้วนเสี่ยน) ศิลปินได้ก้าวข้ามข้อจำกัดด้วยการใช้ปัญญาในการคิดค้นวิธีการใช้เส้นขาด (ต้วนเสี่ยน – เส้นตรงหรือขีดที่ขาดจากกันเป็นขีดสั้น ๆ) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ผลงานให้ออกมามีชีวิตชีวา วิธีการใช้เส้นขาด (ต้วนเสี่ยน) ลายเส้นที่ชัดเจนสลับกับลายเส้นที่ไม่ชัดเจนนี้ (ซวีซื่อเซียงเซิง) กลายเป็นวิธีสำคัญในการสร้างรูปทรงของลวดลายบนผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และยังสะท้อนสุนทรียภาพแบบจินโบราณที่เน้นความสมดุลระหว่างความทึบและโปร่ง สว่างและมีด (ซวีซื่อเซียงเซิง)

ภาพที่ 4-7 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้รอยจุดในการสร้างลวดลาย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-8 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้รอยเส้นในการสร้างลวดลาย (Chen L, 2024)

การสร้างลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้น มักไม่นิยมการเหลือ “พื้นผิวเปล่าบนหน้าผ้า” โดยเฉพาะ “พื้นผิวเปล่าขนาดใหญ่” ที่แทบจะไม่มีให้เห็นเลย เนื่องจากลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นศิลปะการแสดงออกที่เน้นไปที่ “ลวดลาย” (ซึ่งตรงข้ามกับ “พื้นผิว - หน้าผ้า”) ที่เกิดจากการใช้แปรงกันย้อม ดังนั้น หากต้องการสร้างลวดลายใหญ่ จะต้องทาแปรงกันย้อมในพื้นที่หน้าผ้าขนาดใหญ่ตามไปด้วย แต่การใช้แปรงกันย้อมในพื้นที่ขนาดใหญ่ในระหว่างกระบวนการพิมพ์จะทำให้แปรงแห้งแตกและหลุดออกได้ง่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการพิมพ์ของลวดลายโดยรวม ดังนั้น โดยปกติแล้วจะไม่นิยมพื้นผิวเปล่าขนาดใหญ่ สำหรับการจัดการกับพื้นผิว ช่างศิลป์จะตัดแบ่งลวดลายที่ซับซ้อนและยากที่จะใช้จุดหรือเส้นขาดแสดง ให้เป็นพื้นผิวที่มีขนาดและรูปร่างต่างกัน เช่น กลีบดอกโบตั๋น เกสรของมังกร หงส์ และปลา รวมถึงดอกและใบของดอกเหมย กล้วยไม้ ใผ่ และเบญจมาศ พื้นผิวเหล่านี้ไม่ได้ใหญ่มาก แต่อยู่ในข้อจำกัดทางเทคนิค และยังช่วยสร้างภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

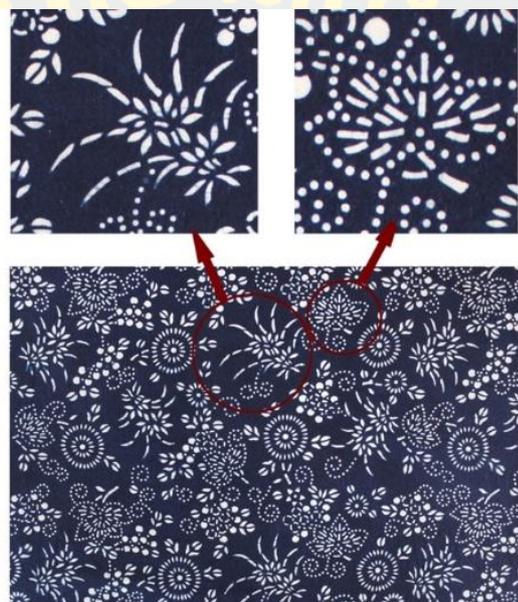
ภาพที่ 4-9 ภาพตัวอย่างแสดงการใช้พื้นผิวในการสร้างลวดลาย (Chen L, 2024)

4. เทคนิคการทำแม่พิมพ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม

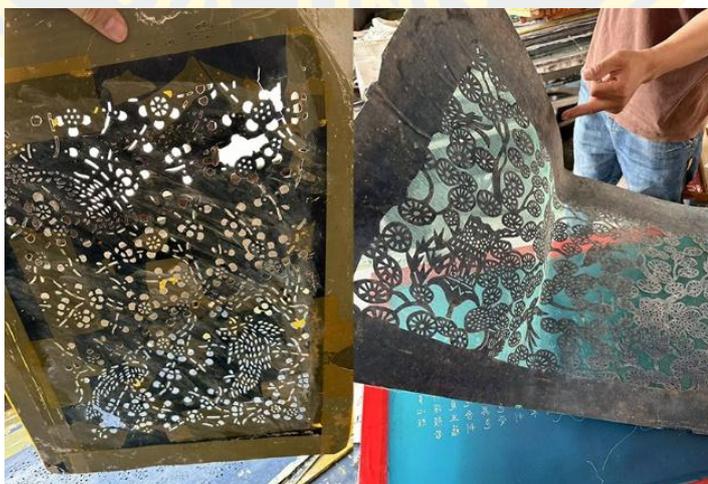
ในการทำแม่พิมพ์ ช่างมักจะติดกระดาษน้ำมันง (Tung oil) เข้าด้วยกัน แล้วใช้มีดแกะสลักที่ทำขึ้นเองในการแกะสลักลวดลาย ซึ่งเทคนิคการแกะแบ่งออกเป็น การแกะพื้นผิว การแกะเส้น และการแกะจุด เนื่องจากข้อจำกัดของเทคนิคการทำแม่พิมพ์และความต้องการในการใช้งาน ช่างจึงต้องคำนึงถึงความสวยงามของลวดลายและความสะดวกในการเก็บรักษา ดังนั้นจึงมักใช้ “เทคนิคตัวนดาว (ตัดจุด - ตัดเส้น)” ซึ่งเป็นเทคนิคเฉพาะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยตัดเส้นตรงยาวให้ขาด กลายเป็นเส้นสั้น ๆ หรือเป็นจุด ๆ

การใช้ “เทคนิคตัวนดาว (ตัดจุด - ตัดเส้น)” มีผลต่อรูปทรงของลวดลาย การตัดแบบตั้งฉากให้ความรู้สึกนิ่ง ส่วนการตัดแบบเฉียงให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว เนื่องจากข้อจำกัดทางเทคนิค ลวดลายจึงไม่สามารถมีเส้นยาวได้ ต้องแยกเส้นยาวออกเป็นเส้นสั้น ๆ เทคนิคเหล่านี้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีในสมัยนั้น เพราะสามารถใช้ทรัพยากรและเครื่องมือที่มีจำกัดได้

อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งตอบสนองความต้องการทางสุนทรียภาพของสังคมในขณะนั้น แม้ว่าเทคนิคการแกะสลักลักษณะพิเศษนี้จะตัดลายเส้นให้ขาดออกจากกัน แต่ยังคงมีการเชื่อมจังหวะในลวดลายไว้อย่างลงตัว แสดงให้เห็นเสน่ห์ทางศิลปะของการรวมรอยจุดเป็นเส้น และศิลปะของ “ปี่ต่วนซีเหลียน(ลายเส้นขาดแต่จังหวะต่อเนื่อง)” (หมายถึงการตั้งใจตัดเส้นบางส่วนหรือเว้นช่องว่างในการออกแบบลวดลาย เพื่อสร้างจังหวะให้กับภาพ ขณะเดียวกันก็รักษาความต่อเนื่องและความสมบูรณ์ของภาพรวมผ่านความต่อเนื่องของเส้นอื่น ๆ)

ภาพที่ 4-10 ภาพแสดงตัวอย่างการตัดแบบปลายตรงและการตัดแบบปลายเฉียง (Chen L, 2024)

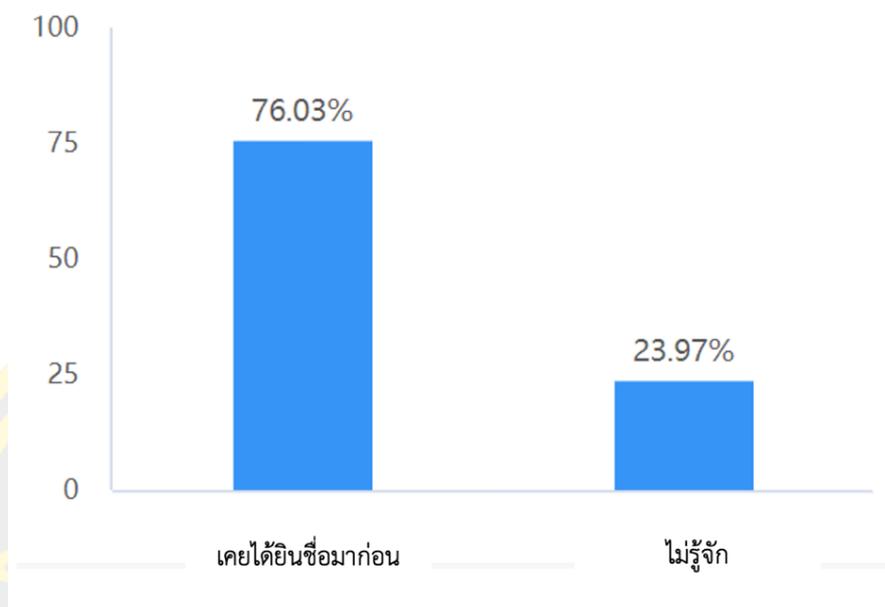
ภาพที่ 4-11 ภาพการแกะลวดลายบนแม่พิมพ์ด้วยวิธีการ “ต่วนดาว(ตัดจุด)” (Chen L, 2024)

การรับรู้และความต้องการด้านการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

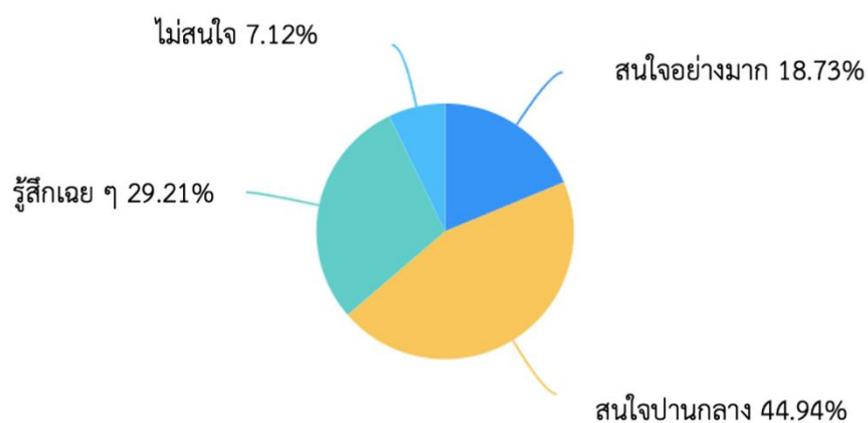
ด้วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการยกระดับโครงสร้างการบริโภค ความต้องการของผู้บริโภคแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้บริโภคยุคใหม่อย่างกลุ่มเจนเนอเรชั่น Z (เกิดระหว่างปีค.ศ. 1995-2009 อายุ 14-28 ปี) ผลกระทบวัฒนธรรมดั้งเดิมกำลังเผชิญกับความท้าทายและโอกาสใหม่ ๆ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในฐานะที่เป็นหนึ่งในตัวแทนของศิลปะการย้อมและทอผ้าแบบดั้งเดิมของประเทศจีน จะทำอย่างไรให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกลับมาสร้างแรงดึงดูดให้กลุ่มผู้บริโภครุ่น Gen Z ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญของการสืบต่อวัฒนธรรมและสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการตลาด

เพื่อศึกษาความรับรู้ความเข้าใจและความต้องการของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น Z ที่มีต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และเพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานทางทฤษฎีสำหรับการออกแบบเชิงนวัตกรรม งานวิจัยนี้ได้การศึกษาและวิเคราะห์ผ่านแบบสอบถามในหลายมิติ ทั้งด้านการรับรู้ ความเข้าใจ ความชื่นชอบในการออกแบบ และการตัดสินใจซื้อ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ “Questionnaire Star” และได้รับผลจากการทำแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 267 ชุด

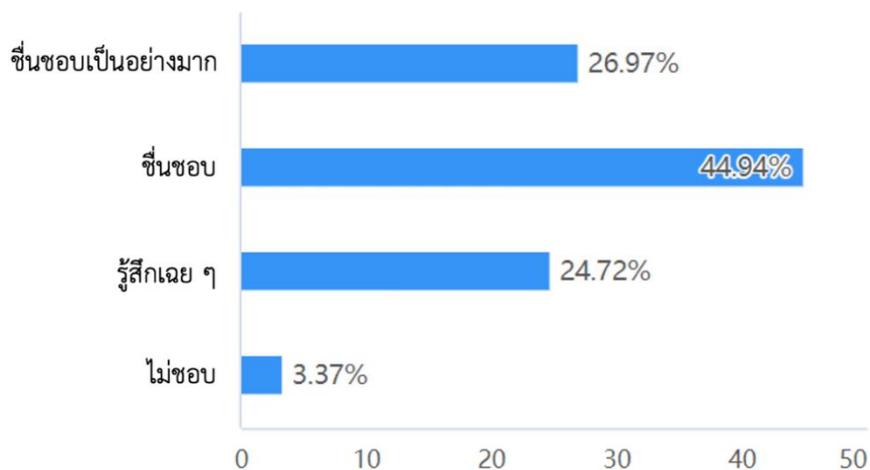
ข้อมูลจากแบบสอบถามเผยให้เห็นว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงค่อนข้างเป็นที่รู้จักในกลุ่มเจนเนอเรชั่น Z แต่ยังสามารถเพิ่มการรับรู้ให้มากกว่านี้ได้ โดยร้อยละ 76 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าเคยได้ยินผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง อย่างไรก็ตาม ยังมีร้อยละ 24 ที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังไม่ครอบคลุมกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ร้อยละ 64 ของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความสนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเจนเนอเรชั่น Z มีการเปิดใจและมีความอยากรู้ อยากเห็นต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมในระดับหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่แฝงอยู่ในการส่งเสริมวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มคนรุ่นใหม่

ภาพที่ 4-12 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงการรับรู้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z (Chen L, 2024)

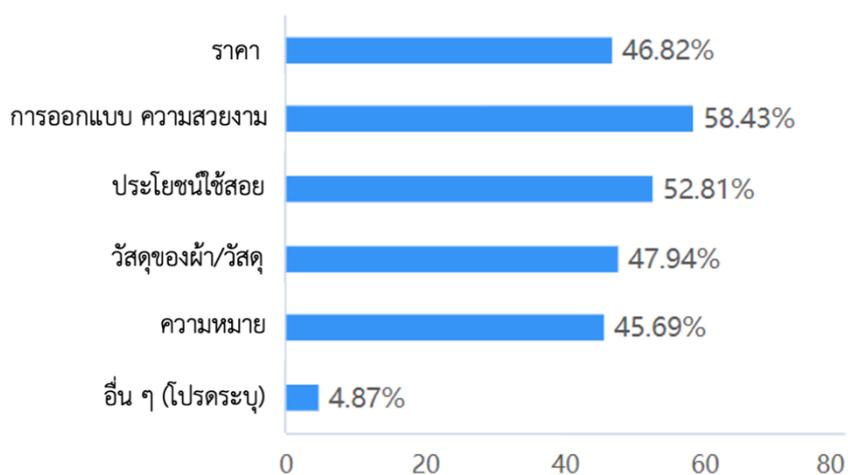

ภาพที่ 4-13 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงความสนใจผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z (Chen L, 2024)

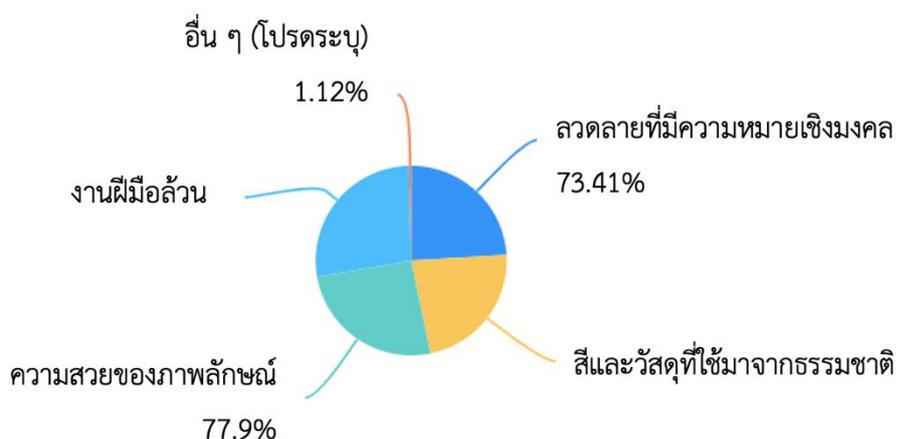

ภาพที่ 4-14 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงความชื่นชอบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในกลุ่มคน Gen Z (Chen L, 2024)

อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมการออกแบบยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดผู้บริโภคเจนเนอเรชั่น Z จากการวิจัยพบว่าร้อยละ 58.43 ของผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความรู้สึกรู้สึกในการออกแบบและความสวยงามมากที่สุดหากซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ร้อยละ 52.81 ให้ความสำคัญกับประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ และร้อยละ 47.94 ของผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับคุณภาพการใช้งานของผ้า ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่น Z ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังใส่ใจในคุณภาพและประโยชน์ใช้สอยด้วย ดังนั้น ในกระบวนการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง จำเป็นต้องบูรณาการเทคนิคการออกแบบสมัยใหม่ ผสมผสานสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับสุนทรียภาพร่วมสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภควัยหนุ่มสาวในด้านการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์และมีความสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีความหมายในทางมงคลมีความดึงดูดต่อผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ร้อยละ 73.41 สะท้อนให้เห็นว่าสัญลักษณ์ในวัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงมีความสำคัญทางอารมณ์ความรู้สึกในกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นอย่างมาก

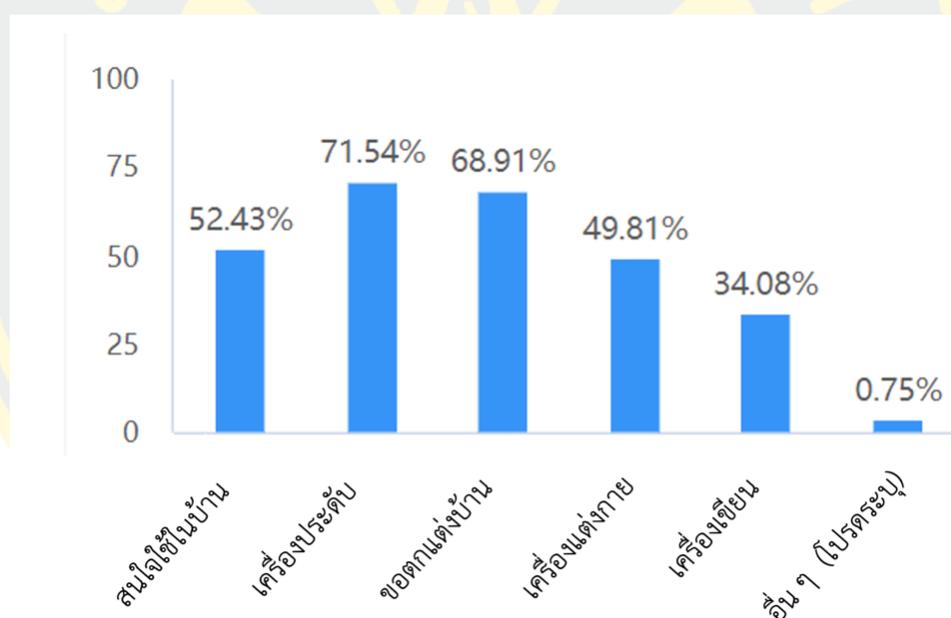

ภาพที่ 4-15 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงปัจจัยที่ทำให้เลือกซื้อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทองในกลุ่ม Gen Z (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-16 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงข้อดีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทองในกลุ่มคน Gen Z (Chen L, 2024)

ด้านการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคเจนเนอเรชั่น Z มีแนวโน้มที่จะใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในการตกแต่งบ้านและเป็นเครื่องประดับส่วนตัว โดยร้อยละ 52.43 ของผู้ตอบแบบสอบถามยินดีที่จะใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในการตกแต่งบ้าน ร้อยละ 71.54 ต้องการใช้เป็นเครื่องประดับส่วนตัว เช่น ผ้าพันคอ กระเป๋า เป็นต้น และร้อยละ 68.91 ของผู้ตอบแบบสอบถามต้องการใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นของประดับตกแต่ง ผลวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินควรเน้นจุดขายไปที่การปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ ศึกษาและสำรวจผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานระหว่างศิลปะที่อยู่อาศัยและศิลปะการแต่งตัวที่ดี เพื่อนำมาประยุกต์เข้ากับการออกแบบที่มีมิติและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายให้เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้บริโภครุ่นใหม่ เช่น ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถนำไปประยุกต์เป็นภาพตกแต่ง ชุดเครื่องนอน กระเป๋าถือ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ตามยุคสมัยใหม่เพื่อแสดงคุณค่าทางสุนทรียภาพและเป็นการแสดงออกทางความหมายแฝงทางวัฒนธรรม

ภาพที่ 4-17 แผนภูมิแสดงผลจากแบบสอบถามถึงการใช้งานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทองในกลุ่มคน Gen Z (Chen L, 2024)

การวิจัยยังเผยให้เห็นถึงอุปสรรคในการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในกลุ่มเจนเนอเรชั่น Z โดยร้อยละ 78.65 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังไม่เพียงพอ ร้อยละ 27.72 รู้สึกว่าการออกแบบลวดลายขาดความน่าดึงดูด และร้อยละ 46.44 เห็นว่าความ

ซับซ้อนของงานฝีมือทำให้เกิดต้นทุนที่สูงตามไปด้วย ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ายังมีช่องว่างระหว่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกับรสนิยมและวิถีชีวิตของผู้บริโภคสมัยใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ร้อยละ 35.96 ของผู้ตอบแบบสอบถามแนะนำว่าการพัฒนาในอนาคตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินควรเน้นที่การสร้างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสรรค่นวัตกรรมการออกแบบบนพื้นฐานของการตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันในปัจจุบัน ร้อยละ 34.83 แนะนำให้เพิ่มความพยายามในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินต่อไป

ผลสำรวจแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาในอนาคตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ไม่เพียงแต่ต้องให้ความสำคัญกับนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์เท่านั้น ยังต้องเสริมสร้างการส่งเสริมแบรนด์เพื่อยกระดับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและการยอมรับในตลาดด้วย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ความเข้าใจและความต้องการของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่น Z สรุปได้ว่า การออกแบบและส่งเสริมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของหนานทง ควรให้ความสำคัญกับการผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมและความทันสมัย โดยดึงดูดกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่านภาษาทางการออกแบบที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ขณะเดียวกันก็เน้นย้ำถึงเอกลักษณ์ด้านความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสืบทอดวัฒนธรรม และการประยุกต์ใช้ที่หลากหลายในการกำหนดทิศทางของผลิตภัณฑ์ จากผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้เห็นว่าผ้าพิมพ์ลายสีน้ำเงินของหนานทงจำเป็นต้องสร้างระบบการออกแบบที่มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเป็นแกนหลัก โดยเฉพาะการผสมผสานระหว่างช่องทางการออกแบบดิจิทัลกับวิธีการผลิตสมัยใหม่ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มความน่าดึงดูดในกลุ่มเจนเนอเรชั่น Z ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยสืบทอดและส่งเสริมงานฝีมือแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังสามารถบรรลุการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์ในสังคมสมัยใหม่อย่างต่อเนื่องและเพิ่มมูลค่าทางการค้าผ่านนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

อนึ่ง ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงสามารถตอบสนองความต้องการในตลาดสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายได้ดีขึ้นด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมต้นทุน และความหลากหลายในการออกแบบ การนำเทคนิคการออกแบบและการผลิตแบบดิจิทัลมาใช้ ไม่เพียงแต่จะช่วยปรับปรุงกระบวนการผลิตและยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังช่วยให้สามารถผลิตได้หลากหลายรูปแบบแม้ในปริมาณน้อย เพื่อตอบสนองความต้องการที่มีเป็นเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นของคนเจนเนอเรชั่น Z ทั้งนี้ ระบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยีจะให้การสนับสนุนการออกแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผลักดันการเปลี่ยนผ่านจากงานฝีมือแบบดั้งเดิมไปสู่ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่ทันสมัยและหลากหลายยิ่งขึ้น จากการผสมผสานระหว่างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมการออกแบบอย่างลงตัวนี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงจะกลับมาเปล่งประกายมีชีวิตชีวาได้อีกครั้งในสังคมสมัยใหม่ และบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านการสืบทอดวัฒนธรรมและการขยายตลาดอีกด้วย

จากการนำเสนอปัญหาที่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงต้องเผชิญในกระบวนการสืบทอดผ่านการสัมภาษณ์บุคคลและการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม พบว่ามีการขาดช่วงต่อในการถ่ายทอดระหว่างรุ่น การขาดแคลนผู้สืบทอดทักษะ และการเปลี่ยนแปลงของความต้องการในตลาด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการและการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อสืบทอดงานหัตถกรรมดั้งเดิมนี้ให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการผลิต การสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจำเป็นต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ปรับปรุงกระบวนการผลิต และลดต้นทุนเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอระบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง จากการสำรวจ พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและรูปแบบการจัดการของงานหัตถกรรมดั้งเดิม เพื่อค้นหาวิธีการสร้างสรรค์ใหม่โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้ และปูพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ในอนาคต

สถานการณ์ปัจจุบันของโรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งเออร์เจียหนานทง

โรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแห่งหนานทงเออร์เจีย เป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินซึ่งเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศไทย ตำบลเออร์เจีย เมืองทงโจว ซึ่งยังคงมีโรงย้อมและพิมพ์ลายหลายแห่งที่ใช้กระบวนการผลิตและการพิมพ์แบบดั้งเดิมด้วยมือ ในปัจจุบันตำบลเออร์เจียเมืองทงโจว มีโรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินขนาดใหญ่ที่ยังผลิตอยู่สามแห่ง ได้แก่ โรงย้อมเจิ้งซิง โรงย้อมหยูซิง โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย โดยโรงย้อมหยูซิงและโรงย้อมเจิ้งซิงเป็นโรงงานผลิตแบบครอบครัว ทั้งสามแห่งมีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน และมีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านกระบวนการผลิตเป็นของตัวเอง ถึงแม้จะแยกย้ายออกไปขยายกิจการของตนแต่ก็ยังคงมีอิทธิพลต่อกัน และร่วมกันส่งเสริมการสืบทอดและอนุรักษ์นวัตกรรมของศิลปะการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมนี้ไว้

1. โรงย้อมผ้าเจิ้งซิง

โรงย้อมผ้าเจิ้งซิงก่อตั้งโดยหวังเจิ้งซิงในปีค.ศ. 1995 เป็นโรงงานย้อมผ้าที่เป็นกิจการครอบครัว เป็นโรงงานแห่งเดียวในประเทศไทยที่ปลูกต้นครามและใช้สีน้ำเงินจากต้นครามในการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หวังเจิ้งซิงเริ่มทำงานที่โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียตั้งแต่ปีค.ศ. 1958 เพื่อเรียนรู้เทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และได้เรียนรู้วิธีการย้อมสีด้วยสีน้ำเงินจากอ่างเล็กแบบดั้งเดิม ฝึกฝนอยู่หลายปีจนเป็นช่างฝีมือคนสำคัญที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิคในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย ในปีค.ศ. 1990 หลังจากที่เกษียณอายุ หวังเจิ้งซิงถูกแต่งตั้งให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคจากสถาบันวิจัยศิลปะ และสถาบันวิจัยงานหัตถกรรมการท่องเที่ยวหนานทง เพื่อชี้แนวทางในการ

ออกแบบและผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ต่อมาได้มาก่อตั้งโรงงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เจี้ยนเฟิงเออร์เจียเมืองหนานทง ซึ่งก็คือโรงย้อมผ้าเจิ้งซิงนั่นเอง (Zhang Yi, 2012)

โรงย้อมเจิ้งซิงมีความโดดเด่นด้านวิธีการย้อมสีด้วยอ่างขนาดเล็กแบบดั้งเดิม ในโรงงานยังมี อ่างน้ำเงินแบบดั้งเดิมที่พบเห็นได้ยากหลงเหลืออยู่ “ในฐานะที่เป็นกิจการครอบครัวที่บริหารกันเอง ภายในครอบครัว ถือว่าทำได้ดีและได้อนุรักษ์วิธีการผลิตแบบดั้งเดิมของโรงงานย้อมผ้าขนาดครัวเรือน ได้อย่างเหมาะสมตามปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยยึดหลักการย้อมสีด้วย “อ่างเล็กและถู่เตี้ยน(สีน้ำเงิน จากดิน)” เพื่อรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมและท่วงท่าดั้งเดิมนี้ไปยังคนรุ่นต่อไป ทั้งยังสามารถดึงดูด ลูกค้าเป็นจำนวนมากได้อีกด้วย” (Gong, 2004)

“ถู่เตี้ยน(สีน้ำเงินจากดิน)” เป็นสีย้อมธรรมชาติที่ได้จากต้นคราม (ชื่อจีน-ต้นเหลียวหลาน หรือชื่อสามัญคือ Chinese indigo) ผ่านกระบวนการหมัก การสกัด และการตกตะกอน สีย้อม ธรรมชาตินี้เรียกว่า “ถู่เตี้ยน” เนื่องจากเป็นวิธีการผลิตที่เก่าแก่และมีแหล่งที่มาจากวัสดุที่เป็น ธรรมชาติ การย้อมด้วย “ถู่เตี้ยน” เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งทำให้ผ้า มีเฉดสีน้ำเงินเข้มที่เป็นเอกลักษณ์ มีคุณสมบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ แตกต่างจากสี ย้อมเคมีในยุคสมัยใหม่

โรงย้อมเจิ้งซิงมีการแบ่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวอย่างชัดเจน โดยมีหวังเจิ้งซิงเป็น หัวหน้าผู้ควบคุม หวังเจี้ยนเฟิงลูกชายคนโตรับผิดชอบการแปรรูปและการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในโรงย้อมผ้าพิมพ์เจิ้งซิง เนื่องจากเคยทำงานในโรงย้อมผ้าพิมพ์มาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับ กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินทั้งหมด ด้านลูกชายคนที่สองและครอบครัวของเขารับผิดชอบ ในส่วนของงานแกะสลัก ส่วนลูกชายคนเล็กมีหน้าที่ย้อมสี ทั้งนี้ โรงย้อมเจิ้งซิงมีผลิตภัณฑ์ที่ หลากหลาย รวมถึงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีพื้นขาว พื้นน้ำเงิน พิมพ์สองหน้า พิมพ์หลายสี และพิมพ์ แบบชุดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังใช้ลวดลายที่สืบทอดจากสมัยหมิงและชิง รวมถึงรับสั่งทำตามความ ต้องการของลูกค้าด้วย บางครั้งทางโรงงานก็มีการออกแบบลวดลายสมัยใหม่ให้เห็นกันอยู่บ้าง

ด้านวัสดุผลิตภัณฑ์ โรงย้อมเจิ้งซิงมีการพัฒนาและปรับปรุงมาแล้วหลายครั้ง โดยได้ขยาย วัสดุจากผ้าดิบธรรมดาแบบดั้งเดิมมาเป็นผ้าไหม ผ้าฝ้ายผสมผ้าไหม ผ้าฝ้ายผสมผ้าลินิน และผ้าไหม แท้ และผ้าอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและหลากหลายมากขึ้น ผลิตภัณฑ์จากโรงงานสามารถ ใช้เป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้าม่าน และของตกแต่งอื่น ๆ ได้ แต่ส่วนใหญ่มักจะผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า จัด จำหน่ายทั้งตลาดภายในประเทศจีน และส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีด้วย

สิ่งที่โดดเด่นที่สุดในผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของโรงย้อมเจิ้งซิง คือผนังตกแต่งสีน้ำ เงินที่ผ่านการย้อมหลายครั้ง ซึ่งมีการออกแบบมาอย่างแยบยลและเต็มไปด้วยความงาม มีการไล่ ระดับสีจากเข้มไปอ่อน ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมมีศิลปะที่แปลกใหม่และโดดเด่นขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ของโรงย้อมเจิ้งซิงเป็นที่รู้จักในตลาดและได้รับคำชมอย่างล้นหลาม

ภาพที่ 4-18 ภาพประตูหน้าโรงย้อมเจิ้งซิ่ง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-19 โรงย้อมเจิ้งซิ่งถูกมอบหมายให้เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดทักษะการย้อมผ้าพิมพ์ลาย
ขาน้ำเงินในเมืองหนานทง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-20 หวังเจิ้งซิงได้รับตำแหน่งเป็นผู้ถ่ายทอดทักษะการย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ตัวแทน
เมืองหนานทง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-21 ภาพถ่ายผู้วิจัยร่วมกับหวังเจิ้งซิง ผู้สืบทอดเทคนิคการย้อมและพิมพ์ลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำ
เงินหนานทง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-22 ภาพหวังเงินซึ่งกำลังทำงานที่โรงย้อมเงินชิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-23 ภาพอ่างย้อมสี หรือ “เสี่ยวชิงกั๋ง” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-24 ภาพโรงย้อมเจิ้งซิงที่อนุรักษ์อย่างย้อมแบบดั้งเดิมไว้ (Chen L, 2024)

โรงย้อมเจิ้งซิงถือเป็นโรงย้อมเพียงแห่งเดียวในจีนที่ปลูกต้นคราม และใช้ต้นครามในการผลิตสีย้อมครามสำหรับการย้อมผ้าพิมพ์ลายชาวบ้านน้ำเงิน

ภาพที่ 4-25 “ถู่เตี้ยน” มักมีสีน้ำเงินเข้มหรือสีน้ำเงินอมเขียว สีมี่ความเป็นธรรมชาติและคงทน เมื่อผสมกับฝืนผ้าแล้วจะมีความทนทานสูง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-26 ภาพหวังเจิ้นซิงจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบหลายสี ใช้สำหรับตกแต่งและแขวนฝาผนัง (Chen L, 2024)

2. โรงย้อมผ้าพิมพ์หู่ซิงของตระกูลเฉา

โรงย้อมหู่ซิงก่อตั้งขึ้นในช่วงปีค.ศ. 1848 รัชสมัยเต้ากวงแห่งราชวงศ์ชิง โดยเฉาก้วง ในตำบลเอ๋อร์เจีย เมืองหนานทง เป็นโรงงานผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีชื่อเสียงมายาวนาน ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของตำบลเอ๋อร์เจีย มีประวัติยาวนานกว่า 170 ปี โรงย้อมหู่ซิงได้รับการสืบทอดมาถึง 5 รุ่น รุ่นที่สองสืบทอดโดยเฉาจู้หยวน รุ่นที่สามสืบทอดโดยเฉาสี่ซาน รุ่นที่สี่สืบทอดโดยเฉาเจี้ยนสง และปัจจุบันรุ่นที่ห้าสืบทอดโดยเฉาเสี่ยวเฟิง ทั้งนี้ ทายาทรุ่นที่ 4 เฉาเจี้ยนสงได้รับการยกย่องว่าเป็นช่างแกะแม่พิมพ์ที่ยอดเยี่ยมในอุตสาหกรรมนี้ เขาและน้องชาย เฉาฮั่นหลง ต่างรับผิดชอบการผลิตด้านเทคนิคและการจัดการของโรงย้อม

บรรพบุรุษของโรงย้อมหู่ซิง ในตระกูลเฉาเริ่มต้นจากการเป็นช่างตัดเสื้อ ก่อนจะเปลี่ยนมาทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ภายในช่วงเวลาก่อนการปลดปล่อยประชาชนของประเทศจีน โรงย้อมหู่ซิงของตระกูลเฉาได้กลายเป็นหนึ่งในโรงย้อมที่มีขนาดใหญ่ในเขตหนานทง ในปีค.ศ. 1954 โรงย้อมแห่งนี้ได้รวมกิจการระหว่างภาครัฐและเอกชนเข้าด้วยกัน โดยบิดาของเฉาเจี้ยนสง คือ เฉาสี่ซาน เข้าร่วมเป็นช่างเทคนิคการทำแม่พิมพ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ส่วนคุณป้าของเขา เฉาซูเจิน ได้เข้าร่วมเป็นผู้จัดการฝ่ายการเงินในโรงย้อมและพิมพ์ลายเอ๋อร์เจีย เฉาเจี้ยนสงชื่นชอบงานศิลปะตั้งแต่เด็ก

หลังจากจบมัธยมต้น เขาได้เรียนรู้การออกแบบและการทำแม่พิมพ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากบิดา ตั้งแต่ปีค.ศ. 1964 เขาใช้เวลาว่างทั้งหมดไปกับการฝึกฝนเทคนิคผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน จนในปีค.ศ. 1978 ได้เข้าทำงานในโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย เป็นช่างออกแบบและทำแม่พิมพ์จนถึงปีค.ศ. 2001 เมื่อเกิดการปรับโครงสร้างของทางโรงงาน ฟีน้องตระกูลเฉาจึงออกจากโรงงานเดิมและกลับมาฟื้นฟูโรงย้อมหญู่ชิง

โรงย้อมหญู่ชิงมีความโดดเด่นด้านเทคนิคการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบครบวงจร สามารถผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้หลากหลายประเภท มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการออกแบบและการผลิต โดยเฉพาะในด้านการออกแบบและผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีลวดลายทั้งสองด้านที่มีความซับซ้อนในกระบวนการผลิตและต้องใช้ทักษะสูง ผลิตภัณฑ์นี้ได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากมีลวดลายที่งดงามและมีมือที่ประณีต เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต โรงย้อมหญู่ชิงมีการพัฒนาในเรื่องชนิดของผ้า วัสดุ และการออกแบบ โดยใช้ “ผงสีน้ำเงิน” ในการย้อมสีแทนการใช้ครามที่สกัดจากพืชแบบวิธีดั้งเดิม ทำให้สามารถลดระยะเวลาในการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ภาพที่ 4-27 ภาพเฉาเจี้ยนสง ทายาทรุ่นที่สี่ของโรงย้อมหญู่ชิง (Chen L, 2024)

เฉาเจี้ยนสง ยังถือเป็นผู้เชี่ยวชาญอันดับหนึ่งด้านการแกะลายพิมพ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของหนาน ทง และโรงย้อมแห่งนี้ยังเป็นโรงย้อมที่เก่าแก่ในเมืองหนานทงอีกด้วย

ภาพที่ 4-28 ภาพการทำงานของเจาเจียนสงที่โรงย้อมหญู่ชิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-29 ภาพผ้าสีขาวที่ผ่านการเคลือบเนื้อสีที่ภายในโรงย้อมหญู่ชิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-30 ภาพผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแขวนอยู่บนราวตากในโรงย้อมหญู่ซิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-31 ภาพอ่างย้อมสีในโรงย้อมหญู่ซิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-32 ภาพพื้นที่จัดแสดงวัตถุดิบย้อมสีและตัวอย่างลวดลายต่าง ๆ ในโรงย้อมหญู่ซิง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-33 ภาพพื้นที่จัดแสดงผลงานติดผนังของโรงย้อมหญู่ซิง (Chen L, 2024)

3. โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย

โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย ก่อตั้งขึ้นในทศวรรษ 1950 โดยการรวมกันของหลาย ๆ โรงย้อมผ้าท้องถิ่นที่มีประวัติมาอย่างยาวนาน ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของตำบลเออร์เจีย โรงงานนี้เริ่มก่อตั้ง

เมื่อเดือนเมษายนปี ค.ศ. 1954 เป็นโรงงานย้อมผ้าแห่งแรกของภาครัฐในพื้นที่หนานทง ต่อมาในปีเดียวกันนั้น รัฐบาลประชาชนของมณฑลหนานทงได้เข้ามาบริหารทรัพย์สินของโรงย้อมหงอวี และก่อตั้งโรงย้อมผ้าเออร์เจียขึ้น ในปี ค.ศ. 1956 มีการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยรวมโรงงานย้อมผ้าขนาดเล็กใหญ่หลายแห่งเข้าด้วยกัน เช่น โรงย้อมผ้าหยูชิง โรงย้อมผ้าเหรินเหอ โรงย้อมผ้าเตอเหอ โรงย้อมผ้าหยูเหอ โรงย้อมผ้าหวังฟูชิง โรงย้อมผ้าตระกูลหยู เข้าเป็นส่วนหนึ่งของโรงงานย้อมผ้าเออร์เจีย จึงก่อตั้งเป็น “โรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียแห่งมณฑลหนานทง” ที่มีสถานะเป็นของรัฐในท้องถิ่น (Wu Yuanxin, Wu Lingshu, 2011)

โรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย ตำแหน่งปัจจุบันด้านทิศเหนือใกล้ถนนชิงเหนียนหนานทางทิศตะวันตกติดถนนเทียนหลัวซาน และทางทิศใต้ติดถนนหงอวี มีทำเลที่ตั้งที่ดีเยี่ยมและการคมนาคมที่สะดวกสบาย และมีฐานะที่เป็นหนึ่งในสามโรงงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตำบลเออร์เจียที่มีกำลังการผลิตในระดับหนึ่ง โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียมีข้อได้เปรียบด้านการคมนาคมที่สะดวกกว่าโรงงานอีกสองแห่ง ซึ่งไม่เพียงแต่เอื้อประโยชน์ต่อการขนส่งผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการตลาดเท่านั้น แต่ยังอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมเยือนของลูกค้าและพันธมิตรทางธุรกิจอีกด้วย ส่งเสริมให้โรงงานแห่งนี้มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดและพัฒนาเทคนิคดั้งเดิมของพิมพ์ผ้าลายขาวน้ำเงิน

พัฒนาการของโรงงานเริ่มจาก ในปีค.ศ. 1960 โรงงานได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงย้อมและพิมพ์ลายเขตหนานทงเออร์เจีย” และในปีค.ศ. 1962 เปลี่ยนชื่ออีกครั้งในชื่อของ “สำนักงานย้อมผ้าและพิมพ์ลายของสหกรณ์การค้าเขตหนานทงเออร์เจีย”

ช่วงปีค.ศ. 1980 โรงงานได้พัฒนาแบรนด์ใหม่ออกมา โดยผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินภายใต้ชื่อแบรนด์ “หลันฉีหลิน(กิเลนคราม)” ได้รับการยกย่องให้เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของมณฑลเจียงซู ในปีค.ศ. 1998 ลูกชายของเจาสีซาน ซึ่งก็คือเจาเจี้ยนสง และลูก ๆ ของเขาได้สร้าง “โรงย้อมหยูชิง” ขึ้นใหม่ที่ตำบลเออร์เจีย เพื่อสืบทอดประเพณีของร้านค้าเก่าแก่แห่งนี้ไว้

ในเดือนตุลาคมปี ค.ศ. 2001 “โรงย้อมและพิมพ์ลายของรัฐเขตหนานทง” ได้ปรับเปลี่ยนเป็น “บริษัท โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย จำกัด”

ภาพที่ 4-34 ภาพตำแหน่งที่ตั้งโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียหนานทง (Chen L, 2024)

อาจกล่าวได้ว่า โรงงานนี้เกิดจากการรวมกันของหลาย ๆ โรงย้อมผ้าท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการรวมตัวของผู้เชี่ยวชาญด้านการย้อมผ้าชั้นนำอย่างเช่น โจวซีซานและเฉาจินซีที่สืบทอดทักษะโบราณไว้ และได้ทำการสำรวจและพัฒนาเทคนิคการออกแบบ การแกะสลัก และการพิมพ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและความต้องการในการใช้ชีวิตของผู้คน ทั้งนี้ ผลจากความพยายามของพวกเขา ทำให้โรงงานได้ฝึกฝนช่างฝีมือรุ่นใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันผู้รับผิดชอบโรงงานคือเฉาปิงคัง เริ่มเข้ามาเป็นลูกศิษย์ที่โรงย้อมในปีค.ศ. 1979 เรียนรู้งานภายในของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและเทคนิคการย้อมด้วยสีย้อมธรรมชาติ โดยเรียนรู้จากช่างฝีมือที่มีประสบการณ์อย่าง โจวซีหู่ เฉาจี้โซ่ว และเฉาฮั่นหลิน หลังจากนั้น ก็ค่อย ๆ เลื่อนตำแหน่งจากคนงานระดับพื้นฐานมาเป็นหัวหน้าแผนก และในปีค.ศ. 1989 เขาได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการโรงย้อม

โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย แบ่งธุรกิจการผลิตออกเป็นสองประเภทหลัก ได้แก่ การผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม การพิมพ์และการย้อมสีสมัยใหม่ในปัจจุบัน ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของโรงย้อมแห่งนี้ คือ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบหลายสี โดยการควบคุมจำนวนครั้งในการ

ย้อมสีเพื่อควบคุมลวดลายบางส่วนในผ้าให้ออกมาตามที่ต้องการ ทำให้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีความแตกต่างกันในเฉดสีที่ติดกัน เทคนิคเช่นนี้ช่วยเพิ่มความหลากหลายในการย้อมสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ทำให้สามารถอนุรักษ์ผ้าแบบดั้งเดิมไปพร้อมกับการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ด้านโทนสี

ภาพที่ 4-35 ภาพตำแหน่งที่ตั้งเขตเอ๋อร์เจีย (Chen L, 2024)

<p>1954 Erjia established the first state-owned dyeing factory in Nantong, Tongzhou Erjia Printing and Dyeing Factory</p>	<p>1954 The county government accepted the assets of Hongyu Dyeing House and established Erjia Printing and Dyeing House.</p>	<p>1956 A number of private dyeing houses merged with Erjia Printing and Dyeing House to form the "Local State-owned Nantong County Erjia Printing and Dyeing Factory"</p>	<p>1960 Changed its name to "Nantong County Erjia Dyeing and Weaving Factory"</p>	<p>1962 Changed its name again to "Nantong County Erjia Supply and Marketing Cooperative Printing and Dyeing Sales Department"</p>	<p>1980 The blue Qilin brand blue printed fabric produced won the title of famous product in Jiangsu Province</p>	<p>1988 Cao Jianxiong and his children rebuilt their own blue calico dyeing workshop in Erjia, continuing the century-old history of "Yuxing Dyeing Workshop"</p>	<p>2001 Restructured into Tongzhou Erjia Printing and Dyeing Factory Co., Ltd.</p>

ภาพที่ 4-36 ภาพแผนผังวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงย้อมและพิมพ์ลายเอ๋อร์เจีย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-37 ภาพถ่ายผู้วิจัยกับคุณเฉาปิ่งคัง ผู้จัดการโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-38 ภาพผู้จัดการคนปัจจุบันของแบรนด์ “หลันฉีหลิน” กำลังแนะนำลายพิมพ์ภายในโรงงาน
(Chen L, 2024)

สถานการณ์ปัจจุบันของโรงย้อมตำบลเออร์เจีย

ตำบลเออร์เจีย ถือเป็นสถานที่สำคัญในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในหนานทง ปัจจุบันมีโรงย้อมหลักอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ โรงย้อมหญู่ซิง โรงย้อมเจิ้งซิง และโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย โรงย้อมหญู่ซิงตั้งอยู่ที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองเออร์เจีย ส่วนโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียตั้งอยู่ที่ทางใต้ของเมือง ขณะที่โรงย้อมเจิ้งซิงตั้งอยู่ที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมือง ทั้งสามแห่งต่างสืบทอดทักษะการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม มีรูปแบบการผลิตและวิธีบริหารกิจการที่แตกต่างกัน โดยโรงย้อมหญู่ซิงและโรงย้อมเจิ้งซิงเป็นโรงย้อมแบบกิจการครอบครัวที่อาศัยทักษะและประสบการณ์ที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมา ผลิตสินค้าในปริมาณน้อย ในขณะที่โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียก่อตั้งมาตั้งแต่ปีค.ศ. 1954 เป็นโรงงานย้อมผ้าที่ภาครัฐเป็นเจ้าของกิจการแห่งแรกในพื้นที่ มีคุณค่าทางด้านมรดกทางอุตสาหกรรม และเป็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของอุตสาหกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ภาพที่ 4-39 ภาพแสดงที่ตั้งตำแหน่งจุด A คือ โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย จุด B คือ โรงย้อมเจิ้งซิง และจุด C คือ โรงย้อมหญู่ซิง โดยระยะห่างระหว่างทั้งสามแห่งห่างกันประมาณ 2.5 กิโลเมตร ใช้เวลาในการขับรถประมาณ 6 นาที (Chen L, 2024)

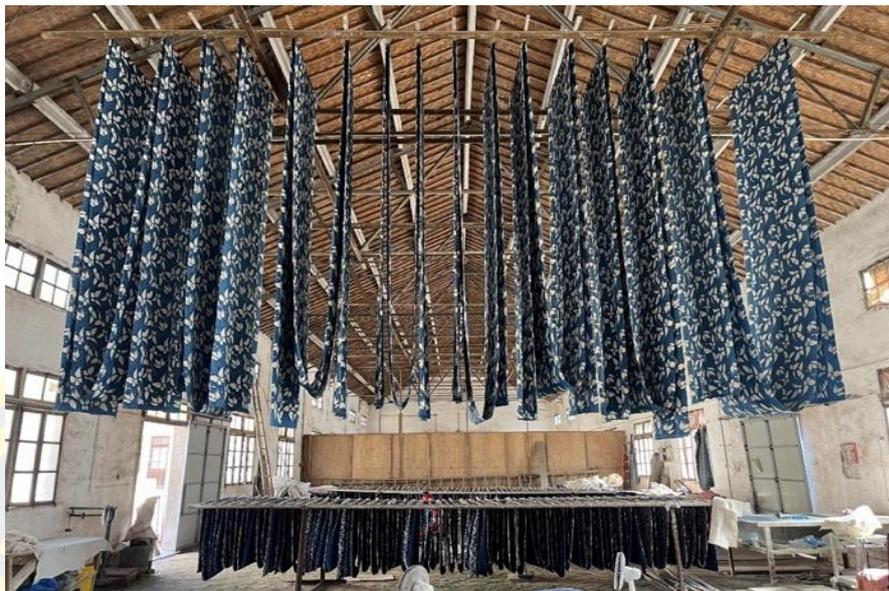
จากการสำรวจภาคสนามของโรงย้อมเจิ้งซิง โรงย้อมหญู่ซิง และโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย พบว่าโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียได้รับการขึ้นบัญชีรายชื่อจากรัฐบาลให้เป็นตัวแทนสถานที่สืบทอดเทคนิคดั้งเดิมที่สำคัญ เพราะโรงย้อมแห่งนี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและมีคุณค่าด้านมรดกทางอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเลือกโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียเป็นกรณีศึกษาในด้านการบริหารจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม เนื่องจากเมื่อเทียบกับโรงย้อมอีกสองแห่งที่ดำเนินกิจการแบบครอบครัวแล้วพบว่าโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียไม่เพียงสะท้อนถึงการผสมผสานระหว่างงานฝีมือดั้งเดิมและอุตสาหกรรม แต่ยังมีความหมายทางสังคมและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่กว้างขวางกว่า เอื้อประโยชน์ต่อการเป็นกรณีศึกษาด้านการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมใหม่อีกด้วย

1. การวิเคราะห์พื้นที่ปัจจุบันของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย

โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียเป็นหน่วยงานอุตสาหกรรมและสถานที่สำคัญที่บันทึกประวัติศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของตำบลเออร์เจีย เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นและเป็นความทรงจำของชุมชน ทุกสิ่งในโรงงานย้อมสีแห่งนี้ ตั้งแต่บริเวณโรงงาน ตัวอาคาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ต่างเป็นเครื่องยืนยันในอดีตที่ผ่านมาทั้งความรุ่งเรืองและความตกต่ำของยุคอุตสาหกรรม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของผู้คน การจัดการและปรับปรุงโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียจะสามารถช่วยรักษามรดกวัฒนธรรมที่สำคัญนี้ เพื่อช่วยให้ปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่และส่งต่อบทบาททางสังคมใหม่ นี้ไม่เพียงแต่เป็นการเคารพอดีต แต่ยังเป็นการสร้างสรรค์คุณค่าทางวัฒนธรรมอุตสาหกรรมอีกด้วย ดังนั้น การปกป้องและปรับปรุงโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาพบว่าปัญหาหลักที่โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียกำลังเผชิญมีรายละเอียดดังนี้

(1) โครงสร้างอาคารโรงงานออกแบบมาในลักษณะโล่งกว้าง หลังคารองรับด้วยโครงสร้างคานรูปสามเหลี่ยมแบบสำเร็จรูป ซึ่งเป็นรูปแบบโครงสร้างที่พบเห็นได้บ่อยในอาคารอุตสาหกรรมในสมัยนั้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการคำนึงถึงความต้องการพื้นที่สำหรับการผลิตของอุตสาหกรรมในอดีต อย่างไรก็ตาม การประสบกับปัญหาการกัดเซาะจากลมฝนเป็นเวลาหลายสิบปี โครงสร้างอาคารโรงงานได้เสื่อมสภาพและชำรุดทรุดโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับขาดการบำรุงรักษา ทำให้ผนังภายนอกที่สร้างจากคอนกรีตเสื่อมสภาพอย่างรุนแรงเนื่องจากขาดการซ่อมแซมมาเป็นเวลานาน ทั้งร่องรอยความเสียหายให้เห็นอยู่มากมาย ภาพลักษณ์โดยรวมดูเก่าและทรุดโทรมไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของตัวอาคารอีกด้วย

ภาพที่ 4-40 ภาพโครงสร้างอาคารโรงงานที่ออกแบบมาในลักษณะโถงกว้าง หลังคารองรับด้วยโครงสร้างคานรูปสามเหลี่ยมแบบสำเร็จรูป (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-41 ภาพโครงสร้างหลังคาโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

(2) แม้ว่าในอดีตทางโรงงานย้อมผ้าเออร์เจียจะมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน บริเวณภายในโรงงานในด้านการวางแผนผังและการออกแบบอาคารกลับขาดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และไม่สามารถสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากขาดการนำเสนอวัฒนธรรมและงานฝีมือของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินทำให้บริเวณโรงงานเสียโอกาสในการสร้างแรงดึงดูดทางวัฒนธรรมที่ควรมีในฐานะสถานที่สืบทอดงานฝีมือแบบดั้งเดิม เมื่อต้องเผชิญกับความต้องการของยุคใหม่ ปัญหาด้านการออกแบบพื้นที่เพื่อถ่ายทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และการผสมผสานสิ่งเหล่านี้ให้เข้ากับวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่ จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่ทางโรงงานต้องเผชิญ

ภาพที่ 4-42 สภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ปฏิบัติงานของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-43 จุดชำระล้างแบบดั้งเดิมภายในอาคารของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-44 พื้นที่ว่างภายในอาคารที่ยังไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าเป็นพื้นที่ใช้งานในส่วนใด (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-45 ภาพแสดงให้เห็นความยุ่งเหยิงภายในโรงงานย้อมสีเออร์เจีย (Chen L, 2024)

นอกจากนี้ยังพบว่าภายในห้องมีข้าวของต่าง ๆ เช่น กล้องกระดาษ ผ้า และเครื่องมือวางซ้อนกันอยู่ในมุมห้อง ทำให้ดูไม่เป็นระเบียบ บนผนังมีป้าย “แหล่งพื้นที่ร่วมมือดำเนินงานมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” อยู่ แต่วางอย่างไม่เป็นระเบียบ

(3) โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียยังใช้ประโยชน์จากพื้นที่ใช้สอยได้น้อย ขาดการวางแผนที่เหมาะสม ปัจจุบันภายในโรงงานมีพื้นที่จำนวนมากที่ถูกปล่อยทิ้งร้างและใช้งานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ในอดีต พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกใช้เป็นที่เก็บสินค้าและเป็นพื้นที่ผลิต แต่ตอนนี้ถูกปล่อยทิ้งไว้ นอกจากนี้ ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ การวางแผนใหม่อย่างสมเหตุสมผลสำหรับพื้นที่ภายในโรงงานเป็นกุญแจสำคัญในการกระตุ้นและเพิ่มอัตราการใช้สอยประโยชน์ของพื้นที่ภายในอาคาร บนพื้นฐานของการรักษาลักษณะเฉพาะของอาคารดั้งเดิมไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของสังคมสมัยใหม่ได้

ภาพที่ 4-46 ภาพเครื่องทอผ้าที่ถูกทิ้งร้าง (Chen L, 2024)

ภายในโรงงานย้อมสีแอร์เจียยังมีเครื่องทอผ้าที่ถูกทิ้งร้างไว้จำนวนมากและมีฝุ่นเกาะ และมีสภาพเสื่อมโทรม บางส่วนมีสนิม แสดงให้เห็นถึงการไม่ได้ใช้งาน และขาดการบำรุงรักษามานาน เครื่องจักรถูกวางเรียงกันอย่างไม่เป็นระเบียบ ผนังมีร่องรอยการสีกร่อน สะท้อนให้เห็นอัตราใช้สอยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และขาดการจัดการและบำรุงรักษาที่เหมาะสม

(4) ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างภายในโรงงานมีอายุการใช้งานที่นานเกินไป ไม่สามารถตอบสนองความต้องการสมัยใหม่ได้ หลังคามีท่อและเดินสายไฟอยู่ ทำให้การวางระบบสายไฟยุ่งเหยิง และอุปกรณ์ที่ให้แสงสว่างติดตั้งแบบเรียบง่ายและมีแสงสว่างไม่เพียงพอ แม้ว่าหน้าต่างจะมีแสงธรรมชาติอยู่บ้าง แต่เนื่องจากการออกแบบโดยรวมและอุปกรณ์ที่เสื่อมสภาพ ทำให้แสงไม่เพียงพอ นอกจากนี้ สายไฟอลูมิเนียมและสายเคเบิลที่ใช้มานานหลายปีมีอาการเสื่อมสภาพ อาจส่งผลให้เกิดอันตรายด้านความปลอดภัยได้ เพื่อความปลอดภัยของโรงงานและตอบสนองความต้องการการผลิตสมัยใหม่ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบไฟฟ้าและแสงสว่างอย่างทั่วถึง โดยนำอุปกรณ์และการออกแบบที่ทันสมัยมาช่วย ซึ่งการปรับปรุงนี้จะช่วยรับประกันความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรวมของโรงงานให้มีพื้นฐานที่ดีขึ้นเพื่อการใช้งานและผลิตผลงานศิลปะดั้งเดิมให้ออกมามีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 4-47 ภาพภายในโรงงานที่มีสภาพเก่า แสงไม่สว่างพอ และการจัดเรียงอุปกรณ์ในปัจจุบันยังยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ (Chen L, 2024)

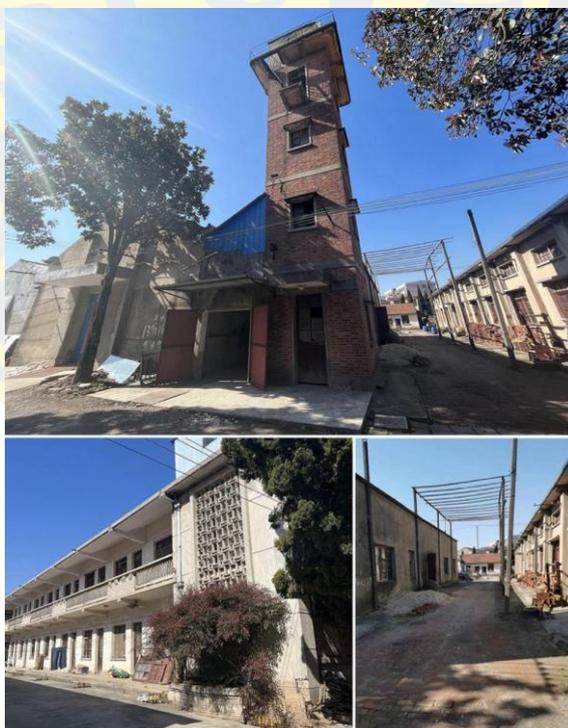
(5) สภาพแวดล้อมโดยรวมของโรงงานย้อมผ้าเออร์เจียค่อนข้างไม่มีชีวิตชีวา การผลิตอุตสาหกรรมมาเป็นเวลานานทำให้พื้นที่โรงงานเกิดมลพิษอย่างหนัก รูปลักษณะดูเก่า เนื่องจากอาคารมีอายุมากและขาดการบำรุงรักษา จึงทำให้สูญเสียสภาพลักษณะที่มีอยู่แต่เดิม ส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่เมื่อมองแล้วรู้สึกเซ็งเซิม สิ่งปลูกสร้างที่มีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ไม่ควรเป็นเพียงซากปรักหักพังที่เก่าแก่ สิ่งที่ต้องแก้ไขเมื่อมีการปรับปรุงอาคาร ได้แก่ การจัดการอย่างเหมาะสมและการออกแบบสีใหม่ให้ดูมีชีวิตชีวาขึ้น

ภาพที่ 4-48 ภาพทางเข้าหน้าประตูใหญ่ของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-49 ป้ายชื่อโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 4-50 ภาพแสดงให้เห็นถึงอาคารหลายหลังและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

จากภาพเหล่านี้ ผู้วิจัยยังสามารถมองเห็นหอสูงที่สร้างด้วยอิฐแดงของโรงงาน ซึ่งดูสูงตระหง่านแต่มีสภาพเก่าและทรุดโทรม หอสูงข้างๆ เป็นโครงสร้างคอนกรีตที่มีอายุมาก ผนังอาคารถูกกัดกร่อนอย่างหนัก ภาพมุมขวาล่างเป็นทางเดินที่มีอาคารตั้งอยู่สองข้าง พื้นที่อาคารดูเก่าและทางเดินบางจุดทรุดโทรม ส่วนด้านบนของทางเดินมีเสาที่ใช้สำหรับตากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน แต่ปัจจุบันดูเหมือนจะถูกปล่อยให้ว่างและไม่ค่อยมีการใช้งาน สะท้อนสภาพของโรงงานที่ขาดความมีชีวิตชีวา ภาพด้านล่างแสดงภาพบรรยากาศบางส่วนของพื้นที่ในโรงงาน

ภาพที่ 4-51 ภาพอาคารสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย (Chen L, 2024)

ผนังของอาคารในภาพสร้างจากปูนซีเมนต์ เป็นสไตล์อุตสาหกรรมอย่างชัดเจน ผนังมีร่องรอยความเก่าและความชำรุดที่บ่งบอกถึงความเป็นมาในอดีต บนผนังมีการขีดเขียนข้อความตัวอักษร หน้าต่างออกแบบด้วยกรงเหล็กแบบดั้งเดิม ทำให้สถาปัตยกรรมทั้งหมดดูเก่า แสดงให้เห็นถึงลักษณะโรงงานอุตสาหกรรมสมัยก่อนได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 4-52 ภาพด้านนอกของอาคารหนึ่งในโรงพยาบาลและฟาร์มยาเออร์เจีย (Chen L, 2024)

อาคารในภาพนี้มีโครงสร้างสองชั้น ผนังสร้างจากปูนซีเมนต์ ลักษณะเรียบง่ายและธรรมดา บนระเบียงมีราวคอนกรีตแบบเรียบง่ายที่แสดงถึงความเก่า บางส่วนของผนังมีการออกแบบลวดลายแบบเจาะรูเพื่อเพิ่มการระบายอากาศและความสวยงาม ฐานอาคารดูเก่าและมีร่องรอยการลอกและการเสื่อมสภาพบนผนังบางส่วน ในบริเวณโดยรอบมีการวางสิ่งของทิ้งไว้อย่างระเกะระกะ ทำให้เห็นถึงการขาดการบำรุงรักษา

ภาพที่ 4-53 ภาพประตูเหล็กที่มีสนิมในโรงพยาบาลและฟาร์มยาเออร์เจีย (Chen L, 2024)

ประตูสองบานในภาพทำจากเหล็กมีร่องรอยของสนิมอย่างชัดเจน ทำให้ดูเก่า บริเวณด้านบนของประตูมีหลอดไฟติดตั้งแบบเปลือยไม่มีฝาครอบที่ ส่วนบนของประตูมีหน้าต่างสี่เหลี่ยมที่มีกระจกมัว ภายในสามารถมองเห็นสิ่งของที่ถูกวางซ้อนไว้ได้อย่างเลือนราง ผนังด้านข้างของประตูก็ดูเก่าและมีร่องรอยการสึกหรอที่ด้านล่าง ด้านหน้าประตูมีการวางสิ่งของและถังโลหะที่มีสนิมอยู่ ทำให้ดูยุ่งเหยิงและไม่เป็นระเบียบ

ภาพที่ 4-54 สถานการณ์ภายนอกของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย (Chen L, 2024)

ด้านนอกสามารถเห็นเศษวัสดุก่อสร้างจำนวนมากที่ถูกกองรวมกันอยู่บนพื้น โรงงานมีพื้นทางเดินเป็นอิฐเก่า แต่ทางเดินบางจุดเริ่มมีการชำรุด ส่วนด้านซ้ายของภาพเป็นอาคารที่ทำจากเหล็กหลังคาส่วนที่เป็นเหล็กเกิดสนิม ทำให้ดูทรุดโทรม ข้างอาคารมีการวางแผ่นเหล็กและขยะที่ถูกทิ้งไว้พื้นที่ทั้งหมดดูยุ่งเหยิงและไม่เป็นระเบียบ ขณะที่ในระยะไกลยังสามารถมองเห็นอาคารอื่น ๆ ที่มีโครงสร้างโดยรวมค่อนข้างเรียบง่าย แสดงถึงสภาพที่ไม่ได้รับการบำรุงรักษามานาน

สถานการณ์ปัจจุบันในการสืบทอดและพัฒนาการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของการสืบทอดและสถานการณ์ปัจจุบันของการสืบทอดทักษะ

ในการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงประกอบด้วย ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ โรงย้อมผ้าแบบดั้งเดิม และองค์กรทางวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในท้องถิ่น ปัจจุบันรูปแบบการสืบทอดยังคงเป็นการถ่ายทอดทักษะภายในครอบครัว ผ่านการสอนแบบบอกเล่าและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นหลัก แต่รูปแบบการสืบทอดนี้กำลังเผชิญกับปัญหาการขาดช่วงต่อระหว่างรุ่นอย่างรุนแรง จากการสัมภาษณ์อุ้ยหวานซินผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ได้กล่าวว่า รูปแบบการถ่ายทอดกิจการภายในครอบครัวยากต่อการปรับตัวให้เข้ากับการพัฒนาในสังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นใหม่ที่ขาดความสนใจในกระบวนการเรียนรู้ที่ซับซ้อนและต้องใช้เวลาอันยาวนานเช่นนี้ จึงส่งผลกระทบต่อ การสืบทอดทักษะเหล่านี้ นอกจากนี้ยังได้เสนอว่าให้นำระบบการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาช่วย โดยบรรจุทักษะการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้าไปในหลักสูตรวัฒนธรรมของโรงเรียนและชุมชน เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้เรียนรู้และสืบทอดทักษะดั้งเดิมนี้

ทั้งนี้ บทบาทของโรงย้อมผ้าแบบดั้งเดิมในกระบวนการสืบทอดทักษะนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงย้อมผ้าเหล่านี้มีการอนุรักษ์กระบวนการทำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินด้วยมือไว้ทุกขั้นตอน และยึดมั่นในหัวใจสำคัญของทักษะแบบดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์หวังเจี้ยนซินได้ชี้ให้เห็นว่าโรงย้อมผ้าเหล่านี้กำลังเผชิญกับแรงกดดันอย่างมากเพื่อความอยู่รอด โดยมีสาเหตุหลักมาจากกระบวนการผลิตด้วยมือที่ใช้นาน มีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง ยากต่อการแข่งขันกับสิ่งทอที่ผลิตด้วยเครื่องจักรสมัยใหม่ อีกทั้งจำนวนช่างฝีมือในโรงย้อมผ้าก็ลดลงทุกปี ส่งผลให้การสืบทอดทักษะยากขึ้นไปอีก หวังเจี้ยนซินเสนอแนะว่าควรมีการสนับสนุนจากภาครัฐและการฝึกอบรมในชุมชน เพื่อเสริมสร้างทักษะให้กับช่างฝีมือและมอบเงินอุดหนุนเพื่อกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการสืบทอดทักษะนี้

2. วิเคราะห์อุปสรรคของการสืบทอด

(1) ปัญหาการขาดช่วงต่อระหว่างรุ่นและการขาดแคลนผู้สืบทอด

อุตสาหกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีปัญหาในด้านการขาดแคลนผู้สืบทอด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม คนรุ่นใหม่โดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพสมัยใหม่ที่มีรายได้มั่นคงและมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ในขณะที่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของทักษะแบบดั้งเดิมกลับสวนทางกันเพราะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ทำให้ยากที่จะกระตุ้นความสนใจของคนรุ่นใหม่ การสืบทอดทักษะนี้จึงจำกัดอยู่แค่วงแคบ ยากที่จะขยายเครือข่ายเพื่อเผยแพร่และสืบทอดทักษะในกว้างขวาง ทำให้เทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกำลังเผชิญกับความเสี่ยงที่จะสูญหายไป โรงย้อมผ้าแบบดั้งเดิมจำนวนมากต้องลดขนาดการผลิตของงานหัตถกรรมหรือแม้กระทั่งปิดสายการผลิต

เนื่องจากขาดผู้สืบทอดทักษะรุ่นใหม่ ทำให้การสืบทอดทักษะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก นอกจากนี้ เจापึงคังยังได้แนะนำเพิ่มเติมว่า ควรมีการสนับสนุนจากนโยบายของรัฐบาลและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ นำเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินประยุกต์เข้าไปในฐานการศึกษา สายอาชีพและการฝึกอบรมทางวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งจะช่วยขยายฐานผู้สนใจให้มีจำนวนมากขึ้น และส่งเสริมการสืบทอดทักษะอย่างยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้น

(2) ปัญหาภายในของโรงงานย้อมผ้าและการผลิต

โรงงานผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีบทบาทสำคัญในด้านการสืบทอดทักษะ แต่กำลังเผชิญกับปัญหามากมาย โรงงานแบบดั้งเดิมมีเครื่องมือการผลิตที่ล้าสมัย ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ และยากที่จะปรับตัวให้เข้ากับความต้องการการผลิตสมัยใหม่ จากการสัมภาษณ์หู่เลียงเหลียง ซี้ให้เห็นว่า แม้โรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียได้อนุรักษ์เทคนิคการย้อมผ้าแบบดั้งเดิมไว้ แต่ขาดการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้ยากที่จะแข่งขันกับโรงงานทอผ้าขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร ทั้งนี้ วิธีการผลิตในปัจจุบันยังคงเน้นการผลิตด้วยมือ ซึ่งมีรอบการผลิตที่ยาวนานและมีต้นทุนสูง ส่งผลให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเสียเปรียบทางการแข่งขันในตลาดอย่างเห็นได้ชัด

อนึ่ง ด้านการจัดการโรงงานมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีความทันสมัยขึ้น จากการสัมภาษณ์ซีเยียนเฟิง ได้รับฟังความเห็นทางโรงงานย้อมผ้าควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการตรวจสอบและจัดการกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม พร้อมทั้งได้แนะนำให้ใช้ระบบการจัดการดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการจัดการทรัพยากรการผลิต ลดการสูญเสีย และทำให้การจัดการกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ ปัญหา ด้าน อุปกรณ์การผลิตที่เสื่อมสภาพและวิธีการจัดการที่ล้าสมัยส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตอย่างรุนแรง หู่เลียงเหลียงแนะนำว่าทางโรงงานควรทยอยนำเข้าอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น เครื่องย้อมผ้า อัตโนมัตินและอุปกรณ์พิมพ์ลายดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตลาดสมัยใหม่

(3) การหดตัวของความต้องการในตลาดและการขาดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์

การหดตัวของความต้องการในตลาดเป็นอีกหนึ่งความท้าทายที่สำคัญในการสืบทอดเทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน แต่เดิมนั้นการใช้ผ้าพิมพ์ลายน้ำเงินมักใช้เพื่อตกแต่งบ้านและเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม แต่เมื่ออุตสาหกรรมสิ่งทอสมัยใหม่พัฒนาขึ้น ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ผลิตด้วยเครื่องจักรจึงมีข้อได้เปรียบทั้งในด้านราคาและประสิทธิภาพการผลิต ส่งผลให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ทำด้วยมือค่อย ๆ สูญเสียตำแหน่งในการแข่งขันทางการตลาด นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์หู่เลียงเหลียง ซี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันการกำหนดทิศทางการตลาดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังจำกัดอยู่เพียงกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคสินค้าวัฒนธรรมระดับสูงเป็นหลัก ทำให้ราคาผลิตภัณฑ์ค่อนข้าง

สูงและมีผู้บริโภคจำกัด ห่วงเสี่ยงเสียงจึงเสนอให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ทันสมัยและ
นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีราคาปานกลาง เพื่อขยายการตอบรับจากกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่

อย่างไรก็ตาม นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยชั้นนำท่านหนึ่ง นามว่า เทรินหาง เชื่อว่าผ้าพิมพ์
ลายขาวน้ำเงินยังขาดนวัตกรรมในด้านรูปแบบการออกแบบ ทำให้ยากที่จะตอบสนองความต้องการ
ของผู้บริโภคสมัยใหม่ที่มีความชื่นชอบอย่างหลากหลาย การออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบ
ดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นลวดลายมงคล ซึ่งมีรูปแบบค่อนข้างเรียบง่าย นักวิจัยท่านนี้ยังได้แนะนำให้มีการ
ร่วมมือกับนักออกแบบสมัยใหม่ โดยนำเอารูปแบบการออกแบบสมัยใหม่ เช่น ลวดลาย
เรขาคณิต ศิลปะนามธรรม มาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น ผ้าพันคอ กระเป๋า
ถือ เป็นต้น เพื่อเพิ่มความหลากหลายของประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และเพิ่มความ
น่าสนใจและสร้างแรงดึงดูดในตลาด

(4) แนวทางการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อการสืบทอด

จากการศึกษาและวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้สืบทอด ผู้บริหาร และนักวิจัยจาก
มหาวิทยาลัย บทนี้จะเป็นการสรุปปัญหาหลักและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการสืบทอดศิลปะ การผลิต
ในโรงงาน การส่งเสริมการตลาด และนวัตกรรมการออกแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง
ประการแรก ปัญหาช่องว่างระหว่างรุ่นด้านการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นประเด็นที่
จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขผ่านการนำระบบการศึกษาและการสนับสนุนจากรัฐบาลเข้ามาช่วย เพื่อ
ดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสืบทอดศิลปะนี้ ประการที่สอง ความท้าทายและ
ปัญหาภายในเกี่ยวกับโรงงานย้อมผ้าและการผลิตเป็นประเด็นที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขผ่านการนำ
เครื่องจักรสมัยใหม่และวิธีการจัดการแบบดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การผสมผสาน
การใช้งานระหว่างระบบการจัดการดิจิทัลและอุปกรณ์อัจฉริยะไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิต แต่ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตและทำให้เกิดการพัฒนาที่กลมกลืนอย่างยั่งยืน

ปัญหาด้านการหดตัวของความต้องการในตลาดและการขาดนวัตกรรมในการสร้าง
ผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขผ่านการใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงความแตกต่างและการร่วมมือกับ
นักออกแบบสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพสมัยใหม่
และขยายฐานตลาด ในด้านการออกแบบ จำเป็นต้องผสมผสานงานฝีมือแบบดั้งเดิมเข้ากับ
องค์ประกอบการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคที่กว้างขึ้น โดยเฉพาะผู้บริโภควัยหนุ่มสาว
นอกจากนี้ การใช้เทคนิคการออกแบบสมัยใหม่เพื่อเพิ่มความหลากหลายของลวดลายและการ
ประยุกต์ใช้งานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากเดิมที่ใช้ในเชิงตกแต่งแบบดั้งเดิมไปสู่การใช้งานด้านอื่น ๆ ที่
สอดคล้องกับวิถีชีวิตสมัยใหม่

ปัญหาด้านความท้าทายจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของการสืบทอด จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขจากการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเป็นระบบและการผสมผสานเทคโนโลยี ดิจิทัลเข้ามา โดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตผ่านการใช้วิธีการเชิงดิจิทัล เพื่อให้ งานหัตถกรรมดั้งเดิมนี้มีช่องทางการพัฒนาต่อไปได้ในสังคมสมัยใหม่

ในบทถัดไปจะเป็นการวิเคราะห์สู่แนวทางการส่งเสริมการสืบทอดและฟื้นฟูผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยนำเสนอจากการสร้างสรรค์ด้วยแนวคิดของผู้วิจัยเป็นกรณีศึกษา แสดงให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ นำเสนอ แนวทางที่เป็นไปได้สำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีและการบริหารจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมของผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เป็นการค้นหาแนวทางใหม่ให้กับการผสมผสานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน กับเทคโนโลยีดิจิทัลในสังคมยุคใหม่ เพื่อให้หัตถกรรมดั้งเดิมนี้อีกครั้งกลับมามีชีวิตชีวาในยุคสมัยใหม่อีกครั้ง

บทที่ 5

นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และแนวทางการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์และการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงต้องเผชิญในกระบวนการสืบทอด เช่น การขาดช่วงต่อของการถ่ายทอดระหว่างรุ่น การขาดแรงจูงใจในการสืบทอดทักษะ และการเปลี่ยนแปลงของความต้องการในตลาด เป็นต้น ซึ่งการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนการฟื้นฟูและสืบทอดงานฝีมือ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากการสังเคราะห์บทบาท และรูปแบบการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลในการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงนำหลักการความรู้สึกลงทางวัฒนธรรมสุนทรียศาสตร์ ความน่าสนใจ และความรู้สึกร่วมสมัยมาใช้ โดยใช้ภาษาการออกแบบสมัยใหม่เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะที่สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ ใช้แนวคิดสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่และหลักการออกแบบเพื่อถอดองค์ประกอบและประกอบขึ้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงแก่นสารทางวัฒนธรรมในการผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมและความทันสมัย วิธีการเหล่านี้จะสามารถช่วยให้การสืบทอดและการพัฒนาดำเนินต่อไปได้ จากนั้นจะนำเสนอตัวอย่างในการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยเพื่อแสดงให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ในการส่งเสริมการสืบทอดและการพัฒนานวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในแนวทางที่เป็นไปได้และนำไปปฏิบัติได้จริงสำหรับการพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง รวมถึงการเสนอแนวทางกลยุทธ์การจัดการพื้นที่ของโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียภายใต้บริบทการสืบทอดและสถานการณ์ในปัจจุบัน

ความสำคัญ บทบาท และรูปแบบของนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการสืบทอดและการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน นอกจากจะเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมเกิดความทันสมัยขึ้นแล้วยังเป็นกลไกหลักที่ช่วยให้มรดกทางวัฒนธรรมสามารถสืบทอดและพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืนได้อีกด้วย นวัตกรรมทางเทคโนโลยีช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถรักษาแก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้

ขณะเดียวกันก็ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมสมัยใหม่ได้อย่าง ต่อเนื่อง

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูงานฝีมือแบบดั้งเดิม เมื่อเผชิญกับ ความท้าทายต่าง ๆ เช่น การขาดช่วงต่อของการถ่ายทอดระหว่างรุ่น การขาดแรงจูงใจในการสืบทอด ทักษะ และการเปลี่ยนแปลงของความ ต้องการของตลาด วิธีการทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยเสริมพลัง ให้กับงานฝีมือดั้งเดิมได้ การนำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มความแม่นยำและ ประสิทธิภาพในการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเท่านั้น แต่ยังทำให้สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของสังคมสมัยใหม่ได้ดียิ่งขึ้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การออกแบบลวดลายที่ ซับซ้อนและกระบวนการผลิตมีความรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น ลดความไม่แน่นอนในกระบวนการที่ ใช้แรงงานมนุษย์ นอกจากนี้ นวัตกรรมทางเทคโนโลยียังช่วยลดต้นทุนการผลิต และปรับปรุง กระบวนการทำงานให้เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีความสามารถในการ แข่งขันในตลาด

นอกจากนี้ นวัตกรรมทางเทคโนโลยียังมีบทบาทสำคัญในด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมและ การส่งเสริมการตลาดอีกด้วย ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการผลิตเท่านั้น แต่ยังช่วยเผยแพร่คุณค่าทางวัฒนธรรมได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น สื่อ ดิจิทัลและช่องทางอีคอมเมิร์ซช่วยให้การจัดแสดงและการขายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความสะดวก และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นที่รู้จักและมีอิทธิพลในสังคม ดึงดูดคนรุ่น ใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสืบทอดงานหัตถกรรมดั้งเดิมนี้อย่างต่อเนื่อง ผ่านรูปแบบการเผยแพร่ดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย การถ่ายทอดสดทางอินเทอร์เน็ต และวิดีโอสั้น ๆ ซึ่งทำให้เนื้อหาทางวัฒนธรรมของผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถนำเสนอออกไปในรูปแบบที่มีชีวิตชีวาขึ้น สร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ กับผู้บริโภคสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว ส่งเสริมความภักดีต่อแบรนด์และการยอมรับในวัฒนธรรมของ ผลิตภัณฑ์ ดังนั้น รูปแบบการเผยแพร่เหล่านี้จึงมีความสำคัญและช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับ โอกาสทางการตลาดมากขึ้น

ด้านรูปแบบเทคโนโลยีที่จะนำมาประยุกต์ใช้ เช่น การออกแบบดิจิทัล การแกะสลักด้วย เลเซอร์ และอุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะ เทคโนโลยีเหล่านี้ต่างมีบทบาทสำคัญในตัวเอง โดยเครื่องมือ การออกแบบดิจิทัล อาทิ ซอฟต์แวร์ออกแบบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย สามารถถอดองค์ประกอบของ ลวดลายดั้งเดิมแล้วนำมาประกอบชิ้นใหม่ เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการออกแบบใหม่ที่สอดคล้องกับ สุนทรียภาพของคนยุคใหม่ ซึ่งการออกแบบเหล่านี้ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไว้ ขณะเดียวกันก็สามารถตอบสนองต่อรสนิยมของผู้บริโภคสมัยใหม่ได้ ส่วนเทคโนโลยีการแกะสลักด้วย เลเซอร์นั้น มีความโดดเด่นในเรื่องความแม่นยำและมีประสิทธิภาพสูง สามารถแกะสลักลวดลายที่ ซับซ้อนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ลดความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำแม่พิมพ์ด้วยมือ อีก

ทั้งยังช่วยให้ผู้ออกแบบมีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน ส่งผลให้การออกแบบของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความหลากหลายและงดงามมากยิ่งขึ้น ด้านอุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะ อาทิ เครื่องพิมพ์ผ้าดิจิทัล และจักรเย็บผ้าอัตโนมัติ ใช้ระบบการควบคุมที่แม่นยำและการดำเนินงานอัตโนมัติ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้แรงงานมนุษย์ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสม่ำเสมอและมีคุณภาพสูง ฉะนั้นแล้ว การใช้อุปกรณ์เหล่านี้นอกจากจะช่วยให้การผลิตที่มีขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว ยังสามารถรักษาเสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานหัตถกรรมดั้งเดิมได้ดีอีกด้วย

ด้วยการประยุกต์ใช้รูปแบบเทคโนโลยีเหล่านี้ จะช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินประสบความสำเร็จในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีความทันสมัย ส่งเสริมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการสร้างแบรนด์ และการออกแบบสร้างสรรค์ให้มีความก้าวหน้า การผสมผสานวิธีการทางนวัตกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยรักษารากฐานทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินให้คงอยู่เท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผ้าพิมพ์นี้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สมัยใหม่ สร้างโอกาสและความเป็นไปได้ให้แก่การสืบทอดและการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสังคมร่วมสมัย

ด้านรูปแบบทางเทคนิคและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การออกแบบดิจิทัล การแกะสลักด้วยเลเซอร์ อุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะ ความเป็นจริงเสมือน (VR) และความเป็นจริงเสริม (AR) ต่างมีบทบาทสำคัญ เครื่องมือออกแบบดิจิทัลช่วยให้นักออกแบบสามารถสร้างภาพความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างรวดเร็ว ถอดและประกอบองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมขึ้นมาใหม่ และสร้างรูปแบบที่สอดคล้องกับสุนทรียภาพสมัยใหม่ ส่วนเทคโนโลยีด้านการแกะสลักด้วยเลเซอร์นั้นช่วยเพิ่มความแม่นยำและประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาดจากงานฝีมือและเพิ่มความอิสระและความหลากหลายในงานออกแบบ ด้านอุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะนั้นจะช่วยในเรื่องความสม่ำเสมอ ควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต นอกจากนี้ เทคโนโลยี VR และ AR ยังช่วยให้ผู้บริโภคสามารถดูตัวอย่างและปรับแต่งผลิตภัณฑ์ เพิ่มความสามารถในการโต้ตอบและประสบการณ์ที่สมจริง การผสมผสานเทคโนโลยีเหล่านี้นอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ทางวัฒนธรรมและการสร้างแบรนด์ด้วย ช่วยรักษาความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง และเพิ่มพลังใหม่ให้กับการสืบทอดและพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สมัยใหม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้เป็นองค์ประกอบในการออกแบบโดยการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์แกะสลักแบบเลเซอร์ (Laser Maker) จากการตั้งค่าพารามิเตอร์การทำงานหลายตัว รวมถึงกำลังไฟ ความเร็ว และระยะโฟกัส จะช่วยให้ได้งานแกะสลักที่ดีที่สุดสำหรับวัสดุและลวดลายที่แตกต่างกัน เทคโนโลยีการแกะสลักด้วยเลเซอร์นี้จึงเป็นอุปกรณ์ที่มีความแม่นยำสูงในการแกะลวดลายให้มีประสิทธิภาพ ช่วยลดเวลาในการผลิต และทำให้เส้นลายมีความถี่แน่นมากขึ้น การ

ปรับค่าพารามิเตอร์ยังช่วยให้สามารถควบคุมความลึกและความแม่นยำในการแกะสลักได้อีกด้วย ทำให้การสร้างรายละเอียดที่ซับซ้อนและเส้นลวดลายที่ลื่นไหลมีความเป็นไปได้

นอกจากนี้ การใช้ซอฟต์แวร์ เช่น Photoshop ในขั้นตอนการออกแบบลวดลายสามารถช่วยให้การออกแบบมีความยืดหยุ่นและสะดวกมากขึ้น อย่างการพลิกแบบลวดลาย สร้างความสมมาตร การทำซ้ำ การสร้างลายอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ (CAD) สามารถช่วยในด้านการสร้างแบบจำลองดิจิทัลและปรับแต่งลวดลายแบบดั้งเดิมได้ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของการออกแบบสมัยใหม่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้กระบวนการผลิตง่ายขึ้น เพิ่มความแม่นยำและความสม่ำเสมอของลวดลาย ทำให้มั่นใจได้ว่าผลงานทุกชิ้นมีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการทางสุนทรียภาพสมัยใหม่ได้

นวัตกรรมเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ “โลกแห่งดอกไม้”

1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้มีชื่อว่า “โลกแห่งดอกไม้” ผู้วิจัยต้องการสื่อถึงความงามที่หลากหลายของธรรมชาติและสีสันในชีวิต โดยมีแรงบันดาลใจมาจากพรรณพฤกษาเขตร้อนที่พบได้อย่างแพร่หลายในประเทศไทยและประเทศจีน เป็นสัญลักษณ์แห่งพลังชีวิตตามธรรมชาติ และเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศ การออกแบบมุ่งเน้นที่จะทำให้ผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินมีชีวิตชีวาขึ้นในบริบทสังคมสมัยใหม่ผ่านนวัตกรรมดิจิทัล โดยแรงบันดาลใจหลักมาจากการตีความลวดลายดั้งเดิมใหม่ เป็นการผสมผสานความงามสมัยใหม่เข้าด้วยกัน ฉะนั้น ในกระบวนการออกแบบผู้วิจัยจึงคงไว้ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน และนำเทคโนโลยีการออกแบบดิจิทัลมาช่วยเสริมแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายที่มีชีวิตชีวา

(1) การออกแบบลวดลายชุดที่ 1

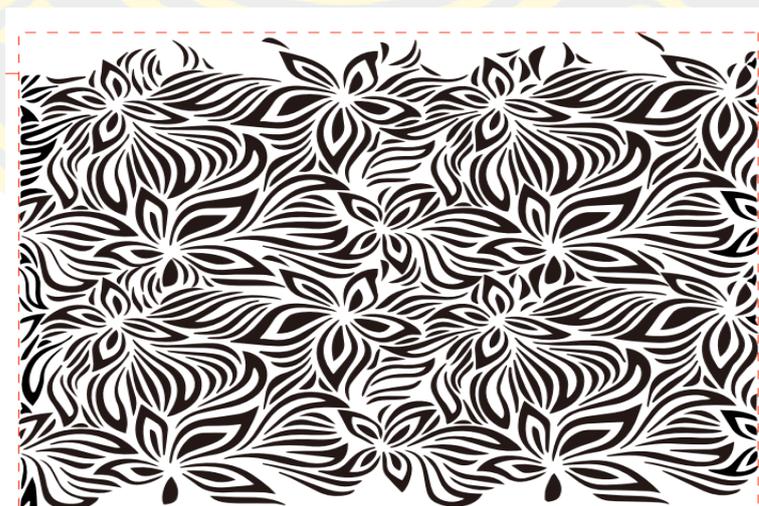
ผู้วิจัยนำแนวคิดและแรงบันดาลใจมาจากต้นพวงครามใบใหญ่ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจินตนิยม ความสง่างาม และอุดมคตินิยม ในการออกแบบได้มีการประยุกต์ใช้การแปลงลวดลายให้เป็นรูปทรงเรขาคณิต เพื่อคงไว้ซึ่งการสืบทอดสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพิ่มความรู้สึกทางวัฒนธรรม และทำให้ลักษณะซับซ้อนของดอกไม้และใบไม้มีความเรียบง่าย นำเสนอภาพลักษณ์ที่มีความทันสมัยมากขึ้น สอดคล้องกับความชื่นชอบของคนสมัยใหม่ในความเรียบง่ายและสง่างาม การออกแบบลายเส้นให้ทันสมัยยังช่วยให้เกิดความอ่อนช้อย ชัดเจนและมีความลื่นไหลของการออกแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพในยุคปัจจุบัน ลวดลายชุดนี้มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นถึง

การผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมและความทันสมัย เน้นคุณค่าทางวัฒนธรรมและความเป็นศิลปะ
ประดับตกแต่งของลวดลาย

ภาพที่ 5-1 ต้นพวงครามใบใหญ่ (flower-db.com)

รูปทรงห้ากลีบของดอกไม้เป็นลักษณะสำคัญในการออกแบบ การนำองค์ประกอบ
รูปทรงนี้มาปรับแต่งให้เป็นงานศิลปะสามารถเพิ่มความน่าสนใจด้านภาพลักษณ์และความรู้สึกทาง
วัฒนธรรมในการออกแบบได้

ภาพที่ 5-2 ลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ถูกแปลงเป็นรูปทรงเรขาคณิตด้วยเครื่องมือจากโปรแกรม
คอมพิวเตอร์ Illustrator (Chen L, 2024)

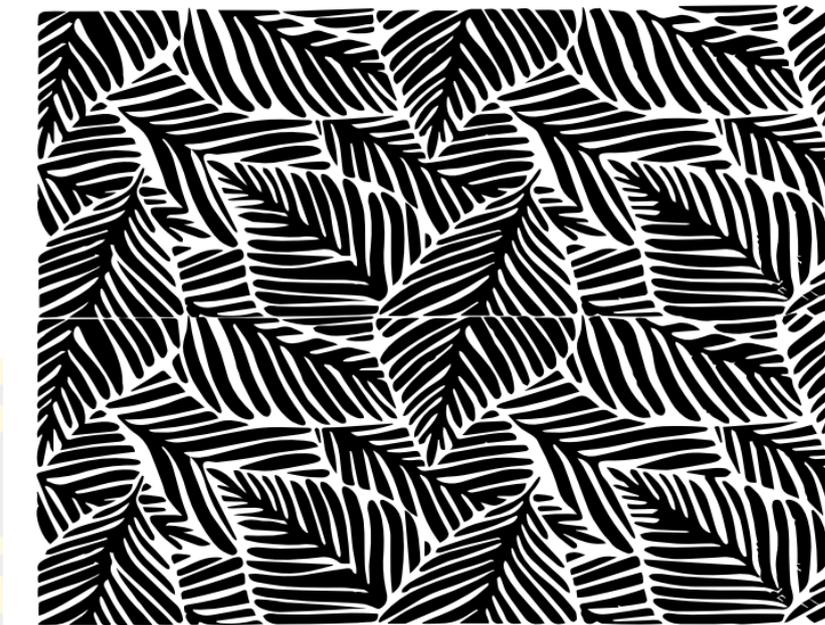
(2) การออกแบบลวดลายชุดที่ 2

ผู้วิจัยนำแนวคิดและแรงบันดาลใจมาจากต้นบิวตี้เบอร์รี่ หรือ ราชินีไข่มุก ซึ่งมีลักษณะใบที่เป็นเอกลักษณ์มีรูปทรงยาวคล้ายใบหอก สามารถใช้เป็นต้นแบบการออกแบบภาพลักษณ์ได้เป็นอย่างดี โดยการทำให้รูปทรงของใบเรียบง่ายขึ้นแล้วแปลงให้เป็นรูปทรงเรขาคณิต เปลี่ยนลวดลายโดยรวมมีความเรียบง่ายและทันสมัย นอกจากนี้จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจแล้ว ยังสอดคล้องกับการออกแบบสมัยใหม่ด้วย การผสมผสานลายเส้นและพื้นผิวอย่างง่าย ลดรายละเอียดที่ซับซ้อนในลวดลายดั้งเดิมออกไป ทำให้การออกแบบโดยรวม มีความเรียบง่ายและดูสบายตา ซึ่งวิธีการออกแบบเช่นนี้ช่วยเพิ่มกลิ่นอายที่ทันสมัย และเป็นลวดลายที่เอื้อต่อการนำไปต่อยอดในอนาคตได้

ภาพที่ 5-3 ต้นบิวตี้เบอร์รี่ หรือ ราชินีไข่มุก (flower-db.com)

ต้นบิวตี้เบอร์รี่ หรือ ราชินีไข่มุก มีลักษณะเด่นคือใบเป็นรูปใบหอกทรงรีเรียวยาว ซึ่งจะนำไปแปลงเป็นรูปทรงเรขาคณิตเพื่อให้ได้ลวดลายที่เรียบง่ายสอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ แต่ยังคงรักษาองค์ประกอบจากธรรมชาติดั้งเดิมไว้

ภาพที่ 5-4 ลวดลายใหม่ที่ได้จากการแปลงต้นขีวตีโบราณเป็นรูปทรงเรขาคณิตผ่านการใช้เทคนิคด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Chen L, 2024)

(3) การออกแบบลวดลายชุดที่ 3

ในชุดนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดและแรงบันดาลใจจากลวดลายต้นเถาว์ลัยและลวดลายกำนั้วแบบศิลปะจีนโบราณ โดดเด่นด้วยเส้นโค้งเป็นคลื่นรูปตัว “S” ที่มีลักษณะงดงามและเต็มไปด้วยพลังจากธรรมชาติและพรณพฤษษา การออกแบบได้คงไว้ซึ่งรูปทรงเกลียวม้วนที่ต่อเนื่องกันของลายเถาว์ลัยและลายกำนั้ว ผ่านการจัดการให้เป็นรูปทรงเรขาคณิตแบบสมัยใหม่ ทำให้มีเส้นโค้งเรียบง่ายและลื่นไหลมากขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มความรู้สึกที่ทันสมัยให้กับลวดลาย สร้างภาพลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับลวดลายในสองชุดแรก เน้นความน่าสนใจและความต่อเนื่องของศิลปะ ทั้งนี้ ลวดลายเถาว์ลัยในฐานะที่เป็นลวดลายมงคลแบบจีนโบราณ เป็นสัญลักษณ์ของการสืบทอดและการดำรงอยู่อย่างไม่มีที่สิ้นสุดของชีวิต เมื่อผสมผสานกับเทคนิคการออกแบบสมัยใหม่ ทำให้สามารถรักษาแก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้ ในขณะที่เดียวกันก็สอดคล้องกับสุนทรียภาพร่วมสมัย

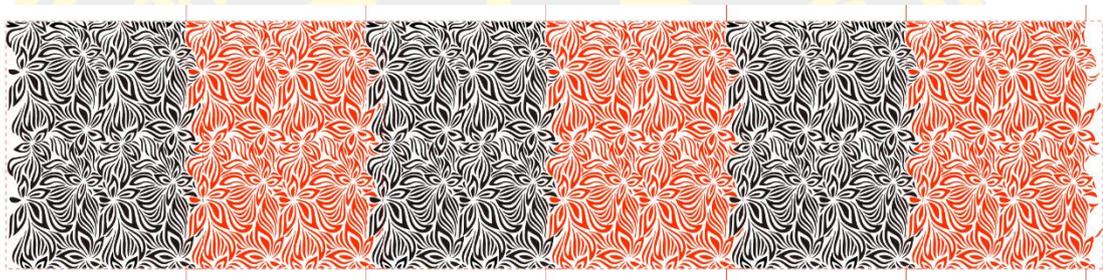
ภาพที่ 5-5 ลวดลายต้นเถาวัลย์และลวดลายกำนับวแบบศิลปะจีนโบราณ(mbd.baidu.com)

ภาพที่ 5-6 ลวดลายต้นเถาวัลย์และลวดลายกำนับวที่ถูกแปลงเป็นรูปทรงเรขาคณิตด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Chen L, 2024)

2. กระบวนการออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

การออกแบบลวดลายใหม่ในงานวิจัยนี้ ได้ใช้วิธีการสร้างสรรค์และก้าวข้ามข้อจำกัดเดิมของลวดลายศิลปะในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งหากจะใช้รูปแบบดั้งเดิมก็ได้ในโทนขาวน้ำเงิน แต่ผู้วิจัยต้องการให้สีสันของลวดลายไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่โทนสีน้ำเงินและสีขาวแบบดั้งเดิมอีกต่อไป ด้วยมุมมองสีสรรใหม่ ๆ ในการจัดองค์ประกอบที่ก้าวข้ามจากรูปแบบเดิม ซึ่งลวดลายทั้งสามชุดที่ได้ ออกแบบมาใช้รูปแบบการจัดวางลวดลายแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง นอกจากจะเพิ่มความเป็นเอกภาพ และความงดงามให้กับสีและลวดลายแล้ว ยังเป็นพื้นฐานการออกแบบที่หลากหลายสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 5-7 ลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-8 ลวดลายใบไม้ของต้นบัวต้อเบอร์รี่ที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง (Chen L, 2024)

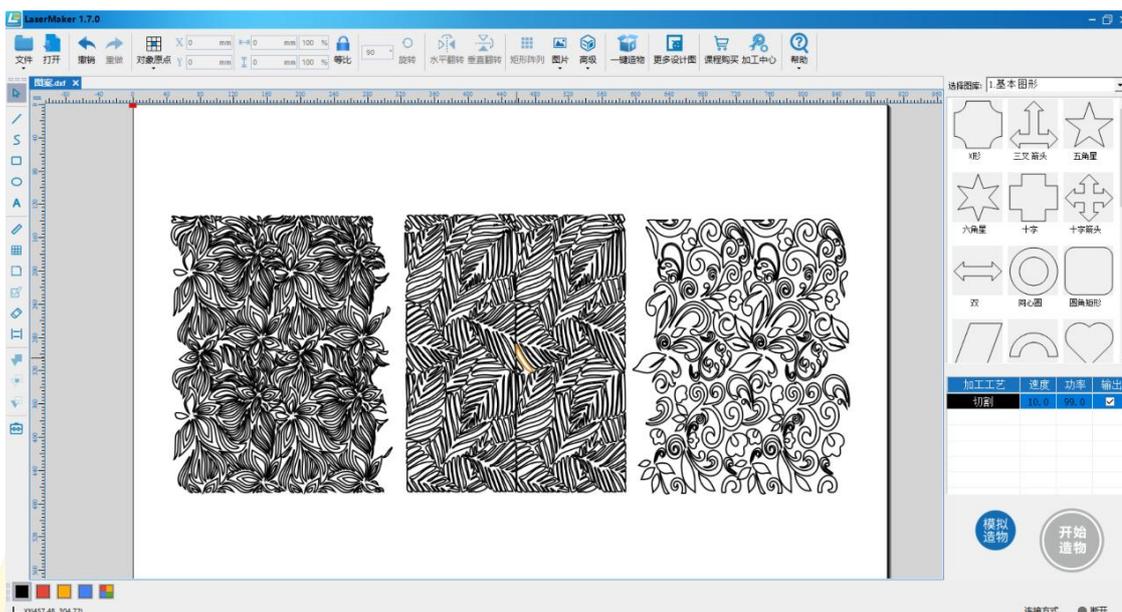

ภาพที่ 5-9 ลวดลายเถาวัลย์และลวดลายก้านบัวที่ได้จากการแปลงแบบดิจิทัลกับการจัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง (Chen L, 2024)

ในกระบวนการสร้างลวดลาย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ได้ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของงานฝีมืออย่างเห็นได้ชัด การผลิตแบบดั้งเดิมนั้นมักนิยมใช้ “เทคนิคการแกะสลักแบบตัวนดาวผ่า(ตัดจุดหรือตัดเส้น)” เพื่อการแกะสลักที่ละเอียด โดยแบ่งเส้นยาวออกเป็นเส้นสั้น ๆ และเป็นจุด ๆ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการทำแม่พิมพ์ดิจิทัลช่วยสร้างแบบจำลองดิจิทัลจากลวดลายดั้งเดิมนี้ได้ โดยแม่พิมพ์แบบดิจิทัลจะช่วยให้ผลงานมีความละเอียดสูง เพิ่มความแม่นยำ ลดข้อผิดพลาด ทำให้ทุกรายละเอียดมีความสม่ำเสมอ

ภาพที่ 5-10 การออกแบบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (CAD) ใช้ในการปรับแต่งลวดลายการออกแบบในรูปแบบดิจิทัล (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-11 การตั้งค่าชุดคำสั่งการทำงานหลายรายการบนอินเทอร์เน็ตเฟสและการทำงานของซอฟต์แวร์แกะสลักด้วยเลเซอร์ Laser Maker (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-12 การส่งชุดคำสั่งการทำงานที่ตั้งค่าไว้ไปยังเครื่องแกะสลักเลเซอร์เพื่อสร้างแม่พิมพ์ดิจิทัล (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-13 ภาพแสดงเครื่องเลเซอร์กำลังแกะสลักลวดลายต้นพวงครามใบใหญ่ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-14 แม่พิมพ์ดิจิทัลของลวดลายที่ออกแบบใหม่ทั้งสามชุด ใช้สำหรับขั้นตอนการป้องกันสีย้อม โดยการชุดผ้าก่อนย้อมสี (Chen L, 2024)

กระบวนการแปรรูปจากการผลิตแบบดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน มีความสำคัญเชิงลักษณะทางวัฒนธรรมและศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในการผลิตแบบดั้งเดิมนั้น มักใช้วิธีการพิมพ์แบบป้องกันสีย้อม โดยใช้แม่แบบในการพิมพ์น้ำยากันสีย้อมลงบนพื้นผิวของผ้า

เพื่อสร้างพื้นที่ลวดลายที่ต้องการรักษาสีเดิมของผ้าไว้ ในกระบวนการแบบดั้งเดิม แม่แบบมักทำจากกระดาษหนังสือเคลือบด้วยน้ำมันถงหรือน้ำมันไม้จัน แต่ความทนทานยังไม่เพียงพอนัก

เพื่อแก้ปัญหานี้ จึงได้ปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยนำหลักการของการพิมพ์สกรีน (screen printing) มาประยุกต์ใช้ มีการเพิ่มขึ้นของตาข่ายไหมลงบนแม่แบบที่ทำจากหนังสือเพื่อเสริมความแข็งแรง และทำการเคลือบด้วยสีกันน้ำ การพิมพ์สกรีนเป็นเทคนิคที่ใช้แม่แบบตาข่ายไหมในการถ่ายหมึกลงบนวัสดุที่ต้องการพิมพ์ การรองรับด้วยตาข่ายไหมจะช่วยเพิ่มความทนทานให้กับแม่แบบ การปรับปรุงนั้นนอกจากจะช่วยเพิ่มความแข็งแรงของแม่แบบแล้ว ยังแก้ไขปัญหาลวดลายมักผิดรูปหรือเปลี่ยนรูปในระหว่างกระบวนการชุดแป้งเปียกได้อีกด้วย

ภาพที่ 5-15 ภาพแสดงให้เห็นว่าช่างฝีมือกำลังทาสีกันน้ำบนแม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายไว้ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-16 แม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายและผ่านการเคลือบด้วยสีกันน้ำแล้ว (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-17 การปาดแป้งบนแม่พิมพ์ลายที่ติดผ้าตาข่ายและผ่านการเคลือบด้วยสีกันน้ำแล้ว
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-18 ลักษณะลวดลายที่ปรากฏบนผ้าหลังผ่านขั้นตอนการปาดแป้งบนแม่พิมพ์ลายด้วยวิธี
สกรีน (Chen L, 2024)

หลังจากนั้น นำผ้าที่พิมพ์น้ำยากันย้อมแล้วจุ่มลงในน้ำย้อมครามหลายครั้ง ผ่านการย้อมซ้ำ และตากแห้งหลายรอบ จนได้สีย้อมตามต้องการ เมื่อย้อมเสร็จแล้ว ต้องนำผ้าไปล้างเพื่อขจัดน้ำยากันย้อมออก จึงจะเห็นลวดลายส่วนที่ย้อมและไม่ได้ย้อมอย่างชัดเจน จากนั้นนำไปตากแดดเพื่อเพิ่มความคงทนของสี

ภาพที่ 5-19 ภาพแสดงการนำผ้าที่เคลือบน้ำยากันย้อมจุ่มลงในน้ำย้อมครามหลายครั้ง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-20 ภาพการย้อมซ้ำและตากหลายครั้งจนได้สีตามต้องการ (Chen L, 2024)

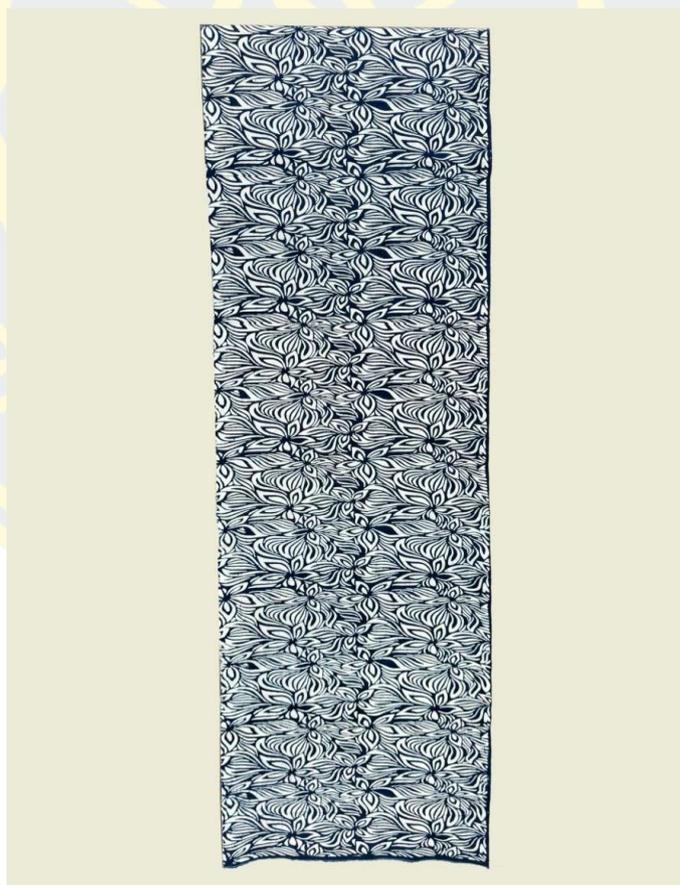
ภาพที่ 5-21 ภาพผลลัพธ์หลังจากที่ย้อมเสร็จและนำมาล้างเพื่อขจัดน้ำยากันย้อมออก
(Chen L, 2024)

เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบหลายระดับสี ต้องเริ่มจากการปาดแป้งลงบนผ้า เมื่อแป้งแห้งแล้วให้นำผ้าลงย้อมในอ่างย้อมครั้งแรก ผ่านการจุ่มซ้ำและกระบวนการออกซิเดชัน-รีดักชันหลายครั้ง จนผ้าเป็นสีฟ้าอ่อน หลังจากตากผ้าสีฟ้าอ่อนให้แห้งแล้ว ให้ใช้เทคนิคการปาดแป้งครั้งที่สองเพื่อปกปิดบริเวณสีฟ้าอ่อนทั้งหมด แล้วนำไปย้อมอีกครั้งจนผ้าเป็นสีน้ำเงินเข้ม วิธีการย้อมพิมพ์แบบหลายครั้งเพื่อให้ได้สีที่ไล่ระดับนี้ถือเป็นการพัฒนานวัตกรรมด้านสี ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแสดงมิติของความเข้มอ่อนที่สลับกัน เพิ่มความรู้สึกสามมิติและความหลากหลายให้กับลวดลาย การใช้เทคนิคการปาดแป้งครั้งที่สองช่วยให้การไล่ระดับสีเป็นธรรมชาติ ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแสดงเอกลักษณ์ของศิลปะการไล่ระดับสี กระบวนการที่ซับซ้อนนี้ช่วยเพิ่มมิติด้านภาพลักษณ์ให้กับผ้า และถือเป็นการพัฒนานวัตกรรมและเป็นศิลปะการแสดงออกทางสีเส้นของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอีกด้วย

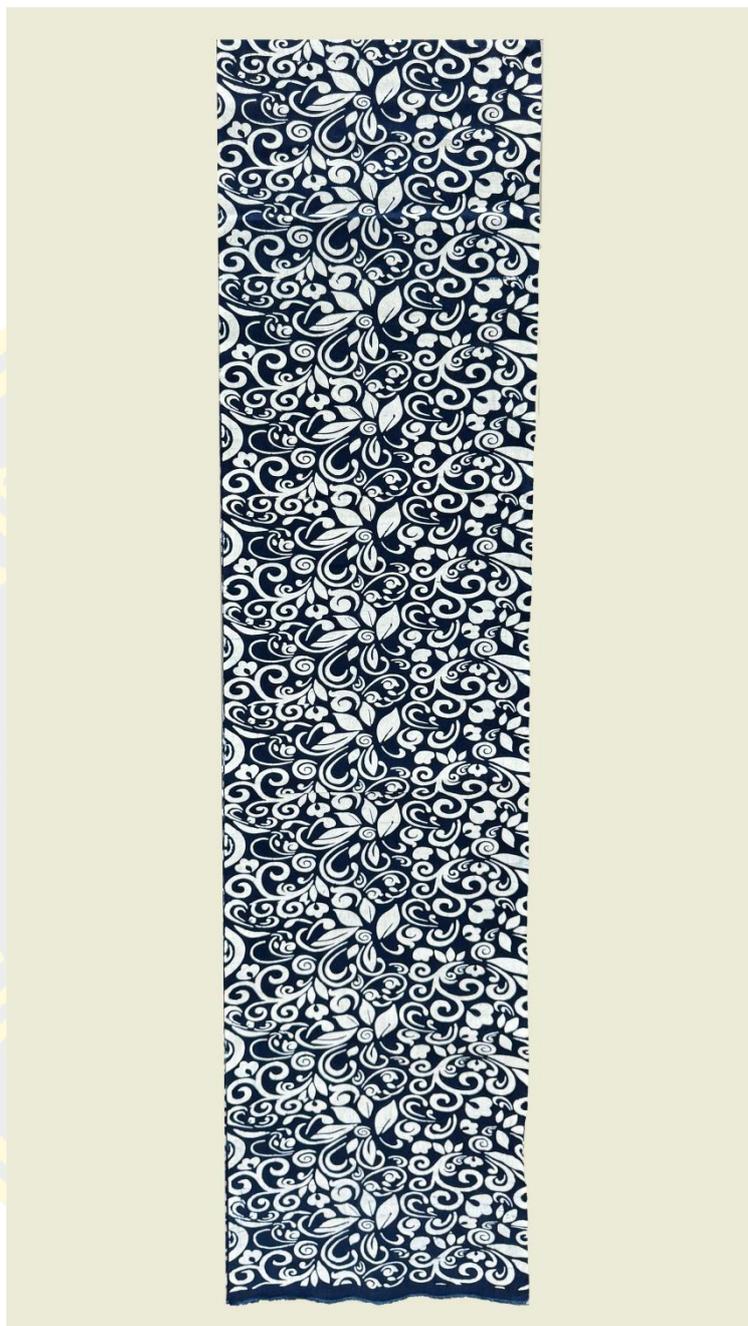
กระบวนการผลิตขั้นตอนสุดท้ายคือการนำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วมาผ่านการรีดและจัดให้เรียบ เพื่อปรับปรุงเนื้อสัมผัสและเพิ่มความงดงามของผ้า การใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตและเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ การผสมผสานระหว่างงานฝีมือดั้งเดิมกับเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ นอกจากจะช่วยรักษาแก่นแท้ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไว้ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยวิธีการสมัยใหม่อีกด้วย ทำให้งานฝีมือดั้งเดิมนี้อาจมีชีวิตชีวาอีกครั้งในสังคมปัจจุบัน

ภาพที่ 5-22 ภาพช่างฝีมือกำลังรีดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วเพื่อจัดให้เรียบและดูสวยงาม
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-23 ผ้าพิมพ์ลายต้นพวงครามใบใหญ่ที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ ถูกนำมาใช้สำหรับการทำผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น กระเป๋า ของเล่น (Chen L, 2024)

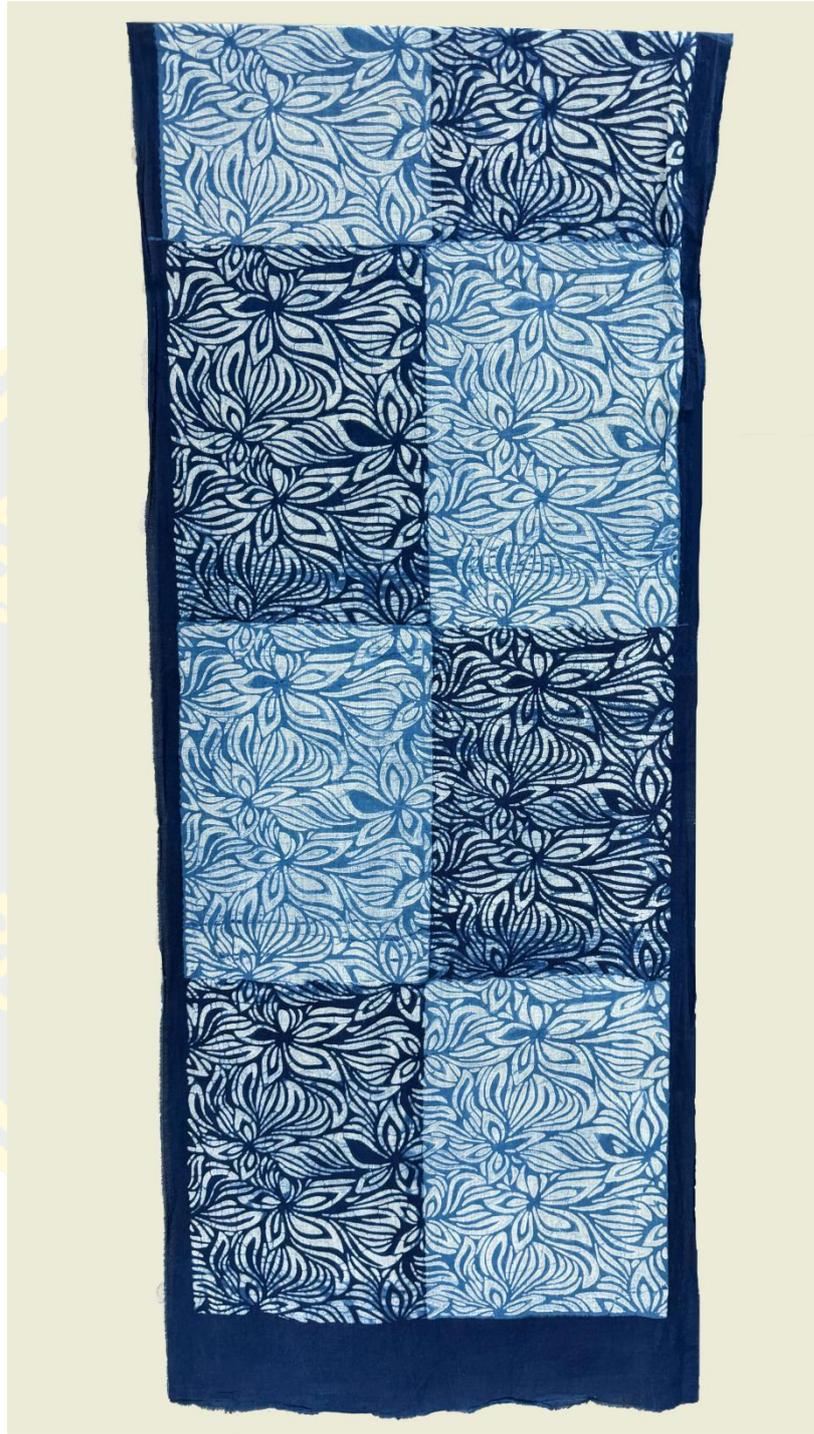
ภาพที่ 5-24 ผ้าพิมพ์ลายเถาวัลย์และลายก้านบัวที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ ถูกนำมาใช้สำหรับการทำผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น กระเป๋า ของเล่น (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-25 ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ผ้าพันคอลายเถาวัลย์ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-26 ภาพตัวอย่างวิธีการพันผ้าพันคอลายเถาวัลย์ในรูปแบบต่าง ๆ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-27 ผ้าพันคอลายต้นพวงครามใบใหญ่แบบไล่เฉดสี (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-28 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายต้นพวงครามใบใหญ่แบบไล่เฉดสีในรูปแบบต่าง ๆ
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-29 ผ้าพันคอลายเถาวัลย์และลายกำนบัว (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-30 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายเถาวัลย์และลายกำนันบัวในรูปแบบต่าง ๆ
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-31 ผ้าพันคอลายเถาว์วัลย์และลายกำนบัวแบบไล่เฉดสี (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-32 ภาพตัวอย่างการพันผ้าพันคอลายเถาวัลย์และลายก้านบัวแบบไล่เฉดสีในรูปแบบต่าง ๆ
(Chen L, 2024)

ในด้านการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์ การออกแบบลวดลายใหม่ทั้ง 3 ชุดนี้เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์วัฒนธรรม ผ่านการต่อยอดและออกแบบลวดลายใหม่ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หลากหลายที่ครอบคลุมทั้งของตกแต่งบ้านและเครื่องประดับแฟชั่น ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ผ่านการถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมและประกอบขึ้นใหม่ในรูปแบบที่ทันสมัยขึ้น รักษารากฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้และผสมผสานแนวคิดที่เรียบง่ายและประโยชน์ใช้สอยที่เข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ผลิตขึ้นใหม่นี้สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายได้ เช่น ผ้าพันคอ ของเล่น กระเป๋า ฯลฯ และต่อยอดการใช้งานในบริบทความเป็นอยู่แบบวิถีชีวิตสมัยใหม่ ด้วยการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูงนี้ ทำให้การออกแบบได้รับการปรับปรุงอย่างมากในด้านปริมาณการผลิต ประสิทธิภาพ และเทคนิค ซึ่งให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนานวัตกรรมที่ผสมผสานรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์เข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิมได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 5-33 ภาพแสดงผลงานการออกแบบกระเป๋าหลากหลายแบบจากผ้าพิมพ์ลายน้ำเงินที่มี ลวดลาย ภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-34 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 1 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-35 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 2 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-36 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 3 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-37 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 4 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-38 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 5 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-39 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 6 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-40 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 7 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-41 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 8 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-42 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 9 (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-43 ภาพแสดงตัวอย่างกระเป๋าแบบที่ 10 (Chen L, 2024)

ตัวอย่างการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด 12 นักซ์ตร

1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ

การออกแบบนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวัฒนธรรม 12 นักซ์ตร มาผสมผสานกับงานฝีมือดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้สร้างชุดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์หลากหลายชิ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมและผสมผสานเข้ากับชีวิตสมัยใหม่ ชุดผลิตภัณฑ์นี้ประกอบด้วยผ้าปูโต๊ะ ที่รองแก้ว ปฏิทินตั้งโต๊ะ ถุงหิ้ว ฯลฯ แฝงไปด้วยลักษณะบุคลิกและความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของสัตว์นักซ์ตรทั้ง 12 ราศี สื่อถึงความเป็นมงคล สุขภาพแข็งแรงอุดมสมบูรณ์ และความสุข ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เน้นประโยชน์ใช้สอยพร้อมทั้งอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณของผู้บริโภคสมัยใหม่ที่มีต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมและความหมายอันเป็นมงคล

การออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงแบบดั้งเดิม มักใช้เทคนิคสัญลักษณ์ เครื่องหมายและคำพ้องเสียง เพื่อสื่อความหมายที่ตีความ เทคนิคที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือการใช้คำพ้องเสียง ผ่านลักษณะพิเศษของการพ้องเสียงในภาษาจีนเชื่อมโยงกับสัญลักษณ์มงคลที่มีความหมายลึกซึ้ง ผสมผสานเข้าไปในลวดลายที่ออกแบบอย่างแยบยล สะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาของผู้คนที่อยากมีชีวิตที่มีความสุข ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้จะออกแบบโดยการผสมผสานงานฝีมือดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเข้ากับองค์ประกอบวัฒนธรรม 12 นักซ์ตร เช่น ชุดผลิตภัณฑ์ “สู่เหนียนสู่เฉียนหม่ง” (เป็นการเล่นคำพ้องเสียงของคำว่า “สู่” ที่มีความหมายว่าหนูและการนับเงินแปลได้ว่า ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว) และ “หูหลันเป่าฟู่” (เป็นการใช้เทคนิคความหมายและคำพ้องเสียงของรูปแบบประโยคภาษาจีน โดยการนำคำว่า “หู” ที่แปลว่ากระต่ายมาแทนคำว่า “หูหลัน” ที่แปลว่าไม่ทันตั้งตัว โดยเน้นที่คำพ้องเสียงแต่ความหมายเดิม ซึ่งจะแปลได้ว่า “ขอให้รวยแบบไม่ทันตั้งตัว”) จะเห็นว่าผลิตภัณฑ์ชุดนี้มีการใช้คำพ้องเสียงเพื่อสื่อถึงความมั่งคั่งและโชคดี แสดงให้เห็นถึงคุณค่าอันลึกซึ้งของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมและการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิตในขณะเดียวกัน การออกแบบได้ผสมผสานแนวคิด “รวยแบบไม่ทันตั้งตัว” ซึ่งเป็นศัพท์ที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน ทำให้งานฝีมือดั้งเดิมนี้ปรับตัวเข้ากับบริบทและรสนิยมของคนรุ่นใหม่และการกระตุ้นความสนใจต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมไปพร้อม ๆ กัน

2. การออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ในด้านการออกแบบของผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้จะยึดหลักความรู้สึกทางวัฒนธรรม สุนทรียภาพ ความน่าสนใจ และความร่วมสมัย ลวดลายหลักของแนวคิดนักซ์ตรทั้ง 12 จะผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เช่น ดอกเหมย ฝีเสื่อ หงส์ ลวดลายรัศมี และตัวอักษร โดยจัดวางในรูปแบบลวดลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง มีการนำสัญลักษณ์

“หยวนเป่า” ที่เป็นศัพท์เรียกของทองแท่งสมัยใหม่ที่สื่อถึงความมั่งคั่งมาใช้ การออกแบบจะเน้นการสื่อถึงวัฒนธรรม เช่น ออกแบบชุดผลิตภัณฑ์ “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ไหว)” ใช้การเล่นคำที่ออกเสียงคล้าย “สู่เฉียนหมิง” สื่อถึงการยุ่งอยู่กับการนับเงิน เป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่งและโชคลาภในปีชวด ส่วน “ทูลันเป่าฟู” เป็นการเล่นคำที่ออกเสียงคล้าย “ทูลันเป่าฟู (รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” สะท้อนถึงการอวยพรให้มีโชคลาภและมั่งคั่ง

ในด้านสุนทรียภาพของผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์มีการองค์ประกอบที่ประณีตและการจัดวางหลายระดับช่วยเพิ่มความงดงามให้กับผลิตภัณฑ์ การผสมผสานองค์ประกอบที่เป็นที่นิยมในหมู่คนรุ่นใหม่ทำให้ตัวนักชัตรหนูและกระต่ายมีความน่าสนใจมากขึ้น ขณะเดียวกันได้ใช้ภาษาการออกแบบและสัญลักษณ์ร่วมสมัยเพื่อเพิ่มความรู้สึกร่วมสมัยให้กับผลงาน ตอบสนองรสนิยมและวิถีชีวิตของผู้บริโภคยุคปัจจุบัน การจัดวางองค์ประกอบลวดลายจะใช้รูปแบบโครงสร้างกรอบแบบดั้งเดิมผสมผสานกับลวดลายตรงกึ่งกลาง รักษาลักษณะเฉพาะของงานฝีมือผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน พร้อมทั้งเพิ่มมิติและความสวยงามให้กับลวดลาย เช่น ในผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุด “ทูลันเป่าฟู” จะวางลวดลายกระต่ายไว้ที่ตำแหน่งตรงกลาง ล้อมรอบด้วยองค์ประกอบดั้งเดิมอย่างลายดอกเหมย ลายผีเสื้อ และลายดอกไม้บานาพันธุ์ แสดงให้เห็นถึงความประณีตของงานฝีมือและลักษณะความงามของลวดลายดั้งเดิม การออกแบบนั้นนอกจากจะสืบทอดลักษณะดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแล้ว ยังได้ผสมผสานองค์ประกอบการออกแบบสมัยใหม่ ทำให้ผลงานมีความสมดุลระหว่างความเป็นศิลปะและประโยชน์ใช้สอย

ภาพที่ 5-44 การถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิม เช่น ลายชื้อจิ้น ลายดอกเหมย ลายผีเสื้อ ลายรัศมี ลายหงส์ และลายจุด เป็นต้น (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-45 แบบร่างลายเส้นชุด “หูหลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ประกอบด้วยลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายผีเสื้อ ลายดอกเหมย และลายหยวนเปา (ทองแท่ง) โดยมีกรอบนอกเป็นลวดลายดอกไม้นานาพันธุ์ที่จัดวางแบบลายต่อเนื่อง 2 ทิศทาง ตรงกลางเป็นลวดลายตัวอักษรกระต่าย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-46 แบบร่างลายเส้นชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวันไม่ไหว)” ประกอบด้วยลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายหงส์ ลายรัศมี ลายทองคำรูปทรงเรือ (หยวนเปา) และลายอื่น ๆ โดยมีกรอบนอกเป็นลายดอกไม้บานาพันธุ์ที่จัดวางแบบต่อเนื่อง 2 ทิศทาง ตรงกลางเป็นลวดลายตัวอักษรหนู เป็นต้น (Chen L, 2024)

ในด้านเทคนิคที่ประยุกต์ใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้มีการผสมผสานข้อดีของเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่กับงานฝีมือดั้งเดิม ชั้นแรก ใช้การออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Illustrator) สร้างแบบจำลองดิจิทัลของลวดลายนักษัตรแต่ละราศี เพื่อให้เกิดความแม่นยำและแสดงรายละเอียดของลวดลายอย่างชัดเจน ในด้านการจัดวางองค์ประกอบของภาพจะใช้วิธีการแบบ “ตัวดาวฝ่า (ตัดเส้นหรือตัดจุด)” ที่เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงแบบดั้งเดิมมาใช้ในการจัดวางลวดลายแบบจุดและแบบเส้นประ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ ดูทันสมัยและยังคงรักษาเสน่ห์เฉพาะของงานฝีมือดั้งเดิมไว้

ภาพที่ 5-47 แบบร่างลายเส้นปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “หุ่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” สามารถใช้การจัดวางจุดกลมขนาดต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นลวดลาย ซึ่งเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-48 แบบร่างลายเส้นปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ระหว่างการนำแบบร่างที่ออกแบบสำเร็จมาสู่ขั้นตอนการแกะสลักกลับพบว่ามีปัญหาเนื่องจากผลงานมีขนาดค่อนข้างใหญ่ แต่เครื่องแกะสลักเลเซอร์มีพื้นที่ทำงานเพียง 500×600 มิลลิเมตร ซึ่งลวดลายที่ต้องการแกะมีขนาดถึง 900 มิลลิเมตร จึงต้องใช้เครื่องพิมพ์ UV พิมพ์ลวดลายลงบนกระดาษกราฟท์ก่อน แล้วจึงแกะแม่พิมพ์ลายด้วยมือ วิธีการประยุกต์ใช้เครื่องพิมพ์ UV และเครื่องแกะสลักเลเซอร์ช่วยในเรื่องของความแม่นยำของการพิมพ์แบบและการเก็บรายละเอียดของลวดลายได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มความทนทานของแม่พิมพ์อีกด้วย

ในขั้นตอนของกระบวนการย้อมและพิมพ์ลาย มีการผสมผสานระหว่างการปาดแบ่งด้วยมือแบบดั้งเดิมกับเทคนิคการย้อมและพิมพ์ลายแบบดั้งเดิม ทำให้ลวดลายมีมิติที่หลากหลายมากขึ้น และสีดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น เทคนิคการปาดแบ่งด้วยมือแบบดั้งเดิมทำให้ผลงานมีเอกลักษณ์ของงานฝีมือ ส่วนเทคนิคการย้อมและพิมพ์ลายแบบดั้งเดิมช่วยทำให้สีดูเป็นธรรมชาติ ทำให้ลวดลายมีทั้งเสน่ห์ของงานฝีมือดั้งเดิมและภาพลักษณ์ที่ดี

การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลกับงานฝีมือดั้งเดิมเช่นนี้ ทำให้ผลงานมีเสน่ห์ดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและมีการแสดงออกทางศิลปะแบบสมัยใหม่อีกด้วย

ภาพที่ 5-49 นำแบบร่างลวดลายชุด “สูเหนียนสูเฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ถ้วนไม่ไหว)” ไปพิมพ์ลงบนกระดาษกราฟท์ด้วยเครื่องพิมพ์ UV และแกะแม่พิมพ์ลายด้วยมือ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-50 นำแบบร่างลวดลายชุด “ฟู่หลันเป้าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ไปพิมพ์ลงบนกระดาษกราฟท์ด้วยเครื่องพิมพ์ UV และแกะแม่พิมพ์ลายด้วยมือ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-51 ช่างฝีมือใช้เหล็กตอกและค้อนไม้เคาะเพื่อสร้างจุดกลมขนาดต่าง ๆ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-52ช่างฝีมือใช้ “วิธีตัวนดาวผ่า(ตัดจุด/ตัดเส้น)” เพื่อตัดเส้นยาวและสั้น แล้วทำเป็นแม่พิมพ์
ฉลุ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-53 แม่พิมพ์ลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ถ้วนไม่ไหว)”
หลังจากฉลุเสร็จ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-54 แม่พิมพ์ลาย “หูหลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” หลังจากฉลุเสร็จ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-55 ภาพช่างกำลังทาน้ำมันบนแม่พิมพ์ลาย (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-56 การทาน้ำมันมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันน้ำและยืดอายุการใช้งานของแม่พิมพ์ลาย
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-57 ภาพช่างกำลังชุบให้เห็นแม่พิมพ์ลายที่ทาน้ำมันแล้ว (Chen L, 2024)

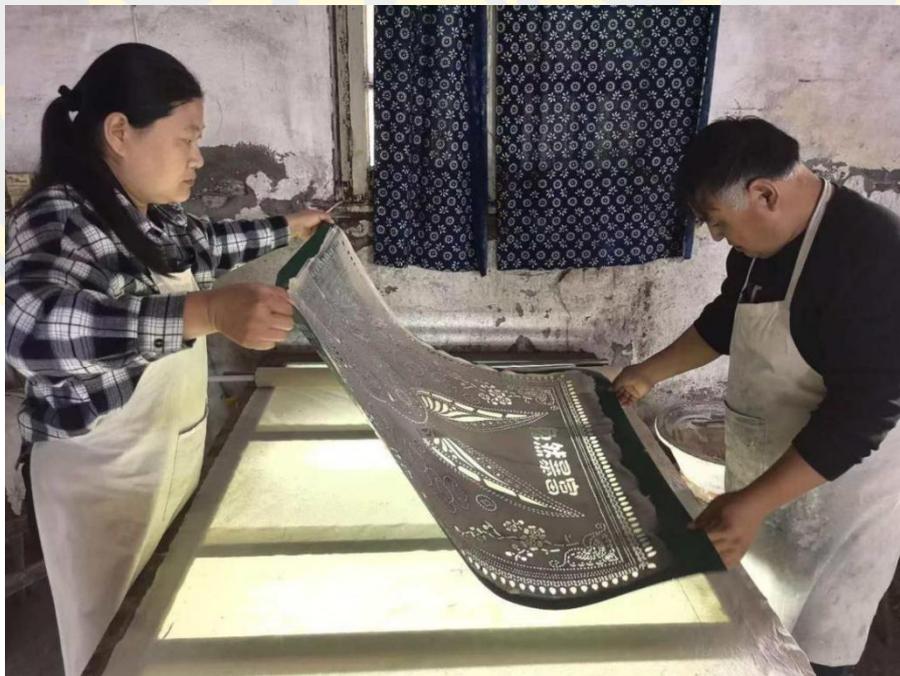
ภาพที่ 5-58 ช่างกำลังทาแป้งบนแท่นคัดลอก โดยมีวัตถุประสงคเพื่อสร้างชั้นป้องกันการย้อมบนเนื้อผ้า ช่วยปกป้องส่วนของลวดลายไม่ให้ติดสีในกระบวนการย้อม (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-59 วางแม่พิมพ์ลายที่จลุลายแล้วลงบนผ้าขาว ทาแป้งเปียกเพื่อป้องกันการย้อมติด โดยแป้งนี้ทำมาจากผงถั่วเหลืองผสมกับปูนขาว จากนั้นทำให้ตัวบนแม่พิมพ์ลาย เพื่อให้แป้งซึมลงบนเนื้อผ้า (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-60 ผลลัพธ์แม่พิมพ์หลังจากการทำแป้งเปียกเสร็จในรอบแรกบนแท่นคัดลอก
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-61 ผลงานชุดนี้ใช้เทคนิคการพิมพ์แบบสองด้าน โดยตอนเช้าจะทำการทำแป้งเปียกชั้นแรก
ตอนบ่ายกลับอีกด้านขึ้นมาทำแป้งเปียก เพื่อให้มีการป้องกันการย้อมในทั้งสองด้าน
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-62 ภาพแสดงการพลิกผ้าหลังการทาแป้งเปียกชั้นแรกเสร็จบนแท่นคัดลอก โดยสามารถดู
ลวดลายทั้งสองด้านผ่านกล่องไฟของแท่นคัดลอก (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-63 ภาพช่างกำลังทำการทาแป้งเปียกครั้งที่สอง (Chen L, 2024)

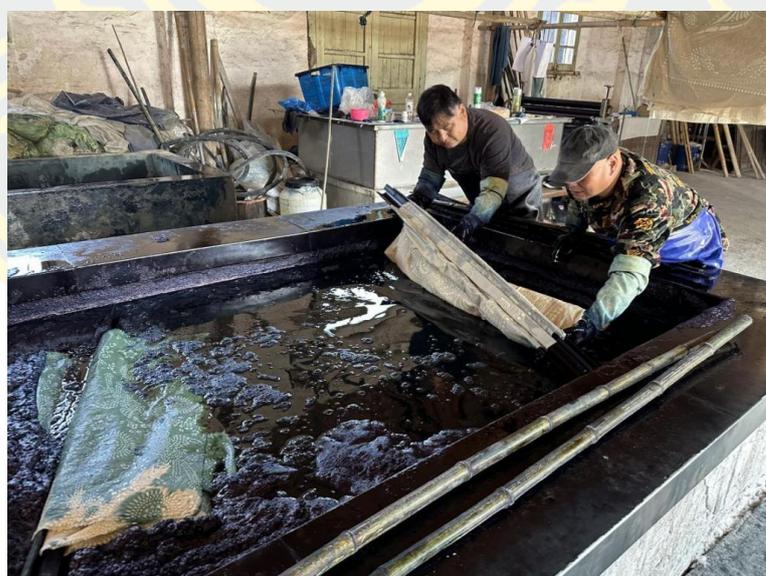
ภาพที่ 5-64 ภาพแสดงการมองเห็นลวดลายของแม่พิมพ์ได้ชัดเจนผ่านแสงจากกล่องไฟ
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-65 ก่อนทำการย้อมผ้าต้องนำผ้าแช่ในน้ำก่อน เพื่อให้แป้งดูดซับน้ำอย่างเต็มที่ เมื่อแป้งดูดซับน้ำแล้ว สีย้อมจะไม่สามารถซึมเข้าไปในแป้งได้ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-66 ก่อนจะนำผ้าลงแชในอ่างย้อมต้องทำการสะอาดน้ำออก เพราะในแป้งมีการดูดซับน้ำพอแล้ว กระบวนการนี้เรียกว่า “การแช่น้ำและการสะอาดน้ำ” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-67 นำผ้าขาวที่ทาแป้งเปียกป้องกันการย้อมลงไปแชในอ่างย้อมเพื่อทำการย้อมสี (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-68 ภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการย้อมสีนั้นจะวางผ้าบนไม้คานเพื่อสะดวกในการพลิกผ้า โดยทุกๆ 7-8 นาทีต้องพลิกผ้า 1 รอบ และต้องมีกำลังคนสองคนช่วยกันพลิกผ้า (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-69 ในภาพนี้จะเห็นว่ามีส่วนสองคนยืนอยู่ทั้งสองฝั่งของอ่างย้อมเพื่อช่วยกันพลิกผ้า โดยใช้ไม้คานกดผ้าเพื่อให้การย้อมสีเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-70 ภาพแสดงขั้นตอนการนำผ้าออกจากอ่างย้อมแล้วตากไว้ เพื่อให้ผ้าเกิดการออกซิเดชันอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้สีจะค่อย ๆ เปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีเขียวและจากสีเขียวเป็นสีน้ำเงิน (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-71 ภาพแสดงขั้นตอนการย้อมลงอ่างและตากลม 6-8 ครั้ง จนได้ผ้าเป็นสีน้ำเงินเข้ม (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-72 ภาพแสดงขั้นตอนการสะเด็ดน้ำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “ทูลิ้นเป้าฟู่(รอยแบบไม้ทันทิ้งตัว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-73 หลังจากย้อมสีเสร็จ ให้แขวนผ้าบนถ้งย้อมเพื่อสะเด็ดน้ำ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-74 ขั้นตอนการรอให้สารถ้อมบนผ้าเกิดการออกซิเดชัน จนเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินเข้มทั่วทั้งผืน
(Chen L, 2024)

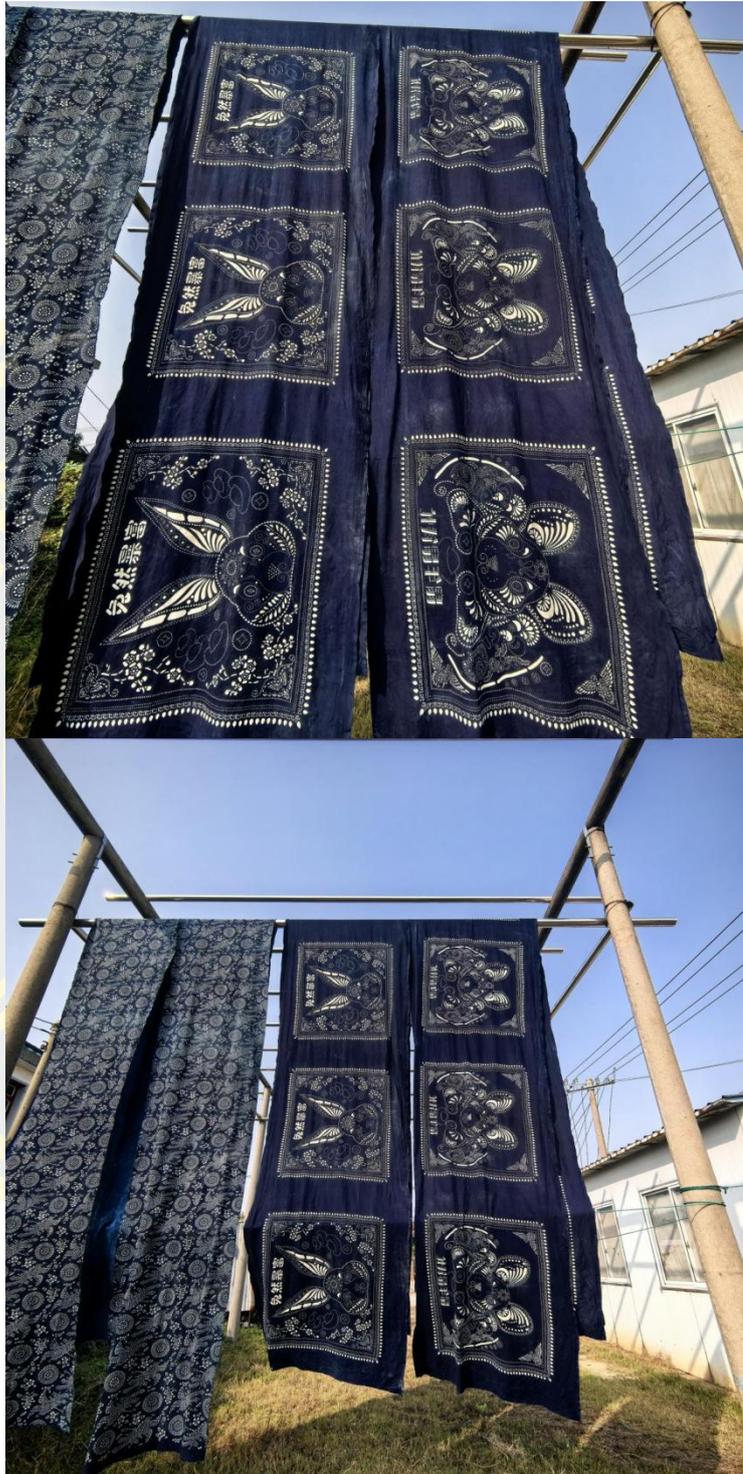
ภาพที่ 5-75 ตีงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ตากแห้งแล้วให้ตีง ใช้เกรียงปาดมุม 45° เพื่อขูดแบ่งขาวที่แห้งออกจนสะอาดหมดจด (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-76 หลังจากขูดแบ่งออกจะเห็นสีพื้นของผ้าที่เกิดเป็นลวดลายสลับสีน้ำเงินและสีขาว (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-77 ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ซูดแห้งแล้วจะถูกล้างด้วยน้ำสะอาดซ้ำหลายครั้ง เพื่อขจัด
แป้งกันสีและสีส่วนเกินที่หลงเหลือบนผ้าออกให้หมด (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-78 เมื่อซักจนสะอาดแล้ว ให้ใช้ไม้ไผ่ยกผ้าขึ้นไปตากบนราวสูง 6.5 เมตรเพื่อตากให้แห้ง
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-79 ผลลัพธ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ไหว)” ที่เสร็จสมบูรณ์ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-80 ผลลัพธ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “หู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” ที่เสร็จสมบูรณ์ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-81 การจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขวาน้ำเงินลาย “兔然暴富(รอยแบบไม้ทันทังตัว)” ในกรอบไม้สั่งทำพิเศษ (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-82 การจัดแสดงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจน
นับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” ในกรอบไม้สั่งทำพิเศษ (Chen L, 2024)

ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้ผู้วิจัยได้ต่อยอดการนำไปประยุกต์ในการออกแบบเพื่อ
ใช้ในชีวิตประจำวันในหลากหลายประเภท เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าพันคอ ปฏิทินตั้งโต๊ะ กระเป๋าถือ ถุงหิ้ว
และแก้วน้ำ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับวิถี
ชีวิตสมัยใหม่ ทำให้ผู้บริโภคได้สัมผัสถึงเสน่ห์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์

จากการศึกษาวิจัยในช่วงแรก ผู้วิจัยพบว่าผู้บริโภคที่เป็นคนรุ่นใหม่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์หลากหลายแบบ เพื่อตอบสนองความชื่นชอบนี้ ผู้วิจัยจึงได้ต่อยอดองค์ประกอบดั้งเดิมเข้าไปในผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการประยุกต์นี้ สามารถสืบทอดงานฝีมือผ้าพิมพ์ลายขาน้ำเงินแบบดั้งเดิมไปพร้อม ๆ กับการปรับตัวให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างต่อไป

การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์นี้ ช่วยให้งานฝีมือดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาน้ำเงินสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตและสุนทรียภาพของคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้ใช้สัมผัสได้ถึงเสน่ห์และคุณค่าทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ช่วยสร้างแรงดึงดูดและเชื่อมโยงผู้คนให้ใกล้ชิดกับงานหัตถกรรมดั้งเดิมในสังคมสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 5-83 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “ทู่หลันเป่าฟู่(รอยแบบไม่ทันตั้งตัว)” โนโตนสีขาน้ำเงินที่ใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลในการสร้างแบบร่าง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-84 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ถ้วนไม่ไหว)” ในโทนสีขาวน้ำเงินที่ใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลในการสร้างแบบร่าง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-85 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “หู่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-86 ภาพตัวอย่างปฏิทินตั้งโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-87 ภาพตัวอย่างผ้าปูโต๊ะชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-88 ภาพตัวอย่างผ้าปูโต๊ะชุด ““พู่หลินเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-89 ภาพตัวอย่างการออกแบบแก้วชุด “หูหลันเป่าฟู่(รอยแบบไม่ทันตั้งตัว (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-90 ภาพตัวอย่างการออกแบบแก้วชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ถ้วนไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

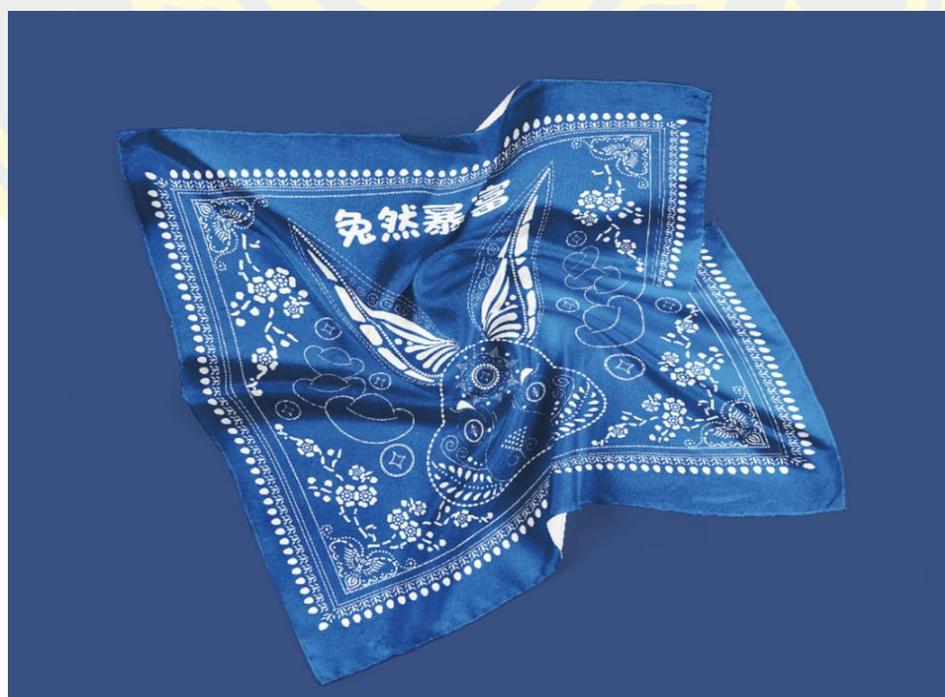
ภาพที่ 5-91 ภาพตัวอย่างการออกแบบถุงหิ้วชุด “ทุ่หลันเป่าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)”
(Chen L, 2024)

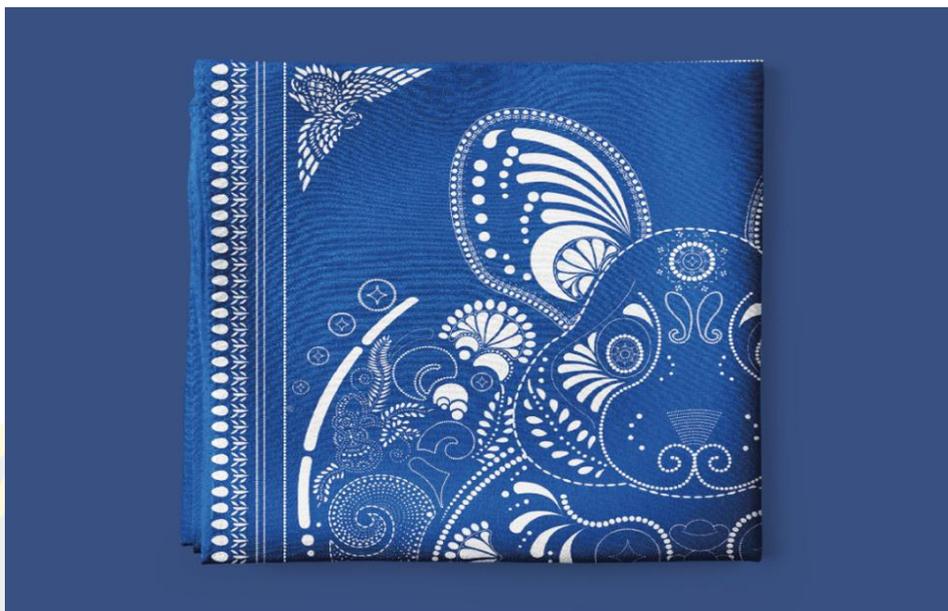
ภาพที่ 5-92 ภาพตัวอย่างการออกแบบถุงหิ้วชุด “สู่เหนียนสู่เสียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่
หวั่นไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

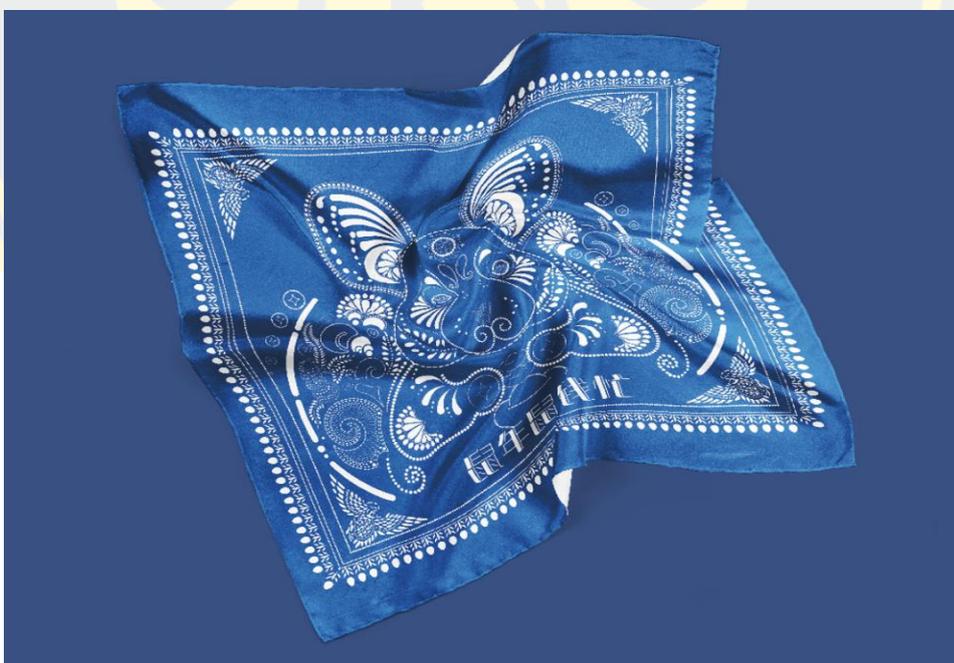
ภาพที่ 5-93 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “หูหลินเป่าฟู่(รอยแบบไม่ทันตั้งตัว)”
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-94 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “หูหลินเป่าฟู่(รอยแบบไม่ทันตั้งตัว)”
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-95 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-96 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าพันคอชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมิง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-97 ภาพตัวอย่างการออกแบบหมอนอิงชุด “สู่เหนียนสู่เฉียนหมั่ง (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่หวั่นไม่ไหว)” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-98 ภาพตัวอย่างการออกแบบหมอนอิงชุด “หูหลันเป้าฟู่(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” (Chen L, 2024)

การออกแบบตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา”

1. แนวคิดผลิตภัณฑ์และแรงบันดาลใจ

ในยุคสื่อใหม่ แอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์อย่าง WeChat และ QQ รวมไปถึง Facebook ได้กลายเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้คน สิ่งที่มาคือความท้าทายในด้านการสื่อสารที่ไม่สามารถเห็นสีหน้าและภาษากายของคู่สนทนาได้โดยตรง จึงมีการคิดค้นสติ๊กเกอร์อิโมจิที่มีสีหน้าหลากหลายขึ้นและกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงอารมณ์ระหว่างการส่งสารข้อมูล เพื่อให้ผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินสามารถปรับตัวเข้ากับการสื่อสารสมัยใหม่ได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบสติ๊กเกอร์อิโมจิที่มีชื่อว่า “หลานเสี่ยวฮวา” ได้ผสมผสานองค์ประกอบศิลปะผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินแบบดั้งเดิมเข้ากับวัฒนธรรมอิโมจิร่วมสมัยอย่างแยบยล

แรงบันดาลใจในการออกแบบสติ๊กเกอร์อิโมจิเหล่านี้มาจากลวดลายดั้งเดิมของผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินหนานทงและศิลปะรูปแบบจีนสมัยใหม่ ผ่านสร้างตัวการ์ตูนและการใช้สีแบบดั้งเดิมคือพื้นน้ำเงินลายขาว นำเสนอและเอกลักษณ์ของผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินมาประยุกต์กับการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนรุ่นใหม่ ตอบสนองความต้องการทั้งด้านการสืบทอดวัฒนธรรมและความน่าสนใจให้กับคนยุคปัจจุบัน โดยเครื่องแต่งกายของตัวละครจะใช้โทนสีแบบดั้งเดิมคือพื้นน้ำเงินลายขาว สวมผ้าโพกศีรษะที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาน้ำเงิน เน้นย้ำคุณค่าด้านสุนทรียภาพของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

2. การออกแบบลวดลายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

การออกแบบลวดลายสติ๊กเกอร์อิโมจิ “หลานเสี่ยวฮวา” คำนึงถึงรสนิยมและความชื่นชอบของผู้บริโภคกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นพิเศษ ตัวละครได้รับการออกแบบให้เป็นตัวการ์ตูนที่ผสมผสานองค์ประกอบที่กำลังเป็นที่นิยมและมีสีสันสมัยใหม่ ทำให้มีทั้งกลิ่นอายของวัฒนธรรมดั้งเดิมและตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพของคนรุ่นใหม่ ผ่านการใช้ศิลปะรูปแบบจีนสมัยใหม่และการออกแบบตัวละครการ์ตูน ดึงเอาสัญลักษณ์ดั้งเดิมของผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมป๊อปสมัยใหม่ โดยยังคงรักษารากฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและแฝงด้วยความน่าสนใจและองค์ประกอบสมัยใหม่

ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนั้น การออกแบบสติ๊กเกอร์อิโมจิจะใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัล เช่น Illustrator และ Photoshop เพื่อสร้างลวดลายดั้งเดิมของผู้พิมพ์ลายขาน้ำเงินขึ้นมาใหม่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเพิ่มรายละเอียดและความแม่นยำของลวดลาย ขณะเดียวกัน จะประยุกต์ใช้การประมวลผลแบบเวกเตอร์ของซอฟต์แวร์กราฟิก ทำให้ตัวละครมีการแสดงอารมณ์ที่หลากหลายครอบคลุมอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ประหลาดใจ น้อยใจ ขอบใจ ร้องไห้ ตั้งใจ เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงการนำไปใช้บนสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดความแพร่หลายในวงกว้าง

เพื่อให้สติ๊กเกอร์โมจิ “หลานเสี่ยวฮวา” ขยายอิทธิพลและประยุกต์ใช้ในตลาด ผู้วิจัยจึงได้ต่อยอดตัวละครดิจิทัลนี้โดยการนำไปประยุกต์เข้ากับสินค้าในชีวิตประจำวันหลากหลายประเภท เช่น เคสโทรศัพท์มือถือ แก้วน้ำ เข็มกลัดแฟชั่น สติ๊กเกอร์ตกแต่ง และถุงหิ้วแบบพกพา เป็นต้น ผ่านการต่อยอดด้วยการออกแบบที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับชีวิตสมัยใหม่ เพิ่มโอกาสในการใช้งานและการเข้าถึง ให้ผู้บริโภคได้สัมผัสถึงเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง การต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุดนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ที่แสวงหาความเป็นตัวเองและติดตามแฟชั่น นอกจากนี้ยังช่วยขับเคลื่อนการสืบทอดและพัฒนาอนุรักษ์วัฒนธรรมให้กับงานฝีมือผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมอีกด้วย

ภาพที่ 5-99 ภาพแสดงมุมมองสามด้านของตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” (ภาพด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง) (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-100 ภาพตัวอย่างสติ๊กเกอร์บรรจุภัณฑ์ขวดนมลาย “หลานเสี่ยวฮวา” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-101 ภาพตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขวดนมลาย “หลานเสี่ยวฮวา” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-102 ภาพตัวอย่างการออกแบบผ้าเช็ดหน้ารูปทรงสี่เหลี่ยมลาย “หลานเสี่ยวฮวา”
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-103 ภาพตัวอย่างการออกแบบพวงกุญแจลาย “หลานเสี่ยวฮวา” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-104 ภาพตัวอย่างการออกแบบสติ๊กเกอร์ลาย“หลานเสี่ยวฮวา” ((Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-105 ภาพตัวอย่างการออกแบบเข็มกลัดสีหน้าต่าง ๆ และแก้วลาย “หลานเสี่ยวฮวา”
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-106 ชุดไอโมจิตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-107 เคสโทรศัพท์มือถือและถุงทิวลา “หลานเสี่ยวฮวา” (Chen L, 2024)

การจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ด้านการจัดการ ผู้วิจัยยังได้นำเสนอกลยุทธ์การจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม ภายใต้บริบทการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียและสถานการณ์ปัจจุบันของโรงย้อมและพิมพ์ลาย ดังนี้

- (1) การจัดการด้านการวางแผนและออกแบบพื้นที่
- (2) การจัดการด้านปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม
- (3) การจัดการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการส่งเสริมแบรนด์
- (4) การจัดการด้านการจัดแสดงวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน
- (5) การจัดการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ทั้งนี้ กลยุทธ์เหล่านี้ได้ผสมผสานการออกแบบพื้นที่เชิงนวัตกรรม ประสบการณ์เชิงโต้ตอบ และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในหลากหลายมิติและยกระดับคุณค่าแบรนด์ ช่วยผลักดันการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้มีความทันสมัยและพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. การจัดการด้านการวางแผนและออกแบบพื้นที่

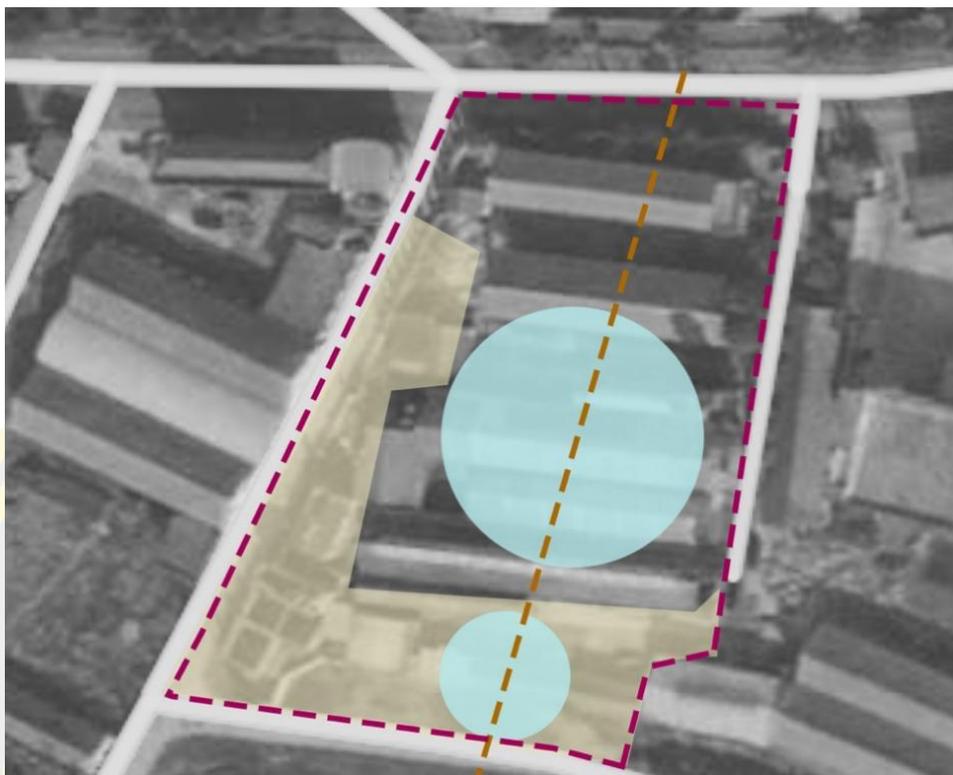
โรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียในปัจจุบันมีอายุการใช้งานมานาน ทำให้การใช้พื้นที่และการใช้งานแต่ละส่วนของอาคารมีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนและปรับปรุงด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อบูรณะพื้นที่สร้างสรรค์มรดกทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการนี้ จะยังคงไว้ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมตามประวัติศาสตร์ให้มากที่สุด โดยพยายามคงรูปลักษณะของอาคารเดิมไว้ และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการเพิ่มความหลากหลายและเพิ่มการใช้งานของแต่ละพื้นที่ในโรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การปรับปรุงนี้จะช่วยให้โรงงานเปลี่ยนจากพื้นที่ที่มีแค่การผลิตอย่างเดียวมาเป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานอย่างหลากหลาย เช่น แบ่งพื้นที่สำหรับการจัดแสดงนิทรรศการ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงประสบการณ์ นันทนาการ และสำนักงาน โดยอาคารหลังแรกจะเป็นพื้นที่หลักในการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อาคารหลังที่สองจะใช้เป็นพื้นที่ที่สร้างประสบการณ์เชิงโต้ตอบ อาคารหลังที่สามจะใช้เป็นพื้นที่สำหรับการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ และอาคารหลังที่สี่จะใช้เป็นที่ตั้งสำนักงาน นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ใช้งานด้านนันทนาการและการศึกษาเพิ่มเติมด้วย ฉะนั้น พื้นที่ทั้งหมดจะถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ พื้นที่ทางเข้าที่เป็นภูมิทัศน์ที่สวยงาม พื้นที่จัดแสดงเชิงวิชาการ พื้นที่นันทนาการ และพื้นที่สำนักงาน โดยพื้นที่เหล่านี้จะถูกจัดตามพฤติกรรมของผู้เยี่ยมชมและจัดวางตามเส้นทางที่กำหนดในโรงงานอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 5-108 ภาพแสดงพื้นที่ใช้งานของอาคารทั้งสิ้นสี่หลัง (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-109 แผนผังแบ่งโซนการใช้งาน (Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-110 แผนภาพวิเคราะห์แกนหลัก (Chen L, 2024)

การออกแบบพื้นที่จะเริ่มจากเส้นแกนหลักทางใต้มีสวนเชื่อมไปทางเหนือคือห้องพักพนักงาน โดยมีสวนหน้าประตูใหญ่และพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งประกอบด้วย ห้องการจัดแสดงนิทรรศการ ห้องประสบการณ์ และห้องเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นสองจุดที่อยู่เป็นศูนย์กลาง บริเวณภูมิทัศน์ทางตะวันตกและสวนปลูกต้นครามทางตะวันออกอาคารจัดแสดงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวภายนอก

การออกแบบปรับปรุงพื้นที่ภายนอกจะใช้วิธีการเก็บรักษาวัสดุของผนังภายนอกอาคารในส่วนที่ยังใช้งานได้ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในอาคารบางส่วนตามวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้งานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสามารถนำเครื่องทอผ้าเก่าที่ใช้งานไม่ได้แล้วที่กองทิ้งไว้มาเป็นองค์ประกอบตกแต่งภูมิทัศน์ในพื้นที่โรงงานได้ พร้อมกับปลูกต้นโพธิ์เจียงซูที่สื่อถึงวัฒนธรรมพุทธศาสนา หรือจะปลูกต้นแปะก๊วยที่เป็นพืชท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตในเมืองหนานทง เพื่อประดับตกแต่งภูมิทัศน์ให้ดูสวยงามยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญคือการมีส่วนร่วมที่ปลูกต้นครามซึ่งเป็นพืชที่ใช้ย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทงให้ผู้คนได้เข้ามาชมและมีส่วนร่วมในการปลูก ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมมีความเข้าใจเกี่ยวกับการย้อมผ้ามากขึ้นและเป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งยังมีประโยชน์ในด้านการศึกษาด้วย

ภาพที่ 5-111 ภาพจำลองการออกแบบในส่วนภายนอกอาคารโรงงาน (Chen L, 2024)

ในการปรับโฉมพื้นที่ภายใน ได้ใช้วิธีแบ่งพื้นที่ในแนวตั้งเพื่อแปลงพื้นที่ขนาดใหญ่เดิมให้กลายเป็นสองชั้น ขณะเดียวกันก็รักษารูปแบบห้องโถงใหญ่ไว้ที่บริเวณทางเข้า ทำให้เกิดเป็นลานตรงกลางที่มีพื้นที่สองข้างล้อมรอบ พื้นที่สองข้างของลานกลางชั้นที่หนึ่งจะใช้เป็นพื้นที่จัดแสดง พื้นที่นั่งพักผ่อน และห้องฉายภาพยนตร์ขนาดเล็ก ส่วนชั้นที่สองเป็นพื้นที่เปิด มีระเบียงทางเดินล้อมรอบพื้นที่ขนาดใหญ่บริเวณทางเข้า นอกจากนี้ จะใช้กระจกซึ่งเป็นวัสดุที่ให้ความรู้สึกทันสมัยมาเป็นวัสดุตกแต่ง เพื่อสืบทอดความเรียบง่ายและภาพลักษณ์โรงงานในยุคอุตสาหกรรมในอดีตไว้ และยังมีการใช้ชิ้นส่วนโลหะ (เหล็กและสแตนเลส) ในส่วนที่ต้องเสริมความแข็งแรง ส่วนช่องแสงด้านบนและหลังคาที่ต่อเติมบางส่วนจะปูด้วยกระจกฝ้าแบบกึ่งโปร่งแสง ซึ่งตอบสนองความต้องการในการใช้แสงธรรมชาติและสร้างบรรยากาศให้ดูมีเอกลักษณ์อีกด้วย ทั้งนี้ ในส่วนของหอจัดแสดงนิทรรศการจะปูด้วยปูนซีเมนต์สีธรรมชาติ ความเรียบง่ายของปูนซีเมนต์สอดคล้องกับบรรยากาศเก่าแก่ของอาคารอุตสาหกรรมลักษณะเดิม และจับคู่กับผนังกันที่ทาด้วยสีฟ้า ทำให้เกิดความสวยงามที่เรียบง่ายและประณีต

ภาพที่ 5-112 ภาพจำลองการแสดงผลของหอจัดแสดงนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
(Chen L, 2024)

ภาพที่ 5-113 ภาพจำลองการแสดงผลของหอจัดแสดงนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
(Chen L, 2024)

2. การจัดการปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม

ในฐานะที่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศไทย การสืบทอดและส่งเสริมไม่เพียงแต่ต้องรักษาหลักการของงานฝีมือดั้งเดิม แต่ยังต้องใช้วิธีการมีปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มความรู้สึกร่วมและการรับรู้ทางวัฒนธรรมของสาธารณะ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การฉายภาพโฮโลแกรมและความจริงเสริม (AR) เข้ามา สามารถแสดงกระบวนการผลิตและภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อีกด้วย เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถแสดงการเปลี่ยนแปลงของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เข้าชมสามารถสัมผัสคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านการมองเห็นและการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การฉายภาพโฮโลแกรมที่แสดงการพัฒนาประวัติศาสตร์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินขณะที่ AR จะช่วยให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมในการออกแบบและเลือกสี เพิ่มความสนุกสนานและความลึกซึ้งของประสบการณ์ นอกจากนี้ การจัดพื้นที่ประสบการณ์แบบมีปฏิสัมพันธ์ยังสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมโดยการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับงานฝีมือดั้งเดิม

พื้นที่ประสบการณ์ VR ภายในโรงแรมและพิมพ์ลายเออร์เจียมีส่วนช่วยให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินโดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนสำคัญ เช่น การสร้างแม่พิมพ์และการพิมพ์ลาย การใช้วิธีนี้ไม่เพียงทำให้ผู้เข้าชมเข้าใจกระบวนการทั้งหมดได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังช่วยเพิ่มความรู้สึกร่วมและการรับรู้ทางวัฒนธรรมผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในแบบเสมือนจริง พื้นที่ประสบการณ์แบบทำมือเป็นส่วนสำคัญของการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม ผู้เข้าชมจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจำแนกต้นคราม การตัดต้นคราม การมัดต้นครามและแช่น้ำเพื่อสกัดสีน้ำเงิน การแกะสลักแม่พิมพ์ การรีดแบ่ง ไปจนถึงขั้นตอนการย้อมคราม ผู้คนสามารถสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่เป็นของตนเองได้จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ทำให้มรดกทางวัฒนธรรม “มีชีวิตชีวา” และการสืบทอด “ได้รับการฟื้นฟู” ประสบการณ์นี้ทำให้ผู้เข้าชมเปลี่ยนสถานะจากผู้ชมเป็นผู้ลงมือปฏิบัติในการสืบทอดวัฒนธรรม เพิ่มความรู้สึกร่วมและเป็นเจ้าของและเพิ่มการรับรู้ทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อีกด้วย

ในด้านการส่งเสริมการศึกษา สามารถใช้วิธีการจัดทำโครงการกิจกรรมเคลื่อนที่ที่สามารถเข้าไปยังโรงเรียนชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา เพื่อจัดทำหลักสูตรประสบการณ์การสร้างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินให้กับเยาวชน โดยให้พวกเขาได้ลองทำผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินด้วยตัวเอง ซึ่งการผสมผสานการปฏิบัติและการสอนนี้จะทำให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้ดีขึ้น และเพิ่มความสนใจต่อการทำงานฝีมือดั้งเดิม โมเดลการศึกษาแบบนี้ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะผู้สืบทอดวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในอนาคต แต่ยังเป็นเสมือนคลื่นลูกใหม่ที่ช่วยขับเคลื่อนและเผยแพร่วัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

ตารางที่ 5-1 รายการกิจกรรมการจัดปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (Chen L, 2024)

ลำดับที่	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมายกิจกรรม
1	จำลองกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินผ่านอุปกรณ์ VR ให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตแบบเสมือน	ผู้เข้าชม นักเรียน ผู้สนใจทางวัฒนธรรม	ให้ผู้เข้าชมเข้าใจงานฝีมือของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินผ่านการมีปฏิสัมพันธ์แบบเสมือน เพิ่มความรู้สึกร่วมทางวัฒนธรรม
2	ผู้เข้าชมเข้าร่วมในโซนงานฝีมือทำการพิมพ์ลายและการผลิตง่าย ๆ เพื่อสร้างของที่ระลึกจากผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน	ผู้เข้าชม นักเรียน ครอบครัว	ให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสแก่นแท้ของงานฝีมือผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินและสร้างของที่ระลึกผ่านการลงมือทำด้วยตัวเอง
3	ใช้วิธีการจัดทำโครงการกิจกรรมเคลื่อนที่ที่สามารถเข้าไปยังโรงเรียนชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการทำผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินด้วยตัวเอง	นักเรียน สถาบันการศึกษา	ส่งเสริมการสืบทอดวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน เพิ่มความสามารถในงานฝีมือและการรับรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียน
4	ใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดีย (เช่น การฉายภาพดิจิทัล) แสดงประวัติความเป็นมา การออกแบบ ลวดลายและการพัฒนางานฝีมือของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน	ผู้เข้าชม ผู้สนใจทางวัฒนธรรม	เพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและทราบคุณค่าทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงินมากขึ้น
5	เชิญผู้สืบทอดวัฒนธรรมหรือผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรแนะนำประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและลักษณะงานฝีมือของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน	ผู้เข้าชม นักเรียน ผู้สนใจทางวัฒนธรรม	ถ่ายทอดเนื้อหาทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายชาน้ำเงิน เพิ่มการรับรู้ทางวัฒนธรรม

3. การจัดการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการส่งเสริมแบรนด์

ในฐานะที่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การสืบทอดและการปกป้องต้องการแรงสนับสนุนจากอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการจัดการการส่งเสริมแบรนด์จะทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถค้นพบช่องทางใหม่ ๆ ในตลาดสมัยใหม่ได้ การส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจช่วยผลักดันให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินก้าวสู่เส้นทางการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การผสมผสานงานฝีมือดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับการออกแบบสมัยใหม่ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายได้ เช่น เสื้อผ้า ของตกแต่งบ้าน เครื่องเขียน ฯลฯ ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เหล่านี้ช่วยรักษาลวดลายดั้งเดิมและคุณค่าทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไว้ และดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภครุ่นใหม่ผ่านรูปแบบการออกแบบที่ทันสมัยและเน้นประโยชน์ใช้สอย นอกจากนี้ ภายในโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียสามารถจัดตั้งพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อให้พนักงานที่เกี่ยวข้องซื้อผลิตภัณฑ์หลังจากที่ได้ร่วมประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และนำผลิตภัณฑ์ที่แบ่งไปด้วยวัฒนธรรมนี้กลับบ้านได้ด้วย รูปแบบการบริโภคเช่นนี้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และยังช่วยขยายขอบเขตการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไปยังนักท่องเที่ยวและผู้คนที่สนใจ ผ่านการซื้อและการเข้ามาเยี่ยมชมสัมผัสประสบการณ์

การส่งเสริมแบรนด์เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินพัฒนาจากงานฝีมือดั้งเดิมไปสู่ผลิตภัณฑ์แบรนด์ทางวัฒนธรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด กระบวนการสร้างแบรนด์นี้ นอกจากต้องเน้นย้ำเอกลักษณ์ท้องถิ่นของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมด้วย เช่น การนำแบรนด์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้าร่วมนิทรรศการวัฒนธรรมและส่งเข้าประกวดด้านการออกแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยกกระตือรือร้นในตลาดและขยายอิทธิพลให้กว้างขึ้น ในขณะเดียวกัน การส่งเสริมการสร้างแบรนด์จะช่วยก้าวข้ามข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์โดยการเข้าสู่ตลาดที่กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะในด้านแฟชั่น ด้านการตกแต่งบ้าน และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประยุกต์ใช้และการบูรณาการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกับความร่วมมือด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 5-2 แผนการพัฒนาและส่งเสริมแบรนด์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาว
น้ำเงิน (Chen L, 2024)

ลำดับ ที่	ผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรม สร้างสรรค์	รูปแบบการ ออกแบบ	ช่องทางการจำหน่าย	วิธีการส่งเสริมแบรนด์
1	เสื้อผ้า	ลวดลายดั้งเดิม ผสมผสานกับแฟชั่น สมัยใหม่	โซนจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์ของโรงย้อม และพิมพ์ลายเออร์เจีย ร้านค้าออนไลน์	ร่วมงานแสดงแฟชั่น ร่วมมือกับนักออกแบบ ชื่อดัง
2	ของตกแต่งบ้าน	ผสมผสานการ ออกแบบบ้าน รูปแบบดั้งเดิมและ สมัยใหม่	ร้านค้าขายสินค้า ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์ ร่วมมือกับ แบรนด์เฟอร์นิเจอร์	เข้าร่วมงานแสดงการ ออกแบบในประเทศ และต่างประเทศเพื่อ เพิ่มการรับรู้และการ เข้าถึง
3	เครื่องเขียน	ผสมผสานลวดลาย ดั้งเดิมเข้ากับการ ออกแบบเครื่องเขียน	ร่วมมือกับแบรนด์ เครื่องเขียน ร้านของที่ ระลึกในพิพิธภัณฑ์	ออกเครื่องเขียน รุ่นลิมิเต็ดเอ디션 ร่วมมือกับแบรนด์ ที่มีชื่อเสียง
4	ของตกแต่ง	รักษางานฝีมือดั้งเดิม พร้อมกับสร้าง นวัตกรรมการ ออกแบบ	นิทรรศการศิลปะร้าน ขายของที่ระลึกใน พิพิธภัณฑ์	ส่งเสริมผ่านนิทรรศการ ศิลปะและกิจกรรมทาง วัฒนธรรม
5	เครื่องประดับ	ผสมผสานลวดลาย ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำ เงินเข้ากับ เครื่องประดับ สมัยใหม่	ร้านค้าพิเศษ ช่องทาง แฟชั่นออนไลน์ ห้างสรรพสินค้าสินค้า หรู	ร่วมมือกับ แบรนด์แฟชั่น ออกเครื่องประดับ รุ่นลิมิเต็ดเอ디션 ใช้โซเชียลมีเดียในการ ผลักดันส่งเสริม

ลำดับ ที่	ผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรม สร้างสรรค์	รูปแบบการ ออกแบบ	ช่องทางการจำหน่าย	วิธีการส่งเสริมแบรนด์
6	อุปกรณ์เสริม ดิจิทัล	ผสานลวดลายผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เข้ากับอุปกรณ์เสริม ดิจิทัล	ช่องทางร้านค้า ออนไลน์ ร้านค้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	ร่วมมือกับแบรนด์ เทคโนโลยีหรือช่องทาง ร้านค้าออนไลน์เพื่อทำ การตลาดร่วมกัน
7	ของที่ระลึกจาก การท่องเที่ยว	ผสมผสานลวดลาย ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำ เงินกับการออกแบบ ของที่ระลึก	ร้านขายของที่ระลึก ในแหล่งท่องเที่ยว นิทรรศการทาง วัฒนธรรม	ส่งเสริมผ่าน การท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม ร่วมมือกับสถานที่ ท่องเที่ยวในการจัด จำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก
8	ชุดอุปกรณ์ DIY	ชุดอุปกรณ์ DIY สำหรับการทำผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	สร้างช่องทางร้านค้า ออนไลน์สำหรับ ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์ กิจกรรมทดลองการ เรียนรู้สร้างสรรค์	ดึงดูดผู้ที่ชื่นชอบงาน ฝีมือให้ได้เรียนรู้งาน ฝีมือผ่านกิจกรรมเชิง ปฏิบัติและหลักสูตร การเรียนรู้ต่าง ๆ

4. การจัดการด้านการจัดแสดงวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

การจัดการด้านการจัดแสดงวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินโดยใช้วิธีการจัดนิทรรศการ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ถือเป็นการใช้กลยุทธ์การแสดงผลและเทคโนโลยีที่เป็นระบบถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม กระบวนการผลิต และผลงานสร้างสรรค์ร่วมสมัยของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างครบถ้วน แตกต่างจากการจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสัมผัสประสบการณ์ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ การจัดการนิทรรศการนี้มุ่งเน้นไปที่การนำเสนอแบบนิ่งและการจัดโครงสร้างข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การจัดการนิทรรศการแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่หลัก ได้แก่ โซนแสดงประวัติและวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โซนแสดงกระบวนการผลิต โซนแสดงผลผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ และ

โชนแสดงการผสมผสานระหว่างการออกแบบสมัยใหม่กับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยโชนแสดงประวัติ และวัฒนธรรมสามารถใช้การลำดับเหตุการณ์ภาพประวัติศาสตร์และวิดีโอมีเดียเพื่อถ่ายทอดต้น กำเนิดและพัฒนาการของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเน้น การให้ความรู้แก่ผู้ชมเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมและบทบาทของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในฐานะ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนโชนแสดงกระบวนการผลิตนั้น สามารถจัดแสดงด้วยวัตถุจริง ฉายภาพดิจิทัล และจัดแสดงเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อแสดงขั้นตอนสำคัญของการผลิตตั้งแต่การออกแบบ การทำแม่พิมพ์ การย้อมและพิมพ์ลาย ไปจนถึงขั้นตอนการตากผ้า เน้นให้ผู้ชมเข้าใจถึงความซับซ้อน และความประณีตของกระบวนการผลิตผ่านข้อมูลที่มองเห็นได้ ทั้งด้านโชนแสดงผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์มุ่งเน้นไปที่การแสดงผลการประยุกต์ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตลาดสมัยใหม่ เช่น การจัด แสดงเสื้อผ้า ของตกแต่งบ้าน และเครื่องเขียน ด้านโชนแสดงการผสมผสานการออกแบบสมัยใหม่กับ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะนำเสนอผลงานของนักออกแบบร่วมสมัยที่ใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในงาน ออกแบบต่าง ๆ เน้นให้เห็นการผสมผสานระหว่างงานฝีมือดั้งเดิมกับการออกแบบสมัยใหม่ โดยจัดพื้นที่ เฉพาะสำหรับการแสดงผลงาน รวมถึงการนำเสนอขั้นตอนการสร้างสรรคผ่านสื่อมัลติมีเดีย พร้อมกับ คำบรรยายสดเพื่อเน้นให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ในวงการแฟชั่นและของใช้ในบ้าน

ตารางที่ 5-3 แผนการจัดการการแสดงผลวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน (Chen L, 2024)

ลำดับ ที่	การจัดการ แสดง	รูปแบบการแสดงผล	เป้าหมายการแสดงผล	เครื่องมือทาง เทคโนโลยี
1	ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ของผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงิน	แผนภูมิเวลา รูปภาพ ประวัติศาสตร์ วิดีโอแสดง	การให้ความรู้แก่ผู้เข้า ชมเข้าใจถึงคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	ผนังข้อมูลประวัติ ความเป็นมา การฉายภาพดิจิทัล หน้าจออินเทอร์เน็ต- แอดทีฟ
2	การแสดงผล ขั้นตอน การผลิต	การแสดงผลวัตถุจริง การฉายภาพดิจิทัล การจัดแสดง เครื่องมือทางการ ผลิต	การแสดงผลให้เห็นถึง ความซับซ้อนและ ความประณีต ของกระบวนการผลิต ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน	การแสดงผล กระบวนการผลิตทาง ดิจิทัล และการเปรียบเทียบ วัตถุจริง

ลำดับ ที่	การจัดการ แสดง	รูปแบบการ แสดง	เป้าหมายการ แสดง	เครื่องมือทาง เทคโนโลยี
3	การแสดง ผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรม สร้างสรรค์	ผู้แสดงสินค้า หน้าจอบ อิเล็กทรอนิกส์ การจัดแสดงสินค้า	การแสดงความ หลากหลายของ ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ ลายขาวน้ำเงิน และส่งเสริม การขายผลิตภัณฑ์	การแสดงผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ผ่านหน้าจอบ อิเล็กทรอนิกส์ การขายออนไลน์และ ออฟไลน์
4	การผสมผสาน การออกแบบ สมัยใหม่และ ผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงิน	พื้นที่แสดงผลงาน ออกแบบสมัยใหม่ การแสดงสื่อ มัลติมีเดียและการ บรรยาย	จัดแสดงการผสมผสาน ระหว่างผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินและการ ออกแบบสมัยใหม่ เพื่อดึงดูดผู้ชมให้เกิด ความสนใจ	การแสดง กระบวนการ ออกแบบด้วย เทคโนโลยี AR/VR การโต้ตอบผ่าน มัลติมีเดีย

5. การจัดการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็นแนวทางใหม่สำหรับการสืบ
ทอดและการส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิม ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงสามารถใช้ประโยชน์จาก
อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีเสมือนจริงในการเผยแพร่วัฒนธรรมนี้ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้นได้ ทั้งนี้
การสร้างพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นวิธีการเผยแพร่ทางช่องทางออนไลน์ที่
สำคัญ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AR/VR มาช่วยนำเสนอข้อมูลด้านประวัติความเป็นมา
กระบวนการผลิต และความหมายทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ไม่ว่าจะผู้ชมจะอยู่ที่ใดก็
สามารถเข้าชมกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในรูปแบบที่มีส่วนร่วมและเข้าใจเรื่องราวทาง
วัฒนธรรมได้ อีกทั้งยังสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบและสร้างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินผ่านช่องทาง
เสมือนจริงได้อีกด้วย นอกจากนี้ ช่องทางโซเชียลออนไลน์อย่างแอปพลิเคชัน TikTok และ YouTube
เป็นอีกหนึ่งในช่องทางที่สำคัญสำหรับการบริโภควัฒนธรรมของกลุ่มเยาวชน การเชิญผู้สืบทอดผ้า
พิมพ์ลายขาวน้ำเงินหรือช่างฝีมือบันทึกวีดิโอขั้นตอนและกระบวนการผลิต แล้วส่งต่อไปยังผู้มีอิทธิพล
หรือผู้ส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อถ่ายทอดสดและเผยแพร่วิดีโอนี้ วิธีการนี้ถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้ผ้า
พิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้นำเสนอออกไปให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักมากขึ้นด้วย

การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์แบบโต้ตอบบนมือถือ เช่น แอปพลิเคชันหรือโปรแกรมไมโครใน WeChatสามารถช่วยส่งเสริมให้วัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่ถูกจำกัดการจัดแสดงแค่ช่องทางออฟไลน์เท่านั้น แต่ยังสามารถให้บริการความรู้ทางวัฒนธรรม การแสดงกระบวนการผลิต และการซื้อขายบนช่องทางออนไลน์แก่ผู้ใช้ได้อีกด้วย ผู้ใช้สามารถซื้อชุดวัสดุสำหรับการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในแอปพลิเคชัน หรือเรียนรู้กระบวนการผลิตผ่านไมโครคลาส (ห้องเรียนขนาดเล็กที่เน้นการสอนเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่องบนช่องทางออนไลน์) หลังจากนั้นก็สามารถผลิตด้วยตนเองได้ที่บ้าน นอกจากนี้ ยังสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมนี้ผ่านวิธีการผลิตเกมที่บูรณาการเข้ากับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เนื่องจากเกมมีคุณสมบัติ “การโต้ตอบ” และ “การมีส่วนร่วม” ในตัวเอง ถือเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการนำเอาวัฒนธรรมมรดกที่จับต้องไม่ได้มานำเสนอสู่สายตาของสาธารณชน เช่น การเปิดตัวผลิตภัณฑ์เกมที่มีองค์ประกอบของ “วัฒนธรรมมรดก + เกม” โดยแสดงกระบวนการผลิตและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในรูปแบบเกมที่เล่นได้ง่ายในโทรศัพท์หรือคิดค้นภารกิจในเกม เช่น ภารกิจฟื้นฟูผลงานวัฒนธรรมที่ชำรุดหรือค้นหาขุมทรัพย์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่สูญหาย วิธีนี้จะช่วยดึงดูดผู้ใช้กลุ่มเยาวชนด้วยความสนุกสนานและความน่าสนใจของเกม และยังช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่วัฒนธรรมด้วย

กลยุทธ์ทั้ง 5 ประการที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ จะช่วยส่งเสริมให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องตามวัฒนธรรมและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยการดำเนินงานด้านการปรับปรุงการออกแบบพื้นที่ การยกระดับการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นวัตกรรมการถ่ายทอดทางดิจิทัล และการส่งเสริมแบรนด์ ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการสืบทอดและการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ขับเคลื่อนการบูรณาการระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นและเศรษฐกิจ ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมใหม่และการพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของสังคมสมัยใหม่

การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลและหัตถกรรมดั้งเดิมทำให้การออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่ถูกจำกัดอยู่แค่เพียงการผลิตด้วยมือแบบดั้งเดิมอีกต่อไป เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิต การใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลทำให้นักออกแบบสามารถปรับรายละเอียดของลวดลายได้อย่างรวดเร็ว สร้างแบบร่างหลาย ๆ แบบออกมาในเวลาอันสั้นและมีแบบให้เลือกมากขึ้น และยังสามารถควบคุมอัตราส่วนของเส้นและลวดลายได้อย่างแม่นยำ ในขณะที่เทคโนโลยีการแกะสลักด้วยเลเซอร์ได้ช่วยเพิ่มความแม่นยำในการผลิตลวดลายที่ละเอียดที่ยากต่อการสร้างด้วยมือเปล่าได้ ซึ่งทำให้ขอบเขตการทำงานและการแสดงออกของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้เปิดกว้างมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังทำให้การออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถใช้วัสดุและผลิตผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น ขยายการใช้งานด้านผลิตภัณฑ์

วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น เครื่องประดับแฟชั่นและของประดับตกแต่งบ้าน เพิ่มประโยชน์การใช้งาน และมีความสวยงามตามยุคสมัย ดังนั้น การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและการออกแบบนี้ได้ทำให้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรักษาความหมายแฝงทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไปพร้อม ๆ กับการแสดงออกทาง ศิลปะสมัยใหม่ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนให้การสืบทอดและการพัฒนานวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสังคมปัจจุบัน

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เทคนิคการผลิต ความหมาย แฝงทางวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในยุคดิจิทัลของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง พร้อมทั้งมองถึงการพัฒนาในอนาคต บทนี้ได้สรุปกลยุทธ์การสืบทอดและพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่มีประสิทธิภาพในสังคมสมัยใหม่ ให้ข้อเสนอแนะสำหรับทิศทางการวิจัยในอนาคตและแนวทางการปฏิบัติของนักออกแบบ รวมถึงการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ ด้านการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมนั้น งานวิจัยนี้ได้เน้นความร่วมมือกับองค์กรคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ระบบการศึกษา และธุรกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อร่วมมือกันในการอนุรักษ์ สืบทอดความรู้ และส่งเสริมการตลาดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ซึ่งจะช่วยให้จิตวิญญาณทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินคงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืนและมีชีวิตชีวาในบริบทสมัยใหม่

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาและวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า

1. ด้านความเป็นมาและเทคนิควิธีการของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง รวมถึงความหมายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางสุนทรียภาพของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงได้รับอิทธิพลจากสภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ท้องถิ่น ทั้งนี้ ความเจริญรุ่งเรืองของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสิ่งทอในพื้นที่หนานทง รวมถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ได้วางรากฐานที่มั่นคงให้แก่การพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง และยังเอื้อผลต่อการเข้าถึงเทคโนโลยีสิ่งทอและวัสดุที่ใช้ในผลิตได้ง่ายขึ้น มีส่วนช่วยส่งเสริมการผลิตและการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีพื้นฐานจากเทคนิคแบบดั้งเดิม เช่น การแกะสลักแม่พิมพ์ด้วยมือและการพิมพ์ลายแบบกันสี หลังการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงกลายเป็นรูปแบบงานฝีมือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและมีคุณค่าทางศิลปะ อย่างไรก็ตาม ด้วยความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมและการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมกำลังเผชิญกับความท้าทายในการสืบทอด จึงจำเป็นต้องมีมาตรการการพัฒนานวัตกรรมและการอนุรักษ์เพื่อรักษาคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมนี้ไว้

2. ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ผลของการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เช่น การออกแบบดิจิทัล การแกะสลักด้วยเครื่องเลเซอร์ และอุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านสู่ความทันสมัยบนพื้นฐานของงานฝีมือดั้งเดิม โดยเครื่องมือออกแบบดิจิทัลสามารถถอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมและประกอบขึ้นใหม่ เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับสุนทรียภาพสมัยใหม่ เทคโนโลยีการแกะสลักด้วยเครื่องเลเซอร์นี้สามารถสร้างลวดลายที่ซับซ้อนได้อย่างละเอียดและมีประสิทธิภาพสูง ลดความคลาดเคลื่อนในการทำแม่พิมพ์ด้วยมือ เพิ่มอิสระในการสร้างสรรค์และความแม่นยำในการออกแบบ ส่วนอุปกรณ์การผลิตอัจฉริยะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผ่านการทำงานอัตโนมัติ รับประกันความสม่ำเสมอและทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพสูง การผสมผสานเทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมและการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ถือเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการประยุกต์ใช้ในสังคมสมัยใหม่

3. จากผลงานตัวอย่างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่ผสมผสานเอกลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับการออกแบบนวัตกรรมสมัยใหม่ มีความสอดคล้องกับหลักการออกแบบที่คำนึงถึงความรู้สึกทางวัฒนธรรม สุนทรียภาพ และความทันสมัย ด้วยกระบวนการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากการค้นคว้ารากฐานทางวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งจนได้ผลงานผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ชุด “12 นักษัตร” รวมไปถึงการสร้างสรรค์ตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” เป็นการผสมผสานงานหัตถกรรมดั้งเดิมเข้ากับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ ซึ่งนอกจากรักษากลิ่นอายวัฒนธรรมดั้งเดิมแล้ว ยังมีการผสมผสานองค์ประกอบแฟชั่นที่สอดคล้องกับสุนทรียภาพสมัยใหม่ เทคนิคการออกแบบที่สร้างสรรค์และน่าสนใจจะช่วยเพิ่มแรงดึงดูดให้กับภาพลักษณ์และการเชื่อมโยงทางอารมณ์ของผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งผสมผสานกระแสนิยมในสังคมปัจจุบัน ทำให้ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงแต่เป็นตัวแทนของการสืบทอดวัฒนธรรม แต่ยังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของยุคสมัยและคุณค่าทางศิลปะอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ในด้านของกลยุทธ์ในการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า สามารถนำไปสู่แนวทางการจัดการได้อย่างเป็นระบบ เป็นประโยชน์ต่อโรงงานย้อมและการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต โดยสามารถเน้นที่การจัดการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การปรับปรุงพื้นที่ในอาคารประวัติศาสตร์ การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงโต้ตอบทางวัฒนธรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการส่งเสริมแบรนด์ การบริหารจัดการนิทรรศการอย่างเป็นระบบ และการขับเคลื่อนการเผยแพร่วัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ผ่านการวางแผนและพัฒนาพื้นที่ใช้งานของโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียอย่างเหมาะสม ให้สามารถเป็นทั้งพื้นที่จัดแสดง ทดลองเชิงประสบการณ์ ศึกษาเรียนรู้ และ

เป็นพื้นที่นันทนาการ ส่งเสริมให้ผู้คนมีการรับรู้และมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ขณะเดียวกัน ยังสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากงานฝีมือดั้งเดิมไปสู่การพัฒนา เป็นแบรนด์ทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาด และมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความเป็นจริงเสมือน (VR) และความเป็นจริงเสริม (AR) เข้ามาช่วยขยายการเผยแพร่วัฒนธรรมและ ประสบการณ์เชิงโต้ตอบ มาตรการเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทงอย่างสร้างสรรค์จากหลายมิติ ช่วยรักษาจิตวิญญาณทางวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้ให้มีชีวิตชีวาใน สังคมสมัยใหม่

ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจน ผลของงานวิจัยนี้ยังสามารถนำไปสู่การเสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ เป็นไปได้ให้กับรัฐบาลท้องถิ่น ดังนี้

(1) จัดตั้งกองทุนสนับสนุนพิเศษเพื่อคุ้มครองมรดกและสนับสนุนการฝึกอบรมทายาทผู้ สืบทอดฝีมือดั้งเดิม เพื่อให้แน่ใจว่าเทคนิคงานฝีมือจะสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

(2) สร้างศูนย์ประสบการณ์และพิพิธภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อแสดง ประวัติศาสตร์ คุณค่าทางศิลปะ และความหมายแฝงทางวัฒนธรรม ช่วยเพิ่มการรับรู้ของสังคมและ การมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) แนะนำให้รัฐบาลร่วมมือกับธุรกิจและสถาบันศึกษาในการดำเนินโครงการฝึกอบรม ร่วมระหว่างสถานศึกษาและองค์กร พัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนที่มีทักษะการผลิตเทคนิคดั้งเดิมและมี แนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการผสมผสานระหว่างผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกับการ ออกแบบสมัยใหม่และกระตุ้นให้เกิดพลังสร้างสรรค์ในงานดังกล่าว

รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบันทึกและจัดเก็บข้อมูลลวดลายและกระบวนการ ผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างเป็นระบบ ถือเป็น การสนับสนุนการฟื้นฟูทางวัฒนธรรมและการ พัฒนานวัตกรรมในอนาคต และเพื่อให้แน่ใจว่าสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้จะได้รับการอนุรักษ์ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากกลยุทธ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐบาลสามารถส่งเสริมการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำ เงินได้อย่างครอบคลุมตั้งแต่การคุ้มครอง การเผยแพร่ ไปจนถึงการสืบทอด ส่งเสริมให้ผ้าพิมพ์ลาย ขาวน้ำเงินรักษาเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์นี้ไว้ และสร้างควมมีชีวิตชีวาทางการตลาดและ อิทธิพลในสังคมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นได้

โดยสรุป จากการศึกษาและวิเคราะห์ประวัติความเป็นมา เทคนิคการผลิต ความหมาย ทางวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในยุคดิจิทัล ทำ ให้งานวิจัยนี้ได้แนวทางที่เป็นไปได้ในการสืบทอดและพัฒนาในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทงมีแนวโน้มที่จะกลับมาฟื้นฟูได้อีกครั้งในวงการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่กว้างขวางขึ้น ด้วย การผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่และการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะช่วยสืบทอดเสน่ห์

ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์นี้แล้ว ยังช่วยขับเคลื่อนการสืบทอดและการพัฒนานวัตกรรมในสังคมสมัยใหม่ต่อไป

การอภิปรายผล

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเทคนิคการผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ได้สืบค้นและรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมอันลึกซึ้งของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน และยังได้นำมาผสมผสานเข้ากับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ผ่านนวัตกรรมดิจิทัล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการสืบทอดและพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ตามหลักการออกแบบที่คำนึงถึงความรู้สึกทางวัฒนธรรม สุนทรียภาพ ความน่าสนใจ และความทันสมัย

งานวิจัยนี้ได้สะท้อนหลักการของความรู้สึกทางวัฒนธรรม จากการศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และเทคนิคการผลิตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ทำให้เห็นถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งในบริบททางประวัติศาสตร์ ลักษณะของภูมิภาค และเทคนิคการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกผสมผสานเข้ากับการออกแบบสมัยใหม่ ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงแต่เป็นงานศิลปะการตกแต่ง แต่ยังเป็นสื่อกลางในการสืบทอดวัฒนธรรม จากการออกแบบชุดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” และแนวคิด “12 นักซ์ตร” งานวิจัยนี้ได้เสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์และความสำคัญของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในการสืบทอดวัฒนธรรม ผ่านการใช้สัญลักษณ์มงคลและสัญลักษณ์แบบดั้งเดิม ทำให้มั่นใจได้ว่าการแสดงออกทางวัฒนธรรมในการออกแบบสมัยใหม่ยังคงมีความหลากหลายและลึกซึ้ง

หลักการด้านสุนทรียศาสตร์เป็นอีกหลักการที่ได้รับการนำเสนอผ่านการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับความละเอียดและความงามของลวดลายในกระบวนการออกแบบ โดยใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลและเทคโนโลยีการแกะสลักด้วยเลเซอร์ เพื่อปรับเปลี่ยนลวดลายดั้งเดิมที่ซับซ้อนให้ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพสมัยใหม่ และนำเสนอรูปแบบที่มีเอกลักษณ์ น่าสนใจ และเรียบง่าย เช่น ในการออกแบบตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” ได้มีการใช้เครื่องมือออกแบบดิจิทัลเพื่อทำให้ลวดลายดั้งเดิมเรียบง่ายขึ้นและประกอบลวดลายใหม่ ทำให้ลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความทันสมัยมากขึ้น สอดคล้องกับรสนิยมของคนรุ่นใหม่ ขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาเสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไว้ ผลลัพธ์นี้ช่วยเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมเข้ากับสุนทรียภาพ วิธีการทางเทคนิคเหล่านี้ทำให้การออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีแรงดึงดูดทางสายตาและมีพลังในการแสดงออกทางศิลปะ ตอบสนองความต้องการด้านความงามของสังคมสมัยใหม่

งานวิจัยยังได้ประยุกต์ใช้หลักการของความน่าสนใจและความทันสมัยเข้าไปในการออกแบบนวัตกรรมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยนำเสนอผ่านการออกแบบภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” แนวคิด “12 นักชัตรี” และตัวละครดิจิทัล “หลานเสี่ยวฮวา” มีการผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมเข้ากับแนวโน้มสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว เช่น การออกแบบชุดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ “ทุหลันเป่าฟู่(รวบแบบไม่ทันตั้งตัว)” ที่ใช้การเล่นคำพ้องเสียงและการนำองค์ประกอบที่เป็นกระแสนิยมมาใช้ ทำให้การออกแบบมีความน่าสนใจและเสริมสร้างความผูกพันทางอารมณ์กับสังคมสมัยใหม่ วิธีการออกแบบนี้ช่วยเชื่อมโยงผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกับรสนิยมความงามของสังคมสมัยใหม่ ทำให้ไม่เพียงแค่ดึงดูดสายตาผู้ชม แต่ยังสร้างความผูกพันทางอารมณ์กับผู้ชมได้อีกด้วย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีคุณค่าในการใช้งานจริงในชีวิตประจำวัน การผสมผสานระหว่างความน่าสนใจและความทันสมัยนี้ ทำให้ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแสดงออกถึงเสน่ห์ของงานหัตถศิลป์แบบดั้งเดิม ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับการตีความใหม่ภายใต้บริบทวัฒนธรรมสมัยใหม่

การดำเนินการตามแผนการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมจะเป็นประโยชน์ต่อโรงงานย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจีย โดยการวางแผนและการออกแบบพื้นที่อย่างเหมาะสมนี้ จะช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ไว้ได้ ขณะเดียวกันยังเพิ่มพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับการจัดแสดง ทดลองเชิงประสบการณ์ และศึกษาเรียนรู้ ช่วยให้พื้นที่โรงงานมีชีวิตชีวาขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ด้านการจัดการประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จะช่วยให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสกับกระบวนการผลิตและเข้าใจประวัติศาสตร์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างลึกซึ้งยกระดับความรู้สึภาคภูมิใจในวัฒนธรรม นอกจากนี้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการส่งเสริมแบรนด์ยังช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเปลี่ยนจากงานหัตถกรรมดั้งเดิมมาสู่แบรนด์วัฒนธรรมเชิงพาณิชย์ ซึ่งช่วยขยายพื้นที่ทางการตลาดและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น กลยุทธ์การจัดการเหล่านี้เป็นประโยชน์ทั้งด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจให้กับโรงย้อมและพิมพ์ลายเออร์เจียเป็นแนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาที่ผสมผสานทั้งเทคนิคดั้งเดิมและความทันสมัยเพื่อสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในสังคมปัจจุบัน ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินพัฒนาในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ต่อไปได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังได้สร้างระบบองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและวิวัฒนาการของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง รวมถึงวิธีการทางเทคนิค ตลอดจนความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและลักษณะทางสุนทรียภาพของงานฝีมือดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ระบบองค์ความรู้นี้ให้การสนับสนุนทางทฤษฎีอย่างเป็นระบบต่อการสืบทอดและการออกแบบร่วมสมัยของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้เกิดความเข้าใจในงานฝีมือดั้งเดิมได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถเสนอแนวทางการออกแบบเชิงนวัตกรรมด้วย ซึ่งภายใต้กรอบแนวทางนี้ จะทำให้การสืบทอด

ทางวัฒนธรรมและการออกแบบนวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถบูรณาการเข้ากันได้ อย่างลงตัว เป็นรากฐานให้การวิจัยและการปฏิบัติในอนาคต พร้อมกันนี้ ยังได้เผยศักยภาพของงานฝีมือดั้งเดิมในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในยุคสมัยใหม่ให้เป็นที่ประจักษ์ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

การวิจัยในอนาคตสามารถศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในด้านการสืบทอดวัฒนธรรมและนวัตกรรมสมัยใหม่เพิ่มเติม โดยเฉพาะวิธีการผสมผสานงานหัตถกรรมดั้งเดิมเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่นี้ โดยสามารถทำให้ดียิ่งขึ้นผ่านการศึกษาเชิงลึกในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก สืบค้นองค์ประกอบลวดลายและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในเชิงลึก เพื่อศึกษาความหลากหลายและการปรับตัวของสิ่งเหล่านี้ในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่การผสมผสานเข้ากับแนวโน้มการออกแบบระดับสากลได้ดียิ่งขึ้น

ประการที่สอง ต่อยอดการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินการวิจัยในอนาคต ซึ่งควรให้ความสำคัญกับวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และสื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีใหม่ด้านอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อยกระดับกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในขณะที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้

นอกจากนี้ ควรศึกษาการแสดงออกของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในบริบทการใช้งานที่แตกต่างกันในสังคมสมัยใหม่ เช่น การออกแบบพื้นที่สาธารณะ แฟชั่นกระแสนิยม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อขยายขอบเขตการนำไปประยุกต์ใช้และเพิ่มพูนอิทธิพลทางวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักออกแบบ

สำหรับนักออกแบบในอนาคต การผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ากับแนวความคิดออกแบบสมัยใหม่ เป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน นักออกแบบควรให้ความสำคัญกับความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยการนำลวดลายดั้งเดิมและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาผสมผสานเข้ากับรูปแบบการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีทั้งความลึกซึ้งทางวัฒนธรรมและสอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ นักออกแบบควรใช้ประโยชน์จากเครื่องมือออกแบบดิจิทัลสมัยใหม่ เช่น การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการแกะสลักด้วยเลเซอร์ เพื่อเพิ่มความแม่นยำและสร้างนวัตกรรมในการออกแบบ นอกจากนี้ แนะนำให้นักออกแบบมีส่วนร่วมในการสร้างและใช้งานฐานข้อมูลลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยทำการบันทึกและจัดเก็บลวดลายดั้งเดิมในรูปแบบ

ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการออกแบบในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้การสืบทอดและการนำ
 สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมไปใช้งานมีความต่อเนื่อง การใช้ทรัพยากรจากฐานข้อมูลที่หลากหลายนี้ จะ
 ช่วยให้นักออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดสมัยใหม่ได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกลับมามีชีวิตชีวาในชีวิตประจำวันของผู้คน

3. คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม

ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถส่งเสริมการ
 สืบทอดและพัฒนาผ่านความร่วมมือกับหลายภาคส่วน โดยเริ่มจากแนะนำให้ร่วมมือกับหน่วยงาน
 อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อร่วมกันกำหนดแผนการอนุรักษ์และสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน
 ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจในความถูกต้องและความสมบูรณ์ของงานฝีมือท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในยุค
 สมัยใหม่ ลำดับต่อมา สามารถร่วมมือกับสถาบันการศึกษา บรรจุนงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำ
 เงินเข้าในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ผ่านการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาช่างฝีมือและนักออกแบบให้
 มากขึ้น อันเป็นการสนับสนุนด้านบุคลากรสำหรับการสืบทอดและการพัฒนานวัตกรรมของผ้าพิมพ์
 ลายขาวน้ำเงิน นอกจากนี้ แนะนำให้ร่วมมือกับภาครัฐกิจและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อ
 ส่งเสริมการใช้งานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตลาด ผ่านช่องทางการตลาดและการส่งเสริมของภาค
 ธุรกิจ เพื่อให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถเข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านข้าวของเครื่องใช้
 ในบ้าน เครื่องประดับแฟชั่น และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยเผยแพร่ความหมายทาง
 วัฒนธรรมออกไปได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้น การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างฝ่ายต่าง ๆ
 จะทำให้การจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งเสริมการ
 พัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคมสมัยใหม่ และรักษาเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์นี้ต่อไป

บรรณานุกรม

- Chen, B., & Luo, H. (2017). The practice of constructing the spirit of university library places: A case study of the Qian Xuesen Library at Xi'an Jiaotong University. *Library Tribune*(12), 26-31.
- Chen, C. (2018). A brief analysis of the "re-design" of Chinese traditional handicrafts in cultural creative products. *Popular Literature and Art*(24), 67.
- Chen, M. (1988). *Complete collection of books ancient and modern*. Zhonghua Book Company.
- Chen, Y. (2012). Interpreting Dieter Rams' design philosophy through Braun products. *Packaging Engineering*(20), 121-124.
- Chen, Y. (2013). A brief analysis of the basic characteristics and aesthetic value of Nantong blue calico. *Popular Literature and Art*(23), 33-34.
- Gong, J. (2004). Investigation and analysis of the current situation of natural dyeing enterprises in Jiangsu and Zhejiang provinces. *Silk*(7), 44-47.
- Guo, Q., & Feng, Y. (2013). A brief discussion on cultural design. *Innovation and Technology*(9), 100-101.
- Hai, J. (2007). *The poetics of vision: The semiotic dimension of graphic design*. Chongqing University Press.
- Han, H. (2019). *Phoenix blue calico*. United Publishing Co., Ltd.
- Jiang, P. (2008). The historical origins and contributions of Nantong homespun. *Journal of Nantong University (Social Sciences Edition)*(2), 86-91.
- Li, B., Li, Q., Yang, X., & Li, J. (2013). Research on the origin and development of Nantong blue calico dyeing and printing techniques. *Journal of Wuhan Textile University*(2), 17-22.
- Lin, J. (1984). History of modern Nantong homespun Editorial Department of Nanjing University. *Jiangsu*.
- Ma, J., & Wang, X. (2021). Design of nothingness and ordinary life: Exploring the design philosophy of Naoto Fukasawa. *Research in Art Education*(9), 102-103.
- Nantong Local Chronicles Compilation Committee. (2000). *Nantong City Chronicles*.

Academy of Social Sciences Press.

- Ni, S., Wu, L., & Wu, Y. (2022). The beauty of the craft of Nantong blue printed cloth. *Fashion Designer*(9), 82-87.
- Shi, X., Liu, Y., Cong, L., & Qiu, Y. (2019). Research on the inheritance and innovative development of traditional handicrafts in the new era. *Popular Literature and Art*(6), 237.
- Tong, F. (2022). The artistic characteristics and protection strategies of Nantong blue calico. *Yihai*(1), 91-96.
- Wang, P. (2011). Exploration and development of the revitalization of Chinese folk blue printed cloth. *Journal of Zhejiang Wanli University*(1), 63-67.
- Wang, X. (2007). An exploration of the patterns of blue calico in Nantong during the Qing Dynasty. *Suzhou University*.
- Wu, J. (2020). Discussion on traditional graphics from the perspective of design semiotics. *Design*(20), 126-128.
- Wu, L. (2013a). Research on the inheritance and sustainable development of Nantong blue calico dyeing and printing techniques. *China Academy of Art*.
- Wu, L. (2013b). *Research on the inheritance and sustainable development of Nantong blue calico dyeing techniques* [Master's thesis, China Academy of Art].
- Wu, Y., & Wu, L. (2011). *Nantong Blue Calico*. Suzhou University Press.
- Wu, Y., & Wu, L. (2012). Blue calico and Nantong folk culture. *Decoration*(2), 114-115.
- Wu, Y., Yu, S., & Ye, Y. (2016). Jiang-Hai charm: Nantong blue calico. *Procuratorial Storm*(10), 90-92.
- Xiao, S. (2011). Research methods on the colors of the pre-Qin period. *Journal of Hubei Institute of Fine Arts*(1), 26-30.
- Xiao, W. (2015). Research on the category of 'simplicity' in Chinese classical aesthetics. *Jinan University*.
- Yang, X. (2006). *Wuyi Chronicles of Changshu County*. Jiangsu Guangling Publishing House.
- Yang, X., & Ye, D. (2022). Study on the modern application of Dongjin cultural elements from a semiotic perspective. *Packaging Engineering*(14), 343-353,382.
- Zhang, Q. (2002). Interpretation of "Zhou Li, Kao Gong Ji, Hua Sui". *Journal of Suzhou*

Education Institute(3), 30-31.

Zhang, Y. (2012). The current status and skill inheritance of traditional Nantong blue printed cloth dye houses. *Journal of the Art College of Inner Mongolia University*(2), 83-87.

Zhang, Z. (2001). Gathering dots into flowers, endless charm: On the artistic language of blue calico. *Journal of Southeast University (Philosophy and Social Science Edition)*(2), 128-131.

Zhao, T. (2012). The beauty of the characteristics of Nantong blue calico and ideas for its inheritance in the new era. *Journal of Southeast University (Philosophy and Social Science Edition)*(2), 9-11.

Zhong, M. (2002). *Folk dyeing and weaving art*. China Textile Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผ้าพิมพ์ลายชวบน้ำเงินหนานทอง

แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

คำชี้แจง

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงคือเพื่อกำหนดความชื่นชอบและความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ นอกจากนี้ยังเพื่อกำหนดแนวคิดและทิศทางสำหรับผลิตภัณฑ์การออกแบบที่เป็นนวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง นำผลของแบบสอบถามเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อค้นหาทิศทางที่ถูกต้องสำหรับผลิตภัณฑ์การออกแบบเชิงนวัตกรรมในภายหลัง กลุ่มเป้าหมายของการออกแบบนี้คือ กลุ่มคนที่เกิดในเจนวาย (ผู้ที่เกิดระหว่างค.ศ. 1995 - ค.ศ. 2009) มีอายุระหว่าง 14-28 ปี ชอบเขตด้านพื้นที่คือเมืองหนานทง มณฑลเจียงซู แบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเพศ แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เนื้อหาของแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การรับรู้และความชื่นชอบของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ส่วนที่ 3 การตัดสินใจซื้อและความชื่นชอบด้านการใช้งานของผู้บริโภค

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเห็นของท่าน

1. เพศของคุณคือ

() ชาย

() หญิง

() อื่น ๆ

2. อายุของคุณคือ

- () 14-18 ปี
- () 19-22 ปี
- () 23-28 ปี
- () 29 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของคุณคือ

- () มัธยมต้นหรือต่ำกว่า
- () มัธยมปลาย
- () อาชีวศึกษา
- () ปริญญาตรี
- () ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4. อาชีพของคุณคือ

- () ผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ที่ทำงานด้าน IP และผู้เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม)
- () ผู้ทำงานด้านอุตสาหกรรมบริการ
- () อาชีพอิสระ
- () คนงาน
- () พนักงานในบริษัท
- () หน่วยงานของรัฐ/ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- () นักเรียน
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____

ส่วนที่ 2 การรับรู้และความชื่นชอบของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

1. คุณรู้จักผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหรือไม่
 - () รู้จัก
 - () ไม่รู้จัก
 - () ไม่แน่ใจ
2. หากคุณรู้จัก คุณรู้จักผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจากช่องทางใด
 - () อินเทอร์เน็ต/โทรทัศน์
 - () การแนะนำจากญาติและเพื่อน
 - () สถานที่ท่องเที่ยว
 - () สิ่งพิมพ์และวารสาร
 - () โซเชียลมีเดีย (เช่น Wechat/Weibo/QQ)
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
3. คุณมีความสนใจที่จะเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการผลิตเกี่ยวกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหรือไม่
 - () สนใจมาก
 - () เฉย ๆ
 - () ไม่สนใจ
4. คุณทราบหรือไม่ว่าผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
 - () ทราบ
 - () ไม่ทราบ
5. คุณชอบการออกแบบและลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหรือไม่
 - () ชอบมาก
 - () เฉย ๆ

() ไม่ชอบ

6. คุณคิดว่าผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีข้อได้เปรียบอะไรบ้าง (เลือกได้หลายข้อ)

() ลวดลายและหัวข้อมีความหมายที่ดี

() สีส้มมาจากธรรมชาติ ทั้งยังมีคุณสมบัติที่สามารถคลายร้อน ล้างสารพิษและป้องกันยุง
ได้

() รูปลักษณ์ภายนอกอันงดงาม

() ผลิตด้วยมือทั้งหมด ซึ่งมีจิตวิญญาณของช่างฝีมือ

() อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____

ส่วนที่ 3 การตัดสินใจซื้อและความชื่นชอบด้านการใช้งานของผู้บริโภค

1. คุณเคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหรือไม่

() เคยซื้อ

() ไม่เคยซื้อเลย

2. หากคุณสนใจซื้อ คุณคิดว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของคุณมีอะไรบ้าง
(เลือกได้หลายข้อ)

() ราคา

() การออกแบบและความสวยงาม

() การใช้งานจริง

() คุณภาพของเนื้อผ้า

() ความหมาย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ) : _____

3. คุณชื่นชอบลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอะไรบ้าง (เลือกได้หลายข้อ)

() ทิวทัศน์ธรรมชาติ

() ลวดลายสร้างสรรค์

() สัตว์และพืช

() ตำนานและเรื่องเล่า

() อื่น ๆ (โปรดระบุ) : _____

4. หากคุณมีโอกาสนำผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไปใช้ในการออกแบบ คุณคิดว่าจะนำไปใช้ในด้านใดมากที่สุด (เลือกได้หลายข้อ)

() ของใช้ในครัวเรือน (เช่น ผ้าปูที่นอนและปกผ้าห่ม)

() เครื่องประดับส่วนตัว (เช่น ผ้าพันคอ หมวก กระเป๋า)

() ของตกแต่ง

() เสื้อผ้า

() เครื่องใช้ในสำนักงาน

() อื่น ๆ (โปรดระบุ) : _____

5. คุณคิดว่าปัญหาที่มีอยู่ในการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในปัจจุบันมีอะไรบ้าง (เลือกได้หลายข้อ)

() สีที่จำเจ

() ระดับการเผยแพร่ไม่เพียงพอ

() การออกแบบลวดลายไม่น่าดึงดูดผู้คน

() การใช้งานจริงระดับต่ำ

() กระบวนการมีความซับซ้อนและต้นทุนสูง

6. ผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่คุณสนใจและชื่นชอบมากที่สุดคือแบบใด (เลือกได้หลายข้อ)

() เครื่องแต่งกาย (เช่น เสื้อยืด กระโปรง ผ้าพันคอ)

- () ของตกแต่ง (เช่น ภาพวาด ผ้าปูโต๊ะ ปลอกหมอน)
- () ของใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดปาก)
- () ของที่ระลึกจากการท่องเที่ยว (เช่น พวงกุญแจ ที่ห้อยเล็ก โปสการ์ด)
- () ของสะสมงานหัตถกรรม (เช่น เครื่องประดับ งานหัตถกรรม)
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ) : _____

7. คุณคิดว่าแนวทางในการพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในอนาคตควรพัฒนาในด้านใด

- () บรรจุภัณฑ์ที่สวยงามเพื่อสร้างแบรนด์ที่หรูหรา
- () เพิ่มการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมอัตลักษณ์ของท้องถิ่น
- () ผลิตภัณฑ์เชิงนวัตกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวัน
- () เผยแพร่การศึกษาและเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ) : _____

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทอง

แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ครั้งนี้

1. เนื้อหาของการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค ลวดลายการตกแต่งและวิธีการสืบทอด ตลอดจนจนสำรวจ กลยุทธ์ของการขยายตลาด นอกจากนี้ ขอรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสืบทอดและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. กลุ่มเป้าหมาย ปริมาณและการแบ่งกลุ่มของการสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายของการสัมภาษณ์นี้มีจำนวน 6 คนดังต่อไปนี้

- ผู้สืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง 2 คน
- ผู้จัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน 2 คน
- นักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาหนานทง 2 คน

เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 คือผู้สืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง พวกเขาทำงานเกี่ยวกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมานานกว่า 20 ปี และยังมีประสบการณ์เฉพาะด้านมากมาย

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 คือ ผู้จัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน พวกเขาทำงานเกี่ยวกับการจำหน่ายและการจัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมานานกว่า 10 ปี และยังมีประสบการณ์ด้านการจำหน่ายและการจัดการมากมาย

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 3 คือ นักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษา พวกเขามีประสบการณ์ด้านการคุ้มครองและการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมากกว่า 5 ปี

3. วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ จะสามารถรวบรวมอัตลักษณ์ เทคนิค ลวดลายตกแต่ง และวิธีการสืบทอดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ทำความเข้าใจว่าผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมี

มุมมองต่อการประยุกต์ใช้และนวัตกรรมสมัยใหม่ของอย่างไร ตลอดจนความท้าทายและความต้องการหลักที่พวกเขากำลังเผชิญอยู่ ข้อมูลเหล่านี้จะสามารถเป็นข้อมูลอ้างอิงและการสนับสนุนที่สำคัญสำหรับการออกแบบและนวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

4. โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

จำนวนของข้อสัมภาษณ์กำหนดไว้ที่ 6-7 คำถาม ประกอบไปด้วยปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องจะถูกเสนอมาจากอาชีพของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการตอบคำถามทั้งหมดเป็นแบบเปิดกว้างและอิสระ

5. วิธีการสัมภาษณ์และการรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ทั้งหมดจะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบบุคคลต่อบุคคล

กลุ่มที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

1. คุณเริ่มเรียนทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร
2. ขั้นตอน เทคนิคการผลิตและลดทอนการตกแต่งผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีอะไรบ้าง
3. คุณคิดว่าแนวคิดและกระบวนการ สืบทอดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรมีรูปแบบอย่างไร
4. คุณคิดว่าอัตลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงคืออะไร
5. เมื่อเผชิญกับตลาดสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี คุณคิดว่าทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินควรมีนวัตกรรมหรือการปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง
6. คุณคิดว่าจะสามารถใช้แนวทางใดในการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจได้เรียนรู้และสืบทอดได้อย่างไร
7. คุณมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

กลุ่มที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผู้จัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

1. คุณคิดว่าตำแหน่งและกลุ่มเป้าหมายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในตลาดปัจจุบันคืออะไร
2. คุณคิดว่านวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความสำคัญด้านใดเป็นพิเศษ
3. คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกำลังเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายอะไรบ้างในการพัฒนา
4. คุณคิดว่าภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมจะสามารถร่วมมือกันสนับสนุนการพัฒนาและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร
5. คุณคิดว่าควรใช้มาตรการใดเพื่อปรับปรุงคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางเศรษฐกิจของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง
6. คุณมีแผนหรือข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อส่งเสริมการสืบทอดและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

กลุ่มที่ 3

ผู้ให้สัมภาษณ์: นักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษา

1. คุณมีความสนใจด้านใดมากที่สุดในวันวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เพราะเหตุใด
2. คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะมีศักยภาพที่จะนำมาใช้ในการออกแบบและแฟชั่นสมัยใหม่ได้อย่างไร
3. คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีบทบาทอย่างไรในสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเมือง หนานทง
4. คุณคิดว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อการผลิตและการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างไรบ้าง

5. คุณคิดว่าทิศทางการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรเป็นอย่างไร

6. คุณมีมุมมองอย่างไรต่อการแสดงออกและความเป็นไปได้ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง
ในศิลปะร่วมสมัย

ภาคผนวก ค
ผลการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์: Wang Zhenxing ผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

Wang Zhenxing เกิดในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1939 เป็นผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เมืองหนานทง มณฑลเจียงซู เขาทำงานในโรงย้อมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียมาตั้งแต่ค.ศ. 1959 เขามีความเชี่ยวชาญในเทคนิคการย้อมและพิมพ์ลายย้อมคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้อมสีแบบ “เสี่ยวชิงกาน” แบบดั้งเดิม ในฐานะปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานหัตถกรรมในมณฑลเจียงซู เขาไม่เพียงแต่สืบทอดทักษะแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังมีนวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยได้พัฒนาสีสามประเภทได้แก่ น้ำเงินเข้ม น้ำเงินกลาง และน้ำเงินอ่อน ซึ่งเป็นการเพิ่มสีสันให้แก่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณเริ่มเรียนทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร

Wang Zhenxing: ฉันได้สัมผัสและเรียนรู้เทคนิคการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินตั้งแต่ค.ศ. 1958 ในช่วงเวลานั้น ฉันถูกดึงดูดด้วยขั้นตอนการย้อมสีแบบดั้งเดิมด้วยเม็ดสีย้อมครามจากพืชธรรมชาติ ฉันได้ศึกษากับช่างฝีมือรุ่นก่อน จากการสังเกตทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด ฉันจึงค่อย ๆ เรียนรู้กระบวนการผลิตและเทคนิคการผลิตทุกขั้นตอน ในช่วงแรก หน้าที่ของฉันเริ่มต้นจากพื้นฐานเช่น การเตรียมสีย้อมและผ้า ขั้นตอนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินประกอบไปด้วยการออกแบบ การแกะสลักแม่พิมพ์ การลงน้ำมัน การย้อมสี การตากแห้ง และขั้นตอนอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนต้องใช้ความเอาใจใส่และความอดทนอย่างมาก ผ่านการฝึกฝนและการสำรวจอย่างต่อเนื่อง ฉันไม่เพียงแต่เชี่ยวชาญทักษะพื้นฐานเหล่านี้เท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างนวัตกรรมบนพื้นฐานนี้อีกด้วย ฉันได้ทดลองใช้สีที่แตกต่างกันสามระดับได้แก่ น้ำเงินเข้ม น้ำเงินกลาง และน้ำเงินอ่อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มผลทางภาพของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเท่านั้น แต่ยังเพิ่มความสามารถด้านการแข่งขันในตลาดอีกด้วย

ผู้วิจัย: ขั้นตอน เทคนิคการผลิตและลวดลายการตกแต่งผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมี
อะไรบ้าง

Wang Zhenxing: ขั้นตอนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงประกอบไปด้วยขั้นตอนที่ละเอียดดังต่อไปนี้ ขั้นตอนแรก ล้างไขมัน จากนั้นนำผ้าลงไปแช่ในน้ำต่างเป็นเวลา 24 ชั่วโมง และล้างน้ำหลายครั้งเพื่อขจัดไขมันและสิ่งสกปรก จากนั้นติดกระดาษและสร้างลวดลายจากกระดาษหลายชั้น หลังจากแกะสลักลวดลายแล้ว ต้องทาน้ำมันมะเขือขี้ ๆ เพื่อเพิ่มความคงทน ขั้นตอนต่อไปคือการชุบน้ำยาป้องกันสีย้อม เมื่อผ้ากึ่งแห้งกึ่งเปียก ให้ชุบน้ำยาป้องกันสีย้อมที่ผสมขึ้นมาจากผงถั่วเหลืองและผงมะนาว การย้อมคือขั้นตอนหลัก โดยต้องให้ผ้าถูกย้อมและออกซิเดชันหลายครั้งในถังย้อม จนได้สีที่ต้องการ หลังจากผ้าที่ย้อมเสร็จถูกตากจนแห้งแล้ว สารป้องกันสีย้อมจะถูกชูดอก เผยให้เห็นลวดลายครามที่งดงามในที่สุด ลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความหลากหลาย ซึ่งประกอบไปด้วยสัตว์ พืช ตัวละคร และเรขาคณิต เช่น “ลวดลายมังกรและหงส์อันเป็นมงคล” และ “สิงโตเล่นลูกบอล” ซึ่งลวดลายเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีความสวยงามเท่านั้น แต่ยังอุดมไปด้วยความหมายอันเป็นมงคลอีกด้วยและความคาดหวังต่อชีวิตที่มีความสุข

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าแนวคิดและกระบวนการสืบทอดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรมีรูปแบบอย่างไร

Wang Zhenxing: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงแสดงให้เห็นถึงแก่นของสุนทรียภาพแบบดั้งเดิมของจีนด้วยโทนสีน้ำเงินและสีขาวอันเป็นเอกลักษณ์และลวดลายอันงดงาม มันจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ผ้าเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นและความเคารพต่อธรรมชาติ เมื่อสืบทอดศิลปะนี้ ฉันเชื่อว่าจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยมีการรักษาระบบอาจารย์ลูกศิษย์เป็นพื้นฐาน และรับประกันว่าทักษะจะได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่องผ่านการเผยแพร่และสอนแบบตัวต่อตัว นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อนำงานหัตถกรรมนี้เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้งานหัตถกรรมนี้ได้อย่างเป็นระบบ เรายังควรขยายอิทธิพลทางสังคมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงด้วยการผสมผสานการท่องเที่ยว การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม และวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้ผู้คนเข้าใจและชื่นชมงานหัตถกรรมโบราณนี้มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าอัตลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงคืออะไร

Wang Zhenxing: ฉันคิดว่าเสน่ห์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงไม่ได้อยู่เพียงแค่โทนสีน้ำเงินและสีขาวอันเป็นเอกลักษณ์และลวดลายอันงดงามเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งและเทคนิคการผลิตอันซับซ้อนอีกด้วย โทนนี้น้ำเงินมาจากเม็ดสีย้อมครามจากพืชธรรมชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงของสีภายใต้แสงแดดทำให้ผู้คนรู้สึกถึงความเงิบสงบและลึกซึ้ง การออกแบบลวดลายได้นำองค์ประกอบจากธรรมชาติและนิทานพื้นบ้านมาใช้ กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นมีความซับซ้อนมาก ประกอบไปด้วยหลายขั้นตอนเช่น การปั่น การทอผ้า การพิมพ์ การย้อม และการอบแห้ง งานหัตถกรรมนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของผู้ทำงานเท่านั้น แต่ยังรักษาบรรยากาศของท้องถิ่นอันเข้มข้น รวมถึงมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอีกด้วย

ผู้วิจัย: เมื่อเผชิญกับตลาดสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี คุณคิดว่าทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินควรมีนวัตกรรมหรือการปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง

Wang Zhenxing: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่จะใช้สำหรับเครื่องแต่งกายและสิ่งทอเครื่องใช้ภายในบ้าน แต่เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคยุคใหม่ เราสามารถขยายเทคโนโลยีนี้ไปยังเครื่องประดับแฟชั่น ของตกแต่งบ้าน ผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม และสาขาอื่น ๆ ประการถัดมา การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก็ถือเป็นอีกก้าวที่สำคัญ แม้ว่างานหัตถกรรมจะเป็นหัวใจสำคัญของงานหัตถกรรมนี้ แต่การใช้อุปกรณ์ย้อมสีที่ทันสมัยและสีย้อมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างสมเหตุสมผลนี้ สามารถเพิ่มความสม่ำเสมอของการย้อมและความคงทนของสีได้ ขณะเดียวกันยังสามารถลดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบลวดลายและการจัดการการผลิต ไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเท่านั้น แต่ยังช่วยรับประกันความสม่ำเสมอด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์อีกด้วย

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าจะสามารถใช้แนวทางใดในการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจได้เรียนรู้และสืบทอดได้อย่างไร

Wang Zhenxing: เราสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อสมัยใหม่และแพลตฟอร์มโซเชียลอย่างเต็มที่ ผ่านการผลิตวิดีโอ สารคดีและหลักสูตรออนไลน์คุณภาพสูง โดยได้สาธิตกระบวนการผลิต ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างละเอียด เพื่อดึงดูดผู้คนให้ผู้คนเข้าใจและชื่นชอบทักษะดั้งเดิมนี้มากขึ้น นอกจากนี้เรายังสามารถเชิญนักวิชาการด้านวัฒนธรรมและนักออกแบบผู้มีชื่อเสียงให้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขาย และใช้อิทธิพลของพวกเขาในการขยายกลุ่มผู้ชม นอกจากนี้ยังจัดนิทรรศการและเวิร์คช็อปในเมืองใหญ่ ๆ เพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสและเรียนรู้งานหัตถกรรมได้โดยตรง นอกจากนี้ การศึกษาและการฝึกอบรมยังเป็นวิธีสำคัญในการถ่ายทอดทักษะนี้ เรายังสามารถร่วมมือกับโรงเรียน มหาวิทยาลัยและสถาบันทางวัฒนธรรมเพื่อจัดหลักสูตรและการบรรยายที่เกี่ยวข้อง เพื่อบ่มเพาะความสนใจและความชื่นชอบของคนรุ่นใหม่

ผู้วิจัย: คุณมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

Wang Zhenxing: ข้อเสนอแนะของฉันเน้นไปที่การสืบทอดและนวัตกรรมของทักษะเป็นอันดับแรก เราจำเป็นต้องสร้างฐานการสืบทอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อบ่มเพาะผู้สืบทอดทักษะรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน เราควรบูรณาการแนวคิดการออกแบบที่ทันสมัยบนพื้นฐานของการรักษาแก่นแท้ของประเพณี และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความสวยงามร่วมสมัยและการปฏิบัติจริง ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถดึงดูดเยาวชนให้เข้าร่วมเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยในการขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเผยแพร่วัฒนธรรมและการตลาดเองก็มีความสำคัญเช่นกัน เราจึงควรร่วมมือกับรัฐบาล สถาบันวัฒนธรรมและองค์กรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินผ่านนิทรรศการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์: Wu Yuanxin ผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

Wu Yuanxin เกิดในปีค.ศ. 1960 เขาตีพิมพ์เกี่ยวกับการปั่นด้าย การทอผ้า การพิมพ์และการย้อมสีมาตั้งแต่เด็ก เมื่ออายุ 17 ปี เขาได้เรียนรู้เทคนิคการพิมพ์ การย้อมและการแกะสลักจาก Lu Caitao และ Huang Zhiping ในฐานะตัวแทนของผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับชาติ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงและปรมาจารย์ด้านงานศิลปะและงานหัตถกรรมของจีน เขาได้ประสบความสำเร็จอย่างมากในด้านการรวบรวม การวิจัย การสืบทอดและนวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อเป็นการเติมช่องว่างในการวิจัยเกี่ยวกับลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของประเทศจีน

ผู้วิจัย: คุณเริ่มเรียนทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร

Wu Yuanxin: ตั้งแต่เด็ก ฉันอาศัยอยู่ในครอบครัวที่ผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเพื่อการดำรงชีพ คุณยายมีหน้าที่ปั่นด้าย คุณแม่ทอผ้าและพ้อย้อมผ้า เสื้อผ้าทั้งหมดของครอบครัวเป็นเสื้อผ้าที่ทำขึ้นเอง ฉันเติบโตมาภายใต้แสงไฟในการปั่นด้ายของแม่ ประสบการณ์เหล่านี้ฝังแน่นอยู่ในความทรงจำของฉัน ซึ่งกระตุ้นให้ฉันชื่นชอบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เมื่อฉันอายุ 17 ปี ฉันได้เริ่มเข้าไปเรียนในเวิร์คช็อปการพิมพ์และการย้อมสีที่บ้าน ฉันเรียนกับ Lu Caitao ปรมาจารย์ด้านการพิมพ์และการย้อมสีและ Huang Zhiping ปรมาจารย์ด้านการแกะสลัก ที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการพิมพ์ การย้อมและการแกะสลัก หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในค.ศ. 1976 ฉันทำงานในโรงพิมพ์และย้อมในตำบลฮู่หลง เขตฉีตง เมืองหนานทง จากนั้นได้ย้ายไปยังสถาบันศิลปะและงานหัตถกรรมหนานทง เมื่อเผชิญกับสภาวะตลาดตกต่ำ ฉันเลือกที่จะลาออกและอุทิศตนให้กับการสืบทอดและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยยึดมั่นในความเชื่อและความรักที่มีต่อศิลปะโบราณนี้

ผู้วิจัย: ขั้นตอน เทคนิคการผลิตและลวดลายการตกแต่งผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีอะไรบ้าง

Wu Yuanxin: กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ ขั้นตอนแรกล้างไขมัน นำผ้าไปแช่ในน้ำต่าง ทำความสะอาดซ้ำ ๆ เพื่อล้างไขมันและกำจัดคราบไขมัน นำไปตากแดดให้แห้ง ตัดกระดาษและการแกะสลัก จากนั้นทาน้ำมันมะเยา โดยใช้กรวดเรียบขัดหลัง ลวดลายแกะสลักทาดด้วยน้ำมันมะเยาร้อนซ้ำ ๆ ขั้นตอนสุดท้าย การชุบน้ำยาป้องกันสีย้อมและย้อมผ้า จากนั้นพรมน้ำให้ทั่วจนครึ่งแห้งครึ่งเปียกม้วนผ้าให้แน่นและชุบน้ำยาออก ลวดลายการตกแต่งผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความหลากหลาย โดยส่วนมากมาจากภาพนก สัตว์ ลวดลายเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีความสวยงามเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงความปรารถนาดีและคำอวยพรเพื่อชีวิตที่ดีขึ้นของผู้คนอีกด้วย

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าแนวคิดและกระบวนการสืบทอดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรมีรูปแบบอย่างไร

Wu Yuanxin: การสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงไม่เพียงแต่ต้องสืบทอดทักษะเท่านั้น แต่ยังต้องขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมและความสามารถด้านนวัตกรรมอีกด้วย การผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมและชีวิตสมัยใหม่ถือเป็นกุญแจสำคัญ และยังเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่และการใช้งานอีกด้วย นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์อย่างมากหากใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการบันทึกและสาธิตกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน รวมถึงความสำคัญทางวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น ประวัติศาสตร์อันยาวนานและงานหัตถกรรมอันประณีตของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถเข้าสู่ผู้คนได้มากขึ้นผ่านทางสารคดี หลักสูตรออนไลน์และนิทรรศการเชิงโต้ตอบ ขณะเดียวกัน การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อแบ่งปันเรื่องราวและรายละเอียดของการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถดึงดูดความสนใจของผู้คน เพิ่มการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการเผยแพร่และระดับการยอมรับสมัยใหม่ของศิลปะดั้งเดิมนี้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าอัตลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงคืออะไร

Wu Yuanxin: ฉันคิดว่าอัตลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินนั้นสะท้อนให้เห็นในโทนสีครามและลวดลายอันงดงามเป็นหลัก ลวดลายเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงนก สัตว์ ดอกไม้ พืช และต้นไม้ในธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายที่เป็นมงคลที่แสดงถึงความปรารถนาของผู้คนที่จะมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นและเคารพต่อธรรมชาติ ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแต่ละชิ้นถือเป็นงานศิลปะที่มีอัตลักษณ์ ซึ่งคุณค่าของมันอยู่ที่รูปแบบศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์นี้ นอกจากนี้ กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินยังมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวมากเช่นกัน ซึ่งขั้นตอนการผลิตทุกขั้นตอนทำด้วยมือล้วน ๆ เช่น การปั่นผ้า การทอผ้า การพิมพ์และการย้อมผ้า โดยในแต่ละขั้นตอนนี้ต้องใช้ทักษะอันประณีตและทัศนคติในการทำงานที่อดทนและละเอียดของช่างฝีมือ งานหัตถกรรมดั้งเดิมนี้ยังคงรักษาเสน่ห์และคุณค่าอันโดดเด่นในยุคของการผลิตด้วยเครื่องจักรสมัยใหม่

ผู้วิจัย: เมื่อเผชิญกับตลาดสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี คุณคิดว่าทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินควรมีนวัตกรรมหรือการปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง

Wu Yuanxin: อันดับแรก เราจำเป็นต้องนวัตกรรมการออกแบบ โดยผสมผสานสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่และองค์ประกอบด้านแฟชั่น ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คุณยังต้องทดลองใช้องค์ประกอบทางศิลปะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในการตกแต่งบ้าน การออกแบบพื้นที่สาธารณะ และสาขาอื่น ๆ เพื่อขยายขอบเขตการใช้งานและอิทธิพลของตลาด อันดับต่อมา ในด้านเทคนิค เรายังต้องก้าวให้ทันกับยุคสมัย และใช้กระบวนการผลิตและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังสามารถนำอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้างแพลตฟอร์มการจำหน่ายออนไลน์และช่องทางการโปรโมตแบรนด์ เพื่อให้ผู้คนรู้จักและซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าจะสามารถใช้แนวทางใดในการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจได้เรียนรู้และสืบทอดได้อย่างไร

Wu Yuanxin: อันดับแรก เราต้องเสริมสร้างการศึกษาและการฝึกอบรม ผ่านการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษา เสนอหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสและเรียนรู้งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมนี้ขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสามารถจัดชั้นเรียนและเวิร์คช็อปสำหรับฝึกอบรมด้านเทคนิค เชิญช่างฝีมืออาวุโสมาสอนในสถานที่เพื่อบ่มเพาะผู้สืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรุ่นใหม่ อันดับที่สอง เราต้องเพิ่มความพยายามในการประชาสัมพันธ์และดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างรอบด้านและหลายมุม ผ่านสื่อแบบดั้งเดิมเช่น รายการโทรทัศน์ สารคดี หนังสือและนิตยสาร รวมไปถึงสื่อใหม่เช่น โซเชียลมีเดีย แพลตฟอร์มวิดีโอ สั้น เป็นต้น

ผู้วิจัย: คุณมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของพิมพ์ลายข้อมรดกหัตถกรรม

Wu Yuanxin: ในฐานะผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ฉันรู้สึกถึงความรับผิดชอบอันหนักหน่วง ฉันจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ประการแรก เราต้องฝึกอบรมผู้สืบทอดรุ่นเยาว์มากขึ้น โดยการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและการสร้างฐานเพื่อการสืบทอด เพื่อให้พวกเขาสามารถฝึกฝนทักษะนี้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในทางปฏิบัติต่อไป ประการที่สอง พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความสวยงามและความต้องการร่วมสมัย ขยายอิทธิพลของตลาดและดึงดูดผู้บริโภครุ่นใหม่ให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและทุกภาคส่วนในสังคมก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกัน กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาที่ยั่งยืนของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหัตถกรรมต้องอาศัยความพยายามร่วมกันของหลายฝ่าย

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์: ผู้จัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

Cao Bingkang ผู้จัดการโรงย้อมผ้าพิมพ์เออร์เจีย หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการจัดการโรงย้อมผ้าพิมพ์เออร์เจียมาตลอด โดยเน้นไปที่การสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าตำแหน่งและกลุ่มเป้าหมายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในตลาดปัจจุบันคืออะไร

Cao Bingkang: ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ในตลาดเต็มไปด้วยผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเป็นจำนวนมากที่ใช้การแกะสลักด้วยแม่พิมพ์จากคอมพิวเตอร์และการย้อมสีด้วยเครื่องจักร ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่สำคัญต่องานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมของเรา แต่อย่างไรก็ตาม เรายังคงยึดมั่นในงานหัตถกรรมที่ทำด้วยมือเสมอ เพราะเราเชื่อว่างานหัตถกรรมนี้ไม่เพียงแต่เป็นเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอีกด้วย นับตั้งแต่การก่อตั้งโรงย้อมผ้าพิมพ์เออร์เจีย พวกเรามุ่งมั่นที่จะรักษาและสืบสานทักษะการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม เมื่อเผชิญหน้ากับการแข่งขันที่รุนแรงในตลาด เรายังคงต้องสำรวจเส้นทางการพัฒนาใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการสืบทอดทักษะเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการสำรวจและเผยแพร่ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมอีกด้วย

ผู้วิจัย: คุณคิดว่านวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความสำคัญด้านใดเป็นพิเศษ

Cao Bingkang: ในด้านเทคนิค ความพยายามด้านนวัตกรรมของเราเน้นไปที่การสำรวจและการใช้เทคโนโลยีการย้อมและการพิมพ์ใหม่ เพื่อเพิ่มคุณภาพและความน่าดึงดูดของตลาดที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของเรา ยกตัวอย่างเช่น เราเพิ่งเปิดตัวเทคโนโลยีการพิมพ์แบบสองด้าน ซึ่งเป็นเทคโนโลยีล้ำหน้าที่สามารถแสดงให้เห็นถึงลวดลายที่สวยงามทั้งด้านหน้าและด้านหลังของผ้า ที่สามารถเพิ่มความสวยงามและการใช้งานจริงของผลิตภัณฑ์ได้อย่างมาก นอกจากนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดสำหรับผ้าหน้ากว้าง เราได้พัฒนาการพิมพ์แบบหน้ากว้าง ซึ่งสามารถทำลายข้อจำกัดของการผลิตผ้าหน้าแคบแบบดั้งเดิม ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถนำไปใช้ได้อย่างแพร่หลายมากขึ้นในการตกแต่งบ้านและการออกแบบเครื่องแต่งกายขนาดใหญ่

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกำลังเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายอะไรบ้างในการพัฒนา

Cao Bingkang: ในด้านการสืบทอด เนื่องด้วยเวลาที่ผ่านไป เรากำลังเผชิญกับปัญหาการเกษียณอายุของช่างฝีมือรุ่นเก่า และความสนใจของคนรุ่นใหม่ที่มีต่องานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดช่องว่างร้ายแรงในการสืบทอดทักษะ วิทยาลัยสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะติดตามวิธีการผลิตสมัยใหม่ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พวกเขามักจะย่อท้อกับเทคนิคงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมที่ต้องใช้การเรียนรู้และความเชี่ยวชาญที่ใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ในด้านนวัตกรรม จะสามารถผสมผสานแนวคิดและเทคโนโลยีการออกแบบสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่รักษาแก่นแท้ของงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม เพื่อปรับให้เข้ากับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างไร ก็เป็นปัญหาที่เราต้องแก้ไขเช่นเดียวกัน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมจะสามารถร่วมมือกันสนับสนุนการพัฒนาและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร

Cao Bingkang: ภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมมีบทบาทสำคัญในด้านการสนับสนุนการพัฒนาและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง ประการแรก รัฐบาลควรเพิ่มการลงทุนด้านเงินทุนและการสนับสนุนนโยบายสำหรับโครงการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เช่น การจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อสนับสนุนการสืบทอดทักษะ การวิจัยและการพัฒนาเชิงนวัตกรรม ตลอดจนกิจกรรมการโปรโมตของตลาด ภาคธุรกิจควรมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการปกป้องและการตลาดของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าควรใช้มาตรการใดเพื่อปรับปรุงคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางเศรษฐกิจของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

Cao Bingkang: ฉันรู้ดีกว่า การเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทงต้องอาศัยความพยายามจากหลายแง่มุม ประการแรก ในด้านของมรดกทางวัฒนธรรม เราต้องเสริมสร้างการปกป้องทักษะดั้งเดิมนี้ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ประการที่สอง เพื่อเพิ่มความนิยมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เราใช้สื่อแบบดั้งเดิมและแพลตฟอร์มสื่อใหม่อย่างแข็งขัน เพื่อเพิ่มการรับรู้และความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ในด้านของการเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจ เรากำลังพยายามอย่างหนักเพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า โดยการสร้างร้านค้าออนไลน์และผสมผสานกับร้านค้าเชิงประสบการณ์แบบออฟไลน์

ผู้วิจัย: คุณมีแผนหรือข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อส่งเสริมการสืบทอดและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

Cao Bingkang: อันดับแรก เราวางแผนที่จะสร้างฐานการสืบทอดทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน โดยเชิญช่างฝีมืออาวุโสมาสอนในสถานที่ และบ่มเพาะผู้สืบทอดทักษะผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินรุ่นใหม่ ประการที่สอง เราวางแผนที่จะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาเพื่อดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคนิคผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน สำรวจสื่อย้อมและกระบวนการใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังวางแผนที่จะจัดนิทรรศการวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเพื่อให้ผู้คนเข้าใจและชื่นชอบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมากขึ้น ผ่านนิทรรศการ การบรรยายและประสบการณ์เชิงโต้ตอบ

Wu Liangliang ผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมรุ่นเยาว์ ผู้จัดการด้านความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมหลานฉีหลินของโรงย้อมผ้าพิมพ์เออร์เจียและผู้จัดการของบริษัทความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมชิงหยูหลาน หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในค.ศ. 2012 เขากลับมาบ้านเกิดและทำงานด้านการผลิตและการจัดการผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่านวัตกรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีความสำคัญด้านใดเป็นพิเศษ

Wu Liangliang: ฉันเชื่อมั่นว่าแก่นแท้ของนวัตกรรมอยู่ที่การผสมผสานระหว่างงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมกับองค์ประกอบด้านการออกแบบที่ทันสมัยอย่างสมบูรณ์ เราได้เปิดตัวเครื่องแต่งกายทันสมัยด้วยผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน เช่น ชุดเดรสและชุดลำลองแฟชั่น รวมถึงเครื่องใช้ในครัวเรือนเอนกประสงค์และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่มีความสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภควัยรุ่นได้อย่างมาก ขณะเดียวกันเรายังใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซเพื่อโปรโมตผลิตภัณฑ์ของเราผ่านช่องทางการตลาดที่ทันสมัยเหล่านี้

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินกำลังเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายอะไรบ้างในการพัฒนา

Wu Liangliang: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเออร์เจียเผชิญหน้ากับความท้าทายมากในด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ ในด้านของการแข่งขันในตลาด ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสมัยใหม่ที่มีต้นทุนต่ำได้หลั่งไหลเข้าสู่ตลาด ความได้เปรียบด้านเวลาและความสามารถในการผลิตของผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้สร้างความท้าทายอย่างมากต่อผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นการบีบส่วนแบ่งทางการตลาดของเรา นอกจากนี้ การสร้างแบรนด์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความนิยมและชื่อเสียงของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ตลอดจนการดึงดูดความสนใจและการซื้อของผู้บริโภควัยรุ่นนั้นก็ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเช่นกัน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าตำแหน่งและกลุ่มเป้าหมายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในตลาดปัจจุบันคืออะไร

Wu Liangliang: การกำหนดตำแหน่งผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในตลาดปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงแค่งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังเป็นเวทีสำคัญสำหรับการแสดงความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของจีน เมื่อโปรโมตงานหัตถกรรมดั้งเดิมนี้ เราให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการดึงดูดกลุ่มคนหนุ่มสาวที่แสวงหาความโดดเด่นและสุนทรียภาพอันเป็นเอกลักษณ์ ผ่านการใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซไต้หวัน เรากำลังผลักดันผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไปสู่วงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงศักยภาพสมัยใหม่ของเทคนิคดั้งเดิมนี้ต่อผู้บริโภควัยรุ่นหนุ่มสาว

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมจะสามารถร่วมมือกันสนับสนุนการพัฒนาและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้อย่างไร

Wu Liangliang: ฉันเชื่อว่าการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคมมีบทบาทเท่าเทียมกันในการปกป้องและการสืบทอดผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน องค์กรทางสังคมและสื่อควรใช้อิทธิพลของตนเองเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ทางศิลปะของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ผ่านรายงาน ภาพยนตร์สารคดีและเนื้อหาโซเชียลมีเดีย เพื่อเพิ่มการรับรู้และความสนใจของสาธารณชน สถาบันด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาลัยศิลปะและการออกแบบ สามารถเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อปมเพาะศิลปินและช่างฝีมือรุ่นใหม่ที่มีทักษะด้านการออกแบบผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินและทักษะด้านการผลิต นอกจากนี้การมีส่วนร่วมโดยตรงของชุมชนและผู้บริโภคเองก็มีความสำคัญมากเช่นกัน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าควรใช้มาตรการใดเพื่อปรับปรุงคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางเศรษฐกิจของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง

Wu Liangliang: ฉันคิดว่ากุญแจสำคัญอยู่ที่การสร้างแบรนด์และนวัตกรรมทางการตลาด ประการแรก การสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์เป็นสิ่งสำคัญ เราสร้างแบรนด์หลานฉีหลินผ่านการสำรวจเรื่องราวทางวัฒนธรรมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างลึกซึ้ง และเสริมสร้างความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม การสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์ที่ทั้งคลาสสิกและทันสมัย จึงเป็นช่องทางในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของจีน ในด้านของกลยุทธ์การส่งเสริมการขาย เสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์และกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินต่อกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียล การถ่ายทอดสดออนไลน์ วิดีโอสั้นและรูปแบบอื่น ๆ

ผู้วิจัย: คุณมีแผนหรือข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อส่งเสริมการสืบทอดและนวัตกรรมผ้าพิมพ์ลาย
ชาวน้ำเงินหนานทง

Wu Liangliang: เราวางแผนที่จะส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้บริโภคผ้าพิมพ์ลาย
ชาวน้ำเงินผ่านการสำรวจและการเผยแพร่เรื่องราวของแบรนด์ ประการถัดมา เราจะเสริมสร้างความ
ร่วมมือกับนักออกแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ร่วมกับแบรนด์ที่มี
ความทันสมัยและมีความเป็นศิลปะมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภครุ่นใหม่ ในด้านของ
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ เราวางแผนที่จะพัฒนาชุดผลิตภัณฑ์ระดับไฮเอนด์ เช่น ชุดแต่งงาน ของตกแต่ง
บ้าน และอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในระดับต่าง ๆ

กลุ่มที่ 3 ผู้ให้สัมภาษณ์: นักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษา

Ren Hang: ประมาจารย์อาวุโสด้านศิลปะและหัตถกรรม เลขานุการสมาคมศิลปะและงานหัต
ถกรรมหนานทง ผู้มีชื่อเสียงด้านศิลปะและงานหัตถกรรมมณฑลเจียงซู และอาจารย์มหาวิทยาลัย เขา
ทำงานด้านการวิจัยทางทฤษฎีและปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดศิลปะและงานหัตถกรรมผ้า
พิมพ์ลายชาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณมีความสนใจด้านใดมากที่สุดในวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายชาวน้ำเงินหนานทง เพราะเหตุ
ใด

Ren Hang: ฉันสนใจงานหัตถกรรมดั้งเดิมและการออกแบบลวดลายในวัฒนธรรมผ้าพิมพ์
ลายชาวน้ำเงินหนานทงมากที่สุด เนื่องจากเทคนิคนี้ผสมผสานความหมายแฝงทางวัฒนธรรมเข้ากับ
งานหัตถกรรมอันประณีต ผ้าทุกชิ้นเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ศิลปินสร้างขึ้นอย่างพิถีพิถัน ฉันให้ความ
สนใจเป็นพิเศษกับการผสมผสานลวดลายดั้งเดิมเหล่านี้เข้ากับองค์ประกอบด้านการออกแบบที่
ทันสมัย เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ทั้งสามารถสอดคล้องกับสุนทรียภาพสมัยใหม่และมีความลึกซึ้งทาง
วัฒนธรรมแบบดั้งเดิม

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะมีศักยภาพที่จะนำมาใช้ในการออกแบบและแฟชั่นสมัยใหม่ได้อย่างไร

Ren Hang: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีศักยภาพในการใช้งานที่ดีในวงการการออกแบบและแฟชั่นสมัยใหม่ เนื่องจากผู้บริโภคทั่วโลกให้ความสำคัญกับแฟชั่นที่ยั่งยืนและความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น เส้นที่อันเป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมนี้นี้จึงสามารถนำมาใช้อย่างแพร่หลายในเครื่องแต่งกาย ของตกแต่งบ้านและแวดวงอื่น ๆ ผ่านการร่วมมือกับนักออกแบบสมัยใหม่ ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินสามารถแสดงคุณค่าทางศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ทางวัฒนธรรมบนเวทีแฟชั่นระดับนานาชาติได้

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีบทบาทอย่างไรในสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเมืองหนานทง

Ren Hang: ในพื้นที่หนานทง ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่ได้เป็นเพียงแค่งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมนั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีกด้วย ไม่เพียงแต่เป็นบันทึกประเพณีการใช้ชีวิตและรสนิยมทางสุนทรียภาพของชาวหนานทงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความภาคภูมิใจของท้องถิ่นอีกด้วย ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมักถูกนำมาใช้เป็นเครื่องตกแต่งในเทศกาลและพิธีกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงวัฒนธรรมระหว่างอดีตกับปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งกับอนาคต

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อการผลิตและการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างไรบ้าง

Ren Hang: เทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบด้านการปฏิวัติต่อการผลิตและการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน ด้วยการออกแบบดิจิทัลและการผลิตด้วยเครื่องจักร ทำให้สามารถทำซ้ำลวดลายดั้งเดิมที่ซับซ้อนได้แม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตได้อย่างมาก ขณะเดียวกัน การใช้อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียจะช่วยให้ความสวยงามและเอกลักษณ์ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินถูกแพร่กระจายไปทั่วโลก ทั้งยังสามารถดึงดูดความสนใจและการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าทิศทางการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรเป็นอย่างไร

Ren Hang: การพัฒนาผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรเน้นทั้งนวัตกรรมและการสืบทอดด้านหนึ่งจำเป็นต้องบูรณาการเข้ากับการออกแบบที่ทันสมัยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับตลาดของผู้บริโภคใหม่ให้มากยิ่งขึ้น อีกด้านหนึ่ง จำเป็นต้องเสริมสร้างการคุ้มครองและการศึกษาทักษะดั้งเดิม โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการพิเศษและสร้างหลักสูตรด้านการศึกษา เพื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้และเข้าใจทักษะนี้มากยิ่งขึ้น เพื่อรับประกันว่าทักษะเหล่านี้จะไม่สูญหายไปตามกาลเวลา

ผู้วิจัย: คุณมีมุมมองอย่างไรต่อการแสดงออกและความเป็นไปได้ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงในศิลปะร่วมสมัย

Ren Hang: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่ยิ่งใหญ่ในสาขาศิลปะร่วมสมัย ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถนำมาใช้เป็นงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมได้อย่างแพร่หลายมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถผสมผสานกับรูปแบบศิลปะสมัยใหม่ได้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ศิลปะจัดวาง ทัศนศิลป์ และอื่น ๆ เพื่อสร้างรูปแบบศิลปะใหม่ การผสมผสานข้ามวัฒนธรรมและข้ามยุคสมัยนี้ ได้ทำให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้ามามีบทบาทในศิลปะร่วมสมัยมากขึ้น ทั้งยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิลปินและนักออกแบบได้มากยิ่งขึ้น

Xi Yanfeng รองศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เขาทำงานด้านการวิจัยทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการผลิตและลวดลายของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน นอกจากนี้ยังเผยแพร่บทความที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมากกว่าสิบฉบับ

ผู้วิจัย: คุณมีความสนใจด้านใดมากที่สุดในวันวัฒนธรรมผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทง เพราะเหตุใด

Xi Yanfeng: ฉันสนใจในด้านเทคโนโลยีการผลิตและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมากที่สุด เนื่องด้วยการปรับปรุงการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จะสามารถบรรลุถึงวิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นได้อย่างไร เป็นประเด็นสำคัญในการวิจัยของฉัน นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับฉันคือการสำรวจสีย้อมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและวัสดุที่ยั่งยืนในผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินจะมีศักยภาพที่จะนำมาใช้ในการออกแบบและแฟชั่นสมัยใหม่ได้อย่างไร

Xi Yanfeng: ลวดลายและสีของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินมีเอกลักษณ์ของสุนทรียศาสตร์แบบตะวันออก และสามารถให้องค์ประกอบภาพที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับการออกแบบที่ทันสมัย ฉันเชื่อว่าการผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมเหล่านี้เข้ากับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หูกในราคาที่ไม่สูงจนเกินไป จะช่วยให้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเข้าสู่ตลาดแฟชั่นไฮเอนด์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติได้

ผู้วิจัย: คุณคิดว่า ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีบทบาทอย่างไรในสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเมืองหนานทง

Xi Yanfeng: ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินไม่เพียงแต่เป็นสัญลักษณ์ของงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมของ หนานทงเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย ผ่านการจัดเวิร์คช็อปและนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน จะสามารถเพิ่มความตระหนักรู้และความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและตลาด ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจได้

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อการผลิตและการเผยแพร่ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินอย่างไรบ้าง

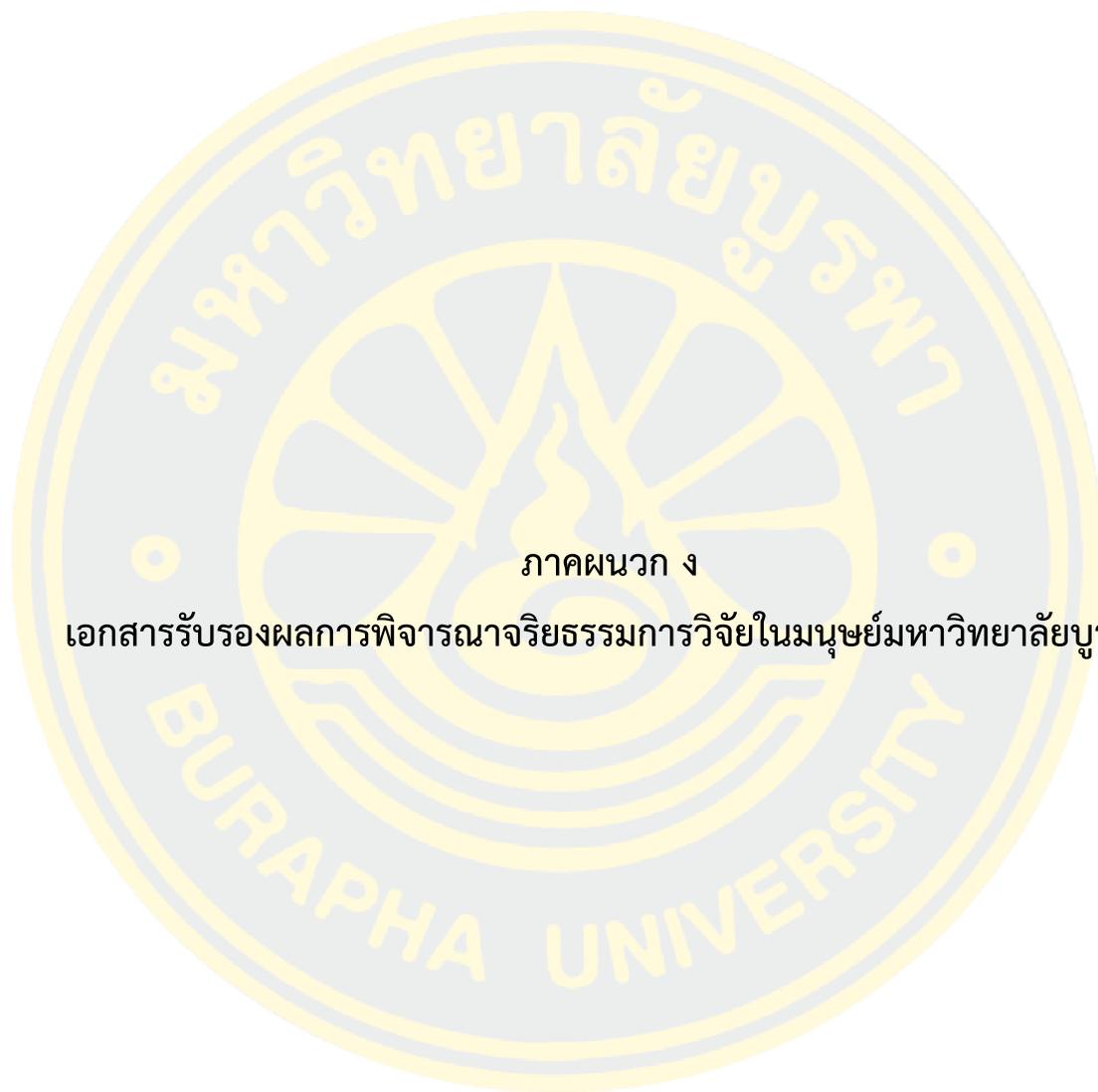
Xi Yanfeng: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถบรรลุผลถึงนวัตกรรมด้านลวดลายและมาตรฐานการผลิตโดยไม่ทำลายจิตวิญญาณของงานหัตถกรรมดั้งเดิม เครื่องมือดิจิทัลสามารถช่วยให้นักออกแบบสร้างลวดลายผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้โดยไม่ต้องมีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคแบบดั้งเดิม ขณะเดียวกันยังสามารถเพิ่มการเข้าถึงตลาดและการมีส่วนร่วมของลูกค้าผ่านโซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ

ผู้วิจัย: คุณคิดว่าทิศทางการพัฒนาของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรเป็นอย่างไร

Xi Yanfeng: ในอนาคตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงควรเน้นไปที่สองด้านได้แก่ การพัฒนาด้านการศึกษาและความเป็นสากล บ่มเพาะผู้สืบทอดทักษะรุ่นใหม่ โดยการส่งเสริมโครงการ การศึกษาการผลิตผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินในโรงเรียนและชุมชน ขณะเดียวกัน การเข้าร่วมนิทรรศการ และการแลกเปลี่ยนงานหัตถกรรมระดับนานาชาติ จะสามารถเพิ่มชื่อเสียงและส่วนแบ่งตลาดของผ้า พิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงได้มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย: คุณมีมุมมองอย่างไรต่อการแสดงออกและความเป็นไปได้ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน หนานทงในศิลปะร่วมสมัย

Xi Yanfeng: ฉันคิดว่าผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินหนานทงมีศักยภาพที่ดีในการบูรณาการเข้ากับ งานศิลปะร่วมสมัย โดยสามารถสำรวจการใช้งานศิลปะมัลติมีเดียและการจัดวางศิลปะเชิงโต้ตอบได้ ตลอดจนการนำมาผสมผสานเข้ากับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) และความเป็นจริงเสมือน (VR) เพื่อสร้างการแสดงออกทางศิลปะรูปแบบใหม่ ซึ่งไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความงามแบบดั้งเดิม ของผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินเท่านั้น แต่ยังสามารถมอบประสบการณ์ทางศิลปะรูปแบบใหม่ให้กับ ประชาชนได้อีกด้วย

ภาคผนวก ง

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา

เลขที่ IRB4-183/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย: G-HU 128/2567

โครงการวิจัยเรื่อง: สุนทรียภาพศิลปะผ้าพิมพ์ลายขาน้ำเงินหนานทอง: นวัตกรรมเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย

หัวหน้าโครงการวิจัย: MRS.CHEN LIU

หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์):

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวษา เรืองชีวิน หน่วยงานที่สังกัด คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีทบทวน: Exemption Expedited Full board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 1 วันที่ 17 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 17 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ฉบับที่ 1 วันที่ 17 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2568

(ดร.พิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำหรับโครงการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

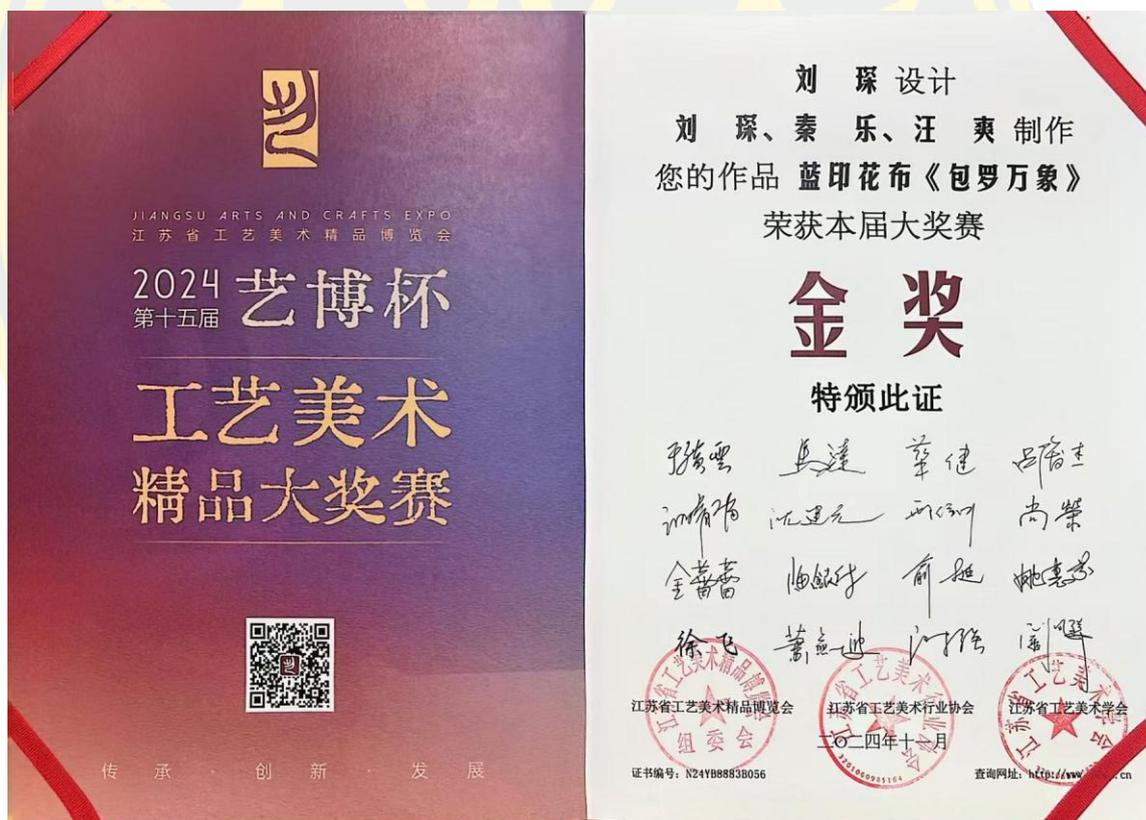
**หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง **

ภาคผนวก จ

ภาพการเข้าร่วมนิทรรศการหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15

ผลงานผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ออกแบบของผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานนิทรรศการศิลปหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15 ซึ่งงานนี้จัดขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2010 ต่อเนื่องมาจนถึงครั้งที่ 14 เป็นงานนิทรรศการแบรนด์ที่สำคัญของวงการศิลปหัตถกรรมในมณฑลเจียงซู อีกทั้งยังเป็นเวทีสำหรับช่างฝีมือมากมายในการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผลักดันการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน ภายในงานมีการจัดประกวดรางวัล ‘อี่ป้อเปย’ สำหรับผลงานศิลปหัตถกรรมจีนที่ยอดเยี่ยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบสานและส่งเสริมวัฒนธรรมศิลปหัตถกรรม เสริมสร้างการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและคนในท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนการยกระดับและพัฒนาศิลปหัตถกรรม

ผลงานกระเป๋าหลากหลายแบบชุด “ปัวหลัววานเซียง” ที่ผลิตจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินได้รับรางวัลเหรียญทองประเภทศิลปหัตถกรรมในงานประกวดศิลปะครั้งที่ 15 “อี่ป้อคัพ” ประจำปี 2024

江苏
JIANG SU

ARTS & CRAFTS 工美

博览会
EXPO2024

第十五届
江苏省工艺美术精品博览会

11.8 ▸ 11.10 2024
Nov.

南京国际展览中心A/B馆(南京市龙蟠路88号)

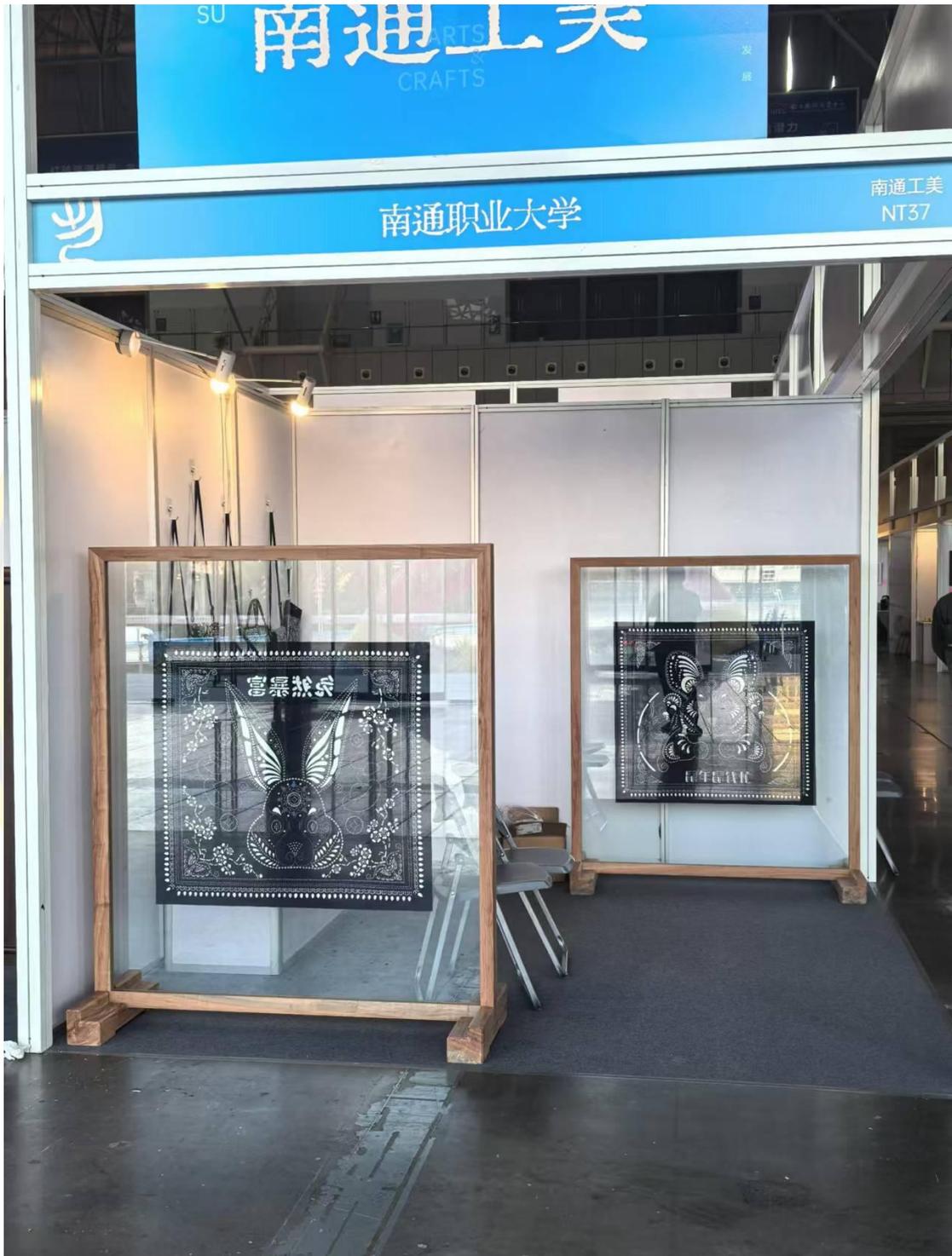
主办单位:
江苏省工艺美术行业协会 江苏省工艺美术学会

协办单位:
各市工艺美术(行业)协会、学会 苏州工艺美术职业技术学院 无锡工艺职业技术学院
南京大学艺术学院 江苏省宜兴紫砂工艺厂 徐州市青年艺术家协会

支持单位: 扬子晚报

扫码关注官方微信公众号
www.jsact.cn

ภาพงานนิทรรศการศิลปหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15

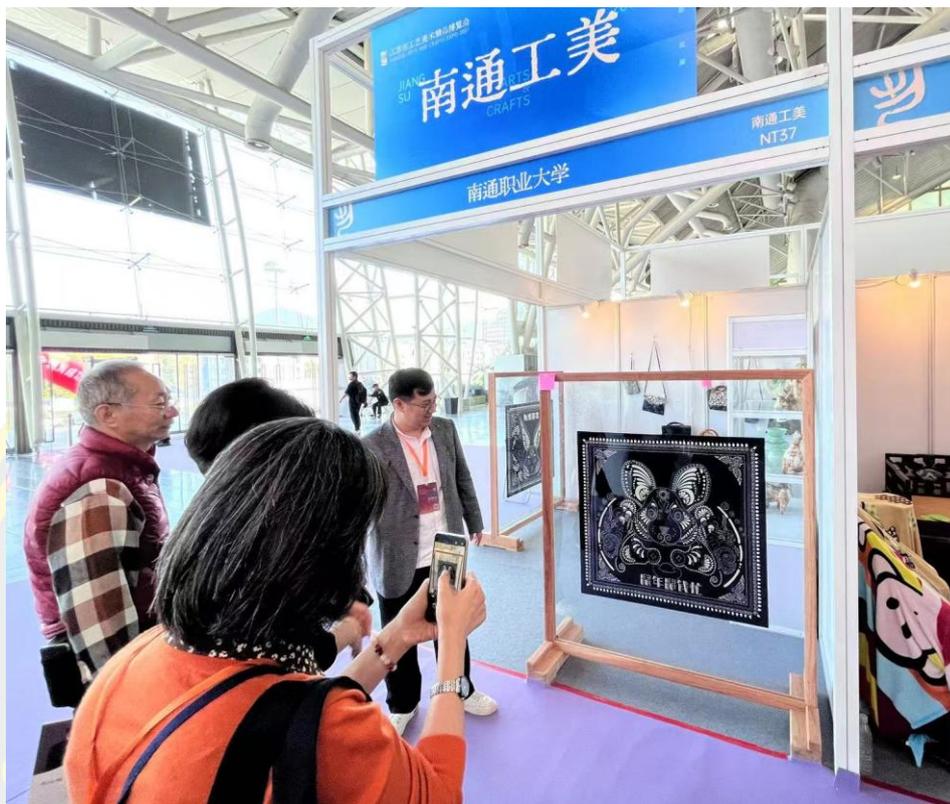
ภาพการเข้าร่วมงานนิทรรศการศิลปหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15

ภาพการเข้าร่วมงานนิทรรศการศิลปหัตถกรรมชั้นนำแห่งมณฑลเจียงซูครั้งที่ 15 โดยจัดแสดงผลงาน
ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินลาย “สู่นี้นสู่นี้นสู่นี้นสู่นี้น (ปีชวดนี้ขอให้ร่ำรวยจนนับเงินไม่ห้วนไม่ไหว)” และ
ลาย “ทุ่หลันเป่าฟู(รวยแบบไม่ทันตั้งตัว)” รวมถึงผลงานกระเป๋าหลากหลายแบบชุด “ปัวหลัววาน
เซียง” ที่ออกแบบโดยใช้ผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ภาพผู้เยี่ยมชมมาที่บูธเพื่อชมผลงานผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงินที่ได้ ออกแบบภายใต้แนวคิด “โลกแห่งดอกไม้” และ “12นักษัตร”

ภาพผู้เยี่ยมชมมาที่บูธเพื่อชมผลงานผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ทำจากผ้าพิมพ์ลายขาวน้ำเงิน

ภาคผนวก ฉ
หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความ

Pakistan Journal of Life and Social Sciences

www.pjlss.edu.pk

Paper ID: Pjlss-24-2562

26-Oct 2024

LETTER OF ACCEPTANCE

Dear author/s: Chen Liu, Puvasa Ruangchewin

It's a great pleasure to inform you that, after the peer review process, your article, "Innovation and Inheritance Path of Nantong Blue Calico Driven by the Digital Technology" has been accepted and considered for publication in the **Pakistan Journal of Life and Social Sciences**.

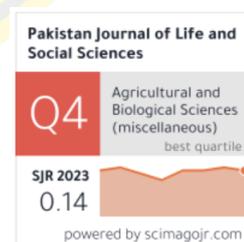
The article will be Published in **Volume 22, 2024**.

Please make sure to pay the publication fee within five business days. If you have any further questions, please do not hesitate to contact us.

Pakistan Journal of Life and Social Sciences **PJLSS** is abstracted and indexed in Scopus, EBSCO, CAB Abstracts, Zoological Record (Web of Science), Google Scholar, Sherpa RoMEO.

Dr. Michael Robinson

Managing Editor
Pakistan Journal of Life and Social Sciences (PJLSS)
Email: editor@pjlss.edu.pk
URL: <https://www.pjlss.edu.pk/>

RESEARCH ARTICLE

Innovation and Inheritance Path of Nantong Blue Calico Driven by the Digital Technology

Chen Liu¹, Puvasa Ruangchewin^{2*}^{1,2} Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Thailand

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: Sep 14, 2024	Nantong blue calico is an important traditional craft in Nantong, Jiangsu Province, which has profound cultural connotation and artistic value. With the increasing demand for personalization, environmental protection and fashion in modern society, traditional crafts are facing more and more limitations. This study discusses the application of the digital technology, especially laser engraving and digital design tools, in the process improvement and innovation of blue calico. It aims to improve production efficiency, reduce production costs, and expand its application prospects in the modern market. By analyzing the integration path of traditional crafts and modern digital technologies, the study points out that laser engraving technology significantly improves the accuracy and production efficiency of platemaking, while digital design tools deliver designers with greater creative flexibility. Therefore, traditional patterns and modern elements are combined, in line with the aesthetic and customized needs of contemporary consumers. This study provides a new idea for the modernization transformation and sustainable development of Nantong blue calico, and provides a reference for the digital transformation of other traditional handicrafts.
Accepted: Oct 26, 2024	
Keywords	
Nantong Blue Calico Traditional Crafts Digital Technology Modern Design	
*Corresponding Author: puvasa@gmail.com	

INTRODUCTION

Nantong blue calico is a representative traditional craft in Nantong, Jiangsu Province. It is famous for its unique blue and white color and the dye-resistant technology. However, with the acceleration of industrialization and modernization, blue calico has been gradually losing its market advantages. The low efficiency of handicraft and the lack of design innovation have greatly reduced its competitiveness in the modern market (Liang and Xi (2008)). At present, consumers' demand for personalization, environmental protection and fashion of products continues to increase, and traditional design modes and production modes can no longer meet these needs, resulting in the gradual reduction of the market share of blue calico.

Therefore, how to promote the inheritance and innovation of blue calico through the combination of modern design tools and digital technologies has become a key issue to be solved urgently. Innovatively, this study aims to explore how digital technology, especially laser engraving and digital design, can be applied to the process improvement and marketing of blue calico. Laser engraving technology has brought a revolutionary improvement to the traditional craft of blue calico by improving the accuracy and production efficiency of platemaking. The application of digital design software gives designers greater creative flexibility, so that traditional patterns can be recreated with modern elements to meet the aesthetic needs and personalized customization needs of consumers. In addition, the introduction of the digital technology further optimizes the production process and reduces costs, which provides new possibilities for the modernization and market expansion of blue calico.

Therefore, this study aims to analyze the integration path of traditional crafts and modern technologies, clearly put forward the specific application scenarios of digital technologies in solving the low efficiency and insufficient design of traditional process, explore its application prospects in the cultural and creative industry, and provide new ideas for the sustainable development of blue calico.

2. BACKGROUND AND LITERATURE REVIEW

2.1 Historical and cultural background of Nantong Blue Calico

Nantong blue calico is a typical representative of traditional handicrafts in Nantong, Jiangsu Province, and has a history of hundreds of years. It is famous for its unique blue and white color and dye-resistant technologies, and is one of the unique cultural heritages of Jiangsu Province. In 2006, Nantong blue calico was included in the National Intangible Cultural Heritage List (Wu et al (2016)), marking its importance as a cultural symbol in the Chinese folk art.

In its development process, blue calico has been a kind of practical daily necessities and decorations, and a cultural carrier bearing the function of expressing emotions and passing blessings. Its pattern design integrates cultural metaphors such as homophony and symbols, which forms a profound cultural connotation (Wu and Wu (2012)). For example, grapes, pomegranates, lotus flowers and other patterns symbolize "many children and happiness" and express the wish for the prosperity of the family. Similarly, auspicious motifs such as "fish leaping over the dragon gate" and "five sub-ka" reflect people's yearning for promotion, wealth, education and official status in the traditional society (Liang and Wang (2009)). These patterns are the embodiment of decorative art, and the materialized expression of the Chinese cultural philosophy. They show the local people's yearning for happiness and a better life.

2.2 Inheritance and market challenges of blue calico

Blue calico has played an important role in the cultural heritage. However, with the acceleration of industrialization and modernization, its inheritance and development has been facing great challenges. Firstly, it is the inefficiency of handicraft. The traditional production process of blue calico is complex, mainly including design pattern, platemaking, dye-resistant treatment, dyeing and other steps. And the production cycle is long and the labor intensity is high. As a result, the production efficiency of hand-made blue calico is far lower than that of modern industrial production (Yin 2020). The low efficiency limits the adaptability of blue calico in the contemporary market, especially to meet the needs of modern fast-paced and efficient production. In terms of the platemaking technology, the engraving process of traditional blue calico is particularly complicated, and craftsmen need to complete the production of stencils by hand engraving. This process requires a lot of time and efforts, and highly relies on the individual skill level of the craftsmen. It results in the difficulties in accuracy and efficiency during production. The limitations of this process make the production of blue calico inefficient and unable to meet the modern market's demand for high quality and rapid production.

Second, it is the lack of design innovation. The traditional patterns of Nantong blue calico are mostly auspicious symbols. Although these symbols have cultural value, they are relatively simple and lack modern design elements, and there is a big gap between them and the aesthetic needs of modern consumers, especially the young generation. At present, consumers pay more attention to the personalization, environmental protection and fashion of products, and the traditional blue calico design is relatively insufficient in this respect.

In addition, the complexity of the process is also an important issue which for the inheritance of blue calico. Due to the long production cycle and high cost, blue calico is difficult to compete with mechanized textile products in the modern production system. Therefore, how to improve production efficiency, reduce production costs, and increase the diversity and modernity of products through innovative design and modern technological means has become the key to promote blue calico to win back the market.

2.3 Application of digital technologies in traditional crafts

In the context of the above inheritance and market challenges, digital technologies are widely recognized as one of the important ways to promote the revival of traditional crafts. The introduction of digital technologies can improve production efficiency, reduce labor costs, and give traditional processes more innovative possibilities, so as to better meet the needs of the modern market (Chen 2018).

Laser engraving is a modern processing technology that uses high-precision laser beams to cut and carve materials, which can greatly improve the fineness and production efficiency of patterns (Du 2014). In the production of blue calico, laser engraving can replace the traditional manual engraving to accurately and quickly complete the production of complex patterns. It can help shorten the process time, and reduce the high dependence of the process on the skill level of the craftsmen. The application of the modern means helps to realize the diversification of blue calico patterns in forms and styles and promote product innovation.

In addition, digital design technologies have also played an important role in the innovation of traditional crafts. Through digital design tools, the traditional patterns of blue calico can be digitally reconstructed, thus bringing more flexibility and creativity to product design. Digital design allows designers to repeatedly modify and combine patterns in the virtual space to meet different product needs. For example, traditional patterns of blue calico can be combined with modern geometric figures to explore new forms of artistic expression, which can attract the interest of young consumer groups.

In addition to laser engraving and digital design, the digital printing technology can print the traditional design of blue calico more accurately on a variety of modern textile materials. It makes it more widely used in home decoration, fashion accessories and other fields (Zhang et al. 2012). The introduction of digital technologies helps to improve the production efficiency and design innovation of blue calico, and enhances its uniqueness in cultural inheritance and further meets the diversified needs of the modern market.

3. Traditional production process and technical limitations of Nantong Blue Calico

3.1 Traditional production process

The production process of Nantong blue calico usually includes the preparation, dyeing and drying of resist paste. The preparation of resist paste is the first step in the process of blue calico. Craftsmen mix raw materials such as soy flour, lime and water to make a thick paste, and evenly apply the paste to the designated area of the cloth through the carved stencil to form the required pattern. The next step is to immerse the cloth in indigo dye extracted from bluegrass, which will stain the parts not covered by the resist paste dark blue. After dyeing, the fabric is taken out and dried in the sun to ensure the durability of the color and the texture of the fabric. As shown in Figure 1, while this series of processes is manual in complexity and time cost, and the process requires high-precision control.

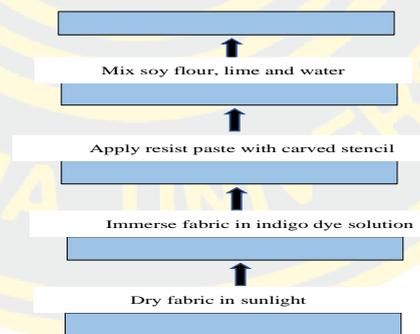

Figure 1: Traditional process flow of Nantong blue calico

3.2 Limitations in the production process of Nantong blue calico

The traditional pattern design of Nantong blue calico is severely restricted by the ancient technological conditions, especially the application of "cutting tool" techniques. When craftsmen carve stencils, they must ensure that the stencils are solid and durable, and they need to take into account the image characteristics of the pattern. This technological condition promotes the formation of unique language characteristics and structure of the blue calico. The point, line and surface are dense and harmonious, the virtual and the solid are combined, and the charm is vivid.

The "cutting method" directly affects the shape of the pattern by breaking the long straight line into short lines or spots (Ni et al. 2022). As shown in Figure 2, the pattern of the flat cutter is more static, while the diagonal cutter is more fluid. However, the process is limited in the precision and complexity of the pattern, especially for complex long lines, the craftsman can only build the overall pattern by breaking it down into multiple short lines. Therefore, patterns are often expressed in simplified forms, and it is difficult to express fine and complex designs.

Previously, the process was reasonable and effective under the technical conditions at the time, because it utilizes limited resources and tools. However, it limits the expression and diversity of the pattern. Although the strokes of the pattern are separated, its inner spirit remains coherent. It reflects the artistic charm of "Biduanqilian" (broken line but linked patterns) and the ingenious conception of traditional crafts. This technique shows the craftsmen's high degree of control over the expression of the pattern under limited technical conditions, and provides the possibility of breaking through the bottleneck of the traditional process for the subsequent application of modern technology, especially laser engraving technology.

Figure 2: Performance of flat cutter and diagonal cutter in traditional blue calico

4 Application of the digital technology in process improvement

4.1 Application of the digital platemaking technology

In recent years, with the rapid development of the digital technology, great changes have taken place in the field of traditional handicraft. Especially in the production of Nantong blue calico, where the introduction of digital platemaking technology has greatly optimized the production process. Modern laser engraving technology, as the core digital tool, significantly improves the accuracy and efficiency of platemaking. For the traditional manual platemaking, it may take days or even weeks to complete complex pattern engraving. But when the laser engraving technology is used, the process can be completed in a few hours. It improves production efficiency, and ensures the stability of quality. The automated nature of laser engraving eliminates the possibility of human error in the manual production process, especially for blue calico products with complex pattern details, and digital technology ensures the precise presentation of every detail. At the same time, craftsmen no longer need to make tedious manual adjustments, and designers can

zodiac. The themes are "The rat makes you rich" and "The rabbit makes you suddenly rich" respectively. These works combine tradition and modernity through digital technologies, express the meaning of wealth and good luck through homophony, and combine modern buzzwords to make them closer to the aesthetic needs of young consumers.

The specific design steps are as follows: First, the traditional patterns are collected and digitized by computer scanning, as shown in Figure 5. Next, graphic design software is used to extract and filter the desired element patterns. The patterned details are then fine-tuned to ensure a balance between traditional and modern styles. In the design process, combining the traditional "cutting method" technique, through the modern composition of the pattern organization, change and division arrangement, to achieve the perfect integration of traditional technology and modern design. For example, Figures 6 and 7 show the extension of these new designs to modern daily necessities such as desk calendars, bags, and cups. Digital design improves the flexibility of pattern design, and effectively meets the needs of modern consumers for personalized and diversified products, and enhances the market competitiveness of blue calico.

In the future, with the continuous growth of personalized customization market demand, digital design will further promote the innovation and development of blue calico. Consumers' pursuit of unique design and cultural elements makes traditional patterns show broad market potential in modern design. Through high-precision laser engraving technology and digital design software, designers can efficiently carry out repeated experiments and iterations, improve the accuracy and consistency of the design, greatly shorten the development cycle, and thus promote the sustainable development of blue calico in modern innovation.

Figure 3: "Rabbit makes you suddenly rich" scheme based on the digital reconstruction design of traditional materials

Figure 4: "Rat makes you rich" scheme based on the digital reconstruction design of traditional materials

Figure 5: Elements extraction and processing of traditional patterns by using digital design software

Figure 6: Digitally-designed desk calendars

Figure 7: Digitally-designed cups

5.2 Digital innovation design of new themes of blue calico

In terms of innovative design of new themes, Nantong blue calico has broken through the limitations of traditional handicrafts through digital technologies. It shows its strong market potentials in cross-border applications of fashion, home and cultural and creative products. Taking the design project themed "Colorful World" as an example, we first selected the traditional plant patterns such as large leaf blue flower rattan, large leaf purple bead and curly grass pattern. Through modern digital design tools, these patterns are geometrized, simplified into exquisite visual symbols, and the natural rhythm and rhythm are expressed in the form of two continuous forms. With the support of digital design tools, these traditional patterns have been further optimized, making the classic color scheme of white flowers on blue background more in line with the aesthetic needs of modern consumers. Through operations such as symmetry, flipping and copying, high-quality patterns are quickly generated, so that these patterns retain the technical characteristics of blue calico, and have the fashion sense of modern design and meet mass production characteristics, as shown in Figure 8.

Next, the stencil is made by using the laser engraving technology, which ensures the accuracy and consistency of pattern engraving through computer-controlled laser equipment, as shown in Figures 9 and 10. This process greatly reduces the errors in manual engraving and improves production efficiency and product quality. In the production stage, the traditional blue calico process is used to complete the production of the final product, as shown in Figure 11. The introduction of digital technology runs through every link from pattern design to platemaking to production, which simplifies the traditional complex process, and greatly improves the precision and efficiency of production, ensuring the quality and visual beauty of blue calico fabric.

These innovative designs are widely used in product types such as home decoration, fashion accessories and household utensils. They have created new market opportunities for blue calico. By combining modern digital technology and traditional handicrafts, Nantong blue calico retains its cultural characteristics, and has modern aesthetic value, which meets the needs of contemporary consumers for personalized and diversified products, thus enhancing its market competitiveness and achieving a win-win situation between culture and market. In the future, with the continuous progress of digitalization and personalized customization technology, blue calico will radiate new vitality in more application fields, and promote its sustainable development and modern innovation.

Figure 8: Pattern designed by using digital design tools

Figure 9: Stencil made by laser engraving

Figure 10: Stencil completed by digital engraving

Figure 11: Use digital engraving to complete the stencil and then produce blue calico fabric products

6. CONCLUSIONS

The innovative path of Nantong blue calico in modern design fully reflects the deep integration of traditional crafts and modern technologies. Through the introduction of advanced technologies such as laser engraving and digital design tools, the design process and production process of blue calico has been significantly optimized. This technology-driven innovation greatly improves production efficiency and design flexibility, and opens up a broad market space for the modernization of blue calico. This study reveals how digital technology has breathed new life into blue calico. Laser engraving technology has improved accuracy and efficiency of platemaking, and digital design tools have made the design process more flexible to meet the needs of the modern market. This innovative path maintains the cultural identity of blue calico, and enhances its market competitiveness and provides a reference for the modernization of other traditional crafts.

In the future, with the continuous progress of digital technologies, the modernization of Nantong blue calico and other traditional crafts will usher in more opportunities and challenges. Digital means will continue to promote the protection and innovation of cultural heritage, so that traditional crafts in the context of globalization with new vitality, meet the market demand, and achieve sustainable development of cultural inheritance.

7. REFERENCES

- Bao, X. L., & Liu, Y. R. (2013). Research on innovative design of blue calico patterns based on digital technology. *Journal of Textile Research*, 34(05), 100-106.
- Chen, C. (2018). Analysis of the "redesign" of traditional Chinese handicrafts in cultural and creative products. *Popular Literature and Art*, (24), 67.
- Du, Q. (2014). Application of laser engraving in fabric reconstruction and pattern design. *Modern Textile Technology*, 22(02), 49-52.
- Jiang, J., & Jiang, H. H. (1995). *Design Art*. Changsha: Hunan Fine Arts Publishing House.
- Liang, H. E., & Xi, Y. F. (2008). Value connotations and design concepts of Nantong folk blue calico. *Journal of Textile Research*, (03), 83-86.
- Liang, X. Q., & Wang, A. X. (2009). The cultural connotations of Nantong blue calico patterns. *Journal of Jiangsu Vocational and Technical College of Economics and Trade*, (04), 36-38.
- Ni, S. J., Wu, L. S., & Wu, Y. X. (2022). The beauty of Nantong blue calico craftsmanship. *Fashion Designer*, (09), 82-87.
- Wu, Y. X., & Wu, L. S. (2012). Characteristics and pattern features of traditional printed calico in the Nantong region. *Journal of Nanjing University of Art and Design (Art and Design Edition)*, (04), 102-105+162.
- Wu, Y. X., Yu, S. S., & Ye, Y. (2016). Jiang Hai charm: Nantong blue calico. *Prosecutorial Storm*, (10), 90-92.
- Yin, X. (2020). The current status and rebirth of traditional blue calico dyeing techniques in Nantong. *Silk*, 57(05), 75-81.
- Zhang, G. F., Wang, C. X., & Liang, H. E. (2012). Innovative design of blue calico based on digital printing technology. *Textile Herald*, (06), 152, 154-155.
- Zhao, Y. L. (2016). Reconstruction of traditional Chinese cultural symbols in product design. *Modern Decoration (Theory)*, (03), 167-168.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	Chen Liu
วัน เดือน ปี เกิด	23 Nov 1983
สถานที่เกิด	Nantong City, Jiangsu Province, China
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	Nantong City, Jiangsu Province, China
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	Head of interior design (College of Art and Design, Nantong Vocational University)
ประวัติการศึกษา	<ol style="list-style-type: none">1. Bachelor of Environment Design, Nanjing Normal University (Nanjing, China) , Years: from 2001.09 to 2005.062. Master of Interior Design, Nanjing Forestry University (Nanjing, China) , Years: from 2005.09 to 2008.06
รางวัลหรือทุนการศึกษา	<ol style="list-style-type: none">1. In February 2021, a detachable architectural model designed for exhibition purposes was patented internationally.2. In September 2022, an appointment was conferred as a member of the Vocational College Group within the Design Education Expert Database of the China Interior Decoration Association.3. In January 2024, participation in the Jiangsu Provincial Garden Landscape Design and Construction Competition resulted in the attainment of a provincial second prize.